ANDREAE

TIRAQVELLI

REGII IN SENATV PArisiensi Consiliarii, Tractatus

LE MORT SAISIT LE VIF.

Ab ipso authore post primam editionem non modicum locupletatus.

PARISIIS,
Apud Iacobum Keruer, sub duobus gallis in via Iacobęa,
1554.
CVM PRIVILEGIO REGIS,
ad decennium.

PAR priuilege du Roy, donné à Iaques Keruer, marchant Libraire iuré en l'vniuerſité de Paris. luy eſt permis Imprimer & vẽdre, ce preſent liure intitulé le mort ſaiſit le Vif. reueu, corrigé & augmenté par Monſeigneur maiſtre André Tiraqueau, Conſeiller du Roy noſtre ſire en ſa court de Parlement à Paris: & deffences à tous Libraires & autres marchans quelconques de ce Royaume, de non vendre ny diſtribuer autres que ceulx imprimez par ledict Iaques Keruer iuſques au temps & terme de dix ans, à compter du iour & datte qu'il ſera acheué d'imprimer, ſur les peines contenues audict priuilege. Donné à Paris le xii. iour de Feburier, Mil cinq cens cinquante trois.

Ceſte impreſsion a eſté acheuée le xxiii. iour de Iuing. Mil cinq cens cinquante quatre.

ANDREAS TIRAQVEL-LVS REGIVS IN SENATV PARISIensi consiliarius,disertißimis humanißimísque eiusdem Senatus aduocatis.

VOd libellos meos auidè libentérque ac studiosè lectitatis, vt à vobis sæpe audio, eloquentißimi causarum patroni, non possum nō magnopere lętari,si modò quicquā in eis deprehenditis,quod vobis & voluptati, & vtilitati esse queat.Ita enim me nec in aqua(quod dicitur)scribere,nec ad fractā canere experior. Id,cùm aliquando scribēdi finem facere,alienísque legendis potiùs quàm meis edendis operam dare constituissem, consilium vt mutarem effecit,ac tandiu mihi scribendum esse persuaderem, quādiu labores meos vobis ac cæteris legum ac rerum humanarum studiosis non ingratos,iniucundósque esse perspexero. Nihil enim antiquius apud me semper fuit, nihil præstantius vnquam existimaui, quàm,si quid labore vel industria possem, id totum ad studiosorum commodum ac vtilitatem conferre, quibus iampridem studium omne meū operámq; sine vlla tēporis, laboris,aut occupationis exceptione deuoui. Ac

dum alia quæpiam grauioris, operosiorisque molimenti commentor, visum est interim libellum hunc vobis offerre: cuius argumentum, vt in forensibus negociis frequentissimum esse scitis, ita cognitu longè difficillimum, nec minùs vtile futurum spero. Quò magis mirari soleo, nullum (quòd sciam) neque veterum, neque recentiorum iuris nostri interpretum alioqui accuratissimorũ, diligentissimorúmque, rem ipso vsu nusquàm non obuiam, nedum non pertractandam suscepisse, sed vix supremis (quod aiunt) digitis attigisse. Quod ipsum qua ràtione sit factũ, si non rei difficultas in causa est, coniicere non possum: maximè cùm tam longè latéque pateat, vt quanuis eam pomœrio quàm potuimus angustissimo concluserimus, magis tamen mihi metuendum putem, ne lector copiam pertæsus clamet, Ohe iã satis est, quàm vllam desideret accessionem. Hunc autem libellum ideo vobis deuotum, ac nuncupatum volui, quia materiam, vt diximus, cõtinet vobis ante oculos positam, collocatam in vsu quotidiano, in cõsuetudine hominum, atque foro. Soleo enim opera mea iis dicare, ad quos ipsorum argumẽta, materiámque propriè, ac peculiariter pertinere cognosco: ac qui de

pro-

proposito argumẽto, natura, vel arte scitè, appositéque iudicare queant, vti latiùs in epistola, quam operi de Nobilitate anno superiore præposuimus ad serenißimum regẽ nostrum Henricum, sumus præfati. Cùm autem nihil omnino vobis proponi posse certò sciã, quod non vel doctißimè explicare, vel grauißimè poßit, orationis ille splendor, exuberánsque rerũ omnium, quæ in vobis est, cognitio copiáque, quis porrò est, qui de re de qua nobis institutus est sermo, rectiùs ac veriùs quàm vos iudicare queat? quos ego noui, præter singularem iuris prudentiam plurimis optimisque artibus ornatos, iudicio non vulgari, mihi cùm publicè, tum priuatim sæpißimè probato: ac, vt de vno Scæuola dicebat Cicero, Iurisperitorũ eloquentißimos, eloquentium Iurisperitißimos, quique res nõ populari trutina, sed artificis statera examinare probè didicistis: quod obiter de vobis dictum volui, ne quis me, qui & quales essetis ignorare, aut ἀετὸν ἵπτασθαι, καὶ δελφῖνα νήχεσθαι docere velle existimarer. Accipite igitur, oratores disertißimi libellũ hũc à Tiraquello vestro vestriq; studiosißimo, ea humanitate, eóq; animi candore, quo & vobis offertur, & priores ipsius libros excepistis.

DE SCRIPTIS IMMORTALIBUS Andreæ Tiraquelli Senatoris Parisiensis Salmonius Macrinus.

Ad lectorem.

Conqueritur natura, perit quòd gratia florum,
Quos specie varios atque colore parit.
Conquerimur libros authorum & scripta priorum
Victa veternoso deperiisse situ.
Non tamen in genere hoc semper natura nouerca est,
Interdum multis sueuit at esse parens.
Vt pote quæ amissis authoribus, atque libellis,
Instaurat per quos pristina damna leuet.
Pro priscis viden' ut scriptis meliora reponat,
Compensétque nouis ingenia ingeniis?
Vos Serui, Domitíque, & Scæuola nemo requiret,
In manibus nostris dum Tiraquellus erit.
Naturam effœtam non esse hic arguit vnus,
Cùm tales fructus fertilis illa parit.

AD EVNDEM TIRAQVELlum Io. Auratus.

Certamen fuerat tibi tuæq;
Vxori Tiraquelle grande, plures
Libros tu pareres, an illa plures
Formosos tibi liberos crearet.
Huic Lucina, tibi secunda Pallas,

Totas ante preces & ante vota
Hæc libros dare, liberos at illa.
Augebat mulier domum quotannis,
Augebas quoque tu libros quotannis.
Parti vtrique suus Deus fauebat,
Crescebátque suo fauore rixa
Hinc Lucina tuo, tuo inde Pallas:
Diuisum fuerátque vtrinque cœlum:
Iuno, Iuppiter hinc: at inde Phœbus
Cum Musis steterant, simul secuti
Quos gentûm fuerant Dei minorum.
Parti quisque suæ magis studentes.
Expectatio & exitus tenebat
Suspensos animos Deûm ac Dearum,
Cùm tandem seniórque tardiórque
Vxor fit dare liberos quotannis:
Tu contrà seniórque promptiórque
Libros edere fis nouos quotannis:
Cessit palma tibi, tuǽque parti,
Applausúque fremit fauente cœlum,
Vicisti Tiraquelle, túque Pallas:
Libris agmina victa liberorum.

INDEX PRIMVS EORVM
QVAE PECVLIARITER ET PRI-
uatim ad hunc tractatum pertinent.

PRIMA PARS, QVAE PRAEFA-
tio est, octo declarationibus constat.

SECVNDA PARS EORVM,
quæ concernunt personas hæredum, quæ con
stat septemdecim declarationibus.

TERTIA PARS EORVM, QVAE respiciunt personas defunctorum, quæ constat octo declarationibus.

QVARTA PARS EORVM, quæ respiciunt res, quæ septem declarationibus constat.

An in

QVINTA PARS EORVM, quæ spectant ad possesionem, quæ constat sex declarationibus.

An hæc

SEXTA PARS EORVM QVAE pertinent ad iudicia, quæ constat nouem declarationibus.

SEPTIMA PARS MISCELLAneorum, quæ quinque declarationibus constat.

INDEX ALTER ALPHABETICVS ET GENERALIS OMnium in hoc opere contentorum.

A

Bene-

Con-

D

De-

 hoc

ad

tùm

agen-

Legi-

Man-

Mulier

Pos-

Quasi

Sena-

Subro-

Suc-

Vsu-

PRAEFATIO, QVAE ET PRIMA PARS HVIVS OPERIS, & octo declarationibus constat.

PRIMA, *An & quomodo nostrum id statutum vel consuetudo Latinè enunciari possit.*

2 *Quibus in locis locum habeat.*

3 *An sit secundum, an verò contra ius commune.*

4 *Quid in rebus feudalibus, an scilicet in illis, cessante hoc statuto possessio vasalli trãseat in filium.*

5 *Quid in successore dignitatis.*

6 *An id statutum vel consuetudo sit valida.*

7 *Quibus modis appelletur hæc possessio, quæ transit in hæredem per huiusmodi statutum.*

8 *An saltem hæres de iure cõmuni, cessante hac consuetudine, possit propria authoritate possessionem rerum hæreditariarum capere.*

LE MORT SAISIT LE VIF.

PRIMA DECLARATIO.

1 D vtique eſt, quod decretum Mediolanenſe, de quo dicam poſtea, dicit, poſſeſſionē defuncti ipſo iure tranſire & cōtinuari in hæredem, ſine alia vlla apprehenſionē. Nec id qualiter Latinè vno verbo & ſine multorū ambage & circuitu dici queat, video: niſi fortè mancipandi verbum huc trahas, atque ita dicas, mortuus mācipat viuum. *Mancipare.* Eſt enim mancipare, vt nonnullis placet, vendere, & rei venditæ poſſeſſionem dare. Sed ſi id verum eſt, non tamē huc trahi poteſt: nam tunc ad rem cuius alterum facimus poſſeſſorem, refertur: nō ad illum, quem poſſeſſorem facimus. Alciatus in l. in lege Cēſoria, in verbo, ſedes, in ſi ff. de verbor. ſignificat. & eius

authoritate Ioh. Corasius Miscellaneor. iuris ciuilis li. 6. ca. 13. & Nicol. Bello. supputationũ li. 4. c. 15. putarunt dicendũ esse, nõ Sesire, sed sessire, à sessitando verbo, quo quidem verbo, vt id illis addas, vsus est Cic. in li. de Orat. cùm dicit Eupolis authoritate, πειθὼ deam, quam Suadam vocat Ennius, in Periclis labris sessitauisse. Idque etiam verbum à sedibus ductum, vti & possessionem, iurisconsultus in l. 1. in princip. ff. de acqui. posses. quanquam ibi vulgò pedibus legitur, sed corruptè si credimus (vt credendum cẽseo) ipsi Alciato lib. Dispunctio. 1. cap. item 1. & in l. tabernæ, ff. de verbo. signi.

Sessire *Sessitare.* *Possessio vnde dicitur.* *Iuriscõsulti locus.*

2 ¶ Paulus autem Ca. in l. qui vniuersas. §. 1. in fi. ff. de acqui. hæred. dicit, quòd ex consuetudine Gallicana, viuus scissinat mortuo, vel è conuerso. & quod, inquit, est vocabulum Gallicanum, & significat ꝙ hæres succedit in possessione defuncti, quæ in eum transfertur, sicut dominium. Verùm Cy. aliis verbis hanc Gallicanam cõsuetudi nem expressit, in l. ea lege, col. j. versi. & istud est in arg. C. de condict. ob cau. vbi ita inquit, Consuetudo est in regno Frãciæ, quòd mortuus saginat viuum: quod significat, vt subiungit, quòd mortuus vi-

Scissinare. *Saginare.*

videtur dare possessionem viuo hæredi, quia possessio dicitur sagina, quem, ad verbum refert ipse Paul. in l. hæres in omne ius, ff. de acquirend. hæred. Nec alibi tamē legi saginam pro possessione accipi, nec è diuerso. Nā quid sagina & saginandi verbum significent, omnibus clarum est, ex optimis authoribus, præsertim Plauto, Varrone, Cicerone, Columella, Liuio, Quintiliano, Plinio. ideoque etiam ipse Paulus Ca. in dicta l. hæres, dicit apud Gallos saginā habere eam significationem. *Sagina.*

3 ¶ Scio quoque nos, eo verbo saisiendi vulgò vti, non in hac significatione, qua hîc capitur, sed pro manum iniiciendi, quod verbum est iurisconsultorum. l. sed si hac. §. 1. ff. de in ius vocan. & l. Titius, in princip. ff. de seru. exportand. & l. causam. §. puellam. ff. de manumiss. & illo saisiendi verbo in ea significatione vsus est Pontifex, in c. clericis. §. nos igitur, non semel, de immunit. ecclesiar. li. 6. sed hîc non manum iniicere significat, sed veluti possessionem tradere, quod longè diuersum est. *Saisire.* *Manū iniicere.*

4 ¶ Nec fortè ineptum est huic nostræ significationi verbum inuestiendi, quo vsus est Plinius, sed in alia tamen significatione, li. 35. ca- *Inuestire,*

 pi-

pi.7.Publius Portius inueſtiuit pictura, tanquam dicas ornauit, & veluti veſte decorauit, veſtiuit. Nam & hoc verbo ſimplici in eadem ſignificatione, qua illo inueſtiendi compoſito,vſus eſt Cicero in.6.in Verrem actione:His autem tabulis interiores templi partes veſtiebantur. Verùm hoc inueſtiendi verbo,pro poſſeſſionem tradendi ſiue tranſferendi,paſſim vtitur ius canonicum, & feudorum,vt in c.ex ore,de his quæ fiũt à prælа. ſine conſen.capit.vbi gloſ. interpretatur, inueſtitus,id eſt miſſus in poſſeſſionẽ. & in ca. accedens,de præbend.& in cap.ſi quis inueſtiuit,ti.de feud.dat.in inuicem leg.commiſ.

Inueſtire.

Et hinc inueſtitura ipſe actus tradendi ſiue transferendi poſſeſſionem. c.1.in prĩ.tit.quid ſit inueſti.vbi ita ſcribitur,Inueſtitura quidẽ propriè dicitur poſſeſſio & cap.quoniam inueſtituras,16.q.7. & in cap. olim cauſam,de reſtitut.ſpoliator.& alibi ſæpe.

Inueſtitura.

5 ¶ Quanquam ſcio dubitatum,an per inueſtituram cenſeatur eſſe trãſlata poſſeſſio, propter tex.in.c. per tuas,de donat.qui & verbo inueſtiendi vtitur, & tamen declarat ex hoc trãſlatã non fuiſſe poſſeſſionẽ,vt & ex eo no. glo.ibi in verbo,in poſſeſsionem. Sed tu de hac

Inueſtitura an trãsferat poſſeſsionẽ.

hac re vide glos. in c.2.in verbo, signum,in prin. & ibi Inno. & latè Panor. col. antepe. versi.exemplum primũ,de consuetud.& glo. in c.authoritati,in verb.instituãtur, in duob. locis,& ibi Hostien. in verbo, instituere,Io. And.super glos.2. Cardi.Floren. versi. quæro quid est,Pet. Anc.ver.querit gl. quum est, Anto. vers. venio ad glo. Imo. col.1. versi. in glo. 2. ibi non adipiscitur,Panor.col.1. versi. in glo.2.fi.no.ex gl.de inst.& glo.in c.ex ore, in verbo, annulo, & ibi Petr. Anca.in 1. oppo. Anto.col.2.versi.veniamus ad gl.& Imo. col.3. ver.in glo.1.in fi. extrà de his quæ fiũt à maior.part.ca.& gl.in c. si quis deinceps. §. itẽ si quis, in gl.vl.16.q.7.Io. An.post.Cõpo. in c.trãsmissam,de electio. Iac. Aluar. in d.c. 1.in prin.ti.quid sit inue. Raph. Co.con.137. consultus, in 1. dubio. cum aliis multis concord. traditis ab Alexand. in l.3. in prin. col. 4.versi. iuxta prædicta ff. de acq. possesio. & Matthe. Afflic.decisio.Neapoli.299.rex Ferdinandus,col.1. & à me latiùs in commentariis consuet.Pictauiensium, titu.2. qui est,*des droictz de ventes & honneurs.* §. 8. qui est omnium consuetudinum. 21. in verbo, *& ne saisit ne desaisit la façon de l'hommage.* Verùm vt redeamus nos posthac,in hoc tractatu vti-

mur illo nostro vulgari verbo sesiendi, siuē saisiendi, pro possessionē trāsferendi, vt omnes intelligant, præsertim cùm aliud nullum nobis occurrat, quo illius sensum & significationem illamnostram vulgarem ad viuum repræsentare posſimus.

SECVNDA DECLARATIO præfationis.

1 ET certe hæc est generalis Frāciæ cōsuetudo, vt mortuus saisiat viuum, vt videre licet in Parisiēsium consuet. art. 132. Meldunensium c. 40. Melodunēsiū c. 95. Senonēsium, c. 57, & iterum. c. 105. Trecēsium, c. 90. Caluimontensiū, in Baſſignaco, ca. 77. Victriacensium, c. 7. Ambianensium, c. 35. Carnutensiū, ca. 94. Aurelianensiū, ca. 230. quod ita in Latinum vertit Pyrrhus Anglebern. Ex mortuo in viuum possessio trāsit, & in casus positione, ita, mortuus saisinat viuum. Turonēsium, tit. *Des successions*. c. 2. vbi dicitur hanc esse generalem huius regni. Cenomanēsium. c. 237. le. 2. sunt enim duo eiusdē nu. & c. 289. Andegauensium, ca.. 234, &. c. 272. Pictauensiū c, 213. ubi, & illud dicit, hāc esse generalem in hoc regno. Aruernēsium, ti. *Des successions*, c. 1. Borboniēsium, c. 299. Blesensium, c, 136. vbi & hāc dicit generalē hu-

huius regni. Engolifmenfiũ, ca. 84. Rochellenfium. c. 56. Burgundienfium, ti. *Des fucceſsions*, ca. 1. Marchienfium, cap. 211. Lorrienfium, fiue Montargienfium. ti. *Des donations teſtamentaires*, c. 6. Niuernenfium, ti. *Des fucceſsions*. c. 1. Altifidiorenfium fiue (vt vulgò vocant) Auxerrenfium, ti. *Des fucceſsions*. c. 1. Senlitum, c. 142. Claromontenfium, c. 141. que & dicit generalem. Valefienfium, ca. 77. Britonenfium, ti. *Des fucceſsions* qui eft 22, c. i. vbi tamen loquitur in fucceffione directa. Nam in collaterali hæres accipit poffeffionem per manus domini, vt fcribitur in 61. eadémque vlt. eiufdem tit. Biturice͂fium, ti. *Des fucceſsions*. c. 28. Lodunenfium, fiue vt amicus nofter Sal. Macrinus, poëta noftri te͂poris celeberrimus vocat, Iulioduне͂fiũ. tit. *De fucceſsion de fief*, c. 2. vbi & hanc dicit generalem huius regni. Burdigale͂fiũ, c. 74. vbi Arnol. Ferro. id ita vertit, Ex mortuo in fuperftite͂ hærede͂ tranfit poffeffio. Sa͂ctone͂fiũ, c. 105. & Comitatus Burgũdiæ, qui eft ex antiquis Galliæ finibus, vt atteftatur Nic. Bello. con. 42. cõmuniter, in prin. li. 4. Sup. c. 15. in prin. vbi & ea͂ dicit effe per totam Galliam.

2 ¶ Et huius quoque confuetudinis Fra͂ciæ, ut generalis, mentione͂ fecit præter Cy. & Paul.

Ca.in locis suprà citatis.Collecta.in.c. cũ sit Romana,paulò ante fi.vbi dicit,quòd ex con suetudine Franciæ mortuus saisit viuum.His enim verbis vtitur. & Ioãnes Fab. in §.summa, qui est.2. ante fi. Institut. de interdict. & iterum in §.retinendæ,col.3.versi. sed quæritur nunquid successor, eodem tit. Floria.in l. seruitutes prædiorum rusticorum,col.3.versi. & idem videtur voluisse. ff. de seruitut. Masuer.in titu.de possesso.§. item hæres qui succedit ab intestato, &. §. seq. & Guil.Brolzhius in stilo curiæ parlamenti,ti.de feud.§.itẽ de consuetudine, & §. item consuetudo, per quã Guid.pap.decisio. Delphina.452.in materia possessorij,col.2.versi.& in hac materia, Steph.Bertran.con.96.ex themate,col.2.nu. 4.lib.4. Bened. in repetitio.c. Raynutius,in verbo,mortuo itaque testatore.le.2.num.71. & alibi sæpe in ea repetit. Do.Io.Igneus olim præses Rothomagensis doctiss.in repeti. authẽ.ex causa,col.7.versi.ex his sequitur.C. de liber.præterit. & nouissimè Viglius Zuichem.in §.1.in prin.Insti.de hæred.instituẽd. & nostri consuetudinũ interpretes vbique.

Mediolani simile statutum.

3 ¶Estq; huic simile statutum in pluribus locis Italiæ,videlicet Mediolani, quod iam diximus,vt etiam attestatur Bald.in rubr.extrà de

de causa possess.& propriet.col.3. versi.quæro statuto communis Mediolani cauetur.& cõ. 141.præmissis verbis cuiusdã statuti in prin. & iterum col.3.versi. tertiò est præmittendũ, li.1.& Anto. Grassus inter con. Laur. Calca. con.65.præsupposita veritate,col.pe.versi.cõ petit etiam quintum remediũ. Alex. con.37. in causa mota inter Angelum,col.2.versi.sed alia insuper ratio,li. 1.& con.82.perspectis his quę in themate,col.2.versi.nec ad hoc obstat, li.2.repetito con.40.li.3.& cõ.51.li. 6.Barbat. in c.in præsentia,char.antepe. nu.133. de probatio.Iason in l.si sorori,col.1.versi.limita tamẽ quod dixi. C.de iure deliber.& con.198. cõsului superioribus diebus,col.1.li.2.& con. 85.quando habemus,col.1.lib.3. Philip. Dec. con.467. bene & consultè, col.1. vbi dicit id decretum Mediolanense fuisse confirmatum à Clemente septimo. Caro. Rui.con.27. viso decreto,in prin.li.5.vbi disputat an dux Mediolanensis id statutum vel decretũ(ita enim appellant)facere potuerit. Catel. Cot.in memorial. incipien . decreto Mediolanensi, in prin. Anto.Rube.in repe.l.non solùm.§.morte,col.8.nu.57.ff.de no.oper.nunciatio. Paul. Paris.con. 1. visa facti narratione, col,24.nu. 157.libro primo,

Si

4 ¶ Similiter & Papiæ (ea Ticinum olim dicebatur) quod satis potuisset videri, etiã si specialiter id statutum ibi factum nõ fuisset, cùm sit ditionis Ducatus Mediolanensis, sed tamen peculiari illius ciuitatis decreto idem statutum est, vt attestatur Bald. in cap. cõtingit, col. secunda, versic. & predicta faciũt ad questionem statuti Papiensis, extrà. de dol. & cõtumac. & Alexan. con. 82. vbi nuper citauimus, lib. 2. & Barb. con. 8. hoc exordio, sapiẽter doctisimus, col. 17. vers. & adduco, qui est sub nu. 37. li. 2. & con. 58. sapienter dixit Psalmista, col. 12. versic. & adduco quod voluit, num. 12. eod. lib. 2.

Papiæ.

5 ¶ Præterea Bononiæ, teste eodem Paulo, in d. l. hæres in omne ius. ff. de acq. hæred. Et Imolæ, vt memoriæ prodidit Imo. consil. 16. viso casu trãsmisso, col. 1. in prin. Et Senis, vt scriptum reliquit Fran. Aret. consil. 159. viso puncto ad me transmisso, col. vl. versi. quinimo etiam si filius. Et Cremonæ, si verum dicit quisquis is fuit, qui casum posuit ad Bald. consil. 325. præsuppositis statutis, ad fi. ipsius casus, lib. 1. & satis constat ex eo quod scribit Alex. consil. 83, visa facti narratione, in facto illius consil. & rursum col. 1. li. 2. Et Cremæ, vt

Bononiæ. Imolæ. Senis. Cremonæ. Cremæ.

vt refert Laurent. Calca.consi.76. priùs est videndũ,col.3. verſ.quartò principaliter. Et Florentiæ,vt ſcribit D.Boërius in ſuis commentariis in conſuetudines Biturig.tit. *Des couſtumes concernans teſtamens.* §.6. colum.2. authoritate Angel.con.81. domina Maria, & cõ.ſeq.incip.huic parti inhæreo, vbi tamẽ nihil dicit de huiuſmodi ſtatuto, ſed alio quo piã,quod non admodũ huc pertinet. Et Mutinæ,apud Barba.in d c.in præſentia, vbi ſuprà,de probat.& Lud.Gozad.con.93, in cauſa Mutinẽſi,col.2.verſic.quartò cùm in ciuitate. Florentia. Mutina.

6 ¶ Atque etiam Placẽtiæ,vt patet ex con.Signo.188. caſus continens.& Iaſon.con.147. præſens cõſultatio,in caſu illius con.& iterũ col.6.verſ.condeſcendo ad ſecundam, lib.2. Et Vincentiæ,vt ſcriptum reliquit Alouiſius Lucius inter cõ.Baldi con.436.quidã creditor,lib.3.& Raph.Fulgoſ.con,194.proponitur quòd domina Antonia,col.2.verſic.igitur & domina Sophia,& ſæpe alias in eod. con.& Raph.Co.cõ,173.Galuanus,col.1. Et Veronę, ex ſcriptis Caroli Ruini conſil. 18. primò & principaliter, col.pe.ver.& prædicta.lib.1.Et Paduæ,apud Phil.Dec.conſil.84. excellentiſsimi doctores col.2. ver.& vlterius Placentia. Vincentia. Verona. Padua.

Camerini. us circa hoc. Et Camerini, vt patet ex. Corneo in positione casus, cõsi. 166. circa primũ li. 1. Et Felerini ex Raph. Co. con. 85. quanuis de iure, post prin. Et in tota penè Italia, vt attestatur Nicol. Bellonus consi. 42. communiter in Italia. in prin.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶ VT NON sine magna quadam ratione id statutum à populis fuisse videri debeat, arg. c. prudentiam, in prin. extrà de offic. deleg. & ibi concordant. veluti id prouerbium secutis, mortuus aperit oculos viuentis, quod à Baldo relatum est in l. vlt. in fi. C. communia de manumission. Imò verò & ius ipsum commune, si credimus D. Boërio præsidi Burdegalensi celeberrimo in suis in consuetudines Biturigum commentariis, tit. *des coustumes concernans testaments & dernieres voluntez.* §. 6. & Leonardo Alesmio. in tractat. substitutionum, in ti. de vulg. substit. col. 2. innitentibus vtrisque authoritate l. cùm miles. ff. ex quib. caus. maior. vbi possessio defuncti quasi coniunctim descendit ad hæredem, & plerunque nondum adita hæreditate completur, & aliis quibusdam similibus legibus.

Mortuus aperit oculos viuentis.

An hæc consuetudo sit iuris communis.

Ego

2 ¶ Ego verò constanter affirmare ausim, huiusmodi statutum vel consuetudinem esse iuri cõmuni aduersam, quo possessio defuncti non trãsit in hæredem, priusquam fuerit per eum naturaliter adprehensa. id enim videre licet ex l.Pomponius.§.quæsitũ,& l.cùm hæredes,& ibi Bar. & l. qui vniuersas. §.quod per colonum,& ibi Bar.ff.de acq.possessio.& l. si homo.ff.de vsucap.& l.2.§. apparet.ff. de crimine expil.hæred. vbi & id probatur procedere,etiam postquam hæres adierit hæreditatẽ, vt propterea nec tum possideat.& l.1. §. Scæuola.ff.si quis testa.liber esse iussus fuerit, & l.si sorori, & ibi Bald.& alij,C.de iure deliberan.& §.1.in authen. de iureiu. à morien. præstito,vt hinc intelligas id procedere de iure.ff.& C.& authent. *De eadẽ re. Possessio defuncti nõ trãsit ad hæredẽ ante adprehensionem. Etiã adita hæreditate.*

3 ¶ Et apertissimè volunt doctores vtriusque censuræ,vltra eos quos iam suprà citauimus, scilicet Collecta.in c.cũ sit Romana, paulò ante fi.de appellation.vbi dicit ꝙ licèt hæres ipso iure habeat proprietatem,est tamen mittendus in possessionem,per l.2.C.de edict.diui Adrian. tollend. quod est,inquit,contra consuetudinem Franciæ, de quo nos suprà ex eodem diximus.& Cy.in l.ea lege,col.1.C.de con- *De eadẽ re. Hæres mittendus in possessionẽ.*

condict.ob cauſ.vbi & id dicit eſſe contra cõ ſuetudinẽ Galliæ. Bar. Bald.& alij in d.l.cùm miles.ff.ex quib.cau.maior.Bald.in l.vlt. col. 2.ver.iuxta prædicta quæro. C.de ſacro.eccl. vbi etiã id dicit procedere in ecclesia hærede instituta.& in rubric. ff. de rei vend.in priori lect.vbi dicit quòd poſſeſsio hæredis eſt noua poſſeſsio, quia poſſeſſio defuncti morte finitur, per d.§. Scæuola.& expreſſim ipſe Bal. in l.de eo.§.hęres,qui eſt vl.ff.ad exhib.& cõ. 141.præmiſſis verbis,col.3,ver.tertiò eſt præmittendum,li.1. vbi ex hoc dicit ſing. de apicibus iuris diſputari debere, cùm quis hoc ſtatuto nititur,& con.330.ſtatuto cauetur quòd cõductor,col.1.in 3.dubio,ver.in contrarium videtur,eod.lib.1. vbi item ex hoc dicit id ſtatutũ debere intelligi ſtrictè ac propriè,& conſil.337.in primis vidẽdum eſt,col.3. verſic. in contrariũ eſt veritas, eod.li.1.& con.355.præmittendum eſt ad euidentiã, col.1. eodem li. 1.& cõ.436.quidã creditor,col.3.verſic.allegationes ſuprà factę,li.3.& con,20.ſuper primo puncto,col.2.ver.ex illa autem poſſeſſione,lib.5.Ioan.Fa.in §. ſui autem,Inſtit.de hæred.qualit. & differen. Paul.Caſt.in l.ſeruũ. C.de rei vendicat.& con.78.videtur dicendũ dictum actorem, lib.2.& conſil.152. viſo pun

cto

Idque etiã in eccleſia hærede.

Hæredis poſſeſsio, noua eſt poſſeſsio

Apices iuris ſunt, de hac conſuetudine diſputare.

Id ſtatutum debet intelligi ſtrictè & propriè.

cto & dubio,col.2.versic. ad secundum quaesitum,eod libr.2.& consil.234. in causa appellationis,col.2.versi.item posito,eod. libr.2.& consil.261.visis & ponderatis,col.2. ver.non obstat quod dicitur,eod.lib.2.Imo.consil.16. viso casu transmisso, vbi etiam ex hoc dicit, hoc statutum esse restringendum. Alexand. in d.l.cùm haeredes,in princ.col.1.& ibi quoque Claudius Aquen.in princ.vbi etiam notant ex eo text.haec statuta esse correctoria iuris cōmunis,& propterea strictè interpretanda esse. & idem Alexand. consil.37. in causa mota per Angelum,col.3.versic.item praeterea & fortiùs,& iterum versic.saltem in casu nostro,libr.1.& consil.82.perspectis his,col.3. versic.& hoc saltem procedit,lib.2.vbi ex hoc negat statutum esse extendendum.& consil. sequēt.visa facti narratione,col.2.versic.ergo statutum contra ius commune,iunctis praecedētibus.Corne.consil.18.visa petitione,col.3. versic.nec illā ex iniusta causa,lib.1.Iason cō. 147.praesens consult.col.1.versic.itē vltra praedicta,li.2.& con.152.vera & iuridica, col.1.& 2.lib. 4 vbi etiā dicit id statutū esse iuris correctoriū,ideoque nō esse extēdendū. & Philip.Dec.in l.vl.col.2.ver.praemittendū est,& ibi etiam Fran. Curtius iunior col.5.versi.2. *Nec est extendendum.*

no-

notate. C. de edict. diui Adrian. tollend.& Steph. Bertran.d.con. 81.nu.3. & 4.libr.2.vbi item dicit esse contra ius commune.

De eadẽ re. Possessio hæredis continuatur cum possessione defuncti quoad vsucapionem.

4 ¶ Nec huic sententiæ obstat d.l. cùm miles. ff.ex quib.caus.maior quia potissimum innituntur, qui aliam opinionem secuti sunt. Ea enim intelligitur, imò verò expressè loquitur vt quoad vsucapionem implendam cõtinuetur possessio hæredis, cum possessione defuncti, l.nunquam in possessionibus.§. vacuum, & iterum l.ceptam.ff.de vsucap. licèt hæreditas iacens non possideat. l.1. §. Scæuola.ff. si quis testa.lib.esse iussus fuerit: sed eo respectu fingitur habere qualemqualem possessionem l.gerit, & ibi Ro.qui eam dicit singularem ff.de acqui.hæredit. Iason in l.eius qui, col.1. in 2.no.ff.si cert.petat. Et ita illam l.cùm miles, intelligunt glos. Bart. Bald. & Alber.ibi. Bart. & cæteri in d.l.cùm hæredes. ff. de acq. posses.& maxima pars eorum, quos in præcedenti versi.citauimus.

Quid in suis hæredibus.

5 ¶ Scióque nonnullos esse, qui dicunt aliud esse in suis hæredibus, aliud in cæteris: vt scilicet in illis transeat possessio ipso iure, iuxta d. l.cùm miles, per tex. in l.in suis.ff. de liber.&

post

poſt.vbi gloſ.in verbo, quodammodo, videtur eſſe huius opinionis.atque etiam glo.in d. §.ſui,in verbo,exiſtimantur, Inſtit. de hæred. qualita.& differen.& in d. l. cùm hæredes,in prin.in verbo,non pertinet,in 1.ſolutio.quam dat ad d.l.cùm miles: nec tamen in ea perſtat omnino,ſed addit,vel ſoluo, vt ibi, ſcilicet in d.l.cùm miles,quo in loco,in verbo, quaſi cõiunctim,dicit primùm, nonnullos diſtinguere inter ſuos hæredes & extraneos,argu. d.§. ſui autem,& §.extranei,Inſtit.de hæred.qualit.& different.Mox ſubiungit, alios dicere, eam l.cùm miles,intelligi,vt cõtinuetur poſſeſſio,cũ fuerit apprehẽſa, ideo ibi dici, quaſi coniunctim.tandem ſubdit dicẽdum, ꝙ.d. l.cùm miles,loquitur quo ad vſucapionẽ cõplendam,vt ſuprà ex ea diximus.

6 ¶Nam & vbique cæteri omnes nullã,quantum ad id de quo tractamus, differentiam faciunt inter ſuos & extraneos, cùm dicunt,& in illos quoque poſſeſſionem ipſo iure minimè tranſire,videlicet glo. Bar. Bald. Alberi. & quotquot ſcripſerunt in d.l .cùm miles,& in d.l.cùm hæredes, & in d.l.in ſuis,cõtra gl. ibi.ff.de liber.& poſth. Alberi. in l.vlt.col.6. verſi.quæritur an beneficiũ huius legis.C.de De eadẽ re.

Suitas non facit possessorem.

edict.di.Adr.tol.& ibi quoque Bal.col.1.ver si.itē ex hoc quòd hæreditas, vbi dicit, quòd suitas,siue existentia hæredis, facit suum hæredem,sed non possessorem,per d.l.si homo, de vsucap. atque etiam Sali.ibi,col.1.vers.itē ex hoc,& ipse Albe.inl.sepulchra,ad fin.ff.de sepul.viola.Io.Fab.in d.§.sui autem,instit.de hære.qual.& dif.ipse Bald.in authent.īgressi,col.2. ver.quęro quare aliud.C.de sacrosā. eccl.& in.l.1.ad fin.C.de appell.& in authēt. defuncto.C.ad senatusc.Tertu.& in l.vl.col. 2.versic.item ex hoc quòd hæreditas,C.de edicto diui Adria.tollen.& in cap.1.ti.de controuer.inter mascul.& fœmin.& con.13.super eo quæritur,ante fi.li.1.& cō.345. ille qui iusta ratione,lib 4.& cō.20. super primo pūcto,col.2.ver.ex illa aūt,lib.5.Pet.Anch.cōsi. 92.tria in fauorē,col.2.versi. sed præsuppo. sito.Imo.cōs.16.viso casu trāsmisso,col.1.Roma. in l.hæres in omne,post prin.ff.de acqu. poss.Marti. Laudē.in c.1.col.1.ad fi.tit.quib. mod.feud. constit. potest. Alex.consil.37. in causa mota inter Angelum,col.3.ver.saltem in casu nostro,lib.1. Franc.Are.in l.si sorori, post princip.& ibi etiam Iac.à S.Georg.in.1. no.C.de iure delibe. Latè Barba.in d.cap.in præsentia,char.antepe.nu.132.de probation.

& con.

& con.17. clementissimũ deũ,col.pen.vers. & si quispiam dixerit, lib.4.Firmian.in tractat.de episcopo,li.3.parte 1.quæst. 56. Guid. Pap.in statuto,si quis per literas,in verbo,clãdestine,quæ est glos.vlt.char.pe.ver.sed an filius hæres. Steph.Bertrãd.consi.247. duobus paulò ante fi.lib.1.&.con.81.non nego,num. 3.& 4.lib.2.& cons.262.igitur, nu.2.eod.lib. 2.& consi. 3.inspecto, in 3. dubio,li.3.Bened. in repe.c.Raynucius,ĩ verbo, mortuo itaque testatore,l.2.nu.66.& sequẽ.de testa. Matth. Afflic.in cap.sciẽdum, col.5. versi.sed aduerte quia in quantum,tit.de feud.cognitio. & decisio.Neapol.167.Gabriel,col.1.D.Igneus in repet.authent.ex causa,col.7.ver.ex his sequitur,& iterum col.36.ver. vnum tamẽ ego dico.C.de libe.præterit.& Pyrrh.Angle. in consuetud. Aurel.tit.*Des testamens*, cap.6. & Paul.Paris.cõs.1.visa facti narratione, col. 25.nu.160.lib.1.Io.de Amic.consil.61.in causa & lite agitata,col.1.

¶Et hæc sẽtẽtia his quoque rationibus fulcitur à Barba.in d.con.17.lib.4. maxima ex parte adducti.Primum enim. beneficium d.l. vlt. C.de edict. diui Adrian. tollend. competit tam suis, quàm extraneis hæredibus, *De eadẽ. l. vl. C. de edic.di. Adri.tol. cõpetit et suis et extraneis hæredibus.*

B ij vt po-

vt pote quòd loquatur simpliciter de hęredibus, nec ad extraneos se restringit, dictũ autem remedium est adipiscẽdæ quo opus non est ei qui iam in possessione est. Sed quantum a d hanc rationem, vide quid dicemus postea in alio loco.

8 *De eadẽ re.* ¶ Item tex. est in l. de eo, §. vlt. ff. ad exhiben. simpliciter etiam loquens de hærede, & ex eo Bal. vt suprà diximus no. possessionẽ defuncti non continuari in hæredem, nisi fuerit apprehensa. Pręterea beneficium Prętoris à iure ciuili approbatum, requirit immixtionẽ in suo hærede, §. sed his permittit, Institu. de hæred. qualit. & diff. & l. nam nec emancipatus. ff. de lega. 1. & quod nõ. in l. necessariis, ff. de acqui. hæred. & in l. 1. C. si vt ab hæred. se abstineat. quæ quidem immixtio non esset necessaria, si esset continuatio possessionis ipso iure.

9 *Animus & corpus requirũtur ad acquirendã possessionẽ.* ¶ Denique ad acquirẽdam possessionem requiritur animus & corpus l. 3. ff. de acq. possess. & l. licèt, C. eod. sed ipsius defuncti animus & voluntas ad hæredem non transmittitur, l. 4. ff. de loca. & l. sed si ita legatum. §. illi si volet. ff. de lega. 1. & quod habetur in cap. si gratiose, de rescrip. lib. 6. Ergo nec possessio.

Illud

10 ¶ Illud autē quod diximus nec in filiū quoque tranſire poſſeſſionem hæreditatis paternæ, ita procedit, vt nec ipſe poſſit propria authoritate accipere poſſeſſionē ſuæ legitimæ, alio hærede inſtituto, nec ei competat remedium quoduis poſſeſſorium, ſed eam debet capere ex manu hęredis, vt expreſſe voluit Bar. in l.2.col.1.ver.ex his puto quòd filius.C.quãdo & quibus quarta pars, li.10.& ſequitur Alexan.con.134. attentis narratis in themate, poſt prin.lib.4.& Bened.in repet.cap.Raynucius, in verbo, mortuo itaque teſtatore, le.2. nu.74.paulò ante fi.de teſta.quo loco tamen dicit aliud eſſe in regno Franciæ ob hanc noſtram conſuetudinem.

Filius non poteſt propria authoritate accipere poſſeſſionem legitimæ.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶ SED & illud ſcio, id quod diximus, poſſeſſionem defuncti non tranſire ipſo iure in hæredem, pleroſque intelligere, in cæteris rebus quàm in feudalibus: in his enim tranſire, per id quod ſing. voluit Bal. in l. cū antiquioribus, col.5. verſ. decimò ſic, licèt poſſeſſio ad ſuum hæredem nō tranſmittatur per d.l. cùm miles, tamen in feudis ſecus, quia filius viuo patre intelligitur inueſtitus, ac etiam poſſi-

Quid autē in rebus feudalibus.

Filius viuo patre cenſetur inueſtitus.

dere,& continuatur in eum possessio sine alia inuestitura,vt no.in cap.1.tit.de feud. cognitio. vbi glos.in. §. vl.dicit quòd filij post mortem patris non acquirũt feudũ succedẽdo patri,sed iam in vita acquisitũ capere cũ libera administratione. Quã glos.ad id quoque expendit,& commendat ipse Bald.ibi, qui dicit tenendum menti pulchrum illũ ac sapidum loquendi modum,& ibi quoque Iacob.Belui. Marti. Laud.Iacob. Aluar. Cardi.Alex,& Bapti.Cacia.qui eã glos.dicit no. in repet.d.cap.1.in 6.parte princip. in vl.diffe.titul.de feud.cognit.Barba.qui illam dicit valde singularẽ in repe.rubr. C.qui admitti ad bonor.possesion.col.14.versic.secundò mihi videtur. & con. 10. sapienter scribitur primo regum,col.3.versic.& ideo dicit glos. li.2.& cons.73.magnanimus scripsit Apostolus,columna tertia, vers.eiusdẽ initij,li. 4. & Iason in l,in suis,columna 2. versic. quartò sequitur illud. ff. de liber. & posthu.vbi id dicit no.

Filij post mortẽ patris feudũ non acquirũtunt. sed capi

2 ¶ Porrò illud dictum Baldi in d.l.cum antiquioribus, ad hoc scilicet,vt in feudis ipso iure,& sine alia inuestitura, aut apprehensione possessionis tranferatur ipsa posses-

De eadẽ re.

ſio, retulerunt & ſequuti ſunt Firmian. in tractat. de epiſcopo, in prima parte li. 3. quæſt. 56. verſic. item niſi in feudis. Iaſon in l. quoties, columna octaua, verſic. nota etiam perpetuò. C. de rei vendicat. vbi dicit ſingul. & nondum fuiſſe ab alio ponderatum, & con. 87. conſultus in iure, col. 2. verſicu. & circa iſtud, li. 1. vbi etiam dicit ſingul. & con. 182. in præſenti conſultatione, col. 6. ver. ſeptimò notabiliter, libro ſecundo, & con. 10. videretur prima conſideratione, col. 3. verſ. prædicta fortius, li. 3. vbi item dicit ſingul. Et idem ipſo Bal. non citato, voluerunt Marti. Laud. in tractat. primogenituræ, col. 10. verſic. difficilis articulus, ibi, quartò quia licet, & Card. Alex. in c. 1. col. 10. verſi. decimo octauo, tit. de feud. March. Sed & idem voluit dicitque conſuetudine & ſtilo Fráciæ obſeruari Guil. Brolhius qui ſtilum curiæ parlementi tranſcripſit, tit. de feud. §. item de conſuetudine, cum. §. ſeq.

3 ¶ Sed attende lector amantiſsime, ne forte decipiaris. nam ea glo. in d. cap. 1. de feud. cognitio. quã Bald. & cæteri pro huius opinionis authore citant, nihil omnino loquitur de poſſeſsione, ſed ſimpliciter de feudi acqui- De eadẽ

 ſitione

ſitione,tanquam ſcilicet id haud dubiè intelligat,dominiũ feudi ipſo iure quæri filio vaſſalli, quod quidem non concludit, & poſſeſſionem quoque eidem queri ipſo iure: neque enim ſi dominiũ quęritur ipſo iure,ac rectà tranſit in heredem, vel etiam legatarium vt certè tranſit, continuò ſequitur poſſeſsionem in eos rectà tranſire,vt patet ex l.omnium C.de teſta.& l.vlt.C.de.edic.diui Adria. tollend.& l.cũ hæredes,in prin.ff.de acq.poſſeſsion.& latè ſuprà diximus.Nam & id generale eſt,in cæteris omnibus in quibus dominiũ tranſit ipſo iure, vt propterea nõ trãſeat poſſeſsio,gloſ.in l.cum duobus,§. idem reſpondit, ſocius ſi ceſſante,in verbo, dominium.ff.pro ſocio,& in l.vlt.in verbo,in rem, verſ.item nunquid poſſeſsio,& ibi Ioã. Fab. & alij.C.de ſacroſanct.eccle. Bart.& Angel. &. Ro.in l.commiſſa. ff.de publica.& vectigal. cũ aliis multis concordant.à me congeſtis in repe.l.ſi vnquam.in verbo, reuertatur num.388.incip.48.licèt aliàs dominiũ,&ſequẽ.C.de reuoc.donat.

Poſſeſsio nõ tranſit etiã ſi dominiũ tranſeat.

4 ¶ Ideoque vt nec in feudis quoque tranſeat poſſeſsio in filium aut alium hæredem,ſed opus eſſe apprehenſione poſſeſsionis,non ob ſcu-

De eadẽ re. Qui tenent poſſeſsionẽ

ſcurè tenuit Maſuer.tit.de feud.§.itē ſucceſſor ſingularis,& §.ſeq.niſi, inquit, eſſet conſuetudo,qua mortuus ſaiſit viuum. & Ioan. Ray.in cap.imperialē. §.præterea ſi quis infeudatus,titul.de prohib.feud.alienat.per Feder.Iacob.à S. Geor.nuncupatim Baldum in.d.l.cum antiquioribus, reprehendens, in tractatu feudorum,in verbo,ita quòd ipſi inueſtiti,col.vl verſ.Item quæro,nunquid mortuo.& Iaſon ſibi cōtrarius in d.l.ſi ſorori,col. 2.verſ.tertiò limita. C.de iure delib.vbi etiā Baldum vbi ſuprà reprehendit,dicítque eum aliter dixiſſe,& fortè melius, in c.1. col, vlti. tit.an mutus vel imperfectus,cuius illic dictū recenſebo,verſ.ſeq. &. D. Benedict. qui tamen diſtinguit,vt etiam dicam poſtea,in repet.cap.Raynucius,in verbo,mortuo itaque teſtatore.le.2.nu.69.& ſeq.& Zaſius cōſ.10. cùm quondam F.col.4.ver.nunc ad tertium dubium,cum multis ſeq.nam id latè tractat. & Fran. curt. iunior, con.108. ſacratiſsimę, & c.circa Cōtrouerſiam,cōl.6.nū.23. Math. Afflic.in d.cap.1.§.ſciendum,col.5.verſic.ſed quod dictum eſt,& multis ſequent.& iterum col.vlt.verſ.ſed an in filium,tit.de feud.cognitio.& Paul.Pariſ.conſ.1.viſa facti narratione, columna 25. numero.160. & ſeq.lib.1.

feudi nō trāſire in filiū

Et

5 ¶ Et sanè Bald.in d.cap.1.col.vlt.tit. an mut. vel imperfect. de hac re ita loquitur, nempe quòd filius viuo patre potest dici feudatarius, quia est eadem persona cum patre, arg.l.si is qui duos.ff.de liberat. leg. Igitur (inquit) filius per mortem patris non dicitur succedere siue acquirere, sed potiùs retinere, per d.§.sui, Institut.de hæred.quæ ab inte.def. & in d.l.in suis.ff.de li.& posthum. ex quibus apertè intelligis eum loqui secundum ius commune Romanorum, ex quo (vt suprà latè diximus, & probauimus) dominiũ defuncti rectà transire in hæredem, non etiam possessionem, nec in suum quoque.

De eadẽ re.

6 ¶ Idem autem Bald. de eadem re loquens in c.1.col.1.versic.quæro si possessio, tit.de controuers.inter masc.& fœmin.de benefic. scribit filium magis venire ad possessionem continuatiuè, quàm ad nouam possessionis adeptionem vel petitionem, vt no.in d.§.sui, Instit.de hære.que ab intesta.deferun.cuius quidem.§.hæc verba sunt, & statim morte parentis quasi continuatur dominiũ. & in d.l. cùm hæredes.ff.de acq.possessio.vbi etiam ita scribitur, adita hæreditate omnia quidem iura ad hæredes transeũt.Et subdit Bald. non tamen

De eadẽ re.

quòd

quòd in ſubſtantia poſſeſsionis ſit noua poſſeſsio, ſed quia eſt eiuſdem qualitatis cum poſſeſsione paterna, non fingitur noua, vt in d.l. nihil. C.de vſucap.pro hæred. Et tandẽ de hoc dicit eſſe tex. in dicta l. cùm miles.ff.ex quib. cauſ.maior. Ex quibus etiã intelligis hęc omnia eum intelligere, ſecundũ ea quæ diximus ſuprà in princip. & ea iura quæ ipſe allegat, ex doctrina Bar.in l.nõ ſolùm,§. ſi liberationis verba, ff.de liberat.leg.cum ſimilib.

7 ¶ Diximus autẽ ſuprà dominum Benedict. in dicta repet.cap.Raynucius,in verbo,mortuo itaque teſtatore,le.2.num.69.& ſequẽ. in hac re diſtinxiſſe, vt certè diſtinxit. neque enim id ſilentio præterire voluimus,vt ſcilicet in feudalibus nõ cenſeatur hæres ſaiſitus contra dominum feudi,nec in eius præiudicium, donec per eum fuerit inueſtitus.Et idem, inquit, in emphyteuta, ſecundum Baldum, in cap.ſi facta, titulo,ſi de feudo fuerit controuerſia. Sed contra quẽlibet aliũ extraneum, vt ipſe Benedict. ſubdit, filius & hæres vaſſali, ex morte ipſius cenſetur eſſe ſaiſitus, adeo vt ſi ante inueſtituram turbetur ab extraneo, aut ſpolietur, competit ei remedium poſſeſſorium. Poſtea verò aliter diſtinguit,

De eadẽ re.

Diſtinctio in hac re.

Alia diſtinctio.

vt ſcilicet ſucceſſor particularis, vti eſt legatarius, vel etiã vniuerſalis ex teſtamento non ſit ſaiſitus. At ſi ſit vniuerſalis ab inteſtato, ſit ſaiſitus, etiam aduerſus dominum ex generali hac noſtra conſuetudine, quod nihil pertinet ad hunc locum, quo de iure communi loquimur. Et de hoc aliquid quoque dicemus infrà, in quinta declaratione 4. partis, in fi. An autem ex hac cõſuetudine ſucceſſor ex teſtamento ſit ſaiſitus, dicam poſtea in. 7. declaratione 2. partis.

QVINTA DECLARATIO.

Quid in eo qui ſuccedit nomine dignitatis.

1 ¶ SED ET ſecundo intelliges, quòd dictum eſt de iure communi, poſſeſſionem nõ tranſire in ſucceſſorem, vt procedat in eo qui ſuccedit nomine & iure hæreditario: nõ autẽ in eo qui ſuccedit nomine dignitatis. Nã poſſeſſio, quæ erat apud epiſcopũ nomine ecclefię continuatur in eius ſucceſſorẽ ſine alia corporali apprehenſione, quia ea erat penes eccleſiã, quæ non mutatur nec variatur, licèt prælati mutentur. Ita enim voluit Inno. in. cap. cum ſuper, de cauſ. poſſeſſio. & proprietat. & in cap. cùm in officiis, de teſta. Bart. in l. 1. §. vlt. ad fin. & iterum in l. cùm hæredes,

in

in prin.& ibi Alexád.§.vlt.ff.de acquir. possessio. Paul.Castr.in l.si sorori,post medium, ibi,& hoc in eóq;.C.de iu.deliberãd.Firmia. qui & alios quoque allegat,in tractat.de episcopo,libr.3.par.1.in 56.quæst.Guid.Pap.decisio.355.vtrùm prælatus,vbi id dicit semper vidisse se obseruari. & iterum decis.629. suprà alleg.& cons.188.in materia,in prin.Sed tu hîc vide Franc. Aret.in d.l.cùm hæredes, col.2.vers.extra gl.de acq.possessio.& quę diximus in tractat.Constituti possessorij, parte 3.limitat.16.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶ Sed vt redeamus ad nostram consuetudinem,qua mortuus saisit viuum, posset videri ea non esse valida,per id quod scribit Bald.in l.1.in prin.C.communia de lega.nõ posse legem vel statutũ transferre possessionem sine aliquo actu corporeo, per no. in l. cum duobus. §.idẽ respõdit.ff.pro socio, nisi (inquit) saltem interueniat quædam ficta traditio, vt in casu.l.quod meo.ff.de acq. possessio. quæ loquitur(vt omnes intelligunt)in cõstituto, &.l.quisquis. C.de donationibus, loquentis in retentione vsufructus, & aliis similibus. Potest

An valeat nostra consuetudo.

Consuetudo an possit trãsferre possessionẽ sine actu corporeo.

Qui tenent non p[...]

Poteſt tamen, vt ſubdit, lex vel conſtitutio fingere traditam poſſeſsionem per quamcunque inueſtituram,& ſic per actum fictæ traditionis, vt in caſu.ca.2.de conſuetud.

2 ¶ Et id quoq; videtur eſſe ex mēte ipſius Baldi, in.c.eccleſia veſtra, ad fi.de elect.& ante eū Bar.in l.ſi is qui pro emptore, col.5.verſ.modo ad propoſitum,& ibi.Imo. col.5. verſic.& ſic ex prædictis patet, ff.de vſucapio.vbi ipſe Bart.& alij poſt eum reddentes rationem cur poſſeſsio non recuperatur iure poſtliminij, ex l.denique.ff.ex quib. cauſ. maior. dicunt hoc ideo procedere, quòd poſſeſsiò non quæritur, niſi per aliquem actum naturalem: quē quidem naturæ actum legis diſpoſitio inducere non poteſt, arg.l.2.ff. de vſucap. ear.rer. quæ vſu conſumunt. Et ita à quibuſdam dicitur voluiſſe Petr.Anch. in d.c.de conſuetud. vbi tamen id non dicit, ſed aliud, quod nos alibi referemus.

De eadē re.

Poſſeſsio nō recuperatur iure poſtliminij.

Lex non poteſt inducere actū naturæ

3 ¶ At ipſum voluit expreſſe.Io.Baptiſta Caſtel.in ſua diſputa. incipiente, magnificus & excellens, col.3.verſi.tertiò etiam notabiliter. & Matthæus Afflic.deciſiò. Neapol.239.alia conſuetudo, col.vlt. Et in hanc ſententiam incli-

Qui ſunt eiuſdem opinionis.

inclinare videtur Alexan. cõ.83.viſa facti narratione,ſtatim poſt prin. lib. ſecũdo,& Barb. in additio.Bald.in.l.vlt.colum.ſecũda, C.de ſacroſan.eccleſ.& Fran. Are.in d.l. 1.in prin. ff.de acqui. poſſeſſio.

4 ¶ Et eam ſententiam adiuuat tex. quem nullus illorum in hoc citat, in.l. qui vniuerſas,§. quod per colonum.ff.de acquir.poſſeſsio.vbi licèt animo poſſimus retinere poſſeſsionem, adipiſci tamen nõ poſſumus. Nã ſi id impoſſibilè eſt,id eſt,quod fieri non poteſt,ita enim noſtri vocant quod Græci ἀδύνατον appellant, quomodo id lex vel ſtatutum facere poteſt? cùm ne fingere quidem impoſsibilia poſsit. vt no.in l. Gallus,§.ſi eius.ff. de liber. & poſt. & in l.3.ff.pro ſocio.& patet in l.qui ad certũ, ff.loca.& in l.certè,in prin.ff.de precar.& no. Bar. qui & alia allegat in l.ſi is qui pro emptore,col. 12. verſi. ſequitur eius quod eſt, & ibi Imo.col.7.verſi.itẽ attende quia dicit hîc, Ro.col.6.ver.quintò inquantũ circa examinationem,& latiſſimè Iaſon col.42.ver. circa fictionẽ inductiuã,& multis ſeq.ff.de vſucap. cum cõcordantib.ibi adductis. Quod autem huic opinioni obiicitur. c.2.de cõſuetud. quo pleriq; oẽs nitũtur, certè nihil obſtat, quoniã illic

Animo ſolo poſſeſsionẽ adipiſci nõ poſſumus.

Impoſsibile ἀδύνατον.

Lex non fingit Impoſsibilia.

illic interuenit actus quispiã, per quem transfertur possessio, scilicet accipiendo modicum terræ; aut aliud quidpiam ibi descriptum.

De eadẽ re. Qui dicunt hanc consuetudinem valere.

5 ¶ Contrarium tamen, vt scilicet cõsuetudo vel statutum possit transferre possessionem ipso iure, nullo actu, nec verbo quidem interueniente, voluit Imo. in d.c.2. de cõsuet. Bar. loquens in casu nostræ cõsuetudinis, in l. cùm vnus. §. vl. versi. ex quo no. ff. de bon. authori. iudic. possiden. & pręsupponit ipse Bald. con. 454. quidam Ioãnes, li. 1. & omnes quotquot de hoc statuto locuti sũt, à nobis in hoc opere citati. Et expresse & verbis veluti conceptis, voluit idem Bald. loquens etiam in casu nostrę consuetudinis, & cum eo Alouisius de Lucis, con. 436. quidam creditor, col. 2. & seq. vbi ipse Aloui. dicit ita consuluisse Ray. Forliu. & Argentinum ipsius filium, atque etiam Richard. Saly. & rursum idem Bal. in l. licèt, col. 1. & ibi Angel. etiã col. 1. C. de acq poss. & ipse Bald. in l. de quibus, col. 10. vers. viso de causis, videamus de aliquibus. ff. de legib. vbi dicit, ꝙ cõsuetudo habet vim precarij, vt trãsferat possessionem ipso iure. & in l. vl. col. 2. versi. vnum tamen non est omittendum, C. de sacrosanct. eccles. & in l. ea lege, col. 4. ver.

Consuetudo habet vim precarij.

modò

modò venio ad quæstiones, post Cy. ibi, col. 1.ver.& istud est in argumentum.C. de condictio.ob cau.& ipse quoque Bald. in l.traditionibus,ante fi.C.de pact.& in l.1.col.2.versi.sed alij dicunt,C.si plures vna sententia,& in l.sancimus.§.cùm auté,in fi.C.ad SC. Tre bellia.vbi dicit, quòd authoritate cõsuetudinis trásfertur possesio ipso iure, & in rubric. extrà de consuetud.colum.3. versicul.consue tudo potest transferre,& in cap. cõtingit,colum.2.versic.& prædicta faciunt ad quæstionem,de dolo & contumac.vbi dicit id statutũ de quo loquimur, esse æquum & validum,& in c.cum venisset,col.2.versi. item adde,possessio quædam est,de restitut. spolia. & in sua margar.in verbo,consuetudo,versi.5.

9¶ Et præter ipsum,& eos quos cum eo suprà citauimus,voluerunt etiam Angel.in d.l.si is qui pro emptore,col.3.ver.sed hoc non videtur verũ,& ibi etiam Raph.Com.col.5. versi. aliud habens secundum eum, & Iason col.23. ver.tertio inquãtum subdo,& mult.seq. ff. de vsucap.Idé Angel.in d.l. qui vniuer.§.1.vers. item quod à mari,& ibi Imo.ad fi.ibi,& adde secũd.& Alex.qui eũ.§. legit cum prin.l.col. 2.ver.ex hoc dictᴗ colligit.ff.de acq.posses.ipse Item alij.

C

se Angel.in l.1.ff.de distract. pignor. & vt à nonnullis citatur, in l.si vacantia. C.de bon. vacant.lib.10. sed non reperi in meo codice. Floria. in l. seruitutes prædiorũ rusticorum, col.3.versi. adde tamen quod per solam.ff.de seruitut.Petr.Anch.in c.1.in 2. no. per illum tex.quem dicit singul.extrà de dol.& contu mac.Ro.in d.l.1.in prin.col.6. versi.idem etiam intelligit, & ibi Alexand.col.16.versic. de ista materia,Frácis.Are.col.4.versi.& adde Bald.& Claud.Aquen.col.5.versic.addũt etiã moderni,& Fran.Rip.col.10.versi.vltra Bart.& seq.ff.de acquiré.possesio. Paul.Ca. loquens etiam in terminis nostræ consuetudinis,in d.l.hæres in omnibus.ff.de acqui.hęred.& in l.si sorori,post mediũ, & ibi quoq; Alexã.Corne.Iacob.à S.Georg. & Iason C. de iure deliber.& ipse Paul.in l.seruũ. C.de rei vẽdicat.& con.78.videtur dicendũ dictũ actoré,col.1.ver.præterea posito quod ex forma,li.2.& con.152.viso puncto & dubio, col. pe.ver.ad secundum quæsitum,eo. li.2. Alexand.in l.1.col.15.ver.de ista materia.& iterũ in l.3.in prin.col.4.versi.alius est casus quando ex dispositione.ff.de acqui.possess.& in d. l.cùm hæredes, in prin.colũ.1. & ibi quoque Claud.Aquen.col.item.1.versi.item non video

deo.ff.eo.tit. & ipse Alexan.con.24.attentis his quæ in themate narrantur,col.1.lib.3.vbi loquitur de hoc nostro statuto, & dicit hanc esse communem opinionem,& con.1.pōderatis his,col.2.versi.& ideo licet lex,li.5.Philip.Fran.in c.vbi periculum.§.præterea.in 3. no. per illum tex.de electio.li.6.Barba. late in d.cap.2.col.6.nu.33.& multis seq.de consi. & in ca. in præsentia, char. antepe.nu.133.de probatio.& in c.per tuas, col.vl. de donatio. & in repetitio. rub.de cau. possessio.& proprieta.char.22.versi.opportunè se offert modo quæstio & con.51. scripsit sapientiæ fons, col.19.versi. & si quispiam opponat,lib.1.& con.58.sapienter dixit Psalmista, col.12.vers. & adduco quod voluit,lib.2.Firmia.in tract. de episcop.li.3.parte.2.col.vlt.versi.itē etiam ex vi consuetudinis.Corne.con.216.in causa vertēte,col.1.li.3.Guid.Pap.decisio.Delphi. 22.fuit inter nos,col.2. & iterum decisio.552. In materia,col.2. & sing.285.de confessione, versiculo vlti.& iterum sing.404.vtrùm vicini,versicu.consuetudo. Soci. consil.67.eadem die,col.vlt.lib.3.& consil.87.visis inuestitura,col.vlt.eo.lib.3.Fran. Curt.senior.cō. 71.super cōtrouersia,col.3. ver. septimò probantur.Calcag.con.76.primò est vidēdum,

col.3.versi,nec obstat quod dicitur. Iason in d.l.1.col.3.vers.secūdò nota ex ista. C.communia de lega.& cō.147.presens cōsultatio, col.6.versi.cōdescendo ad secundam principalem quæstionem,li.2.vbi dicit huiusmodi statutum esse æquum & validum.& cōsil.85. quando habemus,col.1.lib.3.vbi idem dicit. Philip.Dec.con.467.bene & consultè,col.1. & 2.in princip. Guiliel. Bened. in. repet.c. Raynucius,in verbo,mortuo itaque testatore le.2.num.71.& sequen.versi.nō obstat quod continuatio,de testa. Anto. Corse.in tracta. de potesta.regia,quæst.25.Catel. Cot.in memor.incipien.decreto Mediolanēsi cautum est.Frācis.Ripa,loquens de cōsuetudine Frāciæ,lib.1.Responsor.cap.1.defuncto nouissime Carolo,num.80.Anto. Rube.in repe.l. non solùm.§. morte.num.57.ff.de. oper.no. nunciatio.Matth.Afflic.in cap.1.in princip. col.4.versi.sed an sicut princeps,tit.de controuer.inuestit.& latè in decis. Neapol. 299. rex Ferdinādus,& Arnol.Ferro.in cōment. cōsue.Burdegal.ti.de testa.§.21.col.vl. Paul. Par.con.1.visa facti narratione,col.20.ver.si verò consideramus,li.1.& con.41.optimum ius.col.2.vers.secundum deducitur, eodem libro primo.

Et

7 ¶ Et hæc posterior sententia verissima est,& multis probatur. Nã primùm vt omittã d.c. 2.de cõsuetud.cui suprà responsum est,lex id ipsum facere potest,vt possessio etiã plenissima,ipso iure sine actu naturali aut artificiali vel ficto transferatur & transeat in aliũ, vt videmus in casu l.raptores,in verbo,plenissima possessio.C.de episcop.& cler.vbi Bar.ita intelligit,& negat alibi reperiri,præterquã in eo casu.vti etiam facit Angel.in d.l.1.circa mediũ.ff.de distract.pignor. & Barba. in d.c.2.col.7.nu.40.de cõsuet. & n d.c.in præsentia,de probat.Licèt Raph.Fulgos.in d.l. raptores.in.7.nu.eã aliter intelligat. *Probatio huius opi.* *Lex trãsfert possessionẽ plenissimã.*

8 ¶ Sed & de ea re est alius casus,& is quidem non obscurus,in l.si adoptauero.ff.de precar. vbi qui precariò possidet,si se arrogãdũ præbuerit,bonorũ possessio ipsius transit ipso iure & sine apprehensione in arrogantem. Et ita illũ textum expendit Bald.in l.si paterfamiliâs,in prin.ff.de adoptio.in.3,lect.& Angel.in d.l.qui vniuersas,§.item quòd à mari, ff.de acq.possessio. *De eadẽ re.*

9 ¶ Et illius quidẽ text.arg.tradunt nostrates possessionem bonorũ ingredientis in mona- *Possessio ingredietis monasteriũ*

in ipsum transit. sterium, ipso iure transire in monasterium. Id enim voluerunt glo. in cap. si qua mulier, in glos. 1. versic. sed nunquid monasterium, & ibi quoque Archidiaco. 19. quæst. 3. Inno. in c. in præsentia, in verbo, minor annis, versi cu. in hoc autem, & ibi quoque Baldus col. 2. versicu. dicit Innocēt. quòd bona, Anton. col. 9. versic. sed dicit quòd est differentia, & Panor. col. antepe. ver. sed quæro quia suprà, & Barba. col. 78. versicu. quærit etiam Inno. qui est in nume. 125. extrà de probatio. Specul. tit. de statu monachorum. §. 1. in 61. quæstio. Iacob. Are. alter Iacob. Rauen. Dy. Bar. Alber. Ang. & Fran. Are. in d. l. qui vniuersas. ff. de acqui. possess. Cy. in auth. si qua mulier, in fi. & ibi Bar. col. pen. versic. ex hoc sequitur. C. de sacrosanct. eccles. idem Bart. in l. cùm hæredes. §. vl. & ibi etiam Ro. ff. de acquirend. possessio. & ipse Barto. in dicta l. si adoptauero. ff. de precar. Baldus in auth. ingressi, col. 2. in 3. oppositio. & ibi etiam Salicet. in tertia & quarta oppositio. C. de sacrosanct. eccles. & ipse Bald. in authent. nisi rogati, in fi. C. ad Se. Trebellia. Salicet. in l. vlt. col. vl. versi. quæro an possessio. C. eodem ti. Petr. Anchar. in c. 2. col. versi. sed hìc inciden ter, de testa. Panor, con, 53. quidam Andreas,

col.

col.1.li.1.Alexan.in l.3. in prin. col.4. versic. vltra casus enumeratos.ff.de acquirend.possessio.& con.88.eximie domine,col.2.versi. non insisto an priuilegia,lib.2.& Matth.Afflict.deci.Neapo.290. rex Ferdinandus, col. 4.versi.in contrariam partem.

10 ¶ Et est alius casus in l.1.ff.pro socio,& alius item in c. vbi periculum.§. præterea,de electio.li.6.quem ad hoc no.Philip. Fran.ibi in 3.no.qui & ex eo no.statutum, id posse facere,& alius quoque annotatus ab ipso Bar.in tractatu Tiberiadis,col.5. in verbo, acquiritur nobis,in princi.videlicet cùm res accrescit alluuione,quem sequitur Bald. in rub.ff. de rer.diuisio.col.6.versic. sed an istas accessiones,& Fran.Are.in l.3.col.5. versi. reperitur tamẽ casus.ff.de acquirend.possessio. Vt hinc possis intelligere deceptum fuisse Alberi.cùm scripsit in l. quarundam.ff. de acquirend.possessio. nullũ casum reperiri in quo possessio quæratur sine actu corporeo,aut aliquo quod pro actu corporeo reputetur. *Alij casus.* *Alluuione transit possessio ipso iure.*

11 ¶ Sed quicquid sit de istis casibus,certum est posse legẽ id in vniuersum facere, vt possessio ipso iure & sine actu nullo trãseat, & cõ- *De eadẽ re.* *Qui tenent legem transferre posse*

possessionē ipso iure. sequenter dominium, si credimus ipsi Baldo, in l. traditionibus, col. vlti. C. de pact. & in rubric. extrà de causa possessio. & propriet. col. 3. versicu. quæro, statuto communis, & seq. & Angel. in l. licèt, col. 1. C. de acqui. possessio. & Carol. Rui. qui & alios citat, con. 5 o. super eo de quo quæritur, col. 2. versi. nec etiam potuit executor, lib. 4. Ex quo & illud confestim sequitur, & idem posse facere statutum, & consuetudinē, quæ sunt portio iuris ciuilis. l. omnes populi. ff. de iusti. & iure, & l. de quibus. ff. de legibus. Nam & quod potest ius scriptum, potest & non scriptum, l. sed ea quæstione, ff. eodem titulo.

12 *Confirmatio huius opinionis.* ¶ Denique in hanc sententiam trahitur cap. primum de dolo & cōtumac. ex quo colligit Petrus Anchar. ibi, in 2. no. quòd iuris dispositione is qui est in possessione, eam perdit per lapsum temporis: & ei acquiritur cui debet fieri traditio corporalis. Et iste casus, inquit, est satis singularis cōtra communes regulas, quæ nolunt quòd possessio sine actu corporeo non quæratur. Atque etiam cap. contingit, eo. titu. vbi Baldus dicit per eum text. in verbo, verus possessor, mirabile esse, quòd vera possessio quæritur sine corpore, quod ideo

est

est,vt dicit,quia canon fingit actum corporeum continuatum: aliàs esset impossibile, quòd substantia possessionis trásferatur, per l.denique. ff. ex quibus causa maior. trahítque id ad nostrum hoc statutum. Sed & Cardin. Florent. ibi in 2. no. ad id expendit eum tex. quem & ipse mirabilem dicit.

13 ¶ Nec huic sententię obstat dicta l. qui vniuersas. §. quod per colonum. ff. de acquiren. possessio. quam nos suprà citauimus pro opinione eorum, qui tenent hoc statutum non valere: fateor enim quempiam priuatum nō posse facere, vt possessio transferatur ipso iure solo animo, & sine actu vero aut ficto à iure introducto, secundum eam legem, sed ea lex non dicit id non posse fieri per legem vel statutum, cùm contrarium in multis casibus reperiatur, vt diximus suprà, in 6. praecedentibus num. & ita eum nodum dissoluit Frāc. Aret. in dicto §. quod per colonum. *Responsio ad cōtraria.*

14 ¶ Non praetermittendum tamē, quod idem Franc. Are. vtramque illam opinionem concordare volens, in d. l. 1. in princip. col. 9. versic. sed remanet dubium. ff. de acquir. posses. ita distinguit. An statutum simpliciter dicat, *Concordia vtriusque opinionis.*

quòd

quòd possessio intelligatur translata in hæredem ipso iure,& certè huiusmodi statutū posset tolerari, & valet,quia per hęc verba non excluditur,quin videatur transferri possessio per actum fictum,id est per fictam apprehensionem siue traditionem,quam statutum ita,vt diximus, disponendo videtur inducere.Si autem statutum expresse disponeret quòd transferatur vel acquiratur possessio,nullo actu vero aut ficto interueniente, tunc nonvalet istud statutum,quia acquisitio possessionis est de iure gentium: ex quo inductum est, vt ipsa acquisitio fiat per actum naturalem,per dictam l.1.& l.3.in princip.ff. de acquirend.possessio. & l.ea quæ ciuiliter. ff.de acquir.rer.domin. vbi est optimus text. Sed contra ius gentium non potest princeps sine causa disponere,vt plenè per Bart. in l.1. in prin.ff.de constit.princi.& in l. omnes populi,in 3.quæst.ff.de iustit.& iure.Ergo id minùs potest statutum facere atque etiam minùs consuetudo:quæ dicitur irrationabilis & non valet,si disponit aliquid contrà substātiam actus,per ca.2.de cōsuetudi.lib.6. Nec video,inquit Aret.quòd posit subesse causa hoc disponendo,cùm lex fingendo apprehēsionem esse factam,hoc idem posit induce-

Princeps contra ius gentiū sine causa nō potest disponere.

re. Tandémque respondet ad dictã l. raptores C. de episcop. & cleric. & alia iura, quæ in contrarium adducuntur, vt ibi per eum. Et idem videtur voluisse, dum se illuc remittit, in d. l. qui vniuersas. § .1. in fi. & iterum in §. quod per colonum, in 2. no. ff. de acq. posses-sio. & eũ sequitur Chassen. in comment. cõsuet. Burg. ti. Des *succesſions*. §. 1. glo. 1. col. 2.

15 ¶ Sed (quod pace tanti viri dixerim) videtur per hanc distinctionem, non tam rebus legẽ imponere, quàm verbis: ideóque & eam nũcupatim reprobat Claud. A quẽ. in d. l. 1. col. 5. versic. & notanda sunt. ff. de acq. posses. nã licèt, inquit, possessio sit iuris gentium, tamẽ nõ est incõueniẽs, quòd modus acquirẽdæ & retinẽdæ possessionis sit de iure ciuili. quòd hinc patet, quod etã de iure gẽtiũ est, vt dominia nõ quærãtur sine possessiõne, vt no. in ea l. 1. & tamen multi sunt casus de iure ciuili in quibus quæritur dominiũ sine possessione vel traditione, vt in l. vlt. C. de sacrosanct. eccles. & aliis congestis à glo. & doctoribus, in l. traditionibus, C. de pact. vt si lex nõ posset hoc modo fingere, nec etiã id posset verè disponere, ar. c. cùm quid vna via, de reg. iur. li. 6. Ideo teneas intrepidè hoc statutũ valere. Sep-

Cõtra eam cõcordiam.

Poſſeſsio huiuſmodi cõſuetudinis dicitur artificialis.

1 ¶ VOCATVR autem à noſtris huiuſmodi poſſeſsio ipſo iure, vi legis aut ſtatuti, aut cõſuetudinis quæſita hæredi, aut etiam alteri ſine apprehenſione, aut alio actu ficto multis modis. Primò quidem artificialis, non naturalis, vt dicit Bald. in dicta rubr. de cauſ. poſſeſsio. & proprieta. col. 3. verſi. quæro ſtatuto communis, quia, vt ſubiungit, non cõſiſtit in ſenſu corporeo, nec in organis corporeis: ſed ea (vt illi addere potes) inducitur mero legis, ſtatuti, vel conſuetudinis artificio. Ideóque (vt ille quoque ibi dicit) eſt datiua poſſeſsio, creata à lege abſque præſentia corporali. Nã & hanc datiuam alibi quoque appellat idem Bald. ſcilicet in cap. cùm veniſſet, col. 2. verſicu. item adde, poſſeſsio quædam, extrà de reſtit ſpoliator. dũ dicit quod eſt quædã poſſeſſio datiua, vt quãdo ſtatutũ id diſponit, vt fiat quis poſſeſſor habitu, ſine aliquo actu corporeo, vel quaſi: alia natiua, quæ ab actu corporeo proficiſcitur: alia media inter hæc, vt precaria. Et ipſum Baldũ in illis duabus appellationibus artificialis & datiuæ, expreſsè ſequuntur multi ex his, quos tibi in ſequentib. verſi. adducemus.

Et datiua.

Sed

2 ¶ Sed & hæc possessio ciuilis dicitur, secundum Bartol. in l. 1. ff. de acquirend. possessio. & Angel. in l. licèt. C. eod. titul. & Petrus Anchar. in cap. 2. col. 1. versicu. & aduerte quia ista possessio, de consuetud. & ibi etiam Barba. col. 8. versic. capio nunc aliud, vbi de hoc dicit esse glo. sing. in d. c. raptores, in verbo, plenam possessioné, C. de episcop. & cleric. & omnes vbique: nemo enim vnus huic appellationi repugnat. *Et ciuilis.*

3 ¶ Imo & ciuilissima vocatur. Bald. in l. vlt. col. 2. versi vnum tamen non omittendum. C. de sacrosanct. eccles. & in rub. tit. de contét. inter me & dom. de portio. feud. in princip. dum scribit, quòd est quædã possessio ciuilissima, vt dicit se dixisse in dicta l. vlt. de sacrosan. eccl. Ang. qui & ipsum Bal. ad hoc nũcupatim citat, & sequitur, in l. 1. post medium ff. de distractio. pignor. Ro. in d. l. 1. in princi. col. 6. versicu. & quòd sit dare, & ibi etiam Alexan. col. 15. versicu. de ista materia, & iterum paulo pòst, versicu. cũ decisione, & Frãc. Aret. col. 9. versi. sed quæritur contra ipsum, & Iason in. 1. lectur. col. antep. & iterum in. 2. lectur. col. 16. vers. adde etiam quòd est dare, Claud. Aquen. col. 5. versic. & notanda sunt *Et ciuilissima.*

&

& Franc.Ripa col.10.versic. vltra Bart. ff.de acquiréd.possessio.qui dicût præsertim Roma.Franc.Are.& recentiores,quòd hoc nomen non reperitur in iure expressum, sed est nomen magistrale,nec constituit nouã speciem possessionis ciuilis,nec facit differentiã essentialem inter hanc possessioné, & aliam ciuilem,sed significat solùm differentiam in modo acquirendi,quia ista possessio acquiritur sine actu apprehensionis vero aut ficto.& idem Alexan.con.24.attentis his quæ in themate,col.1.versicu.& appellant,lib.3. Calca. cõsil.67.visis omnibus,col.7.versi.sed omissis aliis. Nichol. Pediochus,in subscriptione illius consil. Marti. Laud.in c.1.col.1.ti.quid sit inuestitura.Barba.in c.2.col.6.num.36.& iterũ col.8.nu. 44.de consuetud.& in c. pertuas,col.vlt.de donatio. Firmia. in tracta.de episcopo,parte.1.lib.3.quæstio.56.codémque penul.in fi.Philip.Frã.in d.c.vbi periculum. §.vl.in.3.no.de.electio.li.6. Guid. Pap.decisio.Delphinat.22.fuit inter nos,col.2. versic. & vocatur ciuilissima, & sing.404. vtrùm vicini,versi.consuetudo. Iacob.à S. Georg. in l.si sorori, ver. addo etiam vobis, C.de iure deliberand.Iason con.21.quatuor principales,col.vlt.versi.motiuando,lib.3 Matthę.

Affli.

Affli.decisio.Neapolit.239. alia consuetudo col.2.versi. item ista consuetudo est realis. Franc.Ripa.in dicta rubric. de causa possessi. & proprieta.col.6.versi.ciuilissima possessio & Zuiglius in §.1.Institut.de hæred.instituendis.& Frāc.Curt.iunior in l.vl.col.pe.versi.quintò quęritur,C.de edic.diui Adria.tollen. Paul. Paris.con.1. visa facti narratione, col.24.nu.157.lib.1.& con.41.optimum ius. col.2.versi. secundum deducitur, eodem libro primo.

4 ¶Verùm quantum ad hanc ciuilissimæ possessionis appellationem,idem Guid.Pap.secum pugnans,in statuto Delphinali incipiēte,si quis per literas,in verbo,possessio,col. antepen. eam Baldi appellationē improbat quia(vt ipse dicit)non ciuilissima dici debet sed ciuilis. Illud enim quod fit per consuetudinem,dicitur fieri de iure ciuili, vt dicit ipse Bald.in c.imperialis,col.6. ver. porrò etiam locales,ti.de pace Constant.& ante eū Inno. in c.cum venissent, in princip.de eo qui mitit in possessio.& probatur aperte in l. ius ciuile.ff.de iustit. & iure, vbi ius ciuile constat aut ex scripto , aut ex non scripto.

An autem rectè.

Quod fit ex consuetudine fit ex iure ciuili.

Imò

5 ¶ Imò vt id illi addas, id de iure ſimpliciter
De iure dicitur fieri quod fit per cōſuetudinē. dicitur fieri, quod per conſuetudinē fit, glo. in procemio Clementinar. in verbo, iuris, & ibi Panor. & gloſ. quoque, & idem Panor. in c. 1. per tex. ibi, in fi. extrà, vt lite penden. glo. in. c. cùm in tua, in verbo, de iure, de conſue. li. 6. Inno. in d. c. cum veniſſet. de eo qui mitti. in poſſeſs. & in ca. certificari, de ſepultur. Bar. in l. de quibus, col. 4. verſi. quęro tamen nunquid conſuetudo, per tex. ibi, ff. de legib.
Imò & de iure cōmuni Et quod plus eſt, dicitur fieri de iure cōmuni, Bald. in l. 1. §. quod obſeruari. C. de iuramen. calum. & in authent. ſed cùm teſtator, verſi. pone quòd hęres fecit inuentarium. C. ad. le. falcid. & in l. conſtitutionis, ad fi. C. de bon. quæ liber. cum multis aliis concord.

6 ¶ Ergo concludit Guid. Pap. vt ad illum re-
Concluſio Guid. papa. deamus, illam fictam poſſeſsionē, quę transfertur per hanc conſuetudinem, debere dici tranſlatam de iure ciuili, ita vt ciuilis dici debeat, non ciuiliſsima, quicquid dixerit Bald. vb iſuprà. Et idem propemodū voluit Barba. in d. c. in præſentia, colum. 78. nu. 125. ea quoq; ratione motus, quòd huiuſmodi poſſeſſio eſt ciuilis, vt voluit glo. quā dicit ſing. & à nemine tamen vnquam allegatam in d.

l.raptores.C.de episcop.& cleric.quam & ex
eo suprà citauimus.

7 ¶ Ego verò dico Bald.iniuria reprehensum *Cōtra eum.*
qui cùm vocat eam possessionem ciuilissimā *Positiuū cō-*
propterea non negat esse & dici ciuilem,i- *prehēditur*
mò magis esse huiusmodi declarat.Nā quòd *in cōpara-*
ciuilius comparatiuè,& ciuilissimum super- *tiuo & su-*
latiuè est,idem quoque ciuile esse necesse est: *perlatiuo.*
vt eū qui melior est,& optimus,bonū: peior
& pessimus,malum,& cætera id genus.Nam
comparatiuum & superlatiuum in se haud
dubiè comprehendit positiuū,vt Gramma-
tici omnes vbique dicunt,& probatur apud
nos in l.vbi autem,in prin.ff.de verbo. obli-
gatio.per quam dicit Bald.in l.quæ fortuitis,
col.3.vers.& primò quæritur.C.de pignorat.
actio. quod omne comparatiuum importat *Compara-*
excessum respectu positiui,vti etiam probat *tiuū impor-*
tex.in l.cùm filius. §.pater, & ibi Bart.ff.de *tat excessū*
lega.& l.vlt.ff.de capit.diminutio.&.§.1.In- *respectu po*
sti.eo.& voluit idem Bartol.in l.legat.inuti- *sitiui.*
liter,in prin.ff.de leg.1.Philip.Dec.cōsil.695
visa donatione,col.5.nu.3.&Matt.Afflic,qui
concord.adducit in procemio constit. Siciliæ
in 11.questio.ex quibus intelligis id quod di-
ximus, positiuum inesse in comparatiuo &

Quod pluris est id vtique est.
In maiori summa minor inest.

superlatiuo,vt nõ absimiliter res quæ pluris est,ea vtique est.l.cùm furti.ff.de in litẽ iurã. & consequenter in maiori summa minor inest.l.1.§.si stipulanti,ff.de verbor. obligationib.cum similib.

Misera sunt quæ miserrima.
Dulci dulcissimũ valentius.
Et amaro amarissimũ.
Et acido acidissimum.
Nobilissimus nobilis est.

8 ¶ A quibus nihil omnino abest quod scribit Cicero libr.epistol.famil.9.ad Varronem.Ea sunt misera,quæ miserrima. Nam vt scribit Hippocrates lib.περὶ ἀρχαίης ἰητρικῆς,id est,de antiqua medicina,dulci dulcissimum,amaro amarissimum, acido acidissimum valentius. ἰσχυρότερον δέ ἐστι τοῦ μὲν γλυκέος τὸ γλυκύτατον, τοῦ δὲ πικροῦ τὸ πικρότατον, τοῦ δὲ ὀξέος τὸ ὀξύτατον.Et hinc Vlpianus alibi nobilis dicitur,alibi nobilissimus, in.l.2.§.vl.& l.diximus.ff.de excusatio.tutor ex quo not.Nicol.in d.§.vlt.quòd superlatiuũ,& positiuũ in eodem subiecto concurrũt.

Pleno plenius.
Aequo æquius.

9 ¶ Et aliàs videmus quod pleno plenius reperitur,& quod super hæc,plenissimum, apud Accursium in l.ait prætor.§. permittitur,in verbo,imputandum.ff.de minor.& Alex.cõ.50.in causa & lite,col.vl.li.7. Atque etiam æquo æquius,vt scribit Bald.in rub. extrà de constitution.in prin.& consil.372. contrariũ fuit cõsultũ,col.2.lib.5.per no.in l.1.in prĩ.ff.

de iuſtit.& iure. Et ſimiliter inquit fauorabili fauorabilius,& tamen vtrunque æquũ eſt & fauorabile, vt omnes intelligunt. Et illud quoque, vt æquo æquius ſit tradit Alberi.in d.l.1.in princ.col.2.verſ.ſed certè, de iuſtit.& iure, vbi ad hoc citat l.ſi ſeruus communis. §. quod verò.ff.de furt. Et ſubdit bono eſſe melius, per l.obſeruare.§.proficiſci,& l. nequicquam.ff.de offi.proconſul.& eſt tex.apertiſsimus in d.l.vbi autem, in prin.ff.de verb.obli. Et iuſto iuſtius, per l.exigendi. C. de procuratorib. *Fauorabili fauorabilius.* *Bono melius.* *Iuſto iuſtius.*

10 ¶ Quibus adde, certo eſſe certius in.l.teſtamento. Bar. in prin.ff.de teſt.tut. &.l.ait prętor.§.ſi.cum mulier.ff. quæ in fraud. creditor.& l.ſtipulatio iſta habere licere.§.ſicut.ff. de ver.obli.&.apud Apuleiũ li.9. Aſini aurei. Et vero verius, apud Bald.in d. rub. de cõſtit.in prin.& Martialis li.6.epi.30. *Certo certius.* *Vero verius.*

Vis dicam tibi veriora veris?

Et iterum li.8.epig.75.in Gallicũ quendam.

Dic verũ mihi, Marce, dic, amabo,
Nil eſt quod magis audiam libenter:
Sic & cùm recitas tuos libellos,
Et cauſam quoties agis clientis,
Oras Gallicè, me rogáſque ſemper.

Durum est, me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid sit audi.
Verum Gallice non libenter audis.

Tullius auté lib. de partitione oratoria, Nõ enim, ait, simpliciter, quæritur quid honestũ sit, quid vtile, quid equum, sed etiam ex comparatione quid honestius, quid vtilius, quid æquius: atque etiam quid honestissimũ, quid vtilissimum.

Quare hec nostra super cæteras sit ciuilissima.

11 ¶ Igitur Bal. vt ad principale nostrum propositum redeamus, hanc possessionem ciuilissimam in gradu supremo, vocat, ea quã diximus ratione, quod aliàs ciuilem possessionem alij vocant, & rectè quidem, quæ iuris ciuilis ministerio siue artificio transfertur, sine alia ciuili apprehensione, interueniẽte tamen aliquo actu ficto, aut alio, quod ipsũ ius ciuile reali apprehensioni quadã fictione cõparat, videlicet constituto, de quo nos tractatum peculiarem fecimus, precario, retentione vsufructus, clauium traditione, & cæteris de quibus per nostrates in l. 3. in prin. ff. de ac. possessio. & in cap. 2. de consuetudine. Propterea hæc non immeritò ciuilissima vocãda est, quæ nullo etiam interueniente actu, vel alio æquipollente, sed sola legis vel statuti

aut

aut cõſuetudinis diſpoſitione tranſfertur, vt in qua plus ius ipſũ ciuile operetur quàm in cæteris. Et tantum iuris habet, vt de ea dici non debeat, quòd plurimum iuris habet, ſed quòd omnino ius eſt, vt dicit ipſe Bald. de eadem loquens in l. 1. col. 2. verſic. ſed alij dicũt, C. ſi plures vna ſententia condem. fue.

12 ¶ Atque ita in præcipuo principalíq; gradu ciuilitatis reſidet, vt in ſimili dicitur in d. l. vbi autem. de verbo. obligatio. vbi ita ad verbũ propemodum ſcribitur: Boni appellatio nõ eſt certę rei ſignificatiua, cùm id quod bono melius eſt, & ipſum quoque bonũ eſt. At cũ optimum quis ſtipulatur, id ſtipulari intelligitur, cuius bonitas principalem gradũ bonitatis habet, quæ res efficit vt ea appellatio certæ rei ſignificatiua ſit. Hæc ibi. Ideóque idem Bald. alibi hanc poſſeſsionẽ pluſquã ciuilem appellat, ſcilicet con. 325. dubitatur primò, col. 2. ver. & per hunc modũ, li. 1. vti & aliam idẽ Bald. in cap. cùm venerabilis, paulò ante fin. de conſuetud. *De eadẽ re.* *Hec poſſeſſio pluſquã ciuilis.*

13 ¶ Nam & aliàs in ſimili ipſe Bald. conſ. 338. præmittendum eſt ad euidentiam, in prin. li. 5. ſcribit quòd eſt quædam poſſeſsio naturalis *Poſſeſsio naturalis.*

Et naturalissima. lis simpliciter, quædam naturalissima: naturalis, quæ fit cooperante legis dispositione, vt illa quam habet vsufructuarius, etiam extra fundum & fundi conspectum, vt no. in l. 1. in prin. ff. de acq. possessio. Naturalissima auté, quæ mero corpori & naturæ innititur sine adiumento iuris. Nam & alibi quoque hæc possessio quæ mero iure & sine aliquo actu *Possessio plenissima.* corporeo transfertur, vocatur plenissima, in l. raptores, & ibi Bar. no. C. de epi. & cleri. sed id aliò spectat, vt alibi dicemus.

13 ¶ Et hæc omnino verissima sunt, nisi fortè *Stoicorum sententia nimirum rigida.* quis ex Stoicorum schola, vellet pertinacissimè more e orum contendere, nec bono viro meliorem, nec temperante temperantiorem, nec forti fortiorem, nec sapiente sapientioré posse fieri vt scribitur apud Ciceronem in Parado. & Senecam epistola ad Luciliú. 67. quæ est. 1. li. 9. quod nec cæteri philosophi, nec *Stoici ab aliorum opinionibus abhorrent.* nos admittimus. Satis auté constat ipsos Stoicos longè à cæterorum opinionibus, adeóque à cõmuni hominum sensu abhorruisse. Nam & hi omnia peccata (quod non longè ab illa sententia distat) æqualia dicebant, vt videre licet apud eundem Tullium in eodé opere, & in oratione pro Lucio Murena, & Dioge-

Diogenē Laërtium in vita Zenonis Cittici.

OCTAVA DECLARATIO.

1 ¶ ET PER hæc finem fecerim huic nostræ præfationi, modò id vnum dixerim, quòd licèt possessio defunctorum non continuetur ipso iuro in hæredes etiam suos, vt latè suprà diximus, tamen possunt propria authoritate eā accipere, modò non sit ab alio priùs occupata ad quod omnes vbique allegant, l. cùm hæredes. in princ. ff. de acq. possess. & voluit Inno. in cap. cùm in officiis, col. 2. versic. sed responde nobis, & ibi Pet. Anch. col. 3. versi. secūdò principaliter quæro, Anto. col. 2. versi. vltimò quæro quid si mortuo, & Imo. col. 5. versi. circa secundū articulum, de testamēt. Cy. in l. vl. col. pe. ver. tertio loco principaliter, & ibi Bar. col. antepe. versi. itē extra glo. quæro, Io. Fab. col. 2. versi. sed si vult, Bald. col. 1. versi. secūdò præmitte, Iason col. 6. ver. an autē requiratur, Philip. Dec. col. 2. ver. potest tamen hęres. C. de edict. di. Adr. tollend. Idē Bart. in l. 2. col. 1. ver. sed cōtra hoc oppono. C. quando & quib. quarta pars, lib. 10. & in l. ex facto, la. 2. col. 2. versi. quid ergo dicem⁹, & ibi quoq; Bal. col. etiā 2. ver. ista opinio

Heredes possūt propria authoritate possessionē rerū hereditariarum accipere. Modò nō sit ab alio occupata.

non placet.ff.de hæredibus instituend. ipse Bal.in l.si quis in suo, col.1.versi .iuxta hoc quæro pone.C.de inoffic.testam.& cõsi.452. quia domina Catharina, in prin. lib. quarto. Angelus in l.2.in prin. C.quor.bon. Imo.in ca.Raynucius,columna.16. versicu.item est aliud commodum, de testamen. Petrus Ferra. in titu. forma libelli quo petitur hæreditas ex testamento ,in verbo, iniustè occupauit, in prin. Angel. Areti. in.§. quadrupli, columna.13.versic. quæro an aliquis sit citandus,Institut.de actio.Paulus Parisiens.qui alios multos in id citat, consil.54. in isto iudicio,in princ. libro tertio. Maria.Soci.consil. 72.quæritur in præsenti,colum.secunda,versicul. secundò præsuppono, lib.secundo.De eo tamen quod diximus,modò nõ sit ab alio occupata, intellige secundum ea quæ dicemus infrà,in.5.parte decl.3. vbi id latè tractabimus.

SECVNDA PARS EORVM
quæ concernunt perſonas hæredum, quæ conſtat 17. declarationibus.

PRIMA DECLARATIO
secundæ partis.

Hæc consuetudo obtinet in iusto & capace hærede.

1 HIS IGITVR præfatis, iam descendendum est ad huius nostræ cõsuetudinis generalis declarationes concernentes personas hæredum. Et primò vt procedat in iusto, capaci, & habili hærede, secundum Bal. in ru. de cau. posses. & propriet. in fi. & ibi quoq; Barba. in repetit. ipsius Rub. char. 22. vers. opportunè se offert nunc quæstio, Alex. consi. 82. perspectis his quæ in themate, col. 2. versi. præterea dictum statutũ, li. 2. quod con. repetitur con. 40. li. 3. & consi. 51. li. 6. & Barba. con. 85. sapienter dixit Psalmista, col. antepe. versi. item ista continuatio, li. 2. Ioan. Bapt. Castel. in sua disputatio. incipien. magnificus, col. 4. versi. item ista continuatio. Bened. in repetit. cap. Raynucius, in verbo, mortuo itaque testatore, le. 2. nu. 73. de testa. & Iacob. à S. Georgio in l. si sorori, post medium, C. de hæred. instituend.

Legum beneficia capacibus scripta sunt.

2 ¶ Et huius rei apertissima est ratio, quia legum & Statutorum beneficia capacibus scripta sunt, non etiam odiosis & incapacibus. l.

Lu-

Lucius Titius Damam.ff.de leg.2. Et omnis dispositio quantuncumque generalis recipit limitationem,vt nostri loquūtur,de habili & idoneo.l.vt gradatim.ff.de muneri.& honorib.gl.in l.emācipati,& ibi B art.ff. de adopt. & in l.1.C.de sacros. eccle. & in l.1. C.vbi de ratio.agi oport.& in l.1.C.de fid.instrumentor.cum aliis multis concordant. adductis à Iasone & aliis recētibus,in d.l.1.C.de sacrosanct.ecclef.Alexā. Soci. & ipse Iason, in l.2. §.prætor ait.ff. qui satisdare cogant. eodem, Alexan.consil. 140. statutum loquens,col.2. ver.ergo sequitur,li.1.Barba. consi.1.præclarè,col.5.versi.& licet statutum,lib.2, & aliis à me relatis in tractat.Retrac.titu.1.§.1.gl.7.in verbo,*ou aultres choses*,num.26.incip.sed hæc dicta. *Generalis dispositio de capaci intelligitur.*

3 ¶Hincque bona pars nostrarum consuetudinum Franciæ,de hac re loquens,his propemodum verbis vtitur,*Le mort saisit le vif son plus proche parent & heritier habile à luy succeder*.& inter alias Meldunēsis,c.40.Senonensis,ca.105.Trecēsis, cap.90. Caluimontensis, c.77.Vactriacensis,ca.71. Ambianensis,cap. 35. Carnutensis,cap. 94. Aurelianensis, cap. 230.Turonensis,ti.*de successions*,cap.2.Cenomanen- *Consuetudines in eam rem.*

manensis,cap.237.le.2.& cap.299.Andegauensis,cap.272.Aruernienſis,titu. *Des ſucceſsions*,cap.1.Borbonenſis,c.299. Bleſenſis,ca.136.Engoliſmẽſis, ca.84.Rochellenſis,c.56. Burgundienſis,tit.*De ſucceſsions* cap.1.Marchienſis,cap.211.Montargienſis,tit.*De donations teſtamentaires*,c.6. Niuernenſis,titu.*De ſucceſsions*,cap.1.Auxerrenſis,eodem tit.cap.1.Heulitenſis,cap.142.Claromontenſis,cap.141.Valeſienſis,capit.77. Bituricenſis, titul. *De ſucceſsions*,c.28.Laodunenſis,ti. *De ſucceſſions de fief*,cap.2.Sanctonenſis,cap.105.

4 ¶ Hæc autem capacitas, ne id omittam,inſpicitur tẽpore mortis defuncti, de cuius ſucceſsione agitur.l.ſi alienum ſeruum.§.in extraneis,& ibi gloſ.& doctor.ff. de hæred.inſtit.&.§.in extraneis,inſt.eo.ti.& l.1.verſi. vt autẽ hæc.ff.vnde vir & vxor, & §.finali, inſt. de hęred.quali.& diff.cũ ſimil.Et bene facit quod ſcripſit Bar. con.31. quidã deceſsit inteſtatus, & Bal.in l.ſi plures,col.6.ver.iuxta prædicta formatur. C.de cõdic.inſer. & in l. ſi mater.C.de ſuis & legi.& Roma.cõ. 442. vt deciſionem,in.1.dubio. Et ita nũcupatim voluit in hoc noſtro caſu,Baptiſta Caſt. vbi ſuprà citauimus nume.huius declarat.1.& in

Capacitas quo tempore inſpicitur

De eadẽ re.

alio pulchro casu, cùm ex facto interrogaretur, respondit Franciscus Curt. iunior consi. 7. cristi, &c. videretur prima consideratione, columna secunda, versic. quartò in fauorem, lib. primo, quod tu. nō. ad id quod dicemus infrà in sexta declaratione huius secūdę partis, num. 8. incip. & certè vt tandem.

SECVNDA DECLARATIO.

1 ¶ SECVNDO declara, in vero & proprio hærede, non etiam in ficto, secundum Bald. consil. 141. præmissis verbis, colum. 3. versic. tertiò est præmittendum, libro primo, vbi dicit quòd istud statutum loquens de hærede intelligitur de vero hærede existente, & non abusiuo, & prima tātùm facie, per l. 2. ff. quémadmodum testamen. aperiant. & l. Paulus. ff. de verborum significatione. Et si dicatur, inquit, quòd dictū statutum venit ad interpretationem iuris communis, ideóque in iisdem casibus habet locū, in quibus & ius commune, per tex. in §. vltimo, in authenti. de filiis ante dotal. instrument. nat. Respondetur, quòd imò est contra ius commune, & est fictio contraria veritati, quæ de nulla possessione

Hæc consuetudo in vero & proprio hærede non in ficto.

sione aliquam facit fictè: ideóque non potest regulari secundum ipsum ius commune.

Statuta aduersantia iuri communi, ab eo non recipiunt interpretationem.

2 ¶ Hęc ille, cui adde, quantum ad hanc rationem, quòd aliàs statuta iuris communis derogatoria, nō recipiunt interpretationem ab ipso iure communi, vt voluit idem Bald. in l. maximum vitium, columna quarta, versicu. vlteriùs quæritur de tali. C. de liber. præterit. per l. 1. §. hunc igitur. C. de Iustinia. Cod. cōfir. & l. 1. §. repetita. C. de emendan. Iustinian. Codic. & alia quędam iura: & idem Bald. in cap. cùm non liceat, columna secunda, versicu. pone quòd statutum, de præscriptio. argu. l. qui cum vno. §. qui post desertionem. ff. de re milit. Paul. Castrens. in l. vlt. §. in computatione, & ibi etiam Philipp. Cornel. paulò ante fin. C. de iure deliberan. iidem Paul. & Corne. in authēti. quod sine. C. de testament. Soci. qui id dicit singulare, in l. filiusfamilias, columna quarta, versic. secundò inquantum, ff. de verborum obligatio. licèt contrariū tenuerit Ro. vt id obiter dicā, in l. si quis priore. ff. ad SC. Trebel. & Alexā. in d. §. in computatione, col. vlti. & Philip. Dec. consi. 445. in casu ad me transmisso, col. 8. versi. non obstat quòd illa constitutio.

Sed

3 ¶ Sed quicquid sit de ea ratione, idem tamen quod suprà, vt scilicet dictum statutum intelligatur de vero hærede, non de ficto, voluit ipse Bald. in dicta rubri. de causa possesio. & proprietat. in fin. & consil. 181. casus talis est, cauetur statuto, col. 2. eodem libro primo, & consi. 330. statuto cauetur quòd conductor, in tertio dubio, libro primo, & Alexan. con. 82. perspectis his quæ in themate, co. 2. ver. præterea dictum statutum, li. 2. repetito con. 40. lib. 3. & con. 51. li. 6. & Iac. à S. Georgio in l. si sorori, nu. 5. C. de iure deliber. & Catel. Cota, qui hoc commendat, in memoriali incipiente, decreto Mediolanensi, col. 2. versic. tertiò pro limitatione. & iterũ memor. incipiente, statuta quòd bannitus, paulò ante fin. & Claud. Aquen. in l. cùm hęredes, in princ. ante medium, versi. prædictum tamẽ statutum, ff. de acquirenda possesione. *De eadẽ re.*

4 ¶ Et id generale est, vt verba statuti sint propriè & verè interpretanda, non fictè aut impropriè. l. prima §. hęc verba, & ibi Doctores ff. de negot. gest. & l. prętor ait. ff. de suis & legit. & cap. in nostra, de iniur. Bartol. in l. si is qui pro emptore, in tertia quæstione princip. vbi loquitur de fictione ĩductiua, paulò ante: *Statutorum verba propriè & verè intelligẽda.*

fi-

si.ff.de vsucapioni. & in l.1.§. hoc interdictū. ff.de cisterna, per text.ibi cum glos.ff.de fonte, cum infinitis concordantiis. Neque enim frequentius quicquam reperies apud nostros doctores. Præsertim verò, cū statuta sunt contra ius cōmune, cuiusmodi est hoc nostrum, vt latè diximus suprà in præfat.declar.3.nu.2.

Fictiones duæ non cō-currunt.

5 ¶ Idque maximè hoc in casu: quia si aliter diceremus, hic concurrerent duæ fictiones, scilicet quòd ficta possessio transiret in fictum hæredem, contra l.1.& ibi glos.& doctor.C. de dotis promissio.& in l.cùm post.§. gener. ff.de iure dot.& l.si quis ré.§.1.ff.de pollicitat. iuncta l.vlti.C.de sacrosanct.eccles. Bartol.in l.si is qui pro emptore, columna penultima, ff.de vsucapio. vbi tamen videbis, an id semper sit verum, atque etiam per Iason.ibi latè col.penultima, versic.circa principalem quęstionem. Sed quicquid sit de ea re, tamē illud adhuc dubium manet, an hæc possessio quæ transfertur per huiusmodi statutum sit vera, an ficta, de quo postea dicemus, in prima declaratione quintæ partis.

Heres fictus consequitur

6 ¶ Sed & alius est hic scrupulus ex l.si filius.ff. si quis omis.causa testa. qua probatur hæredem

dem fictum consequi omnia priuilegia veri hæredis, quem text. ad id dicit optimum Socin. consi. omniū. 1. in casu suprà narrato, columna secunda, versiculo, nec obstat supradictæ conclusioni, lib. 1. vbi & ad hoc dicit optimè facere, quod scribit Bartol. in l. 1. §. bonorum. ff. ad SC. Trebellian. quòd statutum loquens in hærede, habet locum & in bonorum possessore, quia licèt propriè non sit hæres, tamen per omnia habet effectū hæredis, de quo & mox remissiuè dicemus in sequēt. versic.

omnia priuilegia veri.

Statutū loquens de hærede habet locum in bonorū possessore.

7 ¶ Quid enim de bonorū possessore, an propriè hæres dicatur, vide text. in l. in conditionibus. §. si patronus. ff. de cōd. & demōstrat. & in l. si quis mihi bona. §. sed si mādauit. ff. de acquirend. hæred. & in l. 1. & ibi Bartol. Bal. Alex. & Franciscus Aret. C. vnde liberi, & in l. hæreditatis appellatione. ff. de verborum significationib. & in l. 2. ff. de bonor. possessio. glos. in l. vltima. in verbo, legitimo, & ibi Bart. colūna antepenultima, versic. quæro quid de testamento, Raph. Fulgos. colūna sexta, vers. & propterea secundum rubrum, sub num. 17. Iason columna septima, versi. successiuè iuxta hanc glos. & Philippus Dec.

Bonorū possessor an propriè hæres dicatur.

col.11.versic.circa istam glos.C.de edict.diui Adrian.tollēd.Bar.& alios,in l.1.& inter cæteros latè Francis.Aret.tum columna prima, in.1.not.tum columna penultima, versic.adde etiam dictis,Soci.tum col.2.versic.secūdò no.tum char.penult. versi.circa sextam quæstionem,& Iason.ff.de vulgar.& pupil.eundē Bartol.in d.l.1.§.bonorum, & ibi etiā Rom. & alios.ff.ad SC.Trebellia.Bald.in repet.ca. si pater.col.11.de testa.lib.6.Angel.cōsil.136. in quæstione vertente inter Ser.Benedictum in.1. dubio. Barba.in rubric. C.qui admit. char.pe.columna vltima. Carol. Rui.consil. 143.delictum de quo quæritur, columna tertia,versic.sed non obstantibus,lib..5.Iason in l.nec is.§.heres institutus,columna vltima, ver.sed aduerte licèt ista.ff.de acquirend.hæred.Philipp.Dec.in l.prætor.ff.de reg.iur. & latissimè,vt nouissimè,Lancelotum nō magis nomine Politum,quàm ipsa re,in tractat. substitution,in materia vulgaris substi. col. 22. versic. tertiò & illud in disceptationem cadit.

TERTIA DECLARATIO

1 ¶ TERTIO DECLARA, vt procedat in hære-

hærede perpetuo & non temporali, vt non obſcurè voluiſſe videtur Alex.conſi.d.82.per ſpectis his, columna ſecunda, verſic. præterea dictum ſtatutum, li.2.dum loquens de hoc ſtatuto & qualitate hæredis, qui ſub eo comprehenditur, allegat l.1.§.hoc interdictũ de ciſterna.ff.de fonte, & l.1.in fi.cum l. ſequent.ff.ſi ager vectig. vel emphyteutic.pet. quibus legibus cauetur, appellatione cuiuſpiam rei aut perſonæ, propriè venire eas res & perſonas, quæ perpetuæ ſunt, quæ ſcilicet cauſã & ius perpetuũ habent, & ad hoc ſolét vbique allegari, præſertim in materia ſtatutorum, & nos quoque aliquid diximus in noſtro tractatu Retractuum, titulo primo, gloſ.1.in verbo, *ou equipollent à Vente*, nu.88. incip.niſi hîc quoque diceres.

Hæc conſuetudo procedit in hærede perpetuo, non in temporali.

Perpetuæ res aut perſonæ veniũt appellatione rei aut perſonæ ſimpliciter.

2 ¶Et de hac re poteſt poni exemplum in hærede inſtituto ea lege, vt confeſtim aut poſt aliquod tempus alteri reſtituat hæreditatem. Quanuis & hic dici poſſit, hunc non deſinere eſſe hæredem.§. reſtitutã, Inſtit.de fidei commiſſ. libertat. & ibi concordant. Sed certè hæres non eſt, poſt reſtitutam hæreditatem cum effectu, verba autem ſtatutorum cum effectu ſunt intelligéda.l.1.§.hæc autem

Heres non deſinit eſſe hæres.

Verba cum effectu intelligenda.

verba.ff.quod quiſque iuris,& cap. relatum, de cleric.non reſident.& cap.hæc autem verba,de pœniten.diſtinctione prima,cum ſimilibus. Et quòd appellatione hæredis intelligatur de eo qui hæres eſt cum effectu,núcupatum voluit,& multis probauit Philippus Decius in l.hæredem,col.vltim.verſic.& hæres datus.ff.de reg.iur.& Carol. Rui.conſil. 29.quia teſtator, col.3.verſi. nec obſt.l.1.li.2.

Hæres cum effectu intelligendus.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶ QVARTO DECLARA, vt procedat in hærede vniuerſali omnium bonorum , ſiue totius hæreditatis.Nam in particulari vel rei certæ,vel etiam certi generis bonorum,ſcilicet mobilium vel immobilium ſiue acqueſtuũ,vel propriorũ tantùm,eſt aliquid quod dubium reddere poſsit,an in eo habeat locũ hæc conſuetudo,in qua re tamen non mihi dubium eſt,quin ſi ſint plures hæredes totiùs hæreditatis,ſed pro portionibus hęreditariis,vt quia ſunt plures liberi aut nepotes,hęredes quiſque pro ſua portione,quin omnes ſint ſaiſiti,in ſua etiàm quiſque portione.Nã & hæres in quota hæreditatis habet beneficium.l.vlt. C.de edict.diui Adrian.tollend.

Hæc conſuetudo intelligitur in hærede vniuerſali non in particulari.

Hæres in quota habet

vt

vt patet ex text.ipsius,cùm dicit,hæres scriptus ex asse,vel ex parte institutus,& ibi glossa in verbo,ex parte,& Baldus,columna 9.versicu.omnis ergo hæres,& ibi quoque Ioan. Fab.columna prima,ver.item dic hæres scriptus & cæteri.Et nemo est ex his qui de hac re scripserunt,qui dubitet hunc esse verum hæredem : præsertim quòd quota est ius vniuersale,vt no.in l.quoties,per glos.ibi.in verbo,diuidit,vbi & ipse Bald.& alij. C.famil. hercíscun.& idem Bald in l.cùm à matre,col. 2.in 3.quæstio.C.de rei vendicat.

beneficium l.vl. C. de edict.diui Adr.tol.

Quota est ius vniuersale.

2 ¶Sed hic aliud quærimus,videlicet si quis sit hæres in rebus feudalibus tantũ,vel in allaudialibus,quas vocamus,tantũ,vel in mobilibus,vel immobilibus tantùm,vt iã diximus, vel si quis fortè institutus est hæres in certo quopiam fundo(si tamen concedamus quòd hæres ex testamento sit saisitus,de quo postea dicam in 7.declaratione huius secundæ partis)an hic particularis hęres sit saisitus vi huius nostræ consuetudinis loquentis simpliciter de hærede. Nam id maximè controuersum est apud nostros,an hic hæres ex certa re sit hæres,an legatarius : & si hæres sit,an propriè,& in quibus rebus,De qua re adeũ-

Hæres in certa re, an hæres sit & propriè.

dus est tex.in.l.ex facto,la.2.& ibi glo.in verbo, æquis partibus,Iacob. Bald. Iacob. Are. Iacob.Bu.Bar.Bald.Angel.Imo.Raph. Co. ff.de hęredibus. instit.& tex.glo.& in l.quoties,& ibi Odof. Cy.Guil. Cu.Franc. Tigr. Ray.Fran. Rāpo.Iacob. But.Nicol.Matter. Bar.Alberi.Bald.Angel.Salic.Paul.Ca.Raph.Fulgo.Franc.Are.& latè.Alexand.Corne.& Iason.C.eo.titu.& tex.in l.si quis priore.& ibi glo.in verbo,ex certis,& Bar. Alberi.Angel.Ro.Paul. Ca. & latè. Alexan.ff.ad SC. Trebellia.& glo.in d.l.cùm à matre, in glos.vlt.ibi,item quid si in debito,& ibi Cy. Bal.col.2.in.3.quęst.Angel.col.1.versi.sequitur in glos.si verò,& Pau.Ca.col.2. vers.item quærit,glo. quid si filius.C. de rei védicat.& glo.in d.l.quoties,in verbo,contentos.C.famil. hercisćūd.& in ca.Raynucius,in verbo, relinquens,ante fi.& ibi Anto.latè,columna 6.versicu. oppo.restat hic examinare, Imo. etiam latè columna.18.versicu.redęo ad glo. Panor.columna.7. versicu. in glo. in verbo, relinquens,& iterum columna vlt.versiculo, vnum tamen notabis,& latè Bened.in verbo,in eodem testamento relinquens,le.1.nu. 255,& multis seq.de testa.& glo.in c.si pater, in verbo,in re certa,& ibi.Bald.in repe.multis

tis in locis, Domi.columna.3.versi.super eo quod glo.tenet eo.ti.li.6.Specu.& Io. And. in additio. ipsius,in ti.de testament.§.in primis,versi. pone. A.instituit hæredes,eo.ti.de testament.Bar.& Bald in auth.ex causa.C de liber. præter. & in l.quoties.§. si duo,& ibi quoque Imo.ff.de hæred. instituen.Bal.Ange.& Imo.in.l.1.§.si ex fundo.ff.de hære. instit. eundem Bald.in.l.quidam elogio, colūna vl.versi.sed nunquid, C.de iure delib. & in repeti. l.in suis, char.vl.ff.de liber.& posthum.& in l.1.ff.de petitio. hæredit.& in l. si nō speciali, columna.2. versi.originarius ergo.C.de testa.& in l.Gallus.§.etiam si parēte,& ibi Ange.& Imo.ff.de liber.& posth.& ipsum Bald.in l.id quod pauperibus,col. 6. ver.decimoquinto quæro. C.de.episcop.& cleric.& in l.cohæredi.§vlt.&ibi Alexād.in 1.no.ff.de vulg.& pupil.substit. & eūd. Bal. in l.filiū quem,col.8.ver.sed hîc quæro.C.fami.herc.& cō.49.factū tale est,fortis guerra, in fi.li.2.& cō.379.Thema.sup quo petitur p to.li.4.& cō.388.quero an dominus fecit test. in fi.li.5.Feder.Senē.cō.225.si opinio.Angel. Paul.Ca.& Alexā.in.l.quidā.§.nihil interest. ff.de eden. ipsum Ange.& Imo.in l.filius qui patri.ff.de vul.& pupil.substitutio.& in l.qui

patri.ff.de acq.hæred.eundem Ang con.148. dominus Quiricius,columna secunda, versi. contrarium enim videtur. D.à Rota decisio. 864.testator instituit fratrem,in antiq. Petrus Ancha.in c.1.col.3.versi. quid ergo dicemus, de testa.Imo.in l.cohæredi.§.cum filiæ,col.2. versic.item nota quòd ille demum, & ibi Alexan.col.4.versi.item nota quòd legatarius, ff.de vulg.& pupil.substitutio.& ipsum Imo. in cap.potuit,char.pen.versi. septimò tangit, quid si aliquis,de loca.Paul.Ca.in authen.nouissima,col.1.versic.secundum confirmat.C. de inoffic.testa.Panor.in.c.2.post medium,in glo.1.de testa.& in ca.1.col.1.ver. ex hoc infert,de iure patronat.Rapha.Co.con.108.testator instituit. A.in 1.dubio.Raph.Fulgo.cõ. 102.præsupposito statuto Veronæ, propè per totum.Ro.con.179. amplissimè doctor, col. 1.versi.quod ad primum, & multis seq.Ioan. Ana.con.57.visis & consideratis,post princip. Alexan.con 58.habita super narratis,col. 2.versi.tamen in casu nostro,libro tertio. Angel. Are.in. §. sed & si quis priore, col.vl.Instit.quib.mod.testa.infirmen. Petrus Ferrar. tit.forma libelli, quo petitur hæred. ex testaméto,in verbo.in omnibus eius bonis, col.1. vers.vlterius, pro meliori. Corne.con.103.in

causa

causa vertente, col.2. versi. facto autem hîc præsupposito,li.2.& consi.236. constat quòd pauperes in 4.dubio,li.3.& con.31. circa primum,propè per totum,li.4. Guid. Pa.decis. Delph.458.in dispositione paterna, & decis. seq.hæres vniuersalis.Soci.in l.cùm filio,col. 9.versi.sexta & vltima conclusio.ff.de leg.1. & con.243.in præsenti cõsultatione, in prin. & rursum col.2.& ver.nõ obstant in contrarium,lib.2.& con.63.visis,testamento,col.6. versi.secundo loco testator,lib.3.Iason in l.si quis filium,post medium,ff. de acqui.hæred. & in l.extraneũ,la.1.ad fi. C. de hæred.instituen.& in l.vlt.§.in cõputatione,col.pe.ver. secũdus casus,C.de iure deliber. & Stephan. Bertrand.con.1. viso cõsultationis themate, col.12.num.73.li.1. D.Boer.decisio.33. an actor dicens,col.3.num.6.& Carol. Rui.con. 158.viso elegãti consilio,col.vl.ver.& si dicatur,quòd imò posset,lib.3.Maria. Soc.iunior cõ.45.in pręsenti cõsultatione,in.1.dubio, li. 1.& con.122.perspectis his, propè per totum con.lib.1.& con.155.abunde,col.5.versicu. & vltra. eos,li.2.

3 ¶ Ex quorum plurimis intelliges hunc hæredem ex certa re,esse mixtũ quodpiam genus, *Hæres in re certa est mixtũ genus.*

nus,vt ſcilicet participet partim naturã vniuerſalium hæredum, partim legatariorum: eſſéque veluti tertiam ſpeciem. Nam & hoc nuncupatim voluerunt Bart. Bald. & Imo. in l. ex facto, la.2.ff. de hæredi. inſtituend. Idem Bart. Ange. Sali. Pau. Ca. Raph. Fulgoſ. Frã. Are. Corne. & Iaſon in d.l. quoties, eodẽ.tit. Bal. in repe. d.c. ſi pater, col. 9. ver. & plenius, & ibi Domi. vbi ſuprà, de teſta. li. 6. Anto. in d.c. Raynucius, vbi ſuprà citauimus, extrà eodem tit. Imo. in d.l.1. §. ſi ex fundo. ff. de hæred. inſtituen.

Mixtum nõ continetur ſub ſimplici in ſtatutis.

4 ¶ Et hinc poſſet videri id mixtum ex vtriſque hæredibus, & legatariis, non contineri ſub ſimplici in ſtatutis, Bar. in l. certi condictio. §. quoniam. Bald. in l. omnes populi, col. 7. verſi. item ſi ſtatutũ dicat. ff. de iuſtit. & iure, cum concordantib. à me adductis in legibus connubialibus, in glo. 3. nu. 64. incip. & hæc maximè. Quod potiſsimùm procedit in ſtatutis exorbitãtibus (cuiuſmodi. i. vt diximus ſuprà, in præfat. decla. 3. nu. 2. incip. ego verò, & ſeq.) vt voluere. Bar. Ange. & plerique omnes in l. 2. in princ. ff. de verbor. obligatio. Bald. in d. §. quoniam, ad fi. verſi. ſecundò quæro. ff. ſi cert. pet. cũ aliis quoque mul-

Præſertim in ſtatutis exorbitãtibus.

tis

tis concord.in illis legi. connub.à me colle-
ctis,vbi suprà,nu.63.sed & hoc potissimum.

5 ¶ Vnde & illud consequens videri potest, vt talis hæres ex re certa non comprehendatur sub hoc statuto. Quod & ex eo cõfirmari potest,quòd id quod dicitur,monasterium quod quis ingreditur,haberi loco hæredis,de quo in.§.sed & hoc præsertim, in authen.de sanctißimis episcop.& in authen.nisi rogati, C.ad SC.Trebellian. & in cap.in præsentia, de probatio.Intelligitur quando ecclesia succedit in vniuersam hæreditaté, secus si in rebus quibusdam certis. vt no. voluit Baldus in ea ipsa authen.nisi rogati, columna.4.ver. & nota quòd leges quæ dicunt, per l.si peculium,ff.de pecul.lega.

Monasteriũ habetur loco hæredis.

Cùm succedit in vniuersum.

6 ¶ Ego tamen in ea sum sententia; vt si hæres institutus in testamento sit saisitus ex nostra consuetudine,de quo dicemus infrà in 7. declaratione huius secũdæ partis,& hic quoque institutus in re certa sit saisitus, quod & voluit Chasse.cõ.62. ex verbis in quadã substitutione appositis,colum.pe.versi.sed quia ibi consuetudo,& vers.item & cùm ita,dicẽs ita voluisse Iaso. in d.l.quoties,in fine.C.de hæred.

Decisio huius declarationis.

hæred.instituen. vbi tamen id non dicit, sed aliud, quod & nos referemus infrà, nu.11. huius declara.incip.quid quòd hic.

7 ¶ Me autem, vt hanc sequar sententiã, mouet, quòd si verè hic cõstituat tertiam speciẽ, vt diximus, tamen satis constat ex illis quos suprà diximus, præsertim Bart. & Bald. in dicta l. ex facto, de hęred. instituend. & Philip. Franc. in dicto cap. si pater, magis & in pluribus accedere hos hæredes, hæredibus vniuersalibus, quàm legatariis. Ex quo cõfestim sequitur, eos illorum naturam sequi in dubio, magis quàm horum, per tex. in l. quæritur, ff. de statu. homin. & l. legatis seruis. §. si vnus. ff. de lega.3. quibus suffultus Angel. & ab eo cæteri recentiores, in d. l.2. in princ. ff. de verborum obligat. voluerunt dispositionem factam de aliquo simplici comprehendere mixtum, quod illi simplici adhæret de quo dispositum fuit.

Mixtum sequitur naturã eius cui magis et in pluribus accedit.

8 ¶ Et præsertim si eadem ratio est vtriusque, nam & tunc haud dubiè mixtum sub simplici continetur, etiam in materia odiosa, si non ex verbis, saltem ex sententia & mente disponentis. l. si ita facta sit, & ibi Ia. Ra. Bal. &

Præsertim si sit eadem ratio.

Etiam in odiosis.

Imo.

ſmo.ff.de iniuſto teſta.& l.interdum.§.quod ait.ff.de his qui not. infamia, iuncta l.1.in fi. eo.ti.& Alex à.con. 161.viſo ſtatuto ciuitatis Bononienſis,col.4.verſi.quinimo plus videtur,li.7.& Franc.Aret. in l.ſi ita ſcriptum,in prin.ff.de liber.& poſthum. Hic autem quid cauſæ eſt,vt potiùs hæres vniuerſalis aut certæ cuiuſpiam quotæ ſaiſietur,quàm hæres de ea certa re,ex qua inſtitutus eſt?preſertim cũ hæres vniuerſalis aut quotæ non poſsit dicere ſe ſaiſitum de ea certa re, cuius hæres non eſt. Limitata enim cauſa limitatum producit effectum.l.in agris,ff.de acqui.rer.domi.& l. age,& ibi Bald.& Salic. C.de trãſactio.cum ſimil.à me latè collectis in tractatu, ceſſante cau.ceſſat.effectus.

9 ¶Igitur cùm nullus alius ſit de ea re certa in qua hæres eſt,ſaiſitus,nullius intereſt,ne ipſe de ea re ſit ſaiſitus. Nullus autem auditur ſine intereſſe ad aliquid impediendum, c.veniens,le.2.verſi.cùm igitur,de teſtib.Inno.& Io.And.in c.ſuper his, in verbo, excluditur, de.accuſa.Paul. Ca.loquens de caſu non admodum diſtanti à noſtro, in l.vlt.col.2.verſi. alij verò caſus.C.de edict.diui.Adria.tollen. nec ad aliud quoque quippiam faciendum audien- *Sine intereſſe nemo auditur.*

audiendus est, vt plenè docuimus in nostro tractatu Retractuum.ti.1.§.1.glo.2.in verbo, *à vendu*.nu.51.præterea quid si diis placet.

10 ¶ Nam & hinc quoq; videmus, quod & huc quoque proximè spectat, quòd etiam legatarius, cui nõ licet propria authoritatẽ legatum accipere, vt patet per totũ titu.ff. & C.quor. legator. potest tamen id facere si nullus sit, à quo posit capere, argum.notat. in l.non dubium.C.de legat. & l.Titia cùm testamento. §.1.ff.de legat.2.ita enim not. voluit Baldus in l.extraneum, la.1. colum.2.versicu. dubitatur de tali casu,& ibi post eum Salicet.col. 2.ad finem, versicu. sed tunc dubitari pöteſt, & Iason col.3. versicul.in ista difficultate.C. de hæredibus institu.& idem Baldus.sub obscurè. Raph. Co.in l. hæreditas ex die.ff.de hæredib.instituen.Ange.vt à nonnullis citatur in l.Gallus.§.1.ff. de liber. & posthumis.

Legatarius legatum nõ capit propria authoritate. Nisi si nullus sit a quo posit capere.

11 ¶ Quid quòd hic hæres ex certa re propius accedit ad hęredem vniuersalem vel ex quota, quàm ad legatarium, non in cæteris rebus tantùm, sed in his quoque quæ magis accedunt ad nostram consuetudinem, & in illis eodẽ iure vtitur, videlicet, ꝙ vt is hæres vniuersa-

uersalis vel ex quota potest propria authoritate hęreditatem vniuersalem, vel pro modo suæ quotæ accipere, vt latè diximus suprà in præfatione, decla.8.nu.1.incip.& per hæc. Ita quoq; hęres ex certa re, eiusdē rei potest possessionem capere propria authoritate, Bart. & Imo. nō semel in d.l.ex facto, la.2.ff.de hęred.instituen. Bal. in rep.c.si pater.col.9.versic.& pleniùs, de testa.li.6.& con.272. in causa egregiæ, col.2.versic. primò quia domina, lib.5. Imo. in d.c. Raynucius, super 2.glo.col.16.ver.tertiò habetur loco hęredis, & iterum col.21.ver.circa tertium, àn valet, & ibi Anto.col.6.versic.oppo.restat hic. Bened.in repet.in verbo, in eodē testamento relinquens, le.1.nu.258.de testa. Paul.Ca.in d.l.quoties, circa medium, & ibi quoque Alexand.qui id dicit no.col.2.versic.aut habuit cohæredem, & Iason col.vlt.C.de hæred.instit. Idē Alex. in l.filius à patre, col.5.versicu.item quia hoc verbum.ff.de libe.& posthu. Domini. in d.c. si pater, col.3.ver.ex his infert, & ibi quoque Philip.Franc.columna.8.versicu. sextò quia sicut hæres, de testa.libro sexto, Iason, qui id dicit not.& singul.in l.nō est dubium, col.2. versic.tertiò no.limita. C.de legat.& omnes vbique præter Baldū sibi contrariū in dicta l.ex

Heres ex certa re eius rei potest possessionē capere.

l.ex facto,& in d.l.si quis in suo,vbi suprà.C. de inofficio.testamen.& Alex.con.134. attẽtis narratis,col.1.versi.ex prædicta tanto magis.li.4.

Hæres ex certa re potest petere se mitti in possessionẽ.

12 ¶ Item quòd hic hæres ex certa re potest petere se mitti in possessionem eius rei,beneficio l.vl.C.de edic.diui Adria.tollẽ.vti hæres vniuersalis,vel ex quota,ex sententia Cy.qui & Iacob.Bald. & Iacob.Ra.huius sententiæ laudat authores,col.3.ver.primò quæro quid si sit hæres, & ibi quoq; Barto.qui id declarat col.3.versi.secundò quæro, Alberi.col.6. versicu.sed circa primum, Baldus qui & declarat,col.7.versic.idem dico in instituto,Io. Fab.col.1.versicu.item hæres scriptus,Raph. Fulgos.columna secunda, versicu. in glo.ex parte,Paul.Ca.col.3.versi. in glo.quæ incipit scilicet quota,& Frãc. Curtius iunior col.6. versicu.secundò quærit,in dicta l.vlt.& eiusdẽ Cy.in dicta l.si quis priore.ff.ad SC.Trebellian.& ipsius Bar. & Baldus in dicta l. ex facto,la.2.de hæredib. instituend. Specul.& Io.Andr.in additio.ipsius,in tit.de testamẽt. §.sequitur.versi.sed nunquid is qui scriptus, Bald.in l.1.in.2.additio.quam posuit super l. veluti,col.2.versi.quid de instituto ex re cer-

ta.

ta.ff.de petitio.hæreditat. Guid.Pap.decisio. Delphin.362. vtrum officiũ. Bened.in dicto cap.Raynucius,vbi suprà,nu.259.versic.tertiò quia potest.Carol.Rui.con.50.ex his quę proponuntur,col.1.li.4.

13 ¶ Quibus magis accedo, quàm aliis,qui tenent contrarium,vel simpliciter,vel cum distinctione,scilicet glo. in d.l.vlti.in verbo,ex parte,& ibi Angel.col.1.versi.in glo.4.ibi ac si in totum,Salice.col.2.versi. quæro cũ glos. an hoc beneficium, Corne.col.2. ver.in glo. scilicet quota,Iacob.à S.Georg.col.2.versic. in glo.in verbo,ex parte,Iason col.3. versi. in glo.in verbo ex parte, Dec.col.6.ver.in glo. in verbo,ex parte.C.de edict.diui Adria.tollen.Ange.Salicet.& Alexan. in dicta l.quoties.C.de hęredi.instituend.Imo.in dicta l.1. §.si ex fundo.ff.eo.titu. & in dicta l.ex facto. in duob.locis,& in dicto cap. Raynucius,& Petr. Ferrar. in titu.forma libelli, quo petit. hæred.ex testamen.in verbo, in omnibus aliis bonis,in princip. Corne.cons.103.in causa vertente,columna secunda,versi.facto autem,libro 2.Angel. Are.in §.quadrupli, columna 13.versicu. quid in hærede instituto, Inst.de action.& Ludo.Gozad.con.21.videtur *Qui contrariũ tenent.*

tur dicendũ col.antepe. nu. 30. Nam ſi poſſeſsionem poſsit propria authoritate accipere,nemine reclamante, vt diximus, quanto magis eam à iudice petere, argu.eorum quæ in ſimili habẽtur,in l.3.C.de pignoribus.Poſtea autem dum hanc ſecundam editionem adornarem, cõperi Nicol. Bello.è diametro tenuiſſe contrarium li. Supputationum.4.c. 18.multis rationibus quas deprompſit ex his quos tibi latè citauimus nu. 2. vt ibi per eum videre poteris. Tuũ autem erit iudicium,lector,iudicare quis iuſtiùs induit arma.

Hic hæres ſi nullus alius eſt pro hærede vniuerſali habetur.

14 ¶ Illud autem minimè dubium ꝙ ſi nullus alius eſt inſtitutus hæres,hic perinde habendus eſt ac ſi ſimpliciter hæres eſſet inſtitutus, & per omnia, ius obtinet hæredis per d.l.1. §.ſi exfundo,& d.l.quoties §.ſi duo ff.de hæredi.Inſti. & l. cùm quidã ff.de libe.& poſth. & voluerunt maxima pars eorum quos tibi citauimus ſuprà nu.2.Ideo nihil in hoc dubitandum.

Hæres in certa re an cõprehẽdatur in emphyteuſi pro ſe & hæredibus.

15 ¶ Si tamen ſcire velis an hic hæres comprehendatur in emphyteuſi vel feudo accepto pro ſe & ſuis hæredibus, vide Specul.titu.de teſta.§.1.verſic.pone A.inſtituit. Iacob.Bel. Baldum, & Aluar. in cap.1.titu. an agnatus vel

vel filius, Barto. vt à plerisque citatur, quanquam aliis de ea re loqui non videatur, in l. iurisiurandi. §. si liberi. ff. de oper. libertor. & con. 55. dominus Amatus. & consi. 183. quæstio ista habet duo dubia, in secundo dubio, vt etiam in hoc à quibusdam citatur. Baldum in l. liberti libertęque, columna. 6. versic. sed an quando nõ requiritur. C. de oper. libertor. & in l. 1. in 49. quæstio. ff. de rerum diuisio. & in cap. primo, columna vlti. versicu. quæro vtrũ filius, & ibi quoque Matthæ. Afflict. columna penul. versicu. item aduerte ad id, tit. de succesio. feudi, & eundem Baldum in authen. si quas ruinas, columna quarta versiculo, sextò probatur, ibi, ex hoc sequitur quòd filia. C. de sacrosanct. eccles. Angelum, Paulum Cast. Alexã. Iaco. à S. Geor. & Iaso. in l. quædam. §. nihil interest. ff. de eden. eundem Angelum in lege si tibi decẽ. §. si pactus sim, post medium, ff. de pactis. Salicet. in l. secunda, columna. 8. versiculo, sed iuxta hoc moueo. C. de iure emphyteut. Imo. in dicta l. ex facto, columna sexta versiculo, item atten de secundò. ff. de hæred. instituen. & in c. potuit. char. pe. versicu. septimò tangit, de loca. Paul. Ca. in dicta l. quoties, columna 2. versicu, sed quæro aliquis recepit. C. de hęred. instituend.

& in dicta l. Gallus.§.etiam si parente.ff.de liber.& posthum. Alex.consi.128.consideratis verbis testamēti,col.vlti.versi.nec prædictis obstat l.1.& ibi omnino Carol. Moline. in additio.& eundem Alexan.cō.9.visis themate,col.1.versi.ad idem etiam,lib.2.& consi.8.visis subtilissimis dubitationibus,col.1. versi.& hoc operatur,li.3.& con.22.viso titulo quæstionis,col.2.versic.tertia ratione, lib. 5.& Stepha.Bertran.consi.276.viso casu mihi exhibito,col.4. nu.8.li.1.& Fran.Cur.iunior,in tractatu feud. part.3.quæst.5. Carol. Rui.con.9.proponitur in themate,col.5. ver. non obstat postremo.li.1.& con.102.super fideicommisso, columna, vlt.li.3.& con.109. circa casum,col.pe.versi.nec obstat quòd debeat,eo.li.3.

16 *Hęredi ex certa re an ius accresceˉdi cōpetat.* ¶ An autem huic hæredi ex recerta accrescat hæreditas, repudiante aut mortuo hærede vniuersali,vide per Iacob.Butrig. Raym. Forli.Nicol.Matth.Bar.& Bal.in d.l.quoties.C.de hæred.instituen.Bar.in d.l.ex facto. ff.eo.tit.Bal.con.242.si substitutio,li.4.&.d. cō.379.col.2.vers.secundò quia hoc,eo.li.4. Angel.con.83.subtiliter & eleganter, col.1. Anto.in d.c.Raynucius,vbi suprà sæpius citaui-

tauimus,de testa.Imo.in l.1.§.si ex fundo.ff. de hæred.instit. Corne.cõ.88.licèt in primo consultationis articulo,col.3. versi.licèt hæres vniuersalis,lib.1.

QVINTA DECARATIO.

1 ¶ QVINTO declara, vt procedat in primo hærede,non etiã in hærede hæredis, aut alio secũdo hærede,quid enim in casu de quo loquitur Bart.& cæteri post eũ in l.hæreditas ex die,in penul.quæstio.ff.de hæred.instituend. scilicet cùm quis institutus fuit ex semisse vsque ad pascha,alter in eodem semisse post pascha, alius in alio semisse simpliciter, de quo etiam per doctor.in l.extraneum. C.eo. ti.& Bal.con.121.proponitur quidam Laurentius,col.2.num 2.li.5.& Paul.Ca.in l.certi iuris,per totum.C.de testam.milit.& Imo. in l.filius qui patre,colũ.vlt.in prin.in 3.casu princip.& ibi Alexan.& Iason.ff.de liber.& posthu.An igitur in hoc casu hic hæres institutus post pascha,aut alius quiuis hæres secũdus erit saisitus? *Hæc cõsuetudo intelligitur in primo hærede tantũ.*

2 ¶ Et certè secundum hæredem saisitum esse, not.negat Alexan.con.37.in causa mota per *Qui huius sunt opi.*

Angelum,col.2.ver.item præterea & fortiùs, & ſequent.lib.1. quod repetitum eſt conſ.83. li.3.per l.boues.§. hoc ſermone.ff. de verbor. obligat. & l.hæc conditio filiæ meæ. ff. de condit.& demonſtrat. & l.dotis promiſsio,ff. de iure dotium, quibus probatur appellatione nuptiarum primas tantùm intelligi. Ex quibus Bart.vbique illud aſſumit,ſermonem ſimpliciter prolatũ, de primo tãtùm intelligi,de quo & nos latè tractabimus in eo tracta tu, quẽ mox de ea re priuatim edemus. Subdit autem Alexander, vt ad eum redeamus, bene facere quod ſcribit Bar.in l.liberorum, col.pen.verſi. quæro quid ſit in aliqua diſpoſitione.ff.de verbor.ſigni.dum tractat,an appellatione filiorum ex ſe vel alio natorum cõprehendantur nepotes.

3 ¶ Et hanc ſanè Alexand. ſententiam ſequitur,& admodum extollit Catel.Cota.in multis locis,videlicet in memo.incipien. decreto Mediolanenſi, vbi dicit eſſe veram & notabilem limitationem pro excluſione huius ſtatuti,& in memo.incipiente,executores teſtamenti dati col.1. ver. item facit quod notabiliter,vbi & id dicit not.itémque in memo.incip.hæredis appellatione comprehenditur,in

De eadẽ re.

tertia

tertia limitatio.& Anto. Rub.Alex.cõſi.121. Dominus Ioã.col.2.ver. ſed in caſu de quo agitur.

4 ¶ Et id nõ obſcurè declarãt multę ex noſtris conſuetudinibus Franciæ,quæ in hac noſtra generali cõſuetudine Franciæ, his propemodũ verbis vtuntur, *Le mort ſaiſit le vif ſon proche*,vel *ſon plus proche heritier*,& inter cęteras Meldunẽſis,cap.40.Senonenſis,cap.57.Trecẽſis,cap.90.Caluimõtenſis,cap.77.Victriacenſis,cap.71.Ambianenſis,cap.35.Carnutenſis,cap.94.Aurelianenſis,ca.230.Turonenſis, tit.*des ſucceſsions*.cap.2.Cenomanẽſis,cap.237 le.2.Andegauenſis,cap.272.Pictauienſis,cap. 213.Aruernenſis,tit. *des ſucceſsions*.cap.1.Borbonẽſis, cap.299. Bleſenſis,ca.136.Engoliſmenſis,cap.84.Marchienſis,ca.211. Burgundienſis,tit.*des ſucceſsions*.cap.1. Montargiẽſis, tit.*des donations teſtamentaires*.ca.6.Niuernenſis,tit.*des ſucceſsions*.§.1.Altiſiodorẽſis, eo.tit. §.1.Senlitẽſis,cap.142.Claromõtenſis,ca.141. Valeſienſis,c.77.Lodunẽſis,tit.*des ſucceſsions de fiefz*.c.2.Bituricenſis eod.quoq; ti.cap.28. *Cõſuetudines in eam rem.*

5 ¶Et in hanc ſententiã facit quod pulchrè reſpõdit Pau.Ca.con.197.viſis duabus,in 2.dubio, l.2. ꝙ licèt hæres cenſeatur eſſe eadẽ per- *Hæres cenſetur eadem perſona cum defuncto.*

Non hæres hæredis.

sona cũ defuncto.§.1. in auth. de iureiuran. à morien.præsti.nõ tamẽ hæres hæredis,propter mediã personã,quæ tollit habilitatẽ extremorum:nam aliàs esset copulare & coniũgere plures fictiones,quod fieri nõ potest, per.l.1.C.de dot.promis.& alia quædam ab ipso Paulo allegata,quæ tu videre poteris.Et id ipsius Pauli dictum nuncupatim sequitur & commendat Philip. Dec.in l.hæredẽ, col. vl.versi.& adde quòd licèt.ff.de reg.iur.

Priuiũ legi hæredi concessum de primo hærede intelligitur.

6 ¶ Et quod etiam scribit ille iuriũ interpretum facilè princeps, Bar.in l.1.col.2.versi.si verò quæritur.ff.de consti.princip,quòd priuilegium cuipiam & hæredi suo concessum intelligitur de primo hærede tantùm,non etiã de cæteris,per tex.quem dicit ad hoc no. in l.antiquitas,C.de vsufruct.& idem quoq; voluit Alberi,ipsius contemporaneus, post Pet.à Bellapertica,in l.2.col.4.versi.si autem in priuilegio,eo.ti.& sequitur Fely.tantùm citãs Alberi.in c.2.col.2.versi.si princeps dat, extrà de treuga & pace. l: t Io. Lupus in repe. rub.de donatio.ĩter vir.& vxor.char.43. ver. potuissent allegare. Quod ad hunc locum maximè pertinet, quià id priuilegium est cõtra ius commune concessum,vt in hæredem ipso

ipſo iure tranſeat poſſeſsio, vt ſuprà latè in prin. diximus.

7 ¶ Quòdque item nonnullis voluiſſe dicitur ipſe Barto. in l. mulcta, verſicu. item per hoc dicitur. ff. de conditio. & demonſtrat. quòd ſi teſtator mandarit hæredi vt aliquid faciat intra certum tempus, alioqui eum priuet hæreditate, aut eũ aliter puniat, ſi is primus moriatur ante id tempus, eius hæres non parens mandato teſtatoris, non priuatur hæreditate, vt quod de primo hærede tantùm intelligitur, per eum textum, ſed Bart. ibi in meo codice id non dicit. At idem propemodum reſpondit ipſe Bartol. conſi. 7. Andreas quidam repetito conſi. 24. & iterum conſi. 214. & expreſsiùs Bald. in l. vlt. in 22. quæſtio. C. de hæred. inſtituen. per dictam l. mulcta, in prin. & Alex. conſi. 147. viſo dicto teſtamento, col. 1. verſi. hoc quaſi in terminis, & col. ſeq. verſi. Bald. etiã in l. lib. 6. & Philip. Dec. dũ Bart. vbi ſuprà allegat. in l. qui per ſucceſsionem, col. 2. in 3. fallen. ff. de reg. iur. & iterum, in l. in pœnalibus, col. 2. verſi. licèt appellatione hæredis, eo. ti. Super quo tamen vide, ne id omittam, ipſum Alexand. conſ. 140. li. 6. R oma. & Franç. Are. in. d. l. ſi quis filius fa. §. vlt. col.

Hæres hæredis nõ parens mãdato teſtatoris nõ incurrit pœnã hæredi ſtatutã.

col.vl.versi.& facit iste tex.ff.de acqui. hære. & ipsum Are.post ipsum Ro.in l.pater familiâs,col.3.versi.hęc etiã iura.ff.de vulg.& pupil.substitutio.

Prohibitio alienãdi facta hæredi non intelligitur facta hæredi hæredis.

8 ¶ Quibus cõsimile videtur,quod idem Bar. scripsit,in l.Lucius,§.Semproniæ,qui est.1.ff. de leg.3.quod Prohibitio facta à testatore hęredi nominato, ne alienaret, nõ intelligitur facta hæredi hæredis,per.§.manifestũ,in authen.de restit. fideicommissi. Et eiusdẽ sententiæ fuit Alberi.in l.vlt.paulò ante mediũ. C.de reb.alien.non alienand.& Bal.qui vbique est,vt alibi sæpe diximus,con.272.in causa egregiæ & magnificæ,in fi.li.5.per l.qui liberis,§.hæc verba,ff.de vulg.&.pupil.substitutio. & d.§.manifestũ, in authen.de restitu. fideicommis.& Francis. Curt.senior cõ.46. sæpe reuoluta,col.11.versi.nec mirum est.De quo tamen & tu vide ipsum Bartol.in l.filius familias.§. diui,col. vlt. versi. quæro vtrùm prohibitione facta,& ibi recentiores,& eundem Bart.in d.§.Semproniæ.Ro.post.alios à se citatos cõsil.457.circa ꝓpositã cõsultationẽ.in 1.dubio,& Alex.con .36.viso themate, col.penultima,versic ad cõfirmationẽ lib.3.

Adde

6 ¶ Adde quod scriptum reliquit ipse Bart.in d.l.vlt.col.2,in 6.oppositio.C.de hered.instit quòd si quis acquisiuit feudum vel emphiteusin pro se & hæredibus,intelligitur de primis tantùm hæredibus,per quædam iura per eũ allegata. Ita enim eũ refert, & dicit sing. & not.Iason,qui tamen ei nõ accedit,in l.in annalibus,ad finẽ.C.de legat.Imo verò generalius dicit idem Bal.in l.1.col.1.ver. quæro an si dicatur. C.de conditio. insert. quòd cùm fit mẽtio hæredis,intelligitur de primo & immediato hærede,nõ etiã de cæteris, per d.l.qui liberis.§.hęc verba.ff.de vulg.& pupi. substit.& l.ex facto.§.vl.ff.ad SC. Trebellia. *Feudũ acquisitũ pro se & heredibus intelligitur de primis. Emphyteusis similiter.*

10 ¶ Sed attẽde lectoroptime,neque enim illud regulariter procedit,vt appellatione hæredis primus tantũ veniat,vt patet ex l.hæredis appellatio,& l.hæredis appellatione,& l.sciẽdũ ff.de verbor.significat.& l.qui ꝑ successionẽ ff.de regul.iur.& vbique cõcordãt.in glo.& Philipp.Dec.in postremo loco.Súntque etiã qui id dicãt procedere in his quæ sunt stricti iuris,ꝑ l.stipulatio ista habere licere.§.1.ff.de verbo.obli.nã & in id eã expédit Bart.in.l.si stipulatus fueri ꝑ te nõ licere.ff.eo.ti.& Frã. Are.in d.l.paterfamilias, ad fi.ff.d.vul.& pu. *Hęredis appellati one an hęres hęredis veniat. Quid in his quæ sunt stricti iuris.*

Nam

11 ¶ Nam & id in conditionibus, quæ & ipsæ stricti iuris sunt, & in forma specifica debēt impleri. l. Meuius, & l. qui hæredi. ff. de cōditio. & demonstratio. obtinet, vt scilicet hęres hęredis veniat appellatione hęredis simpliciter, vt probatur ex l. sub diuersis. §. pri. & ibi Bart. & l. cùm ita datur. §. ex his verbis. ff. eo. tit. & l. si peculium. §. hæredi, & l. si statulibera. §. non solùm, in fin. & §. si filiusfamil. & l. seruus si hæredi, in princ. ff. de statulib. Bart. in d. l. paterfamilias, in princ. per eum tex. & ibi quoque Fran. Aret. col. 2. versic. tu autem aduerte, & Iason post medium, versicu. adde etiam pro confirmando. ff. de vulg. & pupil. Saly. in l. si plures, in vltima quæstion. C. de condition. insert. & Corne. cons. 279. videtur prima facie, colūna tertia, vers. pro hoc etiam facit, li. 3. & Philip. Dec. in d. l. qui per successionem, in princ. de regul. iur. & consil. 81. in casu proposito agam, col. 1. in 2. dubio. Et ex his satis constat ipsum Philipp. Dec. (dabunt veniam tanti viri manes) lapsum fuisse, cùm eius rei contrarium sibi contrarius dixerit, in l. quæ legata, in fin. ff. eo. tit. de reg. iur. quod & nos diximus in tractatu Retractuum. tit. 2. §. 1. in glo. 6. in verbo, *ou ses heritiers*, nu. 20. verùm in nostro casu.

An in conditionibus.

Philip. Dec. lapsus.

Nam

12 ¶Nam vt & ibi dixi,in ſeq.num.& hîc quoque dicendum eſt, quoniam ad hunc locum proximè pertinet,id procedit de vera & propria ſignificatione hæredis, vt hæres hæredis contineatur, vt ſatis videtur voluiſſe gl.in d. l.hęredis appellatione,cùm dicit aliud eſſe in hæredibus ex iure Prætorio. & Bald. in d.l. vlt.in 21.quæſtio.C.de hæredib. inſtit. Paul. Caſt.con.45.videtur dicendum ꝙ dicti hæredes,in fi.li.2.Iaſon qui hoc latè tractat,in d.l. ſi quis filium.§.vl.col.1.ver.ſecundò ad iſtam ff.de acqui.hæredit.& in d. l.filius familias.§. diui,col.pe.verſi.vndecimò quero,prioris lecturę.& col.pe.ver.eiuſdem initij, poſterioris lect.ff.de lega. 1. & in l. paterfamilias, in 2.& 3.no.ff.de vulg.& pupil.& Soci.conſ.257. viſis inueſtituris col.3.verſi.ex quibus in propoſito,li.2.Alciat.in d.l.hęredis appellatio.ff.de verborum ſignificat. An propriè.

13 ¶ At rurſum ſunt qui contrarium tenent, vt ſcilicet impropriè hæres hæredis veniat appellatione hæredis,in hanc ſentẽtiam trahentes d.glo.in d.l.hæredis appellatione, & text. in d.l.ſi quis filium. §.vlt.in verbo, videtur, quod quidemverbum improprietatem ſignificat.vt no.per doct.in l.1.§.deieciſſe. ff. de vi De eadẽ re.

&vi

& vi arma. Bar. & alios in l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. & probat. tex. in l. si quis fundum. ff. de contrah. empt. & sæpe alibi diximus in nostris. tractatibus.

14 ¶ Et ad hanc quoque sententiam citatur. l. 1. §. hoc interdictum. ff. quor. leg. in illis verbis propter vtilitatem huius edicti, quem tex. in hoc allegat Franc. Are. in l. vlt. in vlt. no. ff. de vulg. & pupil. vbi expressè dicit non esse de proprietate verbi vt hæres hæredis, dicatur hæres testatoris, & sequitur Philip. Dec. in d. l. qui per successionem, columna, 1. versi. & prædicta largo modo. ff. de reg. iur. vbi etiam dicit id facere, quòd is nō est, nec dicitur simpliciter hæres, sed hæres hæredis, & sic cū adiectione, & secundum quid κατάτι, vt patet ex d. l. vlt. C. de hæred. instit. ex quo, inquit, sequitur quòd nō est propriè hæres, quia verba accipiuntur simpliciter, & nō secundum quid. l. hoc legatū, & ibi Bart. ff. de lega. 3. & dicemus latius infrà, in nona declaratiōe huius. 2. partis, nu. 11. inci. sed & hæc quoque ratio, & seq. Et idem quoque nouissimè tenet Maria. Soci. Iunior, consil. 158. abunde, col. 5. versi. alij autem sunt hæredes, li. 2.

De eadē re.

Nec

15 ¶Nec tamen illud interim prætermittendū ducimus, quod ad hanc rem, de qua tracta- mus, proximè pertinet, quod à Francisc. Aret. ſcriptum eſt, in l. Pomponius. §. 1. col. 2. ver. ex vltima autem debes notare. ff. de acq. poſſeſ. ex ſcriptis per Bar. ibi quod in materia cor- rectoria diſpoſitio quę fit de primo ſucceſſo- re immediato non trahitur ad mediatum, quod dicit no. ad. no. in d. l. ſciēdum. ff. de ver. ſignificat. & in l. Gallus. §. etiam ſi parente. ff. de lib. & poſthum. Et ſequitur Iaſon in d. §. 1. col. 4. verſi. tertia declaratio, licet dicat eā ip- ſius. §. materiam non eſſe correctoriam. At noſtrum ſtatutum haud dubiè correctorium eſt iuris communis, vt latè diximus ſuprà in præfatione, declarati. 3. nu. 2. incip. ego verò cōſtanter, & multis ſeq. Sed & quòd aliàs ap- pellatione hæredis intelligatur de primo & immediato hærede ſatis videtur probari, ex l. cū filio, & ibi Alex. in 1. no. ff. de vulg. & pup.

Diſpoſitio facta de primo ſucceſſore an trahatur ad immediatū in correctoriis.

16 ¶Cæterùm hāc noſtram principalē dubita- tionem, an ſcilicet hæres hæredis ſit ſaiſitus vi huius noſtri ſtatuti, attigit Bartol. Chaſ. conſ. 67. nobilis & potens, columna 23. ver. quintum & vltimum dubium, vbi dicit aliàs ſibi viſum fuiſſe ſolū primum hæredem eſſe ſaiſi-

Redit ad principale dubium.

saisitum, & non secundum, & alios, ex dictis Alexan.consi.17.col.1.li.1.& con. 57. perspectis,lib.2.in quibus locis nihil de ea re loquitur,& fortè eum voluit allegare in consi.suprà à me citatis in princ. huius declarationis. Tamẽ ipse Chassen.in eo con.tenet ipse contrarium, loquens tamẽ de substituto & fideicommissario,de quo & nos latè dicemus infrà in 9.atque iterũ 10.declarat. huius secundæ partis,vbi & tu videbis multa ad hunc locum pertinẽtia,ex quibus intelliges quid hîc dicendum sit.

Heres heredis an mittatur in possessionem.

17 ¶ Tamen illam Chassen.sententiam,mirum in modum fulcit,quod à Specul.scriptum est tit.de testa.§.sequitur,col.pe. versic.sed pone P.decesit,si Petrus decesit instituto hærede Paulo,qui quidem Paulus antequam mitteretur in possesionem hæreditatis,ex l.vlt.C. de edict.diui Adria.tollen.decesit, instituto hærede Martino,qui petit mitti in possesionem rerum quas ille Petrus tempore mortis suæ posidebat.Et dicit quosdam dicere illũ admittendum, cùm istud ius peruenerit ad Paulum,& ab eo tranfierit ad Martinum,per l.cùm heredes.ff.de acq.possesio. Et hoc,inquit,si agit vt hęres Pauli, qui habebat ius ex sue-

ſucceſsione Petri,quaſi hæres eius per mędiam perſonam.& nihil aliud dicit,veluti in ea opinione hæreat. Et videntur ſequi Io.And. & Bal.dum nõ improbant, ſed taciti rem intactam relinquũt,vt probatur,in l.item quod Sabinus. in fi.ff.de hæred.inſtituen.& ex glo. ab omnibus approbata, in l.inter omnes con uenit.ff.qui ſatiſdare cog.dũ declarat ea verba,inter omnes cõuenit,id eſt,nullus diſsidet.

18 ¶ At illum nuncupatim ſequitur Alberi.in d. l.vlt.col.penultima, verſic.quid ſi ſcriptus in teſtamẽto,& ibi quoque Io.Fab.col.2.ver. ſed hæres hæredis. Et idẽ quoque voluit Bar. nulla mentione facta Specul.in ead.l.vlt. col. 4.verſ.quæritur vtrũ ſubſtitutio, & ibi etiam Bal.col.7.verſi,idẽ in hærede hæredis,& nouiſsimè Frã. Curt.iunior,col.11.ver. aduerte etiam in quantũ,C.de edict.diui Adria. tollen.& ipſe Bald.in l.1.poſt mediũ.ff.de petitione hæred.vbi & id dicit procedere etiã in eo,qui eſt ex teſtamẽto hæres eius,qui ſucceſſerat ab inteſtato. *De eadẽ re.* *Quid in eo qui ex teſtamẽto eſt hæres hæredis ab inteſtato.*

19 ¶ Tu tamẽ interim aduerte,pro priore illa opinione nõ modicũ facere quod à quibuſdã traditum eſt, vim conſtituti non tranſire ad *Conſtitutũ an tranſeat in ſecundũ donatariũ.*

G ſe-

ſecũdum donatarium, ſed reſidere in primo: verbi gratia, dono Titio fundum, & poſt eius mortem, aut aliquod certum tempus, Sempronio. & me cõſtituo poſsidere nomine eorum, tranſit poſſeſsio in Titium primum donatariũ, nõ etiam in Semproniũ ſecundũ donatarium. Ita enim voluerunt Corne. conſil. 173. in præſenti ſtipulatione. col. 5. verſic. ſed nihilominus hoc non obſtante, li. 2. Guid. Pa. deciſ. Delph. 512. Titius bona ſua donauit, Steph. Bertran. con. 276. viſo caſu mihi trãſmiſſo, & diximus in tracta. Cõſtituti poſſeſſorij, in 2. parte, ampliat. 20. vbi videre poteris.

Dominium rei legatæ rectà an trãſeat in ſecundum legatarium.

20 ¶ Adde inquam ad eãdem opinionem quod ſcripſit Bald. in l. 1. col. vlt. verſi. quæro ſi à legatario. C. communia de leg. quòd ſi à legatario legatur eadem res, non tranſit immediatè dominium in ſecundum legatarium, quia teſtator fecit primum legatarium dominum, vt faceret alium dominum: non autem fecit eum executorem, vt ei traderet, vt dicit no. Specul. ti. de inſtrum. editio. §. nũc autem aliqua, verſic. ſed nunquid debet iurare, vide tamen quæ illico ſubdit ipſe Bald. & quod etiam ſcribit ipſe idem Bald. in l. 2. col. 2. ver. quæro nunquid iſtæ tres, eo. tit. com. de lega.

Et

Et faciunt etiam quæ dicam infrà in 9. declaratio.huius 2.partis.nu.5.inci.&quòd eam quoque,& multis seq.

21 ¶Nec tamen illud omiserim,id quod de hęrede hęredis diximus,fortè non procedere in hærede filij hæredis, ob id quòd sui hæredes, cuiusmodi est filiusfamilias, transmittunt hæreditatem etiam non aditam in suos ipsorum filios, & alios descẽdentes & posteros.l. cùm antiquioribus. C. de iure deliber. & l.2.§. si quis ex liberis.ff.ad SC. Tertullian. & l.1.C. de his qui ante apert. tab. & voluerunt omnes vbique,nemo enim vnus contradicit. *An supra dicta procedãt in hærede filij hæredis. Sui hæredes transmittũt hæreditatẽ non aditam in suos filios*

22 ¶Nam & quod plus est,is filius etiam ad extraneos hæredes transmittit vi illius suitatis, ante hæreditatem aditam, ex communi nostrorum calculo, per l.si fratris,& ibi Bartol. Bald. & latè Corne. & cæteri omnes præter nonnullos ibi relatos. C. de iure delib. & l. ventre,& ibi plenè doctor.ff.de acq.hæred.& l.ex militari,cũ l.seq.ff.de milit. testa. Bartolus,& latè Alex.& Iason qui alios afferunt,in l.si infanti.C.de iure deli.Bal.in d.l.cùm antiquioribus,col.vl.ver.in tex.ibi,intra annale tempus,eo ti. Ang.con.83.subtiliter,col.1. *Sed & ad extraneos.*

Pet. Anc. latè in c. Raynucius, col. antepen. versi. duodecimò ergo quæro, de testã. & ipse idẽ Alex. con. 20. viso processu causę vertentis inter Raymundum, per totum illud con. li. 1. vbi multis ostendit etiã id procedere in portione, quæ iure speciali ex statuto defertur, vt ibi latissimè videre poteris. & Ferra. ti. forma libelli quo petitur hæreditas ex testamento, in verbo, purè instituit, col. 3. versic. amplius scias. Idq; etiã si filius ille infans sit, vt postea dicemus in 16. declaratione huius partis. nu. 3. incip. & hanc quoque partem.

Etiã in portione iure speciali delata.

Etiámque si filius ille infans sit.

23 ¶ Sed hîc attende lector, quia si hæc transmissio consyderanda esset in hoc casu, semper is in quem hęreditas esset transmissa, siue ex posteris esset, siue ex extraneis, censeretur esse saisitus, vt ille ex quo fit trãsmisio, vt quę fit cum omni sua causa & qualitate, arg. eius quod dicimus de prorogatione & continuatione, ex 2. §. si iudex. ff. de iud. & l. A Emilius cum glos. ff. de minorib. cum aliis multis cõcordant. à me adductis in nostro tractatu Retractuum, titu. 2. glo. 7. in verbo, *seront preferez*. nu, 27. ex quo fit vt id tempus. Et facit præterea quod scribit Bart. in. l. qui duos, in princ. versic. quæro hæres ptimus, ff. de reb. du-

An is ad quẽ trãsmissa est hæreditas sit saisitus ex nostra cõsuetudne.

dubiis. & Carol. Rui. consi.22. visis statutis, col.pe.versi.& ad rationem,li.3.

24 ¶ Et expressè voluit in casu, de quo loquimur, Bar.in l.1.§.ibidem. ff.de collat.bonor. arg.l.sed si pro dote.§.penul.ff.de legat. præstand.Anto.consi.20.nulla mulier possit,Soci.consil. 67.in præsenti consideratione, col. vlt.in prin.li.3. Præsertim quòd beneficium, l.vlti.C.de edict.diui Adria.tollen. quod ad hoc nostrum statutum proximè accedit, trāsmittatur ad hæredem hæredis, vt nuncupatim voluit. Bald.consi. 186. quia allegationes,col.2.in quinto dubio,li.1. *De eadē re.* *Beneficium edicti d. Ad. trāsmittitur ad hæredē hæredis.*

25 ¶ Sed huic rationi obuiat,quòd si eam hîc sequeremur, continuò etiam sequeretur hîc concursuras duas fictiones:has scilicet,vt fictè transiret possessio in filium,& fictè eadē possessio transmitteretur:quod fieri non potest,vt no.in l.1.C.de dot.promissio.& quæ diximus suprà in secunda declaratione,num. 5.incip. idque maximè,& in tractatu Cōstituti possessorij,in tertia parte,limita.4.& iterum limitat.5. Præterea si hæres hæredis, ex iure transmisso adit, dicitur adire vt hæres hæredis, non vt hæres primi, licèt per me- *De eadē re.*

 diam

diam illius personam hæres sit.l.vl.C.de hæred.instituen.Soci.d.consi.67.lib.4. Verùm id vix apud nos obtineret.

26 *Quid si is qui est primus & proximior hæres est incapax.* ¶Nec illud quoque prætermittendum ducimus circa id quod diximus de secundo hærede,ad quod adduximus multas consuet.loquentes de proximo siue proximiori hęrede. Quòd si is qui est proximior consanguineus, sit inhabilis ad succedendum, quia fortè est deportatus,vel Franciscanus,aut aliàs:is non impedit sequētem,qui scilicet post eum proximior est,succedere, & ita saisitum esse. hic enim altero sublato dicitur esse proximior, & sic primus hæres,ac si neminem ante se haberet.Ita voluit D.Benedi.in repe.c. Raynucius,in verbo, mortuo itaque testatore, le.2. nume. 72. de testament. & Chasse. in commentariis consuetudinum Burgundiæ, titu. *des successions*, §.1. in verbo, *heritier habile*, col.1.ver.aduerte ad tex. in quibus locis allegant vterque Bal.in c. item cùm quis, de restit. spoliato. vbi loquitur de hoc nostro statuto,sed nihil de hac re dicit.

27 *De eadē re.* ¶Ego tamē hanc sententiam esse verissimā arbitror,quia,vt iam dixi,is proximior inhabilis

bilis alij ſequenti non obſtat,quin dicatur,& ſit primus & proximior habilis, per l. ſi qua pœna, ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iuris, quam ipſe Benedic.citat,& l.ſi poſt mortem. §.liberi.ff.de bonor.poſſeſsion. contra tabul. per quam dicit Bald.in l.ſi quis prioris.§. talem.C.de ſecund.nupt. non nocere alij, qui inhabilis eſt. ex hócque infert, quòd ſi conſuetudo ſit, vt primogenitus ex primo matrimonio ſuccedat in baronia, ſintque ex multis matrimoniis filij, ſed is qui ſolus erat ex primo matrimonio,ſit inhabilis ad ſuccedendũ,quia eſt frater minor: is qui illũ ſequitur, quia eſt primogenitus ex ſecundo matrimonio,ſuccedet in baronia tãquam primogenitus, veluti nullus ſit filius ex primo matrimonio, de quo & nos latè diximus in tractatu Primigeniorũ,quę.3.vbi videbis & alia multa hanc ſententiam adiuuantia.

28 ¶ An autem hæredi hæredis competat remedium l.vl.C.de edic.diui Adrian.tollen. vide omnino Bar.ibi,col.4.verſi. quæritur vtrùm ſubſtituto,& Bald.col.7.ver.idem in hærede hæredis.& Franc.Curt.iuniorem,col.10.ver. aduerte etiam inquãtum,& ipſum Bal.in l.1. nu.2.in addi.quã poſuit ſuper l. veluti, col.1. ver.ſed an mihi qui ſũ hæres.ff.de petit.hære. *Hæredi hæredis an cõpetat remedium l.vlt. de edic. D. Ad.tol.*

29 ¶ Sed & an aliàs appellatione hæredis simpliciter veniat hæres hæredis, vide præter eos quos suprà sparsim citauimus, Oldrad.consi. 21.thema tale est, testator habebat fratrē. Cy. & Bal.in l.in annalibus, C.de hære.insti. Bar. Fran. Are.& Iason.in l. paterfamilias, in prin. ff.de vulg. & pupil. substit. ipsum Bar.in l.si quis filium, §.vl.& ibi Imo.ff. de acquirē.hæredit. Bal.& Saly.in.l.in annalibus C. de leg. Saly.in l.volūtas C.de fideicō.Pet. Anch.cō. 130.pro & contrà subtiliter allegatum, per totum. Alexan.in l.si patroni, in princ. col.ff.ad SC.Trebellia.& in l.Gallus.§.etiam, col. vlt. ff.de libe.& posthu.& consi.36. viso themate super quo dubitare cōtigit, propè per totum, li.3.& con.173.visa facti narratione, item ferè per totum, li.5. Corne.consi.279.videtur prima facie respondendum, ferè per totum, lib. 3.Francis.Aret, in l.cū filio, in 1.no.ff. de leg. 1.& Soci.con.116.in causa filiorū, col.3.ver.licèt ista videātur, li.3.& cō.279. videtur prima facie, propè per totū, eo.li.3.Iason, in §.actionum, nu.210.& multis seq.Instit.de actio.

In vniuersum an appellatione hæredis veniat hæres hæredis.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶ SEXTO igitur declara, vt procedat in hærede

rede naturali & legitimo, non item in legitimato: ea ratione, quòd legitimatus nō sit verè legitimus, sed pro legitimo habeatur, vt videre licet ex Iacob. Beluis. in §. tribus, in authen. quibus mod. na. efficiā. legit. Iacob. Butrig. in procemio. C. Signor. con. 218. quidam dominus Ioannellus, col. pe. ver. præterea legitimatus. Baldus in l. si ita quis. §. is cui. ff. de leg. 2. & in l. vl. C. de his qui veniam ætat. impetrauer. & in l. quoties, col. 2. versi. & hoc faciunt. C. de rei vendicat. & in l. eam quā, col. pen. versi. quæro vtrùm legitimatus. C. de fideicommis. & in additio. Specu. tit. de successio, ab intestato. §. 1. ad fi. cum aliis multis concordātibus à me collectis in l. si vnquam, in verbo, susceperit liberos, num. 96. attende tamen lector. Et ita quidem, vt nec filius legitimatus cōprehendatur sub statuto loquente simpliciter de filio, si credimus Bald. con. 102. est considerandum, ante fi. lib. 4. Nam & in simili dicitur in l. 1. C. ad leg. Viscelliam, eum qui ius annulorum aureorum obtinuit à principe, & imaginem tantùm, non etiam statum ingenuitatis obtinere.

An hæc consuetudo procedat in legitimato.

Qui teneant legitimatū esse verè legitimum, vide infra, nu. 6.

Legitimatus non cōprehenditur in statuto loquēte de filio.

2 ¶ Ex quo illud continuò consequens fit, vt nec talis legitimatus cōprehendatur sub hoc statu-

De eadē re.

ſtatuto, tum quia verba propriè intelligenda ſunt præſertim in ſtatutis, vt no. in l. 3. §. hæc autem verba. ff. de negotiis geſt. cum ſimilib. præſertim verò in correctoriis iuris communis (cuiuſmodi hæc eſt vt ſuprà in pręfatione diximus) l. Gallus. §. & quid ſi tantùm, & ibi Bar. Imo. & alij. ff. de liber. & poſthu. cum ſimilib. Tum quia ſi aliter diceremus, concurreret hìc duplex fictio, vt ſcilicet ficta poſſeſſio tranſiret in fictum hæredē, quod fieri non debet, vt iam ſuprà ſæpius diximus. Et licèt dubitetur, an ſit hæc ficta poſſeſsio, vt poſtea dicemus in quinta parte, declaratione 1. non tamen ambigitur, quin ſit ficta tranſlatio, vt & in ſimili diximus de conſtituto, in tractatu Conſtituti poſſeſſorij, in tertia parte, in 1. ampliatio.

Qui tenent legitimatū hic non cōprehendi.

3 ¶ Et ne authoritate in hac parte careamus, ita nuncupatim & conſtanter tenuit Bartol. Chaſſe. in commentar. conſuetud. Burgund. ti. *des ſucceſsions*. §. 1. in glo. 1. in fi. atque etiam in ti. *des baſtards*. §. 1. eodémque vl. in glo. vlt. col. 16. verſic. ex ſuperiùs dictis, & multis ſequent. vbi etiam dicit hìc aliter tres fictiones concurſuras: primā, ꝙ legitimatus repræſentaret perſonā legitimi: alteram, quòd defunctus repręſentaret etiam perſonam legitimi: ter-

tertiã,quòd ex possessione ficta haberet idem ius,ac si esset verè legitimus filius.& alia quędam allegat,quę ibi videre poteris,pręsertim quòd id statutum est correctorium iuris communis,ideo minimè extendendum.Et in eadem quoque opinione nõ obscurè fuit Ioan. Sainxon in commentariis consuetudinum Turonensium,ti. *de successions*.§.2.& in glo. 2.in verbo,*habille à luy succeder*.

4 ¶ Quibus adde quod à Pau. Ca.responsum est con.178.super eo verò quod quæritur,col. 2.versi.item confirmantur prædicta,lib.1.statutum compellens consanguineos ad compromissum,intelligi de legitimis & naturalibus, non etiam de legitimatis, ídque perpetuum esse in statutis:Ex quo etiam Phil.Dec. consil.275.le.2. (sunt duo enim eius numeri) incipi.in causa quæ Lucæ agitatur, in 3. eodémque vlti. dubio, respondit beneficium quod à statuto datur consanguineis,retrahendi rem extra familiam venditam,non competere legitimatis.de quo etiam nos diximus in nostro tractatu Retractuũ, lib.1.§.1.glo. 8.in verbo, *le parent*, numero 10. verùm quæstionis est,& seq.

Legitimatos non comprehendi in statuto compeleante cõsanguineos ad compromissum.

Nec in statuto permittente retractum cõsanguineis.

Aduer-

Qui tenent legitimatū non comprehendi in hoc statuto.

5 ¶ Aduerte hîc lector amātissime, quòd contrarium eius quod dixerunt Chasse. & Sainxon in hac nostra specie non obscurè senserunt Alex.& Barb. qui in eadem specie consuluerunt:ille,con.37. in causa mota per Angelum,lib.1.hic consi.58.sapienter dixit Psalmista,li.2.dum loquentes de huiusmodi statuto,& legitimato quopiam,qui huic statuto innitebatur, aduersus eum cōsuluerunt non ob id quidem quòd legitimus non esset, sed legitimatus:sed quia legitimatio eius nō valeret,& aliis quibusdam rationibus, quas ibi videre poteris. Nec illi certè viri oculatissimi atq; doctissimi,id de quo tractamus,prętermisissent,si eius opinionis fuissent,vt legitimatus nō gauderet huius statuti beneficio. Et secundum hanc sententiam Ioan. Gallus in arestis curiæ parlamenti, sub quæstio.143. dicit fuisse iudicatum, vt scilicet legitimatus sit saisitus vi huius nostræ consuetudinis.

Qui tenent legitimatū esse verè legitimum.

6 ¶ Nec etiam sine dubio est, quod suprà adductum est pro potissima ratione, & ex qua cæteræ prodeunt, scilicet quòd legitimatus non sit verè legitimus. Nā sunt multi cōtrariæ sententiæ, vt scilicet sit verè legitimus,& inter cæteros Bart.in l. si is qui pro emptore,

col.

col.14.in 3.quæstio.princ. ver.item quæritur circa prædicta,& rursus versi.& si tu opponis mihi.ff.de vsuca. & in l.si maritus, la.2.§.legis.ff.ad le.Iul. de adulter. Bal.in l.cùm acutissimi,col.2.versi.quæro nunquid naturales. C.de fideicom. Raph.Co.con. 168.reuerendus pater,col.pe.versi.non obstat quod dicebatur.Paul. Cast.in l. vlt. C.de his qui veniã ætat.impetrauerunt, vbi dicit omnes in hoc conuenire: & certè alios multos comperies hanc partem sequentes, in d. nostra repe.l.si vnquam, in verbo, susceperit liberos, nu.75. hæc posterior sententia.

7 ¶ Et huius est ratio satis euidẽs,ex iure enim pendere,non ex natura, quis sit legitimus,vt tradit Bart.in d.l.si is qui pro emptore,vbi supra,& in l.3.ff. de institor.actio.Nam, vt tradit Pet. Anch. con.225. videtur prima facie, columna secunda versi. non obstat quòd iste dicatur, id verbum,legitimum,semper sonat in ciuilem intellectum. Et id probatur in l.legitima.ff.de pact.& l. testamenti, & l.si quæramus.ff.de testam.& §.liceat autem patri,in authen.quibus mod.natural.effician.sui, quæ iura in id annotat Iason in d. l. si is qui pro emptore,nu.219.

Legitimum esse ex natura pendet.

Legitimi vocabulum sonat in ciuilem intellectum.

Cum

8 ¶ Cùm autem aliquid dependet ex lege siue potestate ipsius, lex ipsa etiã fingendo, vel verbis fictionem denotantibus vtẽdo, id verè facit, non fictè, vt voluerunt Bartol. & cæteri in dicta l. si is qui pro emptore, & idẽ Bartol. con. 62. punctus talis est, quidam effectus ciuis. Anto. cõ. 20. nulla mulier, ad medium. Ea enim quæ iuris sunt, verè ab ipso iure inducuntur, quibuscunque verbis vtatur, l. in rebus, in fin. & ibi Bald. C. de iure dot. Corne. con. 244. memini superioribus dictis, columna secunda, versicu. ad idem litis contestatio, lib. 3. De qua re & nos multa diximus, in dicta l. si vnquã, vbi suprà, vbi tu plurima videbis, quæ in vtranque partem huius dubij adduci possunt, dum tractamus, an ea lex habeat locum in filiis legitimatis, atque etiam in nostro tractatu Nobilitatis, capit. 15. nu. 17. hoc amplia, & 2. seq. & multo latiùs in tractatu Primigeniorum. in 34. quęstio. qua tracto, an legitimatus succedat in iure primogeniture.

1 ex fingendo vere facit in his quæ à lege pendent.

9 ¶ Et certè vt tandem meum iudicium interponam, in ea sum sentẽtia, vt legitimatus ante mortem eius de cuius succesione quæritur, & qui illi succedit, sit saisitus: vt qui tempore

Authoris sententia in principali dubio.

pore mortis illius sit eiusdem verus hæres: non si postea legitimetur, per ea quæ dixi suprà in prima declaratione huius partis,num. 3.& quæ in simili tradunt. Salicet.inter con. Bald.con.17.super legitimatione,li.4.Io. Ligna.& Io.Rampo.con.seq.in posita quęstione,col.3.versic.surgit tertius punctus.& Philip.Dec.con.366.pro declaratione,col.3.ver. præmittendum,& con.seq. versiculo,vltimo non obstat.Nam cùm hic tempore mortis sit inhabilis,dici non potest eum esse saisitũ per mortem defuncti, iuxta ea quæ suprà diximus dicta 1.declarat. huius secundæ partis.Imò is saisitus fuit qui eo ipso tempore mortis erat proximior habilis: ergo alter possessor esse non potest, quia duo insolidum eandem rem eodem modo possidere non possunt.l.3.§.ex contrario.ff.de acquiren.possessio. & l.si vt certo.§.si duobus vehiculum.ff. cõmoda.& l.si duo.ff.vti possid.&.c.cùm ecclesia Sutrina, de causa possessio. & proprie. &.c.licèt causam,ver.ex pręmissis,de probatio.quo argumẽto vtitur in specie huius statuti,de alio tamen casu loquẽs Bald.con.454. quidam Ioannes decessit,ad fi.li.1.& Rapha. Fulgos.cõ.230.in quęstione vertẽte inter spectabilem dominã,vers.præterea cùm per statu-

Distinctio an hic sit legitimatus ante,an post mortem defuncti.

tu-

tutum.& post eum Philip.Dec.con.84.excellentissimi,col.2.versi.& vlterius.

10 ¶Tum etiam quia nullum est omnino medium inter mortem defuncti qui possidebat, & possessionem siue acquisitionem hæredis, per mortem illius, l.quæsitum.§. præsenti, ff. de lega.1.& l.si fratris, in verbo,statim, & ibi Bald.col.2.versi. sed cõtra istam solutionem, & Corne.col.1.in 3.no.C.de iure deliber.ipse Bald.in l.1.col.vlt. in fi.C.de appel.& in l.filio aut fi.ff.de lega.1.& con.330. statuto cauetur quòd conductor,col.1.versi.tertiò quæritur,si statuto,lib.1.vbi nũcupatim de hoc nostro statuto loquitur. Et facit quòd scribitur in l.si post mortem,in princi.ff.de lega. præstan.& in l.1.§.qui sunt in potestate, ff.si quis omiss.caus.test.& quod in simili scribit Bald. consi.404. quia dictus consultor,in 1.dubio, lib.1.& Imo.post Angel.in l.ventre,col.& ex hoc no.ff.de acq.hæred.

Mediũ nullũ inter mortẽ defuncti qui possidebat, & possessionẽ hæredis.

11 ¶ Quod si quis fortè dubitet, in cæteris legitimatis ante mortem defuncti, tamen nihil est quod dubitare debeat in legitimatis per matrimonium,cùm hi in nullo vel minimo differant à legitimis, vt patet ex his quæ

Quid in legitimato per matrimonium.

&nos

& nos scripsimus in dicta l. si vnquam, in d. verbo, susceperit liberos, num. 71. si hanc opinioné, sed latiùs multò in dicto tractatu Primigeniorum, in eadem quæstió. 54. per totam eam quæstionem, maximè verò, num. 52. incip. & ex eo satis, & quinque seq. quę hîc consultò omisimus, ne iam actum (vt est in veteri prouerbio) agamus.

SEPTIMA DECLARATIO.

1 ¶ SEPTIMO declará, vt procedat in filio, aut alio proximo hærede ab intestato, non etiam ex testamento, nisi & ipse hæres esset ab intestato. Nam si is qui successurus fuisset ab intestato, institutus sit hæres testamento, non desinit esse hæres legitimus: imò & talis est peræque ac si non fuisset institutus, vt voluit Bartol. in l. 3. col. vlt. versicu. secundò facit ad aliam quęstionem, ff. de legat. 1. Alexand. in l. ex facto, §. vltim. circa fi. ff. ad SC. Trebellia. Guiliel. Brolhius loquens expresſè in nostro casu, in stilo parlaméti curiæ, tit. de feud. §. nã consuetudo per quam, & Benedict. in repet. cap. Raynucius, in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nu. 75. extra de testa. & D. Boer. in commentari. consuetudi. Biturigen. titul.

An nostra consuetudo habeat locum in hærede testamentario. Et quid si is ab intestato quoque hæres fuisset.

H *det*

des coustumes concernans testaments,§.6.colum. 5.versicu.item intellige hanc cõsuetudinem. Et facit quod in simili post Petrum Ancha. scribit Philipp. Deci.in cap.in præsentia,col. 1.in 2.not. versi. vel tertiò responderi potest, de probat. Igitur de hoc minimè dubitãdum est,quin sit saisitus,etiam si sit hęres testamen tarius.

Qui tenent hunc hæredem non iuuari hac cõsuetudine.

2 ¶Sed de eo loquimur,qui cùm non esset hæres ab intestato,fuit institutus hæres à defuncto,qui quidem nõ potest se dicere saisitum, vt qui nec authoritate quidem iudicis,immittere se potest in corporalem possessionem hæreditatis, nisi citato filio aut alio qui ab intestato erat successurus. Ita enim in hoc nostro statuto expresse consuluit Bald.con.181.casus talis est cauetur statuto,lib.1.idque multis rationibus,sed his potissimum, quoniam huiusmodi statutum debet intelligi de vero hærede,vt etiam suprà diximus in secunda declarat.huius secundæ partis. Sed nõdum constat hunc ad quem sine institutione hæredis,de iure nõ spectat hęreditas,esse verum hæredem, antequam in productione instrumenti citatus fuerit filius, aut alius qui ab intestato erat successurus.c. quoniam cõtra falsam, de probatio-

batio. Nam filius siue proximior est certus & legitimus, ergo citandus.l.1.§. denunciari.ff. de ventre inspicien. Itẽ misio in corporalem possesionem est actus fori contentiosi,& sine citatione etiam peremptoria expediri non potest.l. præsenti §.1. C.de his qui ad ecclesiam confug. & l. meminerint. C.vnde vi. Hæc Baldus.

3 ¶ Et idem quoque, illo tamen citato, voluit Masuer. vir in interpretandis nostris consuetudinibus Gallicis maximus, & id quidem in pluribus locis, videlicet in ti.de possessorio, §. item hæres qui succedit, & iterum, §.item dato quòd ille, vbi & illud præterea dicit, quòd si hæres institutus in testamento apprehenderit possesionem rerũ hęreditariũ, poterit hęres ab intestato aduersus eum manuteneri. ita enim loquitur, quo verbo vulgari significatur ipsum hæredem ab intestato aduersus illum obtinere in interdicto retinẽdæ possesionis. Rursúmq; in ti. de feu. §. itẽ successo. & Guil. Brolhius in stilo curię parlamenti, ti. de feud. §. itẽ de consuetudine, & seq. cuius. initiũ est, item succesio talis, rursúmque. §. itẽ consuetudo per quã. & Barpt. Chasse. qui tamen nutat, in commentariis consuetud. Burgund. ti. De eadẽ re.

de succeßions.§.1. in glo.1.col.4. versic.tertiò limita. & D.Boër. vbi suprà,nu.1. huius declarationis, & præterea decisio.156.an fideicõmissarij,col.3.num.9. & non obscurè quoque voluit Barbat.consil. 58. sapienter dixit psalmista,col.11.versi. circa aliam dubitationem,& multis sequen.li.2. dum ex huiusmodi statuto dicit saisiti hæredem ab intestato etiam aduersus hæredem testamentarium, nisi ipse hæres testamentarius possesionem occupauerit.

4 *Consuetudines in eam sententiam.* ¶ Et hoc apertè & verbis expreßis declarant multæ ex nostris consuetudinibus Franciæ,dum dicunt proximiorem esse saisitum, quas tibi ad aliud propositum designauimus suprà in 5.decla.nu.3.incip. & hanc sanè.Neque enim id verbum, proximiorem, referri posset ad hæredem testamentarium, nisi ille quoque esset ab intestato.Sed & sunt quæ loquuntur de proximiori consanguineo,vt Aruernẽsis,ti.*de succeßions*. cap.1. Engolismensis,cap.84. Rochellensis,cap.56. Sanctonensis,cap.105.Et hanc esse generalem consuetudinem,scilicet loquentem de consanguineo, tradit Bened.in repetiti.c.Raynucius,in verbo,mortuo itaque testatore, le.2. num.71.de testa.

testa. vbi consanguineum vocat, linagerium, ego verò linearium potius vocarem, secundum ea quæ dixi in tractatu Retractuum, tit. 1. §. 1. in glos. 9. in verbo, *lignagier*, in prin.

5 ¶ Imò sunt, vt redeamus, quædam consuetudines quæ expressiùs & quasi verbis cõceptis loquuntur de hærede ab intestato, videlicet Meldunensis, c. 95. ipsa Aruernensis, vbi suprà, Borbonẽsis. ca. 299. Marchiensis, ca. 211. Niuernensis, tit. quoque, *des successions*. §. 1. Bituricensis, eodem etiam titu. cap. 28. Et apud Italos est simile decretum loquens de hęrede ab intestato Camerini, vt videre licet ex Corne. consi. 166. circa primum cõsultationis articulum, in casu positionis, libro primo. *Aliæ consuetudines quæ verbis disertis id dicunt.*

6 ¶ Sed & huc pertinet, quòd magna pars nostrarum consuetudinum his verbis vtitur, *Le mort saisit le vif, son prochain ou plus prochain heritier, habile à luy succeder.* Et ferè semper ponuntur huiusmodi consuetudines sub titu. *des successions*, verbum autem succedere & successionis propriè pertinet ad causam intestati, vt scribit Soci. con. 30. quamuis ex his, col. 9. versi. item patet ex verbis, lib. 1. vbi id dicit probari ex rubr. iuncto nigro. C. communia *Succedendi verbum propriè pertinet ad causam intestati.*

de succeſsio.præſertim cùm profertur à ſtatuto, per id quod legitur, & no. in l.3.§.de illo,ff. pro ſocio, vbi dicit probari quòd cùm ſit mẽtio ſucceſsionis, intelligitur hęreditatis ab inteſtato, non ex teſtamento.

7 ¶ Verùm ille textus nullam omnino facit mentionem ſucceſsionis, ſed hęreditatis. Nec etiam hæc poſtrema ratio ſatis tuta eſt, quoniam verbum ſuccedendi & ſucceſſoris, latiſſimè patet, & comprehendit omnem ſuccedendi modum, vt probatur in l.flumina. §.adiicitur.ff.de dãno.infect. & in l.1.§. illud tenendũ.ff.quorum legat. & in l.vlt.& ibi glo. & Dec.C.vnde legit.& l.1. & 2.C.de ſucceſſor.edic.& voluit ipſe Soci.con.102.viſis ſcriptura, columna tertia, num.6. & 7.libro tertio, & Dec.vbique. Et videmus etiam quòd ſub d.ti.communia de ſucceſsio.ſunt leges loquentes de ſucceſsione ex teſtamento, videlicet l.antequam:ſed tamen illud fuit incidenter, vt dicit Corne.in d.rubr.

Nec tamen id ſatis tutum.

8 ¶ Illud autem haud dubiè verum eſt, legitimos hæredes propriè dici ab inteſtato, & legitimam ſucceſsionẽ etiam ab inteſtato: illam autem quæ ex teſtamento eſt, non propriè di-

Legitimos hæredes propriè dici ab inteſtato.

ci legitimam ſucceſsionē,ſed largè, eo quòd confirmata eſt à lege 12.tabular.l.lege obuenire.ff.de verborum ſignificatione,& l.3.§.de illo,& ibi gloſa in verbo,ad legitimam,& Raphael Fulgoſius,ff.pro ſocio, & l. illud.ff. de acquirend.hæredi.& probatur etiam ex rubr. & titulo.C.de legit.hæredibus, per totum,& voluit etiam gloſa in l.legitimam,ff.de petit. hæredit.Panormitanus,cōſilio 3.nitar in præſenti,columna quarta,verſicu.ſed in alia materia,libro ſecundo.Alex.loquens de conceſſione emphyteuſis pro alio & ſuis legitimis hæredibus, con.56. viſo proceſſu cauſæ inter Antonium,columna ſecunda, verſicu.apparet ergo,li.2.Benedict.in repetit. capit.Raynucius, in verbo, & vxorem nomine Adelaſiam,nume.74. & latè per Iaſonem, qui alia multa allegat,in l.1.col.1.ver. tamen diligenter aduerte,& ibi etiā Philip. Dec.poſt princip.C.quando non petent. partes,vbi omnino videas, ſed ita vt nō prætermittas Andreā Alciat.in.d.l.lege,de verbo.ſignific.& in lib. 4.Parad.c.7. & Nicol.Bello. Supputatio.li.3.

9 ¶ Ideóque ſi quis recipit emphyteuſin pro ſe & ſuis legitimis hæredibus, intelligitur de venientibus ab inteſtato, Alexand.conſil.56. *Emphyteuſis receptio pro ſe et ſuis hæredibus*

legitimis nõ admittit venientes ab intestato. viso processu, columna secunda versi. apparet ergo quòd illa, lib. 2. & Philippus Dec. qui id singul. dicit, in dicta l. 1. col. 1. versi. & per ista singul. C. quand. non petent. part. & no. idem Deci. consi. 32. cuius superscriptio incipit, an fœmina dicatur, & consi. 309. viso puncto in quo in effectu, columna secũda, ver, secundo principaliter, & Paul. Paris. consi. 20. concessio in personam, col. 2. versicu. & legitimi, & sequen. libro primo.

10 ¶ Sunt tamen aliæ quædam consuetudines quæ contrà expresim dicunt, hæredes etiam ex testamento esse saisitos, & inter alias consuetudo Ducatus Burgundię, ti. *de successions* §. 4. & Comitatus Burgũdiæ, quem nos vulgo appellamus, *la franche conté*, quæ est ex antiquis nostræ Galliæ prouinciis: & consuetudo Burdegalensis, ti. *de testamens*, §. 1. qui est omnium consuetudinum eius gentis 74. vbi Arnoldus Ferronius earum consuetudinum interpres certè elegantissimus, pauca admodum de eare locutus est. Et idem quoq; cautum est statuto Placentiæ, vt videre licèt ex Signor. con. 188. casus continens inter cætera, & Mediolani ex Paulo Paris. con. 41. optimum ius, post prin. libro primo. *Consuetudines quæ contrarium astruunt.*

Neq

11 ¶ Nec desunt etiam qui videntur esse in hac sententia, vt generalis hæc consuetudo sit trahenda ad hæredes testamentarios, dum in materia huius consuetudinis loquuntur de ipsis hæredibus testamentariis, veluti præsupponant eam in his locum habere: videlicet Bald, ipse in hoc (vt sæpe aliàs) sibi cōtrarius, consi. 141. præmissis verbis, li. 1, & consi. 454, quidam Ioannes decessit, eod. li. 1. Alex. con. 24. attentis his quæ in themate, in prin. lib. 3. D. Bene. in repe. c. Raynucius, in verbo, mortuo itaque testatore, le. 2. nu. 78. vbi loquitur de ecclesia hærede instituta, & iterum, nu. 83, & alibi sæpe, in eâ glo. de testa. Iason in l. vlt. col. 4. versicu. sic in simili stante statuto, C. de edicto diui Adriani tollendo, & Philip. Decius consi. 84. excellentiss. doctores. col. 1. & consil. 467. bene & consultè, col. 1. & 2. Sed quod iam diximus, non id ex professo tractāt, sed veluti aliud agentes, id tantùm præsupponunt, vti etiam faciunt qui disputant, an substituti vel fideicommissarij sint ex hoc statuto saisiti, de quo differemus in. 9. item 10. declaratio. huius 2. partis. Qui huic sententiæ contrariè adstipulantur.

12 ¶ Sed id expressius videtur voluisse ipse Alexand. consi. 37. in causa mota per Angelum, Ad idem.

col.

col.3.versi.item præterea,li.1.quanquam nec hoc ibi de industria tractat.& similiter Iason consi. 147. præsens consultatio,col.6.versic. condescendo ad secundum, lib.2. vbi loquitur de hærede quodam testamentario,qui eidem statuto innitebatur, nec tamen eum abigit quòd esset testamentarius, sed aliis rationibus.& idem Iason con. 146 .præsupposito sine veri præiudicio, col.1. li.4. & consi. 85. quando habemus,col.1.& sequent.lib.3.Imò verò Bald.ipse in rubr.de caus. possess.& proprietat.paulò ante fin. dicit,quòd nomen hæredis simpliciter prolatum,in hoc nostro statuto comprehendit & hæredem ex testamento, & ab intestato.

13 ¶Sed & huius opinionis esse tacitè videntur ij qui dicunt, quòd hæres in quem ex statuto ipso iure est continuata possesio, potest intentare remediũ, l.vlt.C.de edic.diui Adria. tollend.quos tibi longo ordine recésebo infrà,in 2.declarat.6. partis nu.1.& 2. Nam id remedium competit hæredi testamentario tantùm,non etiam hæredi ab intestato,vt pote quæ loquatur tantùm de huiusmodi hærede ex testaméto,vti etiam facit.l.vltima, quæ loquitur in eodem casu.ff.de appellatio.recipiend.Et satis ostédit ea rub.de edic.di. Adr. tol.

Qui tenẽt l. vl. de edic. D. Ad. tol. hæredi testamentario tã tùm competere.

tol. nam & in illa subditur, & quemadmodū scriptus hæresin possess.mitta. Et ita tenetur. communi nostrorum calculo, vt per Specul ti.de testa.§.sequitur, ver. quid de succedente ab intestato, & ibi Io. Andr. & Bald. in additio.illius.Cy.in d.l.vlt.col.4.in 3.& 4.quæst. Rayn. For.li.& Alberi.col.7.versi. sed nunquid locum habeat, Io.Fab.col.1.ver.sed hęres ab intestato, Raphael Ful.col.antepe.ver. in eadem ibi per hanc, Paul.Ca.col.5. versic. in 3.quæstion.Corne.col.4.versi.nota itaque hanc glo. Alex. col.7.ver.iuxta hoc dubitat, & Iason col.7.ver.an autē veniētes, vbi dicit hanc esse cōmunē sentētiam, Iac.à S. Georg. qui id multis ꝓbat, col.7.versi.iuxta prædicta quæro, Philipp.Dec.col.14.ver.alia quæstio, vbi & hanc dicit cōmunem, & Fran. Curt.iunior, col.pe.ver.octauo quæro. & Bald.in l.1. circa mediū.ff.de petit.hæredit. & in c.1.col. 1.ver.quęro si possesio vacat, tit.de cōtrouer. inter ma.& fœm.de benefi.vbi tamē limitat. Calder.con.36.in edictū, sub tit.de testa. Angel. Are.§.quadrupli, col.12.ver.ad vnū tamē aduertas, Insti.de actio.Pe.Ferra.in ti. forma libelli, quo petitur hæreditas ex testamēto, in verbo, in omnibus eius bonis, col.1.ver.quæritur in super an hæredi.& Steph. Bertrand.

consi.99. multa sunt propter quæ, col.1.li.4. vbi & hãc dicit esse communem opinionem Ludo. Gozad.consi.7. in hac causa possessoria, colum.1. versi.quartò dispositio,& consi. 21. videtur dicendum quòd præfatus Hieronymus, col.3.versi. nono ex supradictis,& cõsil.50. prima facie videtur dicendum, col.pe. versi.ad tertium dico, vbi hanc dicit esse communem opinionem. Aymo Crauetta, consi. 73. in contractu societatis, col.2.versi.sextò facit, Nicol.Bello.consil.35. consultus de modo, col.1.

14 ¶Licèt, vt id dicam obiter, idem Bald.dubitans tamen, contrarium teneat, in d.l.vlt.col. 8.versi.tertiò quærit, an ex testimoniis, vbi id dicit esse æquissimum, & apertè contrarium videtur voluisse, in l.3. ff.de inofficio.testam. dum dicit quòd filius præteritus à matre, qui ideo intelligitur institutus ex dispositione illius legis, habet remedium, d.l.vltimæ. & apertissimè Raph. Com.consi.43. in quæstione Frácisci, in fi. & Raph.Fulg.in l.si docueris, in 1.no.C.ad leg. Cornel.de falsis.

Qui contrarium tenent.

15 ¶Aduerte lector, nam vt hîc meam opinionem tibi aperiam, si statutum vel cõsuetudo ex-

Authoris opi.in principali dubio

exprimat hæredem ex teſtamento ſaiſiri, vt in eis locis quæ declarauimus ſuprà,nu. huius declarationis 10. incip. ſunt tamen aliæ, tunc certè nihil eſt quod dubitãdum ſit,quin hi ſint ſaiſiti. Si autem loquatur tantùm de hærede ab inteſtato, vt ſunt aliæ nonnullæ, quas tibi ſuprà deſignaui, tunc de illis tãtùm eſt intelligenda, neque enim cùm ſit contra ius, trahi debet ad alios, quàm qui expreſsè nominati ſint. Quòd ſi his verbis loquatur, *le plus proche*, vel *le proche heritier*, cuiuſmodi ſunt plurimę,quas etiam tibi deſignaui,& tunc de hęredibus tantùm ab inteſtato intelligo:ea enim verba ad eos tãtùm referri poſſunt, cùm in hæredibus ex teſtamento nihil tale requiratur,poſsíntque omnes ſiue filij ſiue conſanguinei, ſiue omnino extranei, modò alias ſint capaces, hæredes inſtitui. Quod intelligo niſi aliter ea conſuetudine eſſet declaratum, vt in conſuetudine Ducatus Burgundiæ, cùm enim primum dixiſſet in ti. *de ſucceſsions*,c.1. *Le mort ſaiſit vif, ſon plus proche heritier*, poſtea.c.4. dicit quòd ſi teſtator poteſt diſponere de duabus partibus ſuorũ bonorum ad cõmodum aliorũ quàm hæredum ab inteſtato, hi quorum fauore ita diſpoſuit, erunt ſaiſiti in his duabus partibus.

Si

16 ¶ Si autem simpliciter consuetudo loqueretur de hærede, qualis est Parisiensis.c.132. *Le mort saisit le vif son hoir*, aut simpliciter dicat, *le mort saisit le vif*, vti est Melodunensis, cap.95.quod peræquè est, ac si diceret, *le mort saisit le vif son heritier*, neque enim de alio quàm de hærede intelligi potest. Et tunc aut sumus in patria (vt vocant) consuetudinaria, in qua institutio hæredis locum non habet in præiudicium eorum qui ab intestato succedunt, cuiusmodi est Parisiensis.cap.120. Meldunensis, cap.28. Trecensis, cap.96. Caluimontensis, cap.83. Victriacensis, cap. 101. Carnutensis, cap.95. Aurelianensis, cap.215. Turonensis, tit. *De successions*, cap.1. Cenomanensis, cap. 237.le.2. Andegauensis, cap. 271. Pictauiensis. cap. 108. Aruernensis, tit. *de successions*, cap.40. Blesensis, cap.137. Engolismē, cap.114. Marchiensis, ca.250. Montargiensis, tit. *de donations testamentaires*, cap. 1. Niuernensis, tit. *de testamens*, cap.10. Auxerrensis, eo.tit.cap.3. Senlitensis, ca.105. Valesiensis, licet non expresse, sed æquipolenter (vt sic loquar) cap.84.& 93. Laudunensis, tit. *De succession de fief.* §.1. Et huiusmodi consuetudinis veluti generalis in Gallia meminit Pet. à Bella pertica, in l.1.col.1.C. de

Ad idem.

sa-

ſacroſ. eccleſ. Et tunc putarem non eſſe locum huic noſtræ conſuetudini.

17 ¶ Aut verò ſumus in patria (vt etiam appellant iuris ſcripti, in qua ſcilicet permittitur teſtari & inſtituere hęredem quem volumus, capacem tamen:& hoc opus,hic labor eſt,an ſcilicet inſtitutus hæres ſit ſaiſitus aduerſus eum qui ab inteſtato hæres fuiſſet, ſi non eſſet teſtamentum. Tamen vix crederem hanc generalem conſuetudinem intellexiſſe de alio hærede quàm naturali & gentilitio hærede, non etiam inſtituto, per l.vlt.& ibi,Bald. Sali.Paul. Caſtr.& alij. C.de his qui veniam ætat'. impet. cum aliis multis concordant. à me collectis in tractat. Primigeniorum, 1. quæſtio. num.10.inci. ſed nec illud,& ſeq. & in repet.l.ſi vnquam, in verbo, ſuſceperit liberos,nu.17.incipien.quin ſi ea. *Ad idem.* *Verba naturaliter intel ligenda.*

18 ¶ Præſertim quòd multæ ex noſtris conſuetudinibus talem dicunt eſſe generalem conſuetudinem Franciæ, *Le mort ſaiſit le vif ſon plus prochain heritier*, quas quidem conſuetudines nuncupatim deſignauimus ſuprà in prin.nu.3.incip.& certè hęc eſt,quę verba(vt diximus) intelligi nõ poſſunt niſi de hærede *Ad idem.*

ſan-

ſanguinis.Imò verò Bened.in c.Raynucius, in verbo,mortuo itaque teſtatore, le.2.num. 71. vt ſuprà diximus, hanc conſuetudinem his verbis refert, mortuus ſaiſit viuum proximum linagerium,quæ vltima dictio ſignificat conſanguineum, veluti linearium à linea conſanguinitatis.

19 ¶Quanquam illud ſciò D.Montholonium
De eadẽ re. olim celeberrimum atque ſanctiſsimum aduocatum regium, in noſtra Pariſienſi curia, deinde Præſidem & cuſtodem ſigillorum regiorum, antequam ad hos ſummos magiſtratus aſſumptus fuiſſet,dum poſtularet pro Carolo Borbonio contra dominam regis Franciſci matrem, allegaſſe id non ſemel fuiſſe deciſum in eadem curia Pariſienſi, vt hæres teſtamentarius eſſet ſaiſitus vi huius generalis conſuetudinis, præſertim in patria iuris ſcripti, primùm quidem inter dominos du Montet,& du Fonſſet patriæ. Lugdunenſis, deinde in ſucceſsione de Polignac. Ea tamen areſta non vidi.

OCTAVA DECLARATIO.

1 ¶NEC hinc tamẽ diſcedã,& hoc erit vice

octauæ

OCTAVAE DECLARATIONIS) priusquam illud quæsierimus, quia suprà in prin. præcedentis declarationis diximus, quòd si is qui succedebat ab intestato fuerit institutus hæres à defuncto, is erit saisitus, tanquam si esset merus hæres ab intestato. Quid si filia dum maritaretur, vel aliàs, renunciauit successioni patris fauore filiorum, vel simpliciter: sed eam pater testamento ad successionem vocauit, non obstãte ea renunciatione, quod vtique fieri potest, vt voluerunt & bonis tex. & rationibus probauerunt, Bar. in l. stipulatio hoc modo concepta, col. 1. ad fi. & ibi quoque Ange. col. 1. & Rom. col. 7. versi. sexta quòd extra prædictos casus, & iterum col. seq. versic. vnde aduerte quia videtur, Alex. col. 3. versi. & iuxta hoc tractauit, & Iason qui hoc duobus modis ampliat, col. 6. versic. vltimò pro complemento. ff. de verbo. oblig. Bald. in l. vlt. per eum tex. col. 3. versic. venio ad secundam partem, ibi, tu dic hoc verum esse, & ibi Iason, col. 6. versi. tene indistinctè, & col. seq. versi. vltimò in quantũ. C. de pact. vbi ipse Baldus dicit procedere etiam si filia renunciasset successioni ab intestato. idẽ Bal. in l. pactũ quod dotali, col. 2. in 3. quæst. & ibi Rom. col. 3. versi. primò ergo illis adde. C. de

An consuetudo hæc habeat locum in filia quæ renunciauit et postea ad successionẽ vocata fuit.

Filia quæ renunciauit potest tamẽ ad successionem vocari.

collatio. Bald.in ca.ad nostram,le.2.(sunt enim tria eius initij) col.2.versic.pone filia renuntiauit,extrà de iureiurañ. vterque Sali.in l.pactum,C.de pactis,Pe. Anch.con.403.viso diligenter tenore.Pau. Ca.con.448.nõ est dubium quòd si iuramentum, propè per totum,li.1.Domi.post Zenzel.in c. quãuis,col. vlt.versi.sed pone quòd in terminis,& ibi latè Geor.Nat.in rep.col.4. ver. quod singul. limita,de pactis,li.6. Franc. Are.in.l. qui superstitis, col.3.ver.circa secũdam fallentiam, ff.de acqui. hæred. & con.93.viso legato,col. pe.ver.tertiò quia secundum.Feli.in c. si diligenti,col.pe.ver. vnde filia renũcians, de foro compet.& in c.1.col.2.versic.vnum etiam relatione dignum,de iureiuran.cum similib.

Et ea quoque quæ ex statuto exclusa est.

2 ¶Vti etiàm si ex statuto,filia dotata aut simpliciter excluditur à successione,potest tamẽ ex testamento patris, quod minimè dubium est, aut etiã ex pacto ipsius, vti multis placet, ad successionem vocari,Bar.in d.l.vlt. col.2. versi.pro hoc induco quæstiones,.& ibi Angel. col.2.versic.& ideo si ex forma statuti,& latè Iason col.5.versi. aduerte inquantum tenor,C.de pact.Bal.in l.quicunque,col.3.ver. sed pone statuto cauetur, C. de seruis fugiti-

uis,

uis, Paul. Ca. con. 288. notandum est ad euidentiam, li. 2. Geor. Nat. in d. c. quanuis, vbi suprà, & iterum in 4. eadémque vlt. parte, in 2. quæst. cum similibus infinitis.

3 ¶ Vtrùm igitur hæc filia ita vocata ex pacto vel ex testamento patris, non obstante exclusione pacti vel statuti, erit saisita in sua portione. Quod certè non videtur, vt quæ ab intestato non erat successura, obstante pacto vel statuto, Ideóque habēda est tanquā hæres ex testamento, & non ab intestato: Verùm D. Boër. in cōmentar. consuetudin. Bituricensi. tit. *des constumes concernans testamens*. §. 6. col. pe. tenet contrarium, nulla alia ratione aut authoritate fretus, quàm quòd illa succedit, non obstante eo pacto aut statuto. *Accedit ad principale quæstionē.*

4 ¶ Sed ego hanc rationem addo, minimè, ni fallor, contemnendam, quòd ea non tam succedit ex testamēto, quàm ab intestato, remoto scilicet per id testamentum atque sublato impedimento, quod ei ad successionem oberat, scilicet pacto vel statuto, ar. eius quod in simili dicitur in l. si pater. §. vl. ff. de manumissis vindic. vbi gl. allegat pro simili d. l. vlt. C. de pact. & alia iura, vt ibi videre poteris. *Filia huiusmodi nō tā ex testamēto quàm ab intestato succedit.*

NONA DECLARATIO.

1 *Substitutus an sit saisitus ex nostra consuetudine.* ¶ NONO declara, vt id locum non habeat in substituto, etiam pupillari, vel vulgari, vel aliàs directo: vt scilicet cùm locus est substitutioni, hic substitutus non sit saisitus ex con suetudine vel statuto quod saisit hæredem. In qua re illud primùm annotandũ est, quòd si nostrum statutum aut consuetudo intelligitur tantùm de hærede ab intestato, non etiam hærede testamentario, consequens illud est, vt nec in substituto vel fideicommissario locum habeat. Nam si primus hæres ex testamento id priuilegium non habeat, multò minus secundus hæres, cuiusmodi est substitutus: tùm quia primi ordine, priuilegio, dignitate, & cæteris omnibus præcedunt posteriores, vt latè docuimus in nostro tractatu Primigeniorum. Tum quia ipsi substituti cẽsentur esse hæredes ex testamento ipsiusmet testatoris, non primùm instituti, l. cohæredi. §. cùm filiæ, ff. de vulg. & pupil. substitut. & l. vnũ ex familia. ff. de leg. 2. & doctor. vbique.

2 *De eadẽ re.* ¶ Sed dubium est cùm hæredes ex testamento saisiuntur, an etiam substituti eueniente casu substitutionis sint saisiti, an verò hære-

des

des ipsius instituti, ita vt ab eorum manu debeant substituti capere. Et quòd non sint saisiti ex hac consuetudine & statuto, faciunt multa quæ suprà diximus in aliis declarationibus. Et primùm quòd id statutum habet locum in primis hæredibus tantùm, non etiam in secundis hæredibus, vt dictum est suprà, in quinta declaratione huius secundæ partis, & dicemus, & confirmabimus infrà, nu. ab hinc 2. Constat autem substitutos, dici secundos heredes, tam nostris legibus. l. ab omnibus §. cum quidam. ff. de lega. 1. & ibi glo. & l. precibus, C. de impub. & aliis substitu. in quibus idem Accursius rectè interpretatur secundum hæredem, id est substitutum, quod & satis patet ex contextu illius legis: quàm aliorum probatissimorum authorum authoritate. Cicero in Topicis, A repugnantib. Si paterfamiliâs vxori ancillam legauerit à filio, neque à secundo hærede legauit, &c. quo in loco Boëtius commentar. li. 2. secundus, ait, hæres dicitur, qui hæredi instituto substituitur, veluti si quis filiũ instituat hæredem: scribátque, si is filius intra pubertatem decesserit, nepotem vel quẽlibet alium hæredẽ esse oportere. Nepos igitur vel quilibet alius, secundus hæres dicitur. Hæc ille.

Substituti dicũtur secũdi hæredes.

Idem Cicero lib.1. de Inuentio. Possessio hæredum secundorum est. Et rursus, qui patris pupilli hæredes secundi sunt. Et in oratione pro Aulo Cluentio Habito, Memoria teneo Milesiam quandam mulierem, cùm essem in Asia, quòd ab hæredibus secundis accepta pecunia partum sibi ipsa medicamentis abegisset, rei capitalis esse damnatam. Cuius ipsa propemodum verba retulit Iurisconsultus noster, in l.Cicero.C.de pœnis, quo in loco ipse Accursius, secundis hæredibus, scilicet (inquit) substitutis. Sed & idem Cicero paulò post. Itaque ei testamento legat grandem pecuniam à filio, si quis natus esset: ab secundo hærede nihil legat. Idem libro epistol.ad Atticum, 15.epist.omniũ 2.in fi. Quos tamen secũdos hęredes reliquit, scire vellem. Et epistol.famil.lib.13.ad Silium epistola, cuius initium est, Tito Pinnio, Quod quidem ille testamento declarauit, qui me tum tutorem, tum secundum hæredem instituerit, Salustius in Bello Iugurthino, Erat præterea in exercitu nostro Numida quidam nomine Gauda, Manastabilis filius, Masinissę nepos, quem Micipsa testamento secundum hæredem scripserat. Plinius lib.7.ca.5. Massurius author est. L. Papyrium prætorem secundo

hærede

hærede lege agente, bonorum possessionem cõtra eum dedisse, cùm mater partum se tredecim mensibus diceret tulisse, quoniam nullum certum tempus pariendi statutum videretur. Quam & eandem sententiam ex ipso Plinio ad verbum retulit Gellius li. 3. ca. 16. ad fi. Suetonius in Iulio Cęsare, c. 83. Tres instituit hæredes Seiorum nepotes, Deciũ Brutum etiam in secũdis hæredibus nominauit. Et in Augusto, ca. omnium postremo. Hęredes instituit Tiberium & Liuiam: Secundos, Drusum & Germanicum. Appianus Alexãdrinus, bellorum ciuilium li. 2. Græcè quidẽ, sed in hunc sensum, de testamẽto ipsius Iulij Cæsaris. Miserandum porrò vel in primis id visum est, cũ Decium Brutũ ex eius percussoribus inter secũdos hæredes scriptũ cognouisset. Et ex Poëtis Horatius sermo. li. 2. sat. 5.

Si cui præterea validus malè filius in re
Præclarus sublatus aletur, ne manifestum
Cælibis obsequium nudet te, leuiter in spem
Arripere officiosus, & vt scribare secundus
Hæres, vt si quis casus puerum egerit orcho,
in vacuum venias.

Consuetudo nempe Romanorum in testamẽtis fuit primis hæredibus secũdos addere, vt si primi hæreditatẽ non adiissent, nãcisce-

rentur vltimi. Ex quo etiam nostri dicũt substitutionem esse secundam institutionem, vt per glo. & doctor. in rubr. ff. de vulg. & pupil. substitutio.

3 ¶ Ideóque Signor. con. 250. super dubiis seu quęstionibus, col. 3. versi. sed dicendo nullum & seq. scribit appellatione institutionis intelligi de prima, per d. l. qui liberis. §. hęc verba, ff. de vulg. & pupil. & d. l. boues. §. 1. ff. de verbor. significa. & alia quædam. Propterea non intelligitur de substitutione, quæ secunda institutio dicitur, de quo tamen vide glo. in l. 1. §. vlt. & ibi Iacob. Are. contradicentem glossæ & Ray. & Guil. illi assentientem. ff. de vulg. & pupil. substitutio.

Institutionis appellatio intelligitur de prima.

4 ¶ Et ex his veluti subinsurgit alia ratio, quã nos obiter tetigimus suprà versic. ab hinc secundo. Nam cùm hic substitutus non sit hæres primus, sed secundus, consequens illud sit, vt in eo non habeat locum nostra consuetudo loquens simpliciter de hærede, & quæ ideo intelligi debet de primo hærede non etiã de secundo, ex sententia Alex. consi. 37. in causa mota per Angelum, col. 3. ver. item præterea & fortiùs, & seq. lib. 1. quod quidẽ con.

repeti-

repetitur con.83.li.3.& aliorum qui illum ſecuti ſunt,quos tibi citauimus ſuprà,in 5.decla vbi & nos hãc rem priuatim tractauimus, & multas illius ſentẽtię rationes attulimus,quas tu ibi videre poteris, ne hîc iterum repetam.

5 ¶ Et quod eam quoque ſententiam confirmat, verba in dubio debent intelligi & accipi per prius,& non per poſterius,vt noſtri loquuntur, in id allegantes philoſophum, & l. hoc legatum,vbi & id no. Bart. poſt Petrum, ff.de lega.3. & l. qui hæredi, in princip. & ibi Bald.& iterum in §.1. & ibi quoque Imo.in princip. & Soci.col.2. in 4.no.ff.de condit.& demonſtrat.& l. Gallus,§.quidam rectè.ff.de liber.& poſthum.& d.l.qui liberis,§.hęc verba,& ibi latę Iaſon in 1.no.ff.de vulg.& pupi. ſubſtitutio. & voluit etiam ipſe Baldus in l.1. verſicu.eſt ergo ratio, & ibi etiam Pau.Caſt. C.de ſucceſſor.edict. & in l.vt vim,col.3.verſiculo,& nota quòd iſtud ſtatutum, ff.de iuſtit.& iure,& con.12.caſus talis eſt,ſtatuto ciuitatis caſtelli,columna prima, verſic.& audio quòd quidam,libro 3. & Signor.qui alios quoque tex.allegat, conſil. 68. quædam mulier,columna ſecunda,verſic. ſi verò filius,& ipſe quoque Soci.in l.1.columna prima,verſi. item

Verba per prius & nõ per poſterius accipienda.

item adoptio.ff.de vulg.& pupil.vbi loquitur in hac materia,& consi.207.in causa dominę Annæ,col.5. versi. secundo quia verba,li.2.& con.285.reuerendissimus dominus,col.3.ver. tertiò respondeo,eo.li.2.& con.57. in causa filiorum,col.6.ver.præterea stante declaratione,libro tertio,& con.93. eleganter & subtiliter,col.2.versi.facit quia verba,eo.li.3.Iason in l.non solùm,in prin.post medium, ff.de noui oper.nunciatio.

Succedendi verbum per prius accipiendum.

6 ¶ Et priuatim de verbo succedat, vt intelligatur per prius & nõ per posterius,voluit expresse Bald.consi.296.præmittendum est ad euidentiam,quòd sicut,versi.itẽ verbum succedat,lib.4.per d.§.hæc verba, & Ludo. Gozad.qui alios allegat, vti videre poteris,con. 48.in causa Florentina,colum.4.versicu.suadetur & secundò quia verba,vbi & ad hoc citat d.§.hæc verba, ex hócque consuluit in pulchro casu.

Prima quæque fauorabilissima.

Primæ nuptiæ.

7 ¶ Nam prima quæque sunt omnium cæterorum fauorabilissima potentissimáque atque etiam dilectissima. Primùm enim ex hoc satis videmus,quod primæ nuptię multò sunt fauorabiliores, quàm cæteræ sequentes,

tam

tam respectu viri,quàm fœminæ, vt patet ex toto ti.C.de secund.nupt.& præcipuè ex l.fœminæ,& l.generaliter, & l.hac edictali,& authen.ibi positis: atque etiã videre licet ex D. Hieronymo,libro primo aduersus Iouinianum & aliis multis quæ tibi latè cõgessimus in nostris commentariis in l.boues §.hoc sermone in.1.parte numer.incip. postremò illud addiderim,cum multis seq.Secundum abunde probauimus in nostro tractatu de iure Primigeniorum, in præfatio.nu. 49. quid quòd in medicamentis,& multis seq. & alibi sæpe in ea præfatione,ex quibus etiam disces id à natura ipsa procedere.

8 ¶ Tertium quoq; & nos in eadem præfatio. satis docuimus,nu.34. incip. qui mos latè patens,& 4.seq. sed quibus illud vnũ addere potes,quod huc priuatim pertinet:nempe testatorẽ magis diligere primum heredem à se institutum quàm substitutũ,qui secundus heres dicitur, vt diximus. id enim apertè voluit.l. quisquis.§.1.& ibi Bar.& alij,& presertim Soci.ff.de condit.& demõstra. quam ad hoc no. dicit Iason in l. licèt imperator,col.5.in 9.eodémq; vltimo no.ff.de lega.1.& ex ea pulchrã quæstionẽ decidit Bar.in l.Gallus.§.etiã si pa- *Primus heres magis dilectus.*

ren-

rentè,col.ſecunda,verſi.iuxta prædicta,& ibi latè ipſe Soci.col.antepe.verſi.& prędicta inducuntur, ff.de liber. & poſthum. Et ad hoc quoque bene facit l. quoties, in princi. ff. de vſufruct.& l.qui ſoluendo,la.2. & ibi Angel. & Imo.& recentiores,ff.de hęred.inſtituend. cum aliis multis concordantibus à me etiam collectis in tractatu Primigeniorum,in 19. quæſtio.nu.3.nempe cùm ex huiuſmodi.

Statutũ conformandum ad iudicium teſtatoris. Et è contrario teſtatoris diſpoſitio ad ſtatutum

9 ¶ Ex quo etiam illud aſſumitur,quòd ſimiliter ſtatutum magis dilexit, & in maiore fauore habuit inſtitutum quàm ſubſtitutum,vt ſe conformet ad iudicium & voluntatem teſtatoris,vti è diuerſo teſtator cenſetur ſe conformare ad ſtatuti diſpoſitionem,vt voluerũt Bar.Angelus,Imo.Raph.C.Paul.Ca.in lect. Padu.Ro.Alexan.& alij recentiores in l.hæredes mei,§.cùm ita,ff.ad SC. Trebellian.cũ aliis multis concordant.etiam à me congeſtis in repet.l.ſi vnquam, in verbo,ſuſceperit liberos,nume.84.incip.ſed illud hîc quæro, C.de reuocand.dona.

Legis & ſtatuti diſpoſitio à pari procedunt.

10 ¶ Nã & diſpoſitio legis & ſtatuti à pari procedunt.l.ſeruus hac lege.ff.de manumiſsio.& l.ſi ita fuerit ſeruis, in fi. & ibi Bar.ff. de manumiſ.

numiſ.teſta.& l.cùm quidam,verſi.quemadmodum enim.C. de verborum. ſignificatione. Et diſpoſitio legis vel ſtatuti regulatur(vt noſtri loquuntur)ſecũdum iura quæ loquuntur de diſpoſitione teſtatoris,glo.in l.1.in glo. 2.& ibi Bar. C.de his quib.vt indignis,& idẽ Bar.in l.in cognitione, col.2.ff.de SC.Syllania.Ro.qui alios citat,con.123. circa primum dubium,columna ſecunda,verſicu.præmiſsis tamen non refragantibus, Alexã.qui & alios adducit in l.ea demum, poſt medium, verſic. adde quòd contra eos, C. de collatio.Philip. Dec.con.96.cuius ſuperſcriptio incipit, ſi ſtatutum,col.2.ver.pœna priuationis. Igitur vt hanc rationem concludam, ſequitur,ſi ſtatutum voluit concedere id priuilegium inſtituto,vt per ipſum ſaiſiatur,vt idem quoque velit ſubſtituto concedere.

Legis & ſtatuti diſpoſitiones regulantur è iuribus loquentibus de diſpoſitionibus teſtatoris.

11 ¶ Sed & hæc quoque ratio ex ſuperioribus depromitur,quòd cùm ſubſtitutus non dicatur ſimpliciter & abſolutè hæres,ſed cum illa adiectione,ſecũdus, vt ſuprà probauimus. Illud quoque conſequẽs eſt, vt propriè non ſit hæres,ſed ſecundum quid (vt noſtri loquuntur)& vt dicit Ariſtot.lib.1.Politicorum c.4. κατά τι,id enim propriè dicitur,quod ſimpliciter

Propriè dicitur quod ſimpliciter.

& absolutè dicitur non quod secundum quid.

ter & absolutè dicitur, non quod secundum quid.l.cùm ex oratione.ff.de excusat.tutor.& l.patris & filij,& ibi Fran.Are. & Iason vterque in 1.no.ff.de vulg.& pupil.substitu.Bart. in l.Lucius.§.quæsitum,ff.de leg.3.Baldus,d. con.12.vbi suprà,li.3 . Petrus Ancha.in repe. c.1.char.70.in paruis,ver. quid dices de patrono.Soci.in d.l.1.col.1.ff.de vulg.& pupil.

Simpliciter dictum simpliciter intelligendũ.

12 ¶ Ideóque quod simpliciter dicitur, simpliciter etiam & absolutè intelligẽdum est,non secundum quid.l.1.§.1.ff.de donatio.& l.si ita quis.§.vlt.ff.de leg.2. & in id quoque à plerisque allegatur dicta l.hoc legatum.ff.de leg.3. & l.vlt.C.de his qui veniã ætat. impetra.cum similibus adductis à Cardi.Alexan.in c.ad id quod,columna secunda, ver.sed do vobis, de sponsa.& matrimo.

Maximè in statutis.

13 ¶ Id quod maximè procedit in statutis,Bald. in l.quod verò,circa medium,versic.sed pone quòd statutum.ff.de legib. & in l.si non speciali,eti am circa medium,versi.quæro hîc dicitur patriæ tuæ,C.de testa. Maria.consi.1.in casu suprà narrato,col.1.ver.præterea illud dicitur.& Soci. illius filius, in l.serui electione, §.1.post princip.ff.de leg.1.& cõ.47.in primo præ-

præſentis conſultationis articulo, col.3. verſi. præterea dato, li.1. vbi & alios citat, & conſi. 67. viſis inueſtituris, col.3. ver. primo aſpectu, eo.li.1. repetito con.165.li.2. & idem Socinus dicto con.207. vbi ſuprà, eodem li.2. & conſi. 1. viſis & diſcuſsis, col.1. verſicu. iſta concluſio probatur, li.3. vbi & id dicit procedere in materia quantumcũque fauorabili, & alios quoque citat. & d. con.57. lib.3. & con.121. pręmittenda eſt diſputatio, col.8. verſi. confirmo hoc idem, lib.4. vbi & illud item dicit procedere in materia fauorabili, Carol. Rui. qui id multis probat, conſi. 18. quæritur an Laurentius, col. vl. nu.17. li.2. & con.24. viſa facultate, col. 24. nu.13. eo. li.2. vbi etiam dicit procedere in materia fauorabili. & Paul. Pariſ. con. 61. aduerſus teſtamentum, col.3. nu.23. lib.3. & Doctor. vbique. *Idque etiã in fauorabilibus.*

14 ¶ Hanc quoque opinionem hæc ratio adiuuat, quam & nos ſuprà nu. huius declarationis. 1. in fi. adduximus, ſed ad aliud propoſitũ, quòd ſcilicet ſubſtitutus non cenſetur hæres inſtituti, ſed teſtatoris, & ex ipſius teſtamento. At hæres primo loco inſtitutus continuò poſt mortem teſtatoris fuit ſaiſitus ex hoc ſtatuto, ita vt nullum fuerit mediũ inter mortẽ *Alia ratio ex precedẽtibus.*

ipſius

ipſius teſtatoris, & acquiſitionem poſſeſsionis ipſius hæredis.l.quæſitum.§.pręſenti.ff.de lega.1. & diximus ſuprà in.6.declaratio. nu. 9.incip.tum etiam quia.Ergo ſubſtitutus ſaiſitus non fuit, cùm duo in ſolidum poſsidere non poſsint,l.3.§.ex contrario. ff.de acq.poſſeſsio.& in caſu noſtri ſtatuti voluit Bal. con. 454.quidam Ioannes ad.fi.li.1. & alij quos in d.6.declar.adduxi nu.8.incip.& certè vt tandem.Nec fuit item ſaiſitus per mortem inſtituti ex hoc ſtatuto, vt qui ipſius hæres nō eſt, vt dictum eſt.

15 ¶ Et hanc rationem ita confirma,quòd licèt alias directò ſubſtitutus poſſet propria authoritate poſſeſsionē accipere, hoc tamen nō poſſet hîc procedere, vbi hæres eſt ſaiſitus vi huius ſtatuti.Ideo nec ſubſtitutus quidem directò,poteſt tūc capere propria authoritate,ſed debet capere per manum hęredis,vt aliàs ſemper cùm ipſe hæres poſsidet, vt probat tex.in l.precibus,in fi.ſecundum intellectum Chriſtoph.Caſte.& Raph.Fulgoſ.C.de impuber.& aliis ſubſtitutio. quem etiā ſequitur Iaſon ibi,col.7.verſi.ſeptima fuit opinio veriſsima, & omnium apertiſsimè, Pau.Pariſ. qui & alios citat,conſi.54.in iſto iudicio poſſeſsorio, col.

Cōfirmatio.

Subſtitutus directò non poteſt poſſeſſionem propria authoritate capere hærede poſſidente.

col.5.versic.quæ & vlterius suadentur, lib.7.

16 ¶ Vnum tamen est, quod incontrarium sententiam non modicùm vrget, vt scilicet substitutus directò, vi huius consuetudinis sit saisitus. id scilicet, quòd substitutus dicitur hæres, vti etiam institutus, l.1.in prin.ff.de vulg. & pupil.substi. & propriè quidem institutus, vt clarè probat tex.loquens in conditione, in l.mulier, §.vlti.& ibi Bar.ff.de condit. instit. Carol.Rui.consi.62.prima facie videtur, col. 4.versi.nec obstat quod dicit, li.3.

Rationes pro contraria opi.

Substitutus dicitur hæres.

17 ¶ Ideóque ei competit beneficium, quod ad hoc beneficium huius statuti proximè accedit, scilicet l. vltim. C. de edict. diui Adria. tollen.quæ simpliciter loquitur de hærede, vt non obscurè voluit glo.ibi, in verbo, ex parte, in fi.dū allegat l.1.eo.ti.& hoc ibi sequuntur potissima pars scribentium, videlicet Cy. col.pe.versi.quid in fideicōmissario, Bar.col. 4.versi.quęritur vtrùm substituto, Ioan.Fab. col.1.versi.fideicōmissarius autem, Sali.col.2. ver.quæro tertiò quid si substitutus, Pau.Ca. col.3.ver.in fi.glo.ibi responde vt colligitur, Raph.Fulgos.col.3.ver.in eadem, ad fi.Alex. col.4.ver.quærit etiā glo.de substituto, Iason

Substituto cōpetit remedium.l.2.C. de edic. D. Adri.tol.

K col.

col.3.ver.breuiter puto, & iterum col.4.ver. ex tertia parte glo.Frã.Curt.iunior col.9.ver. quartò quærit.& ipse Bar.con.5.visa quadam petitione,in 1.dubio.& cõ.91.in nomine domini,amen, in quæstione vertẽte in curia capitaneę ciuitatis,col.1.& Bald.cõ.186.quia allegationes,col.2.ver.concludo ꝗ dominus,li.1.& cõ.104.comparuerũt in iudicio,li.5. Angel.Are.in §.quadrupli,col.12.ver.veniamus ad secundum, Insti.de actio, Iason in l.precibus,col.13.versic.alia est vtilitas,quia directo, C.de impub.& aliis substi.Maria.Soci.iunior consi.92.quoniã coram doctissimo,col.2.nu.8.li.1. Hoc tamen à multis eorum addito, ne id prætermittã, si modò cõstet institutum repudiasse,aut aliter exclusum esse.

Substitus in omnibus cẽsetur esse substitutus.

Subrogatũ eius naturã in omnibus sequitur, in cuius locum est subrogatũ, vide infra nu.22.

18 ¶ Preterea substitutus simpliciter cẽsetur in omnibus & per omnia esse substitutus,l.cohęredi,in prin.ff.de vulga. & pupil. substit. & l. Iulianus,ff.de hęred.instituen.Nam ipse substitutus est ex ipso nomine in locum instituti subrogatus. Ideóque eius naturam sequitur, assumítque ipsius omnes qualitates, cõditiones & vires,l.si eum.§.qui iniuriarũ. ff.si quis cautio.&.c.ecclesia.le.1.vt lite penden.&.c.1. vt eccles.benefi.cum similibus. Etiam si in aliquo

liquo discrepent.Paul.Ca.consil.73.repetito. *Etiamsi in aliquo discrepant.*
con.265. licet ista domina Lisa, ante fi.li.1.&
Iason qui id dicit no.in d.§.qui iniuriarũ,col.
1.in 2.no.Philip.Dec.consi.50.quia verba testaměti,col.1.& con.53.placet mihi,circa medium,& con.90.cuius suprascriptio incipit,si statutum,col.1.& consil. 183.in controuersia, col.2.vers.confirmatur ista conclusio.& con. 190.circa primum dubium,col.3. versi.quartò hoc idem,& cõ.543. in casu proposito, col. 3.versi.tertiò hoc confirmatur : & diximus in nostro tractatu Retractuũ,ti.1.glo.10.in verbo,*dedans l'an.*num.80.sed hîc aduerte.Ideóque vtitur iisdẽ priuilegiis, quibus is in cuius locum subrogatur.l. decernimus , & ibi Bar. C.de aquæ ductu, lib.11. & diximus etiam in tracta. de iure Primigeniorum, quæstio.49. nu.41.incipien.hínçque etiam fit. Et eodem iure Pau.Paris.qui alios citat,con.47.videtur prima facie,col.2.nu.14.lib.4. nã & vi subrogationis , dictum de vna persona trahitur ad aliam , etiam in materia exorbitanti,l. libertum.§.senatus.ff.de ritu nuptiar.& l.item veniunt.§.vltim.ff.de petit. hæredit. Fran.Are. in l.1.col.2.in prin.ff.de vulg.& pupil. substitutio. vbi & ad hoc allegat modernos in l. si verò.§.de viro.ff.sol.matri.

Iisdémque priuilegiis vtitur.

Etiã in materia exorbitanti.

Ius instituti transit ad eius substitutum vulgarem.

Legata simpliciter relicta ab instituto censentur repetita à substituto.

19 ¶ Ex quo fit vt ius institutionis, quod erat in instituto, transeat ad eius substitutum vulgarem. l. cùm ex filio. §. vlt. & ibi glo. & doctores, inter quos Baldus dicit notatu dignum, & Raphael Co. valde singulare. ff. de vulg. & pupil. Et vt legata simpliciter relicta ab instituto, intelligantur in dubio repetita à substituto, l. si seruus plurium. §. 1. versicu. si tamen secundum substitutum, & ibi Iason qui id scitè colligit, in 2. no. ff. de lega. 1. & clariùs probatur in l. licèt imperator, & ibi ipse Iason col. 5. versi. nota nonò & vltimò, ff. de lega. 1. vbi & hanc subrogationis naturam adducit.

Redit ad principale dubium.

20 ¶ Quid igitur hic dicemus? Et certè Nicol. Bello. li. 4. Supputationum, c. 16. tenuit hunc substitutum directum esse saisitum vi huius consuetudinis, ea potissimum ratione motus, ꝙ hæres hæredis propriè venit appellatione hęredis, etiam in materia & causis stricti iuris de quo nos abunde diximus supra, in. 5. declaratione, vbi specialiter tractauimus an hęres hæredis, sit saisitus, quæ res ad hunc locum minimè pertinet, quia substitutus non est hæres hæredis, sed solius testatoris, l. cohæredi. §. cùm filio. ff. de vulga. & pupli. substit. & l. vnũ ex familia, ff. de lega. 2. cũ sim. & alibi diximus Chas-

21 ¶ Chaſſe.autem hac in re fuit ſibi cõtrarius, in duobus con.foro vtrobique ſeruiens. Nam con.19.nobilis dominus Antonius, in 12.dubio negauit ſubſtitutum eſſe ſaiſitum vi huius cõſuetudinis: ea potiſsimũ ratione, quam ſuprà tetigimus, quoniam ſcilicet inſtitutus fuit ſaiſitus per mortem teſtatoris. Igitur ſubſtitutus non fuit ſaiſitus, cùm duo in ſolidum eandem rem non poſsint poſsidere. At idem con.62. ex verbis in quadam ſubſtitutione appoſitis, col.pen.verſic.item & cùm ita ſit, memor tamen illius ſuæ opinionis, dicit illum ſaiſitum ea ratione, quam nuper diximus, de viribus ſubrogationis. Et ita dicit fuiſſe iudicatum in parlamento Tholoſano. *Ad idem.*

22 ¶ Sed ea ratio non omnino tuta eſt, nam primùm quod dictum eſt, ſubrogatum aſſumere naturam eius in cuius locũ ſubrogatum eſt, intelligitur de natura primordiali & originali, non etiam accidentali, vt per text. in l.item veniunt.§.cùm prædiximus, ff. de petit.hæredit. voluit glo.in l.certi condictio, in princip. in verbo, in omni cauſa, ad fi.ibi, itẽ nunquid hæc creſcat, & ibi Bar.qui eam multùm extollit, & dicit ſingu.columna tertia, verſicu.quærit glo.vtrùm hæc actio, Baldus qui & illam *Subrogatũ naturã primordialem principalis aſſumit non accidẽtalẽ.*

dicit no.col.4.versicu.quærit glo. si certi con dictio, Alexand.col.3.versicu.in ea, in fin. tene menti, Iason col.8.versic.in ea glo.ad fi.& Philip.Dec.col.5. versi,in eadem glo.ibi non ex casu,ff.si cert.peta. Bald. qui & illam dicit valde singul. in l.1.§.sed & si. C. de rei vxor. actio. Angel. qui eius rationem reddit in dicta l.item veniunt,§.cùm prædiximus,de pert.tit.hæred. At hîc certum est, huiusmodi saisinam quæ fit ex statuto, nō esse naturalem seu originalem aut primordialem, nempe cùm ex nostro iure communi introducta non sit, sed potiùs contrarium,vt latè diximus suprà, in princi.huius tractatus.

Actio subrogata in locū famosæ non est famosa.

23 ¶ Deinde etiam videmus,quòd non per omnia subrogatum sequatur naturam etiam primæuam eius cui subrogatur,vt videre licet ex eo quod actio subrogata in locū alterius,quæ ex sui natura primæua erat famosa, nō tamen est famosa,vt etiam voluit glo.in dicta l.certi condictio,in illo eodem verbo, versi.item & si detur specialis, & ibi quoque Cy. Alberi. columna 8.versi.quæro aliam quæstionem similem,Alex.col.3.ver.item adde circa proximè dicta,& Iason col.9. ver. etiam quia illud Ioan.Fab.post Pet.in §.fuerat, col.vlt.versic.

viam

viam tamen brochardicam, Insti.de actio. Et videre etiam licet ex l.mulcta,& ibi Bar.& alij.ff.de condit. & demonstrat. & l,episcopale,C.de episcop. audient. & quod no. Bar.in l.1.§.hæc actio,ff.si quis testa.lib. Et priuatim vt substitutus non semper sequatur naturam instituti,habes tex.in l.1.§.si quis autem,ff.de successor.edict.quē text. ad hoc expēdit Baldus in l.certum, col,5. ver.item dubitatur,C. vnde legit.& Alexan.cons.106. viso themate antepositio,columna tertia, versiculo pro hoc etiam benefacit,li.3.

Substitutus nō semper sequitur naturam instituti.

DECIMA DECLARAT.

1 ¶ SED SI quis velit sequi eam opi. quæ dicit substitutum comprehendi in hoc statuto, Dubium est(& hæc erit DECIMA DECLARATIO)an procedat in substituto tacito.Cuius dubij me monuit Nicol. Bello.qui id tractat lib.supputationū 4.c.17.quod opus nondum videram cum hunc tractatum primùm edidi.Ideóque & id quoque in hac nostra secunda editione disputādum censuimus: Qua in re multa ab ipso Bello.iam adducta,& alia non pauciora in vtramque partem adferam.

An substitutus tacitè iuuatur beneficio huius consuetudinis.

His ſubſtitutus iuuatur beneficio. l. vl. de edicto. Di. Adr. col.

2 ¶ Et primùm quidem videtur hunc tacitum ſubſtitutum comprehẽdi in hoc ſtatuto, ſi directus comprehenditur. Nã vti expreſſè ſubſtitutus iuuatur diſpoſitione l.vlt.C.de edict. Di. Adr. tol. ex ſententia glo. ibi, in verbo, ex parte, in fi. & ibi Cy. Bar. Io. Fab. Saly. Paul. Ca. & plerique omnes, cum aliis multis quos citauimus in præcedenti declaratione nu. 17. incip. ideoq;. Ita & tacitè ſubſtitutus ex l. iam hoc iure, in prin. ff. de vulg. & pupil. & voluit Bal. in d. l. vl. col. 7. verſi. quæro an tacitè ſubſtitutus, & ibi quoque Philip. Dec. col. 8. verſ. & iſta concluſio. & ipſe Bal. in l. 1. col. 2. verſi. ego dico, & ibi quoque Imo. col. 2. verſi. extra gloſ. tangit. ff. de his quæ in teſt. del. & Fran. Are. in l. ſi in teſtamento, poſt medium. ff. de vulg. & pupil. ſubſtit. & Iaſon. in §. fuerat, nu. 60. Inſt. de acti.

Tacitum neceſſariò procedẽs ex expreſſo habetur pro expreſſo.

Inſtrumẽtũ habens executionẽ paratã habet

3 ¶ Nam & cùm tacitum neceſſariò infertur ex expreſſo (vti tacita ſubſtitutio ex expreſſa). id tacitum habetur pro expreſſo & ſcripto, vt ſcribit Bal. in l. vbi adhuc, col. 5. verſi. aduerte vbi ex aliquo. C. de iur. dot. in noua lec. vbi ex hoc dicit, quòd ſi inſtrumentum habet executionem paratam ex ſtatuto, intelligitur etiam in eo quod tacitè in eo inſtrumento intelli-

telligitur, vt in hypotheca tacita quæ intelligitur in instrumento dotis. Et idem ipse Bal. loquens in stipulatione tacitè intellecta in instrumento dotis ex l. 1. C. de rei vxo. acti. atque etiam in cæteris tacitis, voluit in ea l. 1. §. 1. versi. & nota fictam stipulationem. & in l. ad probationem, la. 1. circa mediũ. C. de probat. vbi ita dicit se cõsuluisse. & in d. l. 1. col. 2. versic. item facit ad istam quæstionem, & ibi quoque Angel. col. 1. ver. & facit ad quæstionẽ, & Imo. vbi suprà, & Raph. Co. col. 1. ff. de his quæ in testam. delen, Roma. con. 147. licèt hęc pars, per totum. Anto. in c. cùm olim, col. 2. ver. item no. quod id dicitur, & ibi quoque Panor. col. 2. versi. item aliud no. de censibus. Angel. Arc. in §. fuerat, & ibi latè Iason nu. 58. & multis, sequ. Inst. de acti. Alex. qui hanc dicit esse communem opin. in l. iurisgẽtium. §. quod ferè, in fi. & ibi Iacob. à S. Georg. in vtraque lec. etiam in fin. ff. de pac. Fran. Arc. in d. l. si in testamẽto, in 2. no. ff. de vulg. & pupil. subst. Barb. in l. cùm acutissimi, col. 6. ver. & ideo videtur dicendum. C. de fideicom. latè Fely. qui alios citat, in c. trãslato, colum. 2. versi. sed contra prædicta, de constit. & Philip. Dec. in l. vl. col. 6. num. 24. C. de edic. Di. Adr. tol. & Fran. Curtius iunior in l. quãuis, col.

& in eo quod tacitè intelligitur, vide infrà nu. 11. et 12.

col.2.ver.ad fundamentum, C.de impub. & ali.substit.& in.l.cùm quid.col.2.versi. secundò collige,ff.si cer.pet.

4 ¶ Et hinc quoque fit vt statutum disponens maritum superstitem lucrari dotem,aut certam partem illius,tametsi sit contra ius commune, quod iubet dotem soluto matrimonio restitui,per.l.dos à patre.C.de iu.dot. cũ si.tamẽ habet locũ in dote tacita siue præsumpta,ex.l.dotem quę,&.l.Diuus.ff.eo.ti.Ita enim subobscurè sentit Bar. in disput. incip. mulier habẽs magnum patrimoniũ, ferè per totum.& expresse voluit Bal.in l. cùm citra, per glo.ibi.C.de iur.doti.& in.l.nulla,col. 1. ver.sed pone. C.eo.& latiùs con.102. mulierem maritus duxit,li.4.& Panor. cõs. 46.tria mihi ostensa dubia, in.2.dubio, li.1.Pau. Ca. con.60.visis statutis cõmunis Vincẽtię,in.2. dubio li.2.& Raph.Co.con.109.domina Ioãna,in.1.dubio,Soci.con.80. præsens consultatio,col.vl.li.4.& Fran.Cur.iunior,con.4.super controuersia,col. 6. uersi. hæc verissima. Et hanc partem secutus sum in repe. l. si vnquam,in verbo, donatione largitus,nu. 170. & hæc quoque.C.de reuo.don.

Statutũ loquens de lucro dotis habet locũ in dote tacita, vide infrà nu. 20.

¶ His

5 ¶His concinit, quòd.l.si quis argentũ.C.de dona. quæ contra cõmunis iuris regulas dat actionẽ exnudo pacto donationis,habet locũ & in donatione tacita & prçsumpta,ex sententia glo.in l.si tibi,in prin.ff.de pac. & in l. hactenus.§.1.ĩverbo,tenetur,& ibi Bar.& Bal. ff.de consti.pecu.Raph.Fulgo. in l. iurisgentium §.quinimo col.4.versi.sed & quarto,& ibi Fortu.Gartia.col.34.tertiũ dictũ,& Marti.Laud.in ead.l.sed cùm nulla.ff.de pact. Angel.Are.in §. in personam,col. antepe. versi. quarto principaliter, Insti. de actio. & Fran. Are.in l.2.col.2.versi.ad tertium ff.de lega. 1. *l.si quis argentum, de donat. habet locũ in dote tacita, vide infrà nu.21.*

6 ¶Et quòd nõ absimiliter l.vl.C.de sacro.eccl.quç & cõtra ius cõmune trãsfert dominiũ ex donatione sine traditione,cõtrą l. traditionibus.C.de pac.habet etiã locũ in donatione tacita,vt voluit Bar.in l.si aliquã rẽ,col.2.versi.ex quo infert.& Fran. Rip.col.12.nu.36. ff. de acq.poss.& idẽBar.in l.cũ falsa,circa mediũ ibi,fallit in ecclesia.C.de iur.& fac.ignot. Bal,in l.ad probationem,col.vl.versi. quæro quid si animo.C.loca.& in l.si cõstante §. si vxor ff.sol.matrimo.Angel.in §.emphyteusim,in fi.in authẽ.de nõ ali.reb.ecc.Paul.Ca. cõ.11.super primo quçsito ĩ quãtũ, col. 1.li.2. *l.vl. de sacro. ecc. habet locũ ĩ donatione tacita, vide infrà nu.21.*

¶Sed

7 ¶ SED contrarium quoque videtur ex aliis multis. Nam primùm tacita substitutio comprehensa sub expressa propriè non est comprehensa, vt probat l. iam hoc iure, quæ est 4. in prin. ff. de vulg. & pupil. substit. cùm dicitur, in vtrumqu e casum substituisse intelligatur. Nam id verbum intelligatur solet denotare fictionem & improprietatem l. qui in vtero. ff. de stat. hom. & l. quoniam, & ibi Bal. in 6. no. ff. de his qui. no. infa. & l. nec emptio. de contrah. empti. & l. hæres quandoque. ff. de acquir. hæred. & l. pater. & l. postliminij. §. 1. ff. de capt. & postlim. reuer. & l. vlt. C. de dot. promiss. & l. 1. in princ. C. de rei vxor. acti. & §. ei vero, Insti. de inutil. stipul. & c. ex studiis, iuncta glo. de præsumpti. & cle. quamuis, de appel. & voluit Bar. in l. si is qui pro emptore col. 8. versic. sed illa opi. ff. de vsucap. Roma. consi. 405. præsuppositis, col. 1. Panor. consi. 20. casus in effectu, col. 1. C. de impub. & aliis substi. hoc con. 122. in casu dominæ Iacobæ, col. 2. versic. secundò dici potest, li. 4. Carol. Rui. in rub. ff. sol. matrim. nu. 16. & seq. & Philip. D. in l. cùm quid col. 1. in 3. no. ff. si cer. pet.

Tacita substitutio non est propriè substitutio.

Verbũ intelligitur denotat improprietatem.

8 ¶ Sed & hoc quoque vt scilicet impropriè & ficte

ficte substitutio tacita cõprehẽdatur sub expressa, adstruit tex. in d.l.quanuis, vbi scribitur, porrigi ad eum casum, quo posteaquam hæres extitit. C.de impub.& aliis substit.vbi & id expresse expendit Corne.& quod non longè ab est Bald.ibi, circa mediũ, dicit quòd continetur ex extensiua interpretatione, & vt dicunt Angel.Paul.Cast.non semel, Francisc. Aret.& Iason.ex extensione. Nam & id quoque verbum porrigendi, quo vtitur ea l.improprietatem & fictionem importat, vt illi ipsi scribunt, & præterea idem Iason loquẽs in casu d.l.quãuis, in l.precibus, colum.2.versic. secundo no.eo. ti. quod & bene probat text. in l.1.§.licèt.ff.de tribu.actio.

De eadẽ re.

Verbũ porrigendi denotat improprietatem.

9 ¶Id enim verbũ idẽ significat quod verbũ extendẽdi, vt si dicas ea.l.porrigitur, id est, extenditur, vt videre licet ex l.si fratres.§.idem respondit, ff. pro soc. Et ex eo Plauti loco in Casina, compressa palma, an porrecta ferio? Sæpéque ad extraneam & iniuriosam interpretationem refertur, vt & probat tex.in l.2. ff.de libe.cau.vbi ita scribitur, ad iniuriã nostram porrigitur, & in l.impuberi, ff.de admini.tut.vbi idem propè text.est, cum aliis similibus à me in id citatis in tracta. Retractuum

Ad idem.

tit.

tit.1.§.1.in glo.9.in verbo, *ou lignagier*, num. 178.incip.nos verò quoniam.

10 ¶ Ideóque in statutis & aliis dispositionibus exorbitátibus & correctoriis, huiusmodi substitutio non cōtinetur sub appellatione substitutionis simpliciter: nec substitutus tacitus substituti etiā simpliciter, vt expressè voluit Fran. Arc. in d.l. quamuis. Vti nec aliàs in statutis, quę propriè intelligi debent, tacitū non continetur sub expresso, vt dicunt Soci. in l. cùm quid, col.1.in 5.no. & ibi quoque Philip. Dec. col.3.in 2.no.ff.si cert.pet.moti authoritate illius tex. ex quo probatur tacitum impropriè comprehēdi sub expresso, cùm dicitur pro cauto habēdum est, & iterum actum intelligitur, quæ verba important fictionē, vt de prioribus tradit Bar. in l. mercis la.2.ff. de verb.signi.& omnes vbique, de verbo autem intelligitur suprà diximus, nu. ab hinc.3.

Substitutio tacita non comprehenditur in statutis.

Vt nec alia tacita.

11 ¶ Ex hócque infert ipse Soci. quòd statutum tribuens executionem paratam quibusdam instrumentis, non trahitur ad id quod tacitè intelligitur in illis instrumentis. quod & ante illum, licèt non alleget, magna authoritate affirmat Bal. sibi cōtrarius in l. iuris. gentiū §. quod

De eo quod dictum est instrumentis habere executionem in tacitis.

quod ferè,col.2.ver.& facit ista gl. ff.de pact. per gl. ibi de qua postea dicemus & idē Bal. in l.legē,post prin.C.loca.vbi loquitur de tacita reductione quę fit ex l.itē quęritur.§.qui impleto,ff.eo.ti.& Ant. & Imo.in c.trāslato: ille col.2.ver.similiter si statutū & seq.hic autē col.1. ver.& no.quòd licèt statutū,extra de constit. vbi ipse Imo.dicit menti tenendum.

12 ¶ Ex quo satis patet id admodū dubiū esse quod suprà cōtrariū ex aliis diximus in priori parte,& ita quidē dubium, vt nōnulli magnę authoritatis id in medio reliquerint,non ausi pro certo decidere: & inter cæteros Bar.in d. l.1.ff.de his quę in testa.delen.vbi tamē in hāc partē potiùs inclinare videtur, vti & pro ea à multis citatur & Iason in l.certi condictio, in pri.col.6.ver.pro opi.ff.si cer.pet.&Frā.Cur. iunior qui alibi in alia fuit opi.in l.vlt. col. 9. ver.quarto,quęrit.C.de edi.D.Adri.tol. De cadēre.

13 ¶Et huc proxime accedit quod voluit ea gl. in d.l.iurisgētiū.§. quod ferè ff.de pac.quòd cū cōtra tenorē instrumētinō potest probari per testes sed per instrumentū tantū,vt in casu.l.generaliter.C.de nō nu.pec.potest tamē fieri contra id quod tacitè ex eo præsumitur siue

Probatio quæ nō admittitur cōtrà instrumētum admittitur cōtra præsumptionem illius.

siue cõtra præsumptam solemnitatem illius. & sequuntur Bart. qui eam glos.dicit not.& menti tenendam,& Angel.circa mediũ, vbi & id dicit perpetuò menti tenẽdum,& quotidianum propter statuta Italiæ disponentia, vt contra instrumenta garentigionata non admittatur probatio nisi per instrumenta, quia bene admitteretur contra præsumptionem resultantem ex instrumẽto, & ibi item Raph.Fulgo.in fi.qui id dicit sing.Pau.Cast. Alexan.& Iason.Et est quoque alia eiusdem sententiæ glos.in l.reos,§.cùm in tabulis, in verbo, videatur, & ibi Angel. & Imo.ff.de duo.re.& alia item in l.1.in verbo, inter præsentes,C.de cõtrahen.& commit.stipul.dum allegat.d.§.quod ferè.& voluit etiam Bar.in l.quicunque,per eum text. C.de apo.publ.li. 10.Bal.in d.l. generaliter, col.1.in 2.oppo.& ibi quoque Angel.col.2.versi.attende tamẽ. & ipse Bald.in c.tertio loco,col.vl.de proba. cùm allegat priorem illam gloss.& in c.cùm à nobis,col.2.versi.& adde, de testi.vbi dicit eam glos.solemnem.& Angel.in repet.l.sciẽdum,col.3.versi.sed tunc quæro, ff.de verbo. obligat.Fely.qui eam glos.dicit not.in c.trãslato,col.1.versic.adde etiam glo.de constit.

¶Hu-

14 ¶ Huiusque rei ratione adfert Bal. in d. l. generaliter, quæ ad totum huius declarationis tractatum pertinet, quòd præsumptum & tacitum quod intellectu tantum percipitur, nõ adeo est priuilegiatũ, vt expressum, quod oculis cõspicitur, quod ex eo cõstat (vt id illi addas) quantũ ad eam rationem pertinet, quòd id quod pro expresso siue expresse facto habetur, nõ debet gaudere eo priuilegio quod vero expresso tribuitur, per l. si maritus §. legis Iuliç. ff. de adult. & l. 1. §. hoc interdictum ff. de fonte, & vtrobique Bar. & id etiam per ea iura voluit Roma. con. 147. licet hęc pars. *Præsumptũ non adeo priuilegiatũ vt expressum.*

15 ¶ Sed vt accedamus propiùs ad nostram speciem, in priore proxima declaratione tenuimus substitutum etiam expressum, non habere priuilegium huius statuti. Sed cõcedamus habere, non propterea sequitur tacitum substitutum habere idem priuilegium: cùm illa expressa substitutio sit multo fortior, quàm tacita. quod ex multis patet, primùm quòd illa hanc cessare faciat l. cùm ex filio. §. 1. & ibi Bar. & cæteri. ff. de vulg. & pupil. & l. qui plures. §. itaque, & l. ex facto. §. itẽ quæro, eo. ti. Bar. in l. 1. eo. ti. Bal. in l. in testamẽto, in 2. oppo. C. de impub. & al. sub. & in l. cùm propo- *Substitutio expressa fortior tacita.* *Substitio expressa facit cessare tacitam.*

nas,col.3.versic.confirmatur.C.de hæred.instit.Raph.Co. consi.118. testator instituit, & omnes vbique, nullus enim in hoc reclamat.

16 ¶ Ité expressa substitutio vulgaris tollit eam quam nostri vocãt suitatem, adeóque consequenter impedit transmisionem. l. si filius hæres, & ibi Bar. & alij. ff. de lib. & posthu. idem Bar.in l.filius qui patri,ff.de vulg.& pupil.substi.cum multis simi. Tacita verò contenta sub expressa pupillari id minimè facit, l.filius,& l.Iulianus.ff. de acqui. hæred.& voluit etiam Bar. in l. Gallus, §. & quid si tantum,ff.de li.& posth.& Bald.in d.l. cùm proponas,col.2. versicu. tertia est transmisio,C. de hæred. instit.

Expressa substitutio tollit suitatem & trãsmissionem.

Tacita minime.

17 ¶ Præterea expressa substitutio pupillaris excludit matrẽ à succesione filij,l. Papinianus, §.sed nec impuberis. ff. de inoffic.testat.& c. si pater, de testa. lib.6.Tacita autem non excludit, l.precibus, C.de vulg.& pupil.substi. secundum communem intellectum, & l. vl. C.de insti. & substi.glo. Bar. & alij in l. Lucius.ff. de vulg.& pupil. substi. idem Bar. in l.Centurio, col.1.versicu.ista glo. præsupponit, & ibi quoque Bald.distinguens, col. vlt.

Expressa substitutio excludit matrem.

Tacita minime.

&

& Alex.col.14.versicul. in ea glo.ibi licèt,& alij,eo.tit.ipse Bald.in d.c.si pater,in materia pupillaris substitutionis. & Iacob. à S.Geor. in d.l.vlt.col.7. versic. secundò probo,C. de edic. D.Adri.tol.& omnes propemodum in c.Raynutius, de testa.

18 ¶ Et id propè perpetuum & in omnibus, vt expressum plus habeat virium quàm tacitum, vt videre est ex l. si ex pluribus. ff. de suis & legit. hæred.& l. pe.ff. de iniust. testa. quibus probatur expressam voluntatem plus habere priuilegij & ponderis, quàm tacitam.quod & ex illis no.Soci.consi.51.visa facti narratione, col. 1. versicu. non obstat ratio, lib. 4.Et ex l.2.§.vlt.ff.de bon.possess. secun. tab: ex qua etiam dicit Fran. Are. in l. si quis ita. §.ea lege, col. 4. versic.dicit etiam notandum, ff. de verb. oblig. vbi etiam ad hoc citat d. l. si ex pluribus, cum aliis multis similibus, à me copiosissime adductis in nostris ll. connubialibus in glo. 7. in verbo, *expres*, num. 49. incip. nunc restat, & multis sequent.

Expressum plus habet roboris quã tacitum.

19 ¶ Vt non mirum sit,quòd in statutis,præsertim exorbitantibus & correctoriis tacitum

Statutũ ex quo donatio inter vi

rũ ex vxor. non confirmatur morte nõ habet locum in donatione tacita.

non comprehendatur sub appellatione cuiuſpiam rei ſimpliciter, vt videmus in ſtatuto diſponente donationem inter virum & vxorem morte non confirmari contra l. 1. & l. donatione. l. 1. C. de donat. inter vir. & vxor. quod ideo non habet locum in donatione tacita, ex ſententia Soci. conſi. 122. circa primũ, col. 5. verſi. nec obſtat ſtatutum, li. 3. per no. in l. iuriſgentium §. quinimo. ff. de pac. de quibus mox dicemus, & in l. ſi aliquam rem. ff. de acquir. poſſeſ. de quibus etiam non multò poſt loquemur. Subdítque etiam de hoc eſſe caſum in l. ſeruum filij, in fi. ff. de lega. 1. ſecũdum intellectum Bar. in l. 1. eo. ti.

De eo quod dictum eſt virũ lucrari dotem tacitam.

20 ¶ Et idem quoque in ſtatuto, quod defert lucrum dotis aut certæ partis illius marito ſoluto matrimonio, vt nõ habeat locum in dote tacita ſiue præſumpta, contra quàm ſuprà diximus ex aliorum opinione, conſtantiſsimè tenuit & reſpondit Bal. con. 333. cuius exordium eſt, quia iſta dos non fuit vera, li. 4. & ex recentioribus clanculum Iaſon conſi. 50. pro nobilibus de Auſuſio, col. 2. verſi. quintò ad idem, li. 1. vbi tamen id dicit haud dubiè procedere ſi eſſet ſtatutum, vt ſtatuta intelligantur ad literam per tex. in l. 1. ff. ſi tab. teſta.

sta. exta. vbi ita scribitur, quia ex coniectura & non propriè scriptus videtur. qui tex. est optimus ad probandum, ea quæ ex coniecturis sumuntur, vt tacita & præsumpta, propriè non intelligi. Et sic non debent assumi ex statutis præsertim exorbitantibus & correctoriis. Et ita quoque clanculum voluisse videtur Alex. con. 122. viso processu causæ inter Hippolytum, col. 2. versi. & clarè no. & col. 3. versi. ex præmissis apparet, li. 7.

21 ¶ Quid quod non solùm statuta, sed nec aliæ dispositiones etiam iuris ciuilis, exorbitantes à communibus regulis ipsius iuris communis, loquentes de donatione aut alio titulo, non habent locum in donatione aut alio titulo presumpto & tacito vt in casu d. l. si quis argentum, C. de dona. tenuerunt multò plures quàm qui suprà contrarium tenuerunt, & ex illis nonnulli sibi contrarij, videlicet Ray. Forl. Bal. Angel. Paul. Ca. Alex. & Iason in l. iurisgentium §. sed cùm nulla. ff. de pact. Bar. post Guil. Cu. in ead. l. §. quinimo, col. vl. & ibi quoque Alex. col. pe. ver. iuxta prædicta, Iacob. à S. Geor. in priore le. sub nu. 16. & latè Iason col. 8. versic. videndum est, idem Bar. Angel. & Pau. Ca. in l. si tibi decem, in

De eo quod dictũ est l. si quis argentum, habere locum in donatione tacita.

prin.eo.ti.Bal.in l.2.§.appellata.ff.ſi cert.pet. & in l.vlt. in 5. oppoſ. C.eo.tit. & alij propè infiniti, quos tibi congeſsi in commentariis l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, num. poſtremæ editionis 152. incip. ſicut etiam videmus, C.de reuo. donat. ſed quibus adde Salyc. in l. quod ſi maritus, §. 1. paulò ante fi. ff.de conſti. pecu. & Claud. Seiſſel. in d. l. ſi aliquam rem, col.vl. verſic. ſed tamen ſuſtinendo.ff.de acquir.poſſeſ.

De eo quod dictum eſt l. vlt. de ſacro.eccle. habere locum in donatione tacita.

22 ¶ Sed & in caſu d. l. vlt. C. de ſacroſ. eccle. de quo etiam diximus ſuprà in priori parte, contrarium eius, quod ibi retulimus ex aliorum ſententia, tenuerunt Specul. in titu. de loca. §. nunc aliqua, verſicu. 52. & Bald. in add. illius in verſicu.ſequen.& iterum in addi.eiuſdem titu. de confeſsio. §. nunc videndum, col. 2. verſicu. confeſsio facta in iudicio, & Iaſon in d.l. vlt. in 3. no. C. de ſacroſ. eccle. qui & alios in id citat, qui id tamen mihi dicere non videntur, Et ſi altera opinio eſſet in hoc caſu fauorabiliſsimo ob eccleſiam tenenda, non tamen ſequeretur id obtinere in aliis caſibus.

23 ¶ Quod autem diximus ſuprà poſt principium

pium huius declar. ſcilicet num.2.l. vlt.C.de edic. D. Adr.tol.habere locum in ſubſtituto tacito,non vndequaque certum eſt.quandoquidem huius contrarium ex profeſſo tenuit Iaſon ibi, col. 4. verſicu. ex tertia parte, licèt Bald. inquit, tenuerit contrarium, nec inuenerit contradicentem. verùm Bald. ipſe non obſcurè hanc partem ſecutus eſt, in c.1. col. 4.verſicu.& ideo ſtatuta,de conſtit.dum dicit quòd ſtatuta loquentia de executionibus teſtamentorum præter ordinem iuris communis, non habent locum in ficta ſiue præſumpta ſubſtitutione tacita, vulgari, vel pupillari: quia illa non eſt propriè teſtamentum, ſed ſuppletio teſtamenti.

De eo quod dictũ eſt l. vl. de edic. D.Adr. tol. procedere in ſubſtituto tacito.

24 ¶ Et ego certè haud grauatè in hanc poſteriorem ſententiam inclinarem, niſi vnum eſſet quod me ambiguum reddit, nempe quòd cùm ex legis poteſtate pendet, an quid ſit dicatúrne tale, tunc licèt lex vtatur verbis impropriis, videlicèt habetur pro tali, porrigitur ad talem, talis eſſe intelligitur, & ſimilibus, nihilominus tamẽ id verè ac propriè dicitur factũ, nõ fictè & impropriè, vt no. Bar. & alij in l. ſi is qui pro emptore in 3. quæſtio.

Lex id verè facit quod introducit. etiã ſi vtatur verbis impropriis.

prin. quæ eſt de fictione inductiua in fi.& ibi latè Iaſon nu.222.ff.de vſucap. & diximus ſuprà in 6. declara.huius ſecundæ Partis,nu.7. incip.cùm autem aliquid. At lex eſt quæ ſubſtutionem tacitam facit,ergo non eam quidẽ fictam & impropriam ſed propriã & veram.

25 ¶ Sed etiamnum manet vnus aut alter ſcrupulus, qui me veluti tranſuerſum agunt, ac propemodum in diuerſum trahunt, primus quẽ nos ſuprà attigimus,videlicet quòd ſubſtitutio expreſſa eſt multò potentior quàm tacita,& ideo non licet argumentari ab illa expreſſa ad hanc tacitam, id eſt, de maiori ad minus affirmatiuè, vt omnes & Dialectici & Iuriſconſulti vbique volunt & per ſe ſatis patet: Id enim peræque eſſet,ac ſi diceres,rex expugnare vrbem poteſt, ergo & miles;id enim non admittitur, licèt è diuerſo valeret, vt per glo. & omnes in.c.cum in cunctis, extra. de cler. Alberi. in l. 1. C. de nego. geſt. cum ſimi.

Argumentũ de maiori ad minus affirmatiuè non valet.

26 ¶ Alter, quòd ſi hìc dicamus ſubſtitutum tacitum iuuari hac conſuetudine, continuò ſequetur duas hìc ſpecialitates, aut præſumptiones,cõcurrere.prior quòd ſubſtitutus qui ſecun-

Duæ ſpecialitates non concurrunt.

ſecundus eſt hæres vt diximus ſuprà in 9.declaratio. huius partis num.2.admittitur ad id quod de primo tantùm intelligi debet,ſecundùm ea quæ diximus ſupra in 2.declara.huius 2.partis per totum, & iterũ in 4.declarat.nu. 4.& multis ſeq.Secunda,quòd ſubſtitutus tacitus ſiue præſumptus intelligitur ſub expreſſo, id eſt, debilior ſub fortiore. Duarũ autem ſpecialitatũ concurſus non admittitur,vt no. in l.1.C.de dot.promiſſ.vti nec vnius prçſumptionem & vnius ſpecialitatem ſimul, vt & nos latè diximus in noſtro tractatu Conſtituti,in 3.parte limita.5.num.4. & 5.Ideo tu ampliùs cogita. *Nec vna præſumptio & vna ſpecialitas.*

27 ¶ Sed interim tamen conſidera, an id poſsit ea diſtinctione componi, quam ſcienter fecit Bal.in l.Titius.ff.de hæred.inſtit.ſcilicet ſubſtitutionem tacitam dupliciter fieri:quãdem enim fieri ſubſtitutionem tacitam & verã ex mẽte teſtatoris,ſimúlq; ex aptitudine verborũ prolatorũ,& hanc quidẽ idẽ operari quod expreſſam ſubſtitutionem,vt ibi,& no.in d.l. precibus in gl. parua,C.de impub.& ali.ſub. Quandem autem interpretatiuam , ideſt, fictam ſubſtitutionẽ, quæ & tacita appellatur, quæ procedit ſolùm de mente iuris & per inter- *Diſtinctio.*

terpretationem extensiuã. & hæc tacita substitutio nõ semper operatur idẽ quod expressa, l. vl. C. de insti. & substi. & d. l. precibus. Et hanc dicit fuisse mentem Dy. in d. l. Titius.

VNDECIMA DECLAR.

An hæc consuetudo habeat locum in fideicommisso vniuersali.

1 ¶ VNDECIMO declara, vt si etiã hoc nostrũ statutum haberet locũ in substituto directè, non tamen in fideicommissario etiã vniuersali, illis ipsis rationibus quas in præcedenti declaratione adduximus, contra substitutum directò, quæ multò magis locum habent contra fideicommissarium, præsertim quód ipse fideicommissarius ante restitutionem sibi factam ab hærede non potest propria authoritate possessionem bonorum accipere, nec sibi aliter ius dicere. l. 1. in prin. ff. quor. lega. & l. restituta, in prin. & l. facta. ff. ad SC. Trebellia. & §. restituta, Insti. de fideicom. hæred.

Fideicommissarius ante restitutionẽ nõ potest bo. poss. propria authoritate accipere.

Etiam si restitutio esset facta ipso iure.

2 ¶ Idque etiam si restitutio esset facta ipso iure, vt fit in quibusdam casibus: neque enim propterea in eum transfertur possessio, glo. in l. 1. §. sed & quoties, in verbo, actiones, ff. ad Trebellia. & in l. sancimus, §. cùm autem, in glo. vlt. & ibi Bar. & Bal. ad fi. C. eod. tit. & in

l.vl.in verbo,in rem, C.de sacrosanct.eccles. & in cap.2.in glo.vl.ad fi.de consuetud. Alexan.consi.82.perspectis his, columna secūda, versicu.hoc presupposito,li.2.& Philip.Dec. consi.467.bene & consultè, col.2.versic.non obstat quòd aduersarij.

3 ¶ Atque etiam si fideicommissarius protestetur se non id facere animo inuadendi, Oldra.con.107. circa ius municipale, in 6. quæstio.Bald.consil.234 veritas est ista,libro tertio.Maria.consi.33. prosequendo ordinem in vl.dubio.Iason consil.146. præsupposito sine veri præiudicio,in prin.libro quarto, Ludou. Gozad.consi.93.in causa Mutinensi,columna secunda,versicu.octauò adduco,ex quibus & tu illud intelliges quòd fideicommissarius id faciens ante aditam hæreditatem, tenetur interdicto quorum bonorum: post aditā verò,incidit in pœnam.l.non est dubium, C.de lega.vt etiam voluit Paulus Paris.consi.54.in isto iudicio,columna prima, libro tertio.

Etiámque si fideicommissarius protestetur se id non facere animo inuadendi.

4 ¶ Quinetiam si testator dederit facultatem fideicommissario accipiendi possessionem propria authoritate, quod haud dubiè facere potest, tamen ad id debet interuenire au-

Fideicōmissarius cui facta est potestas capiendi propria authoritate, id facere debet au-

thore prætore.

authoritas prætoris. Bald. conf. 234. veritas est ista, versicu. sed vnum est aduertendum, lib. 3. & Iason dicto consi. 146. lib. 4. Et si nihilominus fuerit hîc fideicommissarius adeò temerarius & præceps, vt spreta hęredis restitutione, possesioné propria authoritate accipiat, ea possesio erit vitiosa, nec impediet hæredẽ mitti in possesionem, ex beneficio. l. vlti. C. de edict. diui Adria. tollen. vt voluit Bar. in l. filiam fratribus, ff. ad SC. Trebellia. Paul. Ca. in d. l. vl. col. 5. versi. in glo. sequen. an fideicõmissarius, C. de edic. diui Adrian. tollend. De quo tamen vide ibi glos. in verbo, legitimo, versicul. item an fideicommissarius, Cy. col. vl. versicul. nunquid fideicommissarius, Bar. col. vl. versi. quæro vtrùm fideicommissarius, Io. Fab. post medium, Alberi. columna 8. ver. sed nunquid fideicommissarius, Angel. paulò ante finem, Sali. columna sexta versicu. reuertor ad glo. Corne. col. pe. versic. in ea, ibi. l. filiam, Alex. col. 11. versic. in eo, ibi, item, Iason col. antepe. versi. in secunda quæstione, Iaco. à S. Georgio, col. antepenul. versic. in ea glo. ibi, filiam fratribus, Philip. Dec. col. quoque antepenul. versi. in ea glo. l. filiã, Franc. Curt. iunior. col. antepenul. versic. circa prædictam & Pe. Ferrar. in tit. for. libel. quo petit. hęredi.

Et si aliter faciat non impeditur hæres mitti in possess.

ex testa.in verbo,iniustè occupauit, in fin. & Philip. Decium,consi.424. proponitur quod magnifica,ferè per totum.

5 ¶ Nec ipse (nondum restitutione illi facta) potest petere se mitti in possessionem, ex d.l. vl. vt ibi voluit glo.in verbo,ex parte,Cy. col. pe.versi.quid in fideicommissario, Bar.col.3. versi.item quærit glo. Bald.col.7.versi.item in hærede hæredis,& col.seq. versic. secundò quærit an substituto,iterúmque col.seq.vers. tertiò se præferendo,Alberi.col.6.versi.item quærit glo.an huius beneficium,Io. Fab.col. 1.versic.fideicommissarius, Angel.col.1.ver. in ea glo.ibi respondeo,Sali.colum.2.versicu. quęro secundò,quid de fideicōmissario,Paul. Cast.col.3.ver. in glosa, ibi respondeo,Raph. Fulgos.columna tertia,versicu.in ead.ibi huius legis, Alexan.columna secunda, versic.in ea,ibi quid dices,Corne.col.3.versicu.in ea in huius legis, Iaco.à S. Georg.col.tertia versic. in eadem,ibi non habere,Iason col.3.versicu. ex secunda parte glo.Philip.Dec.columna 7. versicul.in ea glo.ibi,quid dices, Franc.Curtius iunior,columna 7.nu.43.& sequen. & ipse Bar.in l.vl.columna secunda,versicu.vlterius oppono,dicitur, & ibi Bal.col.2.vers.venio

Ipse autem nondum restitutione facta,non potest petere se mitti in possessionem.

nio ad versi.ita vt, & Raph.Fulgos. columnā secunda,ver.nota & tertiò, per eum text.quō nullū meliorē dicit, C.de codicil. & idē Bar. con.91.in nomine domini amē, in quæstione vertēte in curia,post prin.Bal.in additio.Specul.in tit.de testa. §.sequitur,col. vl.versi. sed an ex fideicommissaria, Angel.con.135.Paucius Masiuoli,in 1.dubio.Paul.Ca.in l.restituta,in prin.versic.& collige ex hac lege,ff.ad SC.Trebellia.& Alexan.in l.centurio,col.9. versic.contrarium tamen puto,ff.de vulga.& pup.substi.& con.4.videtur inspectis his, col. 8.versicu.retenta ergo communi,li.2. Franc. Are.con.37.sequendo ordinem,in 6.eodémque vl.dubio,Ange.Are.in §.quadrupli, col. 12.versic.veniamus ad secundum, Instit.de actio.Iason in l.precibus,col.13.versicu.alia est vtilitas,quia directo,C.de impub.& aliis substitutio.Maria.Soc.iunior con. 92. quoniam coram doctißimo, columna secunda,num.8. libro primo.

6 ¶ Ad hæc quod dicitur nepotem succedere in locum filij sui patris, in succeßione aui vel patrui,l.vt intestato,C.de suis & legitim. & l. posthumorum,in princ. ff. de iniusto testamē. & authent.cessante, & authent. post fratres, C.de

Nepos succedit in locū sui patris.

C.de legit.hæred. cum similibus intelligitur, quando succedit iure & titulo hæreditario, non etiam quando iure fideicommissi, Bald. Rapha. Co.& Floria.in l.cùm ita.§. in fideicõmisso.ff.de legatis 2.Rapha.Co.consi.106. mulier constituit maritum. Benedict.Capra. consil.5. punctus, quædam domina,ante fin. Angelus.Areti. in §.cùm filius,columna prima,Institut.de hæredibus quæ ab intesta. deferunt. cum aliis multis à me congest.in tractatu de iure Primigeniorum.in 40.quæstione num.184.incip.trigesimoquarto cùm plures,& sequen.de quo tamen videbis,quatuor num.illum seq.

Si tamẽ venit iure hæreditario,nõ si iure fideicommissi.

7 ¶ Quid ꝙ fideicommissario non prodest inuentarium ab hærede confectum, etiam restitutione illi facta, vt per Specula. post alios antiquiores in ti.de instrumentor.editio.§.dicto de impugnatione,qui est vl.ver.quid si hęres rogatus,& Iac. Bel. in §.hinc nobis,in 12. quæst.in authen.de hęred.& Fal.vbi & ita dicit tenuisse Lãber: Rãpo. & Ioan. Fab.in l.1. statim post princip. C.de iur.delib.& in §.si extraneis,col.1.ver.sed quæritur nũquid, Instit.de hæred.quæ ab intesta.deferunt. vbi & ipse col.2.ver.in secundovidetur,tradit,ꝙ nec ipse

Inuentariũ ab hærede factum nõ prosit fideicõmissario.

rũ ex vxor. non confirmatur morte nõ habet locum in donatione tacita.

non comprehendatur ſub appellatione cuiuſpiam rei ſimpliciter, vt videmus in ſtatuto diſponente donationem inter virum & vxorem morte non confirmari contra l.1.& l.donatione. l.1. C. de donat. inter vir. & vxor. quod ideo non habet locum in donatione tacita, ex ſententia Soci.conſi.122.circa primũ, col.5.verſi.nec obſtat ſtatutum, li.3.per no.in l.iuriſgentium §. quinimo. ff. de pac.de quibus mox dicemus, & in l.ſi aliquam rem.ff. de acquir.poſſeſ.de quibus etiam non multò poſt loquemur. Subdítque etiam de hoc eſſe caſum in l.ſeruum filij,in fi.ff.de lega.1.ſecũdum intellectum Bar.in l.1.eo.ti.

De eo quod dictum eſt virũ lucrari dotem tacitam.

20 ¶Et idem quoque in ſtatuto, quod defert lucrum dotis aut certæ partis illius marito ſoluto matrimonio, vt nõ habeat locum in dote tacita ſiue præſumpta, contra quàm ſuprà diximus ex aliorum opinione, conſtantiſsimè tenuit & reſpondit Bal.con. 333.cuius exordium eſt,quia iſta dos non fuit vera,li.4.& ex recentioribus clanculum Iaſon conſi.50. pro nobilibus de Auſuſio, col.2.verſi.quintò ad idem, li.1. vbi tamen id dicit haud dubiè procedere ſi eſſet ſtatutum, vt ſtatuta intelligantur ad literam per tex.in l.1. ff. ſi tab. teſta.

ſta. exta.vbi ita ſcribitur, quia ex coniectura & non propriè ſcriptus videtur. qui tex. eſt optimus ad probandum,ea quæ ex coniecturis ſumuntur,vt tacita & præſumpta,propriè non intelligi. Et ſic non debent aſſumi ex ſtatutis præſertim exorbitantibus & correctoriis. Et ita quoque clanculum voluiſſe videtur Alex. con. 122. viſo proceſſu cauſæ inter Hippolytum,col.2.verſi. & clarè no. & col. 3.verſi.ex præmiſsis apparet,li.7.

21 ¶ Quid quod non ſolùm ſtatuta,ſed nec aliæ diſpoſitiones etiam iuris ciuilis,exorbitantes à communibus regulis ipſius iuris communis, loquentes de donatione aut alio titulo, non habent locum in donatione aut alio titulo prĉſumpto & tacito vt in caſu d.l.ſi quis argentum,C. de dona.tenuerunt multò plures quàm qui ſuprà contrarium tenuerunt,& ex illis nonnulli ſibi contrarij,videlicet Ray. Forl.Bal. Angel. Paul.Ca. Alex. & Iaſon in l.iuriſgentium §. ſed cùm nulla, ff. de pact. Bar. poſt Guil. Cu. in ead.l. §. quinimo,col. vl.& ibi quoque Alex.col.pe.ver.iuxta prædicta,Iacob.à S. Geor.in priore le.ſub nu.16. & latè Iaſon col.8.verſic.videndum eſt,idem Bar. Angel.& Pau. Ca.in l. ſi tibi decem, in

De eo quod dictũ eſt l.ſi quis argentum, habere locum in donatione tacita.

prin.eo.ti.Bal.in l.2.§.appellata.ff.ſi cert.pet. & in l.vlt. in 5. oppoſ. C.eo.tit. & alij propè infiniti, quos tibi congeſsi in commentariis l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, num. poſtremæ editionis 152. incip. ſicut etiam videmus, C.de reuo. donat. ſed quibus adde Salyc. in l. quod ſi maritus, §. 1. paulò ante fi. ff.de conſti. pecu. & Claud.Seiſſel. in d. l. ſi aliquam rem, col.vl. verſic. ſed tamen ſuſtinendo.ff.de acquir.poſſeſ.

De eo quod dictum est l.vlt.de sacro.eccle.habere locum in donatione tacita.

22 ¶ Sed & in caſu d. l. vlt. C. de ſacroſ. eccle. de quo etiam diximus ſuprà in priori parte, contrarium eius, quod ibi retulimus ex aliorum ſententia, tenuerunt Specul. in titu. de loca. §. nunc aliqua, verſicu. 52. & Bald. in add. illius in verſicu.ſequen.& iterum in addi.eiuſdem titu. de confeſsio.§. nunc videndum, col. 2. verſicu. confeſsio facta in iudicio, & Iaſon in d.l. vlt. in 3. no. C. de ſacroſ. eccle. qui & alios in id citat, qui id tamen mihi dicere non videntur, Et ſi altera opinio eſſet in hoc caſu fauorabiliſsimo ob eccleſiam tenenda, non tamen ſequeretur id obtinere in aliis caſibus.

23 ¶ Quod autem diximus ſuprà poſt principium

pium huius declar. ſcilicet num.2.l. vlt.C.de edic. D. Adr.tol.habere locum in ſubſtituto tacito,non vndequaque certum eſt.quandoquidem huius contrarium ex profeſſo tenuit Iaſon ibi, col. 4. verſicu. ex tertia parte, licèt Bald. inquit, tenuerit contrarium, nec inuenerit contradicentem. verùm Bald. ipſe non obſcurè hanc partem ſecutus eſt, in c.1. col. 4.verſicu.& ideo ſtatuta,de conſtit.dum dicit quòd ſtatuta loquentia de executionibus teſtamentorum præter ordinem iuris communis, non habent locum in ficta ſiue præſumpta ſubſtitutione tacita, vulgari, vel pupillari: quia illa non eſt propriè teſtamentum, ſed ſuppletio teſtamenti.

De eo quod dictũ eſt l. vl. de edic. D.Adr. tol. procedere in ſubſtituto tacito.

24 ¶ Et ego certè haud grauatè in hanc poſteriorem ſententiam inclinarem, niſi vnum eſſet quod me ambiguum reddit, nempe quòd cùm ex legis poteſtate pendet, an quid ſit dicatúrne tale, tunc licèt lex vtatur verbis impropriis, videlicèt habetur pro tali, porrigitur ad talem, talis eſſe intelligitur, & ſimilibus, nihilominus tamẽ id verè ac propriè dicitur factũ, nõ fictè & impropriè, vt no. Bar. & alij in l. ſi is qui pro emptore in 3. quæſtio.

Lex id verè facit quod introducit. etiã ſi vtatur verbis impropriis.

prin. quæ est de fictione inductiua in fi.& ibi latè Iason nu.222.ff.de vsucap. & diximus suprà in 6. declara.huius secundæ Partis,nu.7. incip.cùm autem aliquid. At lex est quæ substitutionem tacitam facit,ergo non eam quidē fictam & impropriam sed propriā & veram.

25 ¶ Sed etiamnum manet vnus aut alter scrupulus, qui me veluti transuersum agunt, ac propemodum in diuersum trahunt, primus quē nos suprà attigimus,videlicet quòd substitutio expressa est multò potentior quàm tacita,& ideo non licet argumentari ab illa expressa ad hanc tacitam, id est, de maiori ad minus affirmatiuè, vt omnes & Dialectici & Iurisconsulti vbique volunt & per se satis patet: Id enim peræque esset,ac si diceres,rex expugnare vrbem potest, ergo & miles;id enim non admittitur, licèt è diuerso valeret, vt per glo. & omnes in.c.cum in cunctis, extra. de cler. Alberi. in l. 1. C. de nego. gest. cum simi.

Argumentū de maiori ad minus affirmatiuè non valet.

26 ¶ Alter, quòd si hîc dicamus substitutum tacitum iuuari hac consuetudine, continuò sequetur duas hîc specialitates, aut præsumptiones,cōcurrere.prior quòd substitutus qui

Duæ specialitates non concurrunt.

ſecundus eſt hæres vt diximus ſuprà in 9.declaratio. huius partis num.2.admittitur ad id quod de primo tantùm intelligi debet,ſecundùm ea quæ diximus ſupra in 2.declara.huius 2.partis per totum, & iterũ in 4.declarat.nu. 4.& multis ſeq.Secunda,quòd ſubſtitutus tacitus ſiue præſumptus intelligitur ſub expreſſo, id eſt, debilior ſub fortiore. Duarũ autem ſpecialitatũ concurſus non admittitur,vt no. in l.1.C.de dot.promiſſ.vti nec vnius prçſumptionem & vnius ſpecialitatem ſimul, vt & nos latè diximus in noſtro tractatu Conſtituti,in 3.parte limita.5.num.4. & 5.Ideo tu ampliùs cogita.

Nec vna præſumptio & vna ſpecialitas.

27 ¶ Sed interim tamen conſidera, an id poſsit ea diſtinctione componi, quam ſcienter fecit Bal.in l.Titius.ff.de hæred.inſtit.ſcilicet ſubſtitutionem tacitam dupliciter fieri:quãdem enim fieri ſubſtitutionem tacitam & verã ex mẽte teſtatoris,ſimúlq; ex aptitudine verborũ prolatorũ,& hanc quidẽ idẽ operari quod expreſſam ſubſtitutionem,vt ibi,& no.in d.l. precibus in gl. parua,C.de impub.& ali.ſub. Quandem autem interpretatiuam , ideſt, fictam ſubſtitutionẽ, quæ & tacita appellatur, quæ procedit ſolùm de mente iuris & per inter-

Diſtinctio.

terpretationem extensiuã. & hæc tacita substitutio nõ semper operatur idẽ quod expressa, l. vl. C. de insti. & substi. &. d. l. precibus. Et hanc dicit fuisse mentem Dy. in d. l. Titius.

VNDECIMA DECLAR.

An hæc consuetudo habeat locum in fideicommisso vniuersali.

1 ¶ VNDECIMO declara, vt si etiã hoc nostrũ statutum haberet locũ in substituto directè, non tamen in fideicommissario etiã vniuersali, illis ipsis rationibus quas in præcedenti declaratione adduximus, contra substitutum directò, quæ multò magis locum habent contra fideicommissarium, præsertim quód ipse fideicommissarius ante restitutionem sibi factam ab hærede non potest propria authoritate possessionem bonorum accipere, nec sibi aliter ius dicere. l. 1. in prin. ff. quor. lega. & l. restituta, in prin. & l. facta. ff. ad SC. Trebellia. & §. restituta, Insti. de fideicom. hæred.

Fideicommissarius ante restitutionẽ nõ potest bo. poss. propria authoritate accipere.

Etiam si restitutio esset facta ipso iure.

2 ¶ Idque etiam si restitutio esset facta ipso iure, vt fit in quibusdam casibus: neque enim propterea in eum transfertur possessio, glo. in l. 1. §. sed & quoties, in verbo, actiones, ff. ad Trebellia, & in l. sancimus, §. cùm autem, in glo. vlt. & ibi Bar. & Bal. ad fi. C. eod. tit. & in

l. vl.

l.vl.in verbo,in rem, C.de sacrosanct.eccles. & in cap.2.in glo.vl.ad fi.de consuetud. Alexan.consi.82.perspectis his, columna secūda, versicu.hoc præsupposito,li.2.& Philip.Dec. consi.467.bene & consultè, col.2.versic.non obstat quòd aduersarij.

3 ¶ Atque etiam si fideicommissarius protestetur se non id facere animo inuadendi, Oldra.con.107. circa ius municipale, in 6. quæstio.Bald.consil.234 veritas est ista,libro tertio.Maria.consi.33. prosequendo ordinem in vl.dubio.Iason consil.146. præsupposito sine veri præiudicio,in prin.libro quarto, Ludou. Gozad.consi.93.in causa Mutinensi,columna secunda,versicu.octauò adduco,ex quibus & tu illud intelliges quòd fideicommissarius id faciens ante aditam hæreditatem, tenetur interdicto quorum bonorum : post aditā verò,incidit in pœnam.l.non est dubium, C.de lega.vt etiam voluit Paulus Paris.consi.54.in isto iudicio,columna prima, librò tertio.

Etiámque si fideicommissarius protestetur se id non facere animo inuadendi.

4 ¶ Quinetiam si testator dederit facultatem fideicommissario accipiendi possessionem propria authoritate, quod haud dubiè facere potest, tamen ad id debet interuenire au-

Fideicōmissarius cui facta est potestas capiendi propria authoritate, id facere debet au-

thore prætore.

authoritas prætoris. Bald. conſ. 234. veritas eſt iſta, verſicu. ſed vnum eſt aduertendum, lib. 3. & Iaſon dicto conſi. 146. lib. 4. Et ſi nihilominus fuerit hîc fideicommiſſarius adeò temerarius & præceps, vt ſpreta hęredis reſtitutione, poſſeſsioné propria authoritate accipiat, ca poſſeſsio erit vitioſa, nec impediet hæredé mitti in poſſeſsionem, ex beneficio. l. vlti. C. de edict. diui Adria. tollen. vt voluit Bar. in l. filiam fratribus, ff. ad SC. Trebellia. Paul. Ca. in d. l. vl. col. 5. verſi. in glo. ſequen. an fideicómiſſarius, C. de edic. diui Adrian. tollend. De quo tamen vide ibi gloſ. in verbo, legitimo, verſicul. item an fideicommiſſarius, Cy. col. vl. verſicul. nunquid fideicommiſſarius, Bar. col. vl. verſi. quæro vtrùm fideicommiſſarius, Io. Fab. poſt medium, Alberi. columna 8. ver. ſed nunquid fideicommiſſarius, Angel. paulò ante finem, Sali. columna ſexta verſicu. reuertor ad glo. Corne. col. pe. verſic. in ea, ibi. l. filiam, Alex. col. 11. verſic. in eo, ibi, item, Iaſon col. antepe. verſi. in ſecunda quæſtione, Iaco. à S. Georgio, col. antepenul. verſic. in ea glo. ibi, filiam fratribus, Philip. Dec. col. quoque antepenul. verſi. in ea glo. l. filiá, Franc. Curt. iunior. col. antepenul. verſic. circa prædictam & Pe. Ferrar. in tit. for. libel. quo petit. hęredi.

Et ſi aliter faciat non impeditur hæres mitti in poſſeſ.

ex testa.in verbo,iniustè occupauit, in fin. & Philip. Decium,consi.424. proponitur quod magnifica,ferè per totum.

5 ¶ Nec ipse (nondum restitutione illi facta) potest petere se mitti in possessionem, ex d.l. vl.vt ibi voluit glo.in verbo,ex parte,Cy.col. pe.versi.quid in fideicommissario, Bar.col.3. versi.item quærit glo. Bald.col.7.versi.item in hærede hæredis,& col.seq. versic. secundò quærit an substituto,iterúmque col.seq.vers. tertiò se præferendo,Alberi.col.6.versi.item quærit glo.an huius beneficium,Io. Fab.col. 1.versic.fideicommissarius, Angel.col.1.ver. in ea glo.ibi respondeo,Sali.colum.2.versicu. quęro secundò,quid de fideicōmissario,Paul. Cast.col.3.ver. in glosa, ibi respondeo,Raph. Fulgos.columna tertia,versicu.in ead.ibi huius legis, Alexan.columna secunda, versic.in ea,ibi quid dices,Corne.col.3.versicu.in ea in huius legis, Iaco.à S. Georg.col.tertia versic. in eadem,ibi non habere,Iason col.3.versicu. ex secunda parte glo.Philip.Dec.columna 7. versicul.in ea glo.ibi,quid dices, Franc.Curtius iunior,columna 7.nu.43.& sequen. & ipse Bar.in l.vl.columna secunda,versicu.vlterius oppono,dicitur, & ibi Bal.col.2.vers.venio

Ipse autem nondum restitutione facta,non potest petere se mitti in possessionem.

C.de legit.hæred. cum ſimilibus intelligitur, quando ſuccedit iure & titulo hæreditario, non etiam quando iure fideicommiſsi, Bald. Rapha. Co.& Floria.in l.cùm ita.§. in fideicõmiſſo.ff.de legatis 2.Rapha.Co.conſi.106. mulier conſtituit maritum. Benedict.Capra. conſil.5. punctus, quædam domina, ante fin. Angelus.Areti. in §.cùm filius, columna prima, Inſtitut.de hæredibus quæ ab inteſta. deferunt. cum aliis multis à me congeſt.in tractatu de iure Primigeniorum.in 40.quæſtione num.184.incip.trigeſimoquarto cùm plures,& ſequen.de quo tamen videbis, quatuor num.illum ſeq.

Si tamē venit iure hæreditario, nō ſi iure fideicommiſſi.

7 ¶ Quid q̄ fideicommiſſario non prodeſt inuentarium ab hærede confectum, etiam reſtitutione illi facta, vt per Specula. poſt alios antiquiores in ti.de inſtrumentor.editio.§.dicto de impugnatione, qui eſt vl.ver.quid ſi hęres rogatus,& Iac. Bel. in §.hinc nobis, in 12. quæſt.in authen.de hęred.& Fal.vbi & ita dicit tenuiſſe Lãber: Rãpo. & Ioan. Fab.in l.1. ſtatim poſt princip. C.de iur.delib.& in §.ſi extraneis, col.1.ver.ſed quæritur nũquid, Inſtit.de hæred.quæ ab inteſta.deferunt. vbi & ipſe col.2.ver.in ſecundo videtur, tradit, q̄ nec ipſe

Inuentariū ab hærede factum nō proſit fideicōmiſſario.

ipse potest facere inuentarium, vt se eximat debitis hæreditariis, quæ supra vires hæreditatis sunt, vt hæres facere potest. id enim tantum concedi hæredi, nec alibi cautum reperiri, id esse fideicommissario concessum.

8 ¶ De quibus tamē ne erres vide omnino specul.d.tit.de instr.edi.loco suprà citato, & iterum versi. quid si hæres, & ibi Io. And.in addi.Cy. & Bal.in l.2. C.ad Trebel.Iac. Bel.in §.si verò expressum; in authen.de hęre.& falci.Bar.in.l.1.§.1.ff.de iure delib. & in.l.in ratione la. 1.§.quod vulgò col. vl.versi. quæro hæres fecit, & ibi Imo.col.vl.ad fi.& Alexan. col.9.versi.septimo quærit, & col.seq.versic. octauo quærit.ff.ad leg. Falci. Bal.in l.filium quem, col.pe.versic.adhuc quæritur, C.fami. hercis.& in.d.l.vlt.§.cùm igitur, col.4.versic. item quęritur an fideicommissarius, C.de iure delib.& in authē. sed cùm testator col.tertia versic.quæro vtrùm inuentariū, C.ad leg. falci.&.in.l.1. C.cō.de leg.& in.l.1.post prin. C.de bonis author.iudi.poss. Io. Fab.in.§.in extraneis, Insti.de hære.quali.& diffe.Angel. Imo.Raph.Pau.Ca.& Rom. in.l.1.§.si is qui quadringēta, ff.ad SC.Trebel.eundē Angel. in.l.1.§.hæc stipulatio, col.2. versi.& si dictus hęres

De eadē re.

 384

hæres,& ibi Imo.col.3.versicu. item adde,inquantum Angel.dicit quòd si hæres, ff.si cui plusquam per leg.falci. Rom.in repe.§.similiter,char.pen. versic.sed dubitatur nunquid, C.ad leg.falci.Pet.Ferra.tit.for.libel.quo petit.hæred.ex testa.in verbo, purè instituit, Alex.in l.Centurio,col.7.versi.& ex hoc infert ff.de vulg.& pupil. An autem hæres petente fideicommissario teneatur pro illius vtilitate facere inuentarium, vt id obiter dixerim, videbis apud Soci.con. 51. viso testamento spectabilis viri,libro tertio.

An hæres requirente fideicommissario teneatur facere inuentarium.

9 ¶ Sed & illud quoque huc facit, quòd quæ speciali quodam iure ac fauore & priuilegio competunt hæredibus, vt id beneficium continuationis possessionis, non transeunt in fideicommissarios vel vniuersales, sed remanet apud ipsos directos hæredes, vt videre licet in iure patronatus, quod competit dominis in liberos, atque etiam in iure patronatus ecclesiæ. Nam primum probatur, ex l.si patronus,la.1.in prin. & ibi glo.ff.de bon.libertor. & glo.in l.sciendum.ff.de verbor. signific. vti ex illis refert & sequitur Iason in l.precibus, col.12. versicu. secunda vtilitas,C.de impub. & aliis substitutio.Secundum voluit Bar.in l.

Fideicommissarij non habent ea quæ hæredi iure speciali competunt.

Fideicommissariis ius patronatus non competit.

quia perinde, ff. ad SC. Trebellià. per illum tex. qui probat iura ſepulchrorum non tranſire in fideicommiſſarium, quod & huc non modicum pertinet. & ſequitur Bald. in l. vlt. col. pe. verſicul. ſi autem hæreditatem, C. de edic. diui Adria. tollend. & in l. cùm virum, col. vl. verſi. nota quòd non cadit, C. de fideicommiſſ. & Imo. qui dicit ſingula. & no. digniſsimum, in l. ſi patroni, in prin. & ibi Ale. col. 1. ff. ad SC. Trebellia. & idem Alex. in l. centurio, col. 9. verſic. primo, quia in ſubſtitutum, ff. de vulga. & pupil. ſub. & Iaſon in d. l. precibus, vbi ſuprà.

Fideicōmiſſarius nō eſt propriè hæres.

10 ¶ Deinde fideicommiſſarius etiam vniuerſalis non eſt propriè hæres, vt probant ll. de ea re loquentes, videlicet l. ſi filiusfamilias, §. 1. ff. quod cum eo, cùm dicitur, effectu enim quodammodo hæres eſt, & l. poſtulante, §. ſed & in huiuſmodi, ff. ad SC. Trebellia. cùm dicitur, nam & quodammodo in partem hæreditatis ſenatus recipi voluit fideicommiſſarium, & haberi hæredis loco, pro qua parte reſtituta eſſet ei hæreditas. & iterum, l. ſi hæres ab eo, in fin. prin. eo tit. ibi, hæredis vice fungi eum, cui fideicommiſſum relictum eſt. Nam hæ dictiones quodammodo,

do, & haberi loco,& vice, sunt improprietatis & fictionis significatiuæ, l. si me in vacuã, & ibi gl.in verbo, nec amittat,ff.de acq. possession.& l.in suis, ff. de liber. & posth.& §. sed sui quidem hæredes,& ibi glos. in verbo, existimantur, Instit. de hæred. quali. & differẽ.Bar.in l.si is qui pro emptore,col.4.vers. ad hoc respõdeo,& ibi recẽtiores,ff.de vsuca. & in l.2. ff.ad SC. Macedonia. &in l. si maritus.§. legis Iuliæ, qui est primus, post prin. ff.de adulter. Bal. Ang.Imo.& recentiores in l.patris & filij,ff.de vulg. & pupil.cũ similib.

11 ¶Et ita scilicet quòd fideicommissarius non dicitur propriè hæres, tenuit expressè Bald. in l.1.col.3.in 8. oppo. C. qui admit. dum dicit ꝙ fideicommissarius vniuersatis est similis hæredi, per d. l. si filiusfamilias, §.1.sed id quidem secũdum quid, & nõ simpliciter, vt ibi bene declarat,& planius cõ.70. concessio fuit facta,col. 2.versi.propterea istud nomen hæredis,li.2. vbi ex hoc consuluit in pulchro casu.& Angel.d.consi.135. & Anto. con.76. viso pũcto & quæstione,in fi.Imo.in l.qui liberis,§. hæc verba,ff.de vulg.& pupil.Raph. Fulgos.in l.qui cum tutoribus,columna prima, ff. de transactio. Paul. Castr. consil. 12.

Fideicõmissarius non propriè dici tur hæres.

M ij præ-

præſens conſultatio, col.2. verſicul. præterea item, lib. 2. Alex. qui alios multos citat, in l. 1.§. de illo, & ibi quoque Soci, poſt princip. ff. ad SC. Trebellia. ipſe item Alex. in l. in ratione, §.id. vulgo col.pe.verſi.& appel. hæredis, eo.ti.idem Alex.& Iacob. à S.Geor. in rub.C. de impub.& aliis ſubſtitutio.Barb.in repe.l.cùm acutiſsimi, col.56. verſicu. ſed an appellatione hæredis, C. de fideicommiſ.Soci. in rub.ff. de vulg. & pupil. ſubſtit. col. 2. verſicu. prima concluſio ſit, & conſi. 17.poſt conſilium ſupra ſcriptum, col.2.verſic.reſtat nunc reſpondere, li.3.Iaſon in rub.ff.de lega. 1. col. vlt. verſic.extra glo. poſſet, & ibi Aymo Crauetta. nu.37.Philip.Dec.conſi.55.cuius ſuperſcriptio incipit, legitimatio infantis, col.vlt.& Chaſſe.conſi.67. nobilis & potens, col.18.nu.60.& 63.& ſeq.

12 ¶ Ideoque in materia pœnali fideicommiſſarius non venit appellatione hæredis, vt ſatis probat tex. in l.ſi antequam, cum l.ſeq.ff. de SC. Silla. & voluit Fran. Are.in.l.1.col.2. in fi. 1.notabilis, & ibi etiam Soci.col.3.verſi. confirmo hoc ratione, ff.de vulg. & pupil. & ipſe Soci. in d.l.1.§. de illo, in 3. concluſio. & rurſum.in §.ſi is qui quadraginta, col.2.verſi. quia

Propterea nõ venit in materia pœnali.

quia licet, ff. ad SC. Trebellian. & consil. 116. in causa filiorum col. 5. versi. confirmatur ista responsio, libr. 3. Nec etiam in conditione dandi hæredi, l. qui hæredi. §. cum hæreditas. ff. de condi. & demonst. Angel. & Pau. Cast. in l. præcibus, & ibi Iason col. 13. versic. septima vtilitas est, C. de impub. & aliis substitutio. Nec in alia materia strictè interpretanda, idem Soci. in d. l. 1. vbi suprà, ff. de vulg. & pupil. substi. Iason in l. Centurio, col. 11. vltra scribentes, ff. eo. tit. nisi, inquit, aliàs actus redderetur inualidus. & Aymo Crauetta in repe. rub. ff. de lega. 1. nu. 38.

Nec in conditione dandi hæredi.

Nec in alia materia stricta.

13 ¶ Nec in statuto simpliciter loquente de herede, vt voluit Philip. Dec. d. con. 55. & Chassen. d. consi. 67. & alij plurimi, vt videre licet ex Bar. & aliis in d. l. de illo, ff. ad SC. Trebell. licèt nonnulli etiam diuersæ sint sententiæ, suntque in illam rem quædam distinctiones, vt etiam ex iisdem in eo loco videbis.

Nec in statuto simpliciter loquente de herede.

14 ¶ Imo verò non venit fideicommissarius appellatione instituti hæredis, ac nec substituti quidem propriè, cùm nec fideicommissum propriè dicatur substitutio, si credimus Nicol. Mat. Bal. Sali. Pau. Ca. Corne. & Philip.

Fideicõmissum propriè non dicitur substitutio.

 Dec.

Dec.in rub. de impub. & aliis ſubſti. ex quibus ipſe Pau. Ca. id dicit eſſe notandum ad ſtatuta ſimpliciter loquẽtia de ſubſtitutione, vt in eis fideicommiſſum non comprehendatur.licèt Alex. in d.rub. & in rub. ff.de vulg. & pupil. ſub. teneat contrarium quibuſdam rationibus, quibus reſpondet Phil. Dec. in priore illa rub.quãquam rurſus Franc.Curt. iunior ibi adhærens opinioni Alex. conatur ipſius Decij reſponſionibus & rationibus reſpõdere, vt per eos videre poteris. Super quo etiã vide Nicol.Bell.Supputationũ li.3.c.19.

15 ¶ Illud tamen haud dubiè certum eſt quòd in ſtatutis correctoriis & exorbitantibus, cuiuſmodi id noſtrum eſt, vt diximus ſuprà, in præfatione, nũquam venit fideicommiſſarius appellatione hæredis, vt ſcribunt Alex. Soci. & alij recentiores in d. §.de illo.& Fran.Cur. ſenior, conſi.29.in regno Siciliæ, col.pe.verſi. venio ad ſecundum.

Nec in ſtatutis correctoriis & exorbitantibus.

16 ¶ Et vt priuatim ad id noſtrum ſtatutum accedamus, non deſunt qui nuncupatim dicũt nõ habere locum in fideicommiſſariis, videlicet Alex.conſi.82.perſpectis his quæ ſuprascripto themate, per totum, præſertim col.2. verſic.

Qui tenent hanc cõſuetudinem nõ habere locũ in fideicommiſſariis.

versic. secundo respondeo,& multis sequen. lib. 2.quod repetitum est consi.40.li.3.& iterum consil.51. lib.6. Franciscus Curt. senior in addition. ipsius Alex. in d.l.1.§. de illo, ff. ad SC. Trebellian. Iason latè,qui tamen eorum non meminit,consil.146. redemptores, &c. præsupposito sine veri præiudicio,col.1. & 2.lib.4.vbi ita dicit fuisse iudicatum in Senatu Mediolanẽsi.Philip. Dec.in l.vl. col.7. ver.sed ista cõclusio,C.de edic.diui Adr. tollẽd.vbi dicit semper aliàs ꝓcedere in statutis, & cõsi.84.excellẽtissimi doctores,col.2.vers. secũdò quia nõ obstat,& ver.& vlteriùs circa hoc,& con.467.bene & cõsultè,col.2. ver.in contrariũ tamẽ iudico, ver.non obstat ꝙ aduersarij.Iacob.à S.Georgio in l.si sorori,ver. ex hoc infero,C.de iure delib. Catel.Cot.in memor.inci.decreto Mediolanẽsi,col.2. ver. ex quibus omnibus.Claud.Aquẽ.in l.cũ hęredes,in prin.ante mediũ,ver.prędictũ tamẽ statutũ,ff.de acquir.possess.Steph.Bertrã.con. 96. ex themate mihi exhibitæ cõsultationis, col.2.ver.quò verò ad id,li.4.Anto.Corse.in tracta.de potestat.& excellẽtia reg.in 25.quęstio.col.2.intelligẽs tamẽ,nisi statutũ aliter disponeret,vt Pataiij.D.Boẽr.latè,deci.156.an fideicõmissarij,vbi dicit ita ter fuisse iudicatũ

in curia parlamenti Burdegalẽsis. Anto.Rube.consi.121.dominus Ioannes, col.2. versic. sed in casu de quo agitur. Barptol. Chasse. in commentar. consuetud. Burgund. tit. *Des successions*. §.1.col.3. versic.item etiam fideicommissarij. & consi. 19. iuxta prædicta, in 12.dubio, per totum illud dubium. Ludo. Gozad.consil.93. in causa Mutinensi, col. 2. versi.quartò cum in ciuitate.& nouissimè Carol. Molineus, in additio. Alex.d.consil. 82. li.2.& Nic.Bello.supputationum li. 4.ca.19. multis rationibus innixus, sed ea præsertim quòd id statutum non solùm est exorbitans à iure communi, sed & illius correctorium. & ante hos omnes, si non oscitanter legatur, Raph. Fulgo. consi. 230. in quæstione vertente inter spectabilem, post medium, versicu.præterea cùm per statutum, iunctis præcedentibus.

17 ¶ Scio tamen alios esse qui è diametro contrarium tenent, videlicet fideicommissarium esse saisitum ex huiusmodi nostro statuto, & inter hos Paul.Castr.con. 152.viso puncto,& dubio,col.2.ver. ad secũdum quæsitum, li.2. D.Benedict. in repe.cap.Raynucius, in verbo, mortuo itaque testatore, le.2.num. 74.de testa.

Qui contrariũ tenent.

testa. vbi ita dicit fuisse iudicatum in curia parlamenti Tholosani. Picus in l. vlti. super glo. in verbo, ex parte, C. de edi. diui Adria. tollend. Chassen. sibi contrarius consi 62. ex verbis in quadam substitutione appositis, co. pe. versi. item & cùm ita.

18 ¶ Sed aduerte, quòd Paul. Castr. d. consi. 152. loquitur in eo casu quo restitutio verbalis facta est fideicommissario vniuersali. Nam ea, inquit, tantum operatur in illo quoad iura vtilia, quantum aditio hæreditatis in hærede, quoad iura directa, l. facta, in princ. & l. restituta, ff. ad SC. Trebellia. & l. 1. cum ibi no. post glos. ff. de fideicommiss. hæred. petitio. Igitur cùm in hæredem directum post aditam hæreditatem, continuetur, & transferatur possessio quæ erat apud defunctum ex forma huius statuti, consequens est, vt & in fideicommissarium vniuersalem, restitutione verbali facta, transferatur & ipsa possessio: præsertim cùm nihil videatur esse quod queri debeat hæres, qui restitutionem eam fecit. *Quid si restitutio verbalis illi facta fuerit.*

19 ¶ Verùm nec hoc casu putarim transferri possessionem in fideicommissarium: nec iure quidem ciuili, cum verbalis restitutio posses- *De eadē re.*

sionem

ſionem non transferat, niſi tradita & apprehenſa poſſeſsione, cùm ſolis verbis poſſeſsio non transferatur, vt plenè not. in l.prædia,ff. de acquirend.poſſeſsione,niſi interueniat cõſtitutum ſiue precarium, vel retentio vſufructus,aut alius ex his modis qui traduntur in l. 3.in princ.ff.eo.titu.& in cap.2.de conſuetud. Nec ex hoc quoque ſtatuto transferatur,cùm per mortem defuncti, vi illius tranſlata fuerit in hæredem, non in ipſum fideicommiſſarium(vt diximus) neque enim in vtrumque in ſolidum transferri poteſt,vt diximus ſuprà in ſexta declaration.numero octauo,incip. & certè vt tandem.

20 ¶ Nec ſtatutũ hoc noſtrũ loquitur de tranſlatione ſiue continuatione poſſeſsionis ab hærede in fideicommiſſarium, ſed tantùm à defuncto in hæredẽ: igitur nec hoc caſu poteſt habere locum.l.4.§.toties, & ibi Bartol.& alij,ff.de damn.infect.cum aliis multis concordantiis à me collectis in repet.l.ſi vnquam,in verbo,libertis,num.2.& ſequent. C.de reuocand.donatio.Et ita nuncupatim ex facto reſpondit Nicolaus Bellonus,conſi.42.communiter in Italia,per totum,per multa illic allegata quæ tu videre poteris, & idem quoque

De eadẽ re.

tenuit

tenuit.li.4.Supputationum, c.19.

DVODECIMA DECLAR.

1 ¶ DVODECIMO declara, vt procedat in hęrede simplici: aliud enim videri in hærede cũ beneficio inuẽtarij, qui scilicet vt videtur, nõ simpliciter nec absolutè hæres dicitur, sed cũ ea qualitate vel adiectione, cũ beneficio inuẽtarij. Ex quo illud continuò sequitur, eum nõ esse proprium hęredem, nec de eo debere nec posse intelligi id nostrũ statutũ loquens simpliciter de hærede, l.1.§.1.ff.de donat. & diximus plenè suprà in nona declaratione huius secundæ partis, nu.11. sed & hæc quoq; ratio, & sequẽt. vbi etiã videbis id quoq; procedere in materia fauorabili, ne hîc iterũ repetamus. *An hæc consuetudo habeat locum in hærede cum beneficio inuẽtarij*

2 ¶ Hîncque videmus hæredem simplicem, & hæredem cum inuentario non similiter iudicari, sed in multis differre. Nam vt id tibi summatim dicam, Iason post alios in l.vl.§.1.& si præfatam, qui est, col.1.& 2.C.de iure deliberand. tibi sigillatim septem horum discrimina & differentias posuit. Et aliud quoque posuit idem Iason in eadem l.§.in computatione, col.3.ver.pone ergo ꝙ iste filius, & Steph. *Hæres simplex & hæres cum inuentario in multis differunt.*

Bert.

quia perinde, ff. ad SC. Trebellià. per illum tex. qui probat iura ſepulchrorum non tranſire in fideicommiſſarium, quod & huc non modicum pertinet. & ſequitur Bald. in l. vlt. col. pe. verſicul. ſi autem hæreditatem, C. de edic. diui Adria. tollend. & in l. cùm virum, col. vl. verſi. nota quòd non cadit, C. de fideicommiſſ. & Imo. qui dicit ſingula. & no. digniſsimum, in l. ſi patroni, in prin. & ibi Ale. col. 1. ff. ad SC. Trebellia. & idem Alex. in l. centurio, col. 9. verſic. primo, quia in ſubſtitutum, ff. de vulga. & pupil. ſub. & Iaſon in d. l. precibus, vbi ſuprà.

Fideicõmiſſarius nõ eſt propriè hæres.

10 ¶ Deinde fideicommiſſarius etiam vniuerſalis non eſt propriè hæres, vt probant ll. de ea re loquentes, videlicet l. ſi filiusfamilias, §. 1. ff. quod cum eo, cùm dicitur, effectu enim quodammodo hæres eſt, & l. poſtulante, §. ſed & in huiuſmodi, ff. ad SC. Trebellia. cùm dicitur, nam & quodammodo in partem hæreditatis ſenatus recipi voluit fideicommiſſarium, & haberi hæredis loco, pro qua parte reſtituta eſſet ei hæreditas. & iterum, l. ſi hæres ab eo, in fin. prin. eo tit. ibi, hæredis vice fungi eum, cui fideicommiſſum relictum eſt. Nam hæ dictiones quodammodo,

do, & haberi loco,& vice, sunt improprietatis & fictionis significatiuæ, l. si me in vacuā, & ibi gl.in verbo, nec amittat,ff.de acq. possession.& l.in suis, ff. de liber. & posth.& §. sed sui quidem hæredes,& ibi glos. in verbo, existimantur, Instit. de hæred. quali. & differē.Bar.in l.si is qui pro emptore,col.4.vers. ad hoc respōdeo,& ibi recētiores,ff.de vsuca. & in l.2. ff.ad SC. Macedonia. &in l. si maritus.§. legis Iuliæ, qui est primus, post prin. ff.de adulter. Bal. Ang.Imo.& recentiores in l.patris & filij,ff.de vulg. & pupil.cū similib.

11 ¶Et ita scilicet quòd fideicommissarius non dicitur propriè hæres, tenuit expressè Bald. in l.1.col.3.in 8. oppo. C. qui admit. dum dicit ꝙ fideicommissarius vniuersatis est similis hæredi, per d. l. si filiusfamilias, §.1.sed id quidem secūdum quid, & nō simpliciter, vt ibi bene declarat,& planius cō.70. concessio fuit facta,col. 2.versi.propterea istud nomen hæredis,li.2. vbi ex hoc consuluit in pulchro casu.& Angel.d.consi.135. & Anto. con.76. viso pūcto & quæstione,in fi.Imo.in l.qui liberis,§. hæc verba,ff.de vulg.& pupil.Raph. Fulgos.in l.qui cum tutoribus,columna prima, ff. de transactio. Paul. Castr. consil. 12.

Fideicōmissarius non propriè dicitur hæres.

præſens conſultatio, col.2. verſicul. prætereà item, lib. 2. Alex. qui alios multos citat, in l. 1.§. de illo, & ibi quoque Soci, poſt princip. ff. ad SC. Trebellia. ipſe item Alex. in l. in ratione, §.id. vulgo col.pe.verſi.& appel. hæredis, eo.ti.idem Alex.& Iacob. à S.Geor. in rub.C. de impub.& aliis ſubſtitutio.Barb.in repe.l.cùm acutiſsimi, col.56. verſicu. ſed an appellatione hæredis, C. de fideicommiſ.Soci. in rub.ff. de vulg. & pupil. ſubſtit. col. 2. verſicu. prima concluſio ſit, & conſi. 17.poſt conſilium ſupra ſcriptum, col.2.verſic.reſtat nunc reſpondere, li.3.Iaſon in rub.ff.de lega. 1. col. vlt. verſic.extra glo. poſſet, & ibi Aymo Crauetta. nu.37.Philip.Dec.conſi.55.cuius ſuperſcriptio incipit, legitimatio infantis, col.vlt.& Chaſſe.conſi.67. nobilis & potens, col.18.nu.60.& 63.& ſeq.

12 ¶ Ideoque in materia pœnali fideicommiſſarius non venit appellatione hæredis, vt ſatis probat tex. in l.ſi antequam, cum l.ſeq.ff. de SC. Silla. & voluit Fran. Are.in.l.1.col.2. in fi. 1.notabilis, & ibi etiam Soci.col.3.verſi. confirmo hoc ratione, ff.de vulg. & pupil. & ipſe Soci. in d.l.1.§. de illo, in 3. concluſio. & rurſum.in §.ſi is qui quadraginta, col.2.verſi. quia

Propterea nõ venit in materia pœnali.

quia licet,ff.ad SC. Trebellian. & consil.116. in causa filiorum col.5.versi.confirmatur ista responsio, libr. 3. Nec etiam in conditione dandi hæredi,l.qui hæredi.§.cum hæreditas. ff.de condi. & demonst. Angel.& Pau. Cast. in l.præcibus, & ibi Iason col.13.versic.septima vtilitas est,C. de impub. & aliis substitutio. Nec in alia materia strictè interpretanda, idem Soci.in d.l.1.vbi suprà,ff.de vulg.& pupil. substi. Iason in l. Centurio, col. 11. vltra scribentes,ff.eo.tit.nisi,inquit,aliàs actus redderetur inualidus. & Aymo Crauetta in repe.rub.ff.de lega.1.nu.38.

Nec in conditione dandi hæredi.

Nec in alia materia stricta.

13 ¶ Nec in statuto simpliciter loquente de herede,vt voluit Philip. Dec.d.con.55.& Chassen.d.consi.67.& alij plurimi,vt videre licet ex Bar.& aliis in d.l.de illo,ff.ad SC.Trebell. licèt nonnulli etiam diuersæ sint sententiæ, suntque in illam rem quædam distinctiones, vt etiam ex iisdem in eo loco videbis.

Nec in statuto simpliciter loquẽte de hærede.

14 ¶ Imo verò non venit fideicommissarius appellatione instituti hæredis, ac nec substituti quidem propriè, cùm nec fideicommissum propriè dicatur substitutio, si credimus Nicol. Mat. Bal.Sali.Pau.Ca. Corne.& Philip.

Fideicõmissum propriè non dicitur substitutio.

Dec.in rub. de impub. & aliis ſubſti. ex quibus ipſe Pau. Ca. id dicit eſſe notandum ad ſtatuta ſimpliciter loquẽtia de ſubſtitutione, vt in eis fideicommiſſum non comprehendatur.licèt Alex. in d.rub. & in rub. ff.de vulg. & pupil. ſub. teneat contrarium quibuſdam rationibus, quibus reſpondet Phil. Dec. in priore illa rub.quãquam rurſus Franc.Curt. iunior ibi adhærens opinioni Alex. conatur ipſius Decij reſponſionibus & rationibus reſpõdere,vt per eos videre poteris. Super quo etiã vide Nicol.Bell.Supputationũ li.3.c.19.

Nec in ſtatutis correctoriis & exorbitantibus.

15 ¶ Illud tamen haud dubiè certum eſt quòd in ſtatutis correctoriis & exorbitantibus,cuiuſmodi id noſtrum eſt, vt diximus ſuprà, in præfatione,nũquam venit fideicommiſſarius appellatione hæredis,vt ſcribunt Alex. Soci. & alij recentiores in d.§.de illo.& Fran.Cur. ſenior,conſi.29.in regno Siciliæ,col.pe.verſi. venio ad ſecundum.

Qui tenent hanc cõſuetudinem nõ habere locũ in fideicommiſſariis.

16 ¶ Et vt priuatim ad id noſtrum ſtatutum accedamus, non deſunt qui nuncupatim dicũt nõ habere locum in fideicommiſſariis, videlicet Alex.conſi.82.perſpectis his quæ ſuprascripto themate,per totum, præſertim col.2.

verſic.

versic. secundo respondeo,& multis sequen. lib. 2.quod repetitum est consi.40.li.3.& iterum consil.51. lib.6. Franciscus Curt. senior in addition. ipsius Alex. in d.l.1.§. de illo, ff. ad SC. Trebellian. Iason latè,qui tamen eorum non meminit,consil.146. redemptores, &.c. præsupposito fine veri præiudicio,col.1. & 2.lib.4.vbi ita dicit fuisse iudicatum in Senatu Mediolanēsi.Philip. Dec.in l.vl. col.7. ver.sed ista cōclusio,C.de edic.diui Adr. tollēd.vbi dicit semper aliàs ꝓcedere in statutis, & cōsi.84.excellētissimi doctores,col.2.vers. secūdò quia nō obstat,& ver.& vlteriùs circa hoc,& con.467.bene & cōsultè,col.2. ver.in contrariū tamē iudico, ver.non obstat ꝙ aduersarij.Iacob.à S.Georgio in l.si sorori,ver. ex hoc infero,C.de iure delib. Carel.Cot.in memor.inci.decreto Mediolanēsi,col.2. ver. ex quibus omnibus.Claud. Aquē.in l.cū hęredes,in prin.ante mediū,ver.prędictū tamē statutū,ff.de acquir.possess.Steph.Bertrā.con. 96. ex themate mihi exhibitæ cōsultationis, col.2.ver.quò verò ad id,li.4.Anto.Corse.in tracta.de potestat.& excellētia reg.in 25.quęstio.col.2.intelligēs tamē,nisi statutū aliter disponeret,vt Patauij.D. Boër.latè,deci.156.an fideicōmissarij,vbi dicit ita ter fuisse iudicatū

in curia parlamenti Burdegalēsis. Anto.Rube.consi.121.dominus Ioannes, col.2. versic. sed in casu de quo agitur. Barptol. Chasse. in commentar. cansuetud. Burgund. tit. *Des succesions.* §.1.col.3. versic.item etiam fideicommissarij. & consi. 19. iuxta prædicta, in 12.dubio, per totum illud dubium. Ludo. Gozad.consil.93. in causa Mutinensi, col. 2. versi.quartò cum in ciuitate.& nouisimè Carol. Molineus, in additio. Alex.d.consil. 82. li.2.& Nic.Bello.supputationum li. 4.ca.19. multis rationibus innixus, sed ea præsertim quòd id statutum non solùm est exorbitans à iure communi, sed & illius correctorium. & ante hos omnes, si non oscitanter legatur, Raph. Fulgo. consi. 230. in quæstione vertente inter spectabilem, post medium, versicu.præterea cùm per statutum, iunctis præcedentibus.

17 ¶ Scio tamen alios esse qui è diametro contrarium tenent, videlicet fideicommissarium esse saisitum ex huiusmodi nostro statuto, & inter hos Paul.Castr.con. 152.viso puncto,& dubio,col.2.ver. ad secūdum quæsitum, li.2. D.Benedict. in repe.cap.Raynucius, in verbo,mortuo itaque testatore, le.2.num. 74.de

Qui contrariū tenent.

testa.

testa. vbi ita dicit fuisse iudicatum in curia parlamenti Tholosani. Picus in l. vlti. super glo. in verbo, ex parte, C. de edi. diui Adria. tollend. Chassen. sibi contrarius consi 62. ex verbis in quadam substitutione appositis, co. pe. versi. item & cùm ita.

18 ¶ Sed aduerte, quòd Paul. Castr. d. consi. 152. loquitur in eo casu quo restitutio verbalis facta est fideicommissario vniuersali. Nam ea, inquit, tantum operatur in illo quoad iura vtilia, quantum aditio hæreditatis in hærede, quoad iura directa, l. facta, in princ. & l. restituta, ff. ad SC. Trebellia. & l. 1. cum ibi no. post glos. ff. de fideicommiss. hæred. petitio. Igitur cùm in hæredem directum post aditam hæreditatem, continuetur, & transferatur possessio quæ erat apud defunctum ex forma huius statuti, consequens est, vt & in fideicommissarium vniuersalem, restitutione verbali facta, transferatur & ipsa possessio: præsertim cùm nihil videatur esse quod queri debeat hæres, qui restitutionem eam fecit. *Quid si restitutio verbalis illi facta fuerit.*

19 ¶ Verùm nec hoc casu putarim transferri possessionem in fideicommissarium: nec iure quidem ciuili, cum verbalis restitutio posses- *De eadē re.*

sionem

ſionem non transferat, niſi tradita & apprehenſa poſſeſsione, cùm ſolis verbis poſſeſsio non transferatur, vt plenè not. in l.prædia,ff. de acquirend.poſſeſsione,niſi interueniat cõſtitutum ſiue precarium, vel retentio vſufructus,aut alius ex his modis qui traduntur in l. 3.in princ.ff.eo.titu.& in cap.2.de conſuetud. Nec ex hoc quoque ſtatuto transferatur,cùm per mortem defuncti, vi illius tranſlata fuerit in hæredem, non in ipſum fideicommiſſarium(vt diximus) neque enim in vtrumque in ſolidum transferri poteſt,vt diximus ſuprà in ſexta declaration.numero octauo,incip. & certè vt tandem.

20 ¶ Nec ſtatutũ hoc noſtrũ loquitur de tranſ-
De eadẽ re. lation ſiue continuatione poſſeſsionis ab hærede in fideicommiſſarium, ſed tantùm à defuncto in hæredẽ: igitur nec hoc caſu poteſt habere locum.l.4.§.toties, & ibi Bartol.& alij,ff.de damn.infect.cum aliis multis concordantiis à me collectis in repet.l.ſi vnquam,in verbo,libertis,num.2.& ſequent. C.de reuocand.donatio.Et ita nuncupatim ex facto reſpondit Nicolaus Bellonus,conſi.42.communiter in Italia,per totum,per multa illic allegata quæ tu videre poteris, & idem quoque

tenuit

tenuit.li.4.Supputationum, c.19.

DVODECIMA DECLAR.

1 ¶ DVODECIMO declara,vt procedat in hęrede simplici: aliud enim videri in hærede cũ beneficio inuẽtarij, qui scilicet vt videtur, nõ simpliciter nec absolutè hæres dicitur,sed cũ ea qualitate vel adiectione, cũ beneficio inuẽtarij.Ex quo illud continuò sequitur,eum nõ esse proprium hęredem,nec de eo debere nec posse intelligi id nostrũ statutũ loquens simpliciter de hærede,l.1.§.1.ff.de donat. & diximus plenè suprà in nona declaratione huius secundæ partis, nu.11. sed & hæc quoq; ratio, & sequẽt.vbi etiã videbis id quoq; procedere in materia fauorabili, ne hîc iterũ repetamus.

An hæc consuetudo habeat locum in hærede cum beneficio inuẽtarij

2 ¶ Híncque videmus hæredem simplicem,& hæredem cum inuentario non similiter iudicari,sed in multis differre.Nam vt id tibi summatim dicam,Iason post alios in l.vl.§.1.& si præfatam,qui est,col.1.& 2.C.de iure deliberand. tibi sigillatim septem horum discrimina & differentias posuit.Et aliud quoque posuit idem Iason in eadem l.§.in computatione,col.3.ver.pone ergo ꝙ iste filius,& Steph.

Hæres simplex & hæres cum inuentario in multis differunt.

Bert.

Bert.consi.304. visis duobus publicis instrumentis, columna secunda, versiculo cæterum quoad quæsita, lib.1.& alia quoque disces ex glo. Bal.& Paul.Ca.in l.2.C.de repudian.hęredita.& Pau. Castr.in d.l.vl.§. donec, C.de iure deliberan.& ex aliis vbique.

Hæres cum beneficio inuentarij nõ est propriè hæres. vide nume.8.

3 ¶ Et quòd hic hæres cum beneficio inuentarij non sit propriè & omnino hæres, videtur probare tex.in d.l.vl.§. si verò postquam, vbi si hic hæres distulerit facere inuentarium secundum formam ibi traditam, hęres esse omnimodo intelligitur. Ideóque glos.in d.l.vl. §.in computatione, in verbo, confundantur, circa medium, in versic.sed si vltra quartum, illum vocat quasi hæredẽ, veluti impropriũ. Et dicit etiam ibi Bald.col.3.versicu.secundò quæro, quid si est institutus, quòd hic hæres non habet merum nomen hæredis.

Hæres huiusmodi an cõprehendatur in statuto, vide infrà nu.8.& 9.

4 ¶ Ex quo etiam posit videri hinc manare, quod dicitur, statutum vetans hæredem venire aduersus instrumentũ defuncti, non cõprehendere hunc hæredem, cuius fundum ipse defunctus alienauit, sed eum posse non obstante huiusmodi statuto, eum fundum ab emptore vendicare. Ita enim voluit glo. in dicto

§.in

§.in computatione,in illo verbo,confundantur,in fi.& ibi quoque Iacob.Bel.Fran.Tigr. Iaco.Butrig.Bar.col.vl.versic. venio ad vltimam quæstion.Bal.col.penul.versic.vlteriùs quærit glo.Alberi.col. item pe.versic. vltima quæstio.Angel,col.2.versic.in glo.fin.dic hęc vera,Sali.columna secunda,versicu.quęro,omissis quæ sequuntur,Raph. Fulgos. columna vlt.ver.in ea ad fin.ibi, vt damnum, Paul. Castr.columna vlt.versic.vltimo no.Alexan. columna quarta,versicu.in ea glos.ibi,sed qui si statutum,Corne.col.vl.versi.in ea.in fi. Pileus,Iacob.à S.Geor.columna tertia,versicu. in eadem glos.in fi.Iason colũna vltima,versi.in vltima parte glos.C.de iure deliberand. Bartol.dum se remittit ad eũ locum,in l.cùm à matre,& ibi Bald.columna vl.versicu.vltimò quæritur, C.de reiuendicat. Pet.Anc. & Imo.in cap.1.ille columna tertia versicu. sed hic incidenter,in fi. columna tertia,versicul, iuxta prædicta quæri potest, de testa.Idẽ Pet. Ancar.con.6. viso themate quæstionis,col.2. ver.& aduertendum quod dictum.

5 ¶ Et hæc opinio cõfirmari potest ex eo quod in nostra Gallia,in qua est istud statutum cõtinuandæ possessionis defuncti in hæredem, ne- *confirmatio opi. quæ nõ admittit hũc hæredẽ.*

nemini conceditur se hæredẽ dicere cum beneficio inuentarij, nisi priùs impetrata à principe huius rei gratia, vt & expressè cauetur cõsuetudine Burgundiorum, tit. *des successions*, §.13. & non nisi etiam inuentario confecto. Quomodo ergo in eum potest continuari ea possessio? qui nondum est hæres mortuo defuncto: præsertim cùm nullũ sit hoc casu nostri statuti medium inter mortem defuncti & acquisitionem huius possessionis, vt docuit Bald. loquens in casu huius statuti, consil. 330. statutò, col. 1. in 3. quæstion. li. 1. & diximus suprà in 6. declaratio. nu. 9. tum etiam quia, vbi & alios citauimus.

Hæres simplex fauorabilior hærede cum inuẽtario, vide nu. seq.

Hæres simplex repellit hunc hæredẽ etiam proximiorẽ.

Cõsuetudines expressæ in eam rẽ.

6 ¶ Adde quòd heres simplex nostris moribus Gallicanis, est multò fauorabilior hærede cũ beneficio inuentarij, ille enim etiam si sit vlterioris gradus, hunc repellit, vt voluit Masuer. consuetudinum Gallicarum scientissimus, in tit. de successio. & vlti. voluntat. §. itẽ si ille qui est proximior: & hoc vt dicit fauore defuncti, creditorúmq; & legatariorum. Estque eius rei expressa consuetudo apud Melodunenses, c. 107. Aurelianenses, c. 259. Aruernienses, ti. *des successions*, cap. 38. & seq. Borbonienses, ca. 329. & seq. Marchiẽses, c. 248. Niuer-

uernienses,ti.*des successions*,§.28.& seq.Ideóque in his rescriptis principũ quæ in eam rem impetrantur,solet apponi ea clausula,*pourueu qu'il n'y ait autre qui se porte heritier simple.*de qua clausula videbis nonnulla apud Chasse. in d.§.3.*des successions*,in glo.1.

7 ¶ Ego tamen aliter censeo, nempe hunc hæredem cum beneficio inuẽtarij esse saisitum beneficio huius consuetudinis: neque enim negari potest quin ipse hæres sit, nec illi eam appellationem tollere beneficium inuentarij,nec cætera in fauorem hæredum introducta.Imò verò illi ampliores fauores tribuere, ne scilicet teneatur vltra vires hæreditarias, & alia quæ inde sequuntur descripta ab his quos suprà citauimus,nu.huius declarationis 2.incip. híncque videmus. Quomodo igitur quod introductum est fauore illius,posit aut debeat in eius odium retorqueri? l. quod fauore,C.de legibus,cum similib. ibi adductis. Aut quod ad augmentum à lege statutum est operetur diminutionem? l.legata inutiliter,ff. de leg.1. & l.cùm vinum, & ibi Alberi.ff.de tritico vino & oleo legat. cum infinitis similibus.

Authoris in hoc dubio sententia.

Et quic-

8 ¶ Et quicquid suprà dictũ est, hic hæres qui fecit inuẽtarium, tam propriè hæres est quàm qui non fecit, & talem illum lex appellat vbique, vt patet ex d.l.vl.in prin.& in omnibus, §.vbique, C.de iure deliber. Nec contrarium dixerunt, nec senserunt ij quos supra citauimus, loquentes in statuto vetante hæredem venire contra instrumentum defuncti, sed potius contrarium dum dicunt hæredem, qui fecit inuentarium, nõ impediri, quominus suũ fundum vendicet: non ea quidem ratione innixi, quòd hic hęres impropriè sit hęres (quod non prætermisissent si ita intellexissent) sed quia statutum debet intelligi secundum ius commune, ne hæres ipse damnum indebite patiatur. Ea enim est eorum ratio.

Hic hæres propriè hæres est.

9 ¶ Quanquam sunt qui & in eo casu dicunt etiam hunc hæredem stante eo statuto, non posse suam rem alienatam à patre vendicare ob id statutum, quod aliàs esset superfluum, videlicet Pileus quæstion.23. incipient. pater fundum. & Iacobus Ra. & Cy. qui dicit omnes modernos cum eo consentire, in d.l. vltim.§.in computatione, in quinta questio. & ibi quoque Raymun. & Oldrad. & Ioann. Fab.col.pen.totius l.versi. sed quid si est statutum

Contra id quod dictũ est supra nu me.4.

titũ.& prçterea Pet. Anca.in d.cap.1.colũna tertia,versi. sed hic incidenter,ad fin. versi.de testa. De qua re & nos latiùs dicemus in nostro tractatu,cui titulus est, Nihil frustra.

10 ¶ Sed vtcunque sit, intelliges vtrosque esse in ea opinione,vt hæres cum beneficio inuentarij comprehendatur sub statuto, nisi aliud præter proprietatem vocabuli, vt non absre scripserit Firmianus in suo vberrimo lexico,in verbo,hæres propriissimè,num.76.hæredis appellatione in statuto venire hæredem cum beneficio inuentarij, per not. à Bartol. Bald.& ceteris in d.l. vlt. *Hæres hic an comprehendatur in statuto loquente de hærede.*

11 ¶ Quod & hinc quoque facilè colligitur, quòd licet verba contractuum sint strictè interpretanda ac propriè, l. quicquid adstringendæ,ff.de verbor. obligat. Tamen si feudum vel emphyteusis sit concessa cuipiam pro se & hæredibus, admittitur hæres cum beneficio inuentarij, peræquè ac alius qui inuentarium non fecit, vt non obscurè voluit Alex. consil.19. super eo de quo quæritur, li. 5.nam vt ibi dicit in fin. illius consi. inuentarium ab hærede factum, illud tantùm operatur, vt non teneatur vltra vires hæreditarias. *Hæres hic compr. henditur in concessione facta alicui pro se & hæredibus.*

N

rias.& ſequitur Franciſcus Curtius ſenior,qui à nullo alio dicit fuiſſe tactum,conſil.83. deus pius Ieſus,colum.5.verſicul.ſed quid opus eſt tot ſuffragiis.

12 *Hic hæres ſimpliciter hæres eſt.* ¶ Nec verum eſt, quod ſuprà in princip. diximus, hunc non dici ſimpliciter hæredem, ſed ſecundum quid, ſcilicet cum ea adiectione vel qualitate cum beneficio inuentarij. Nam & hic hæres ſimpliciter dicitur & appellatur, vt patet ex d. l. vltim. in locis infinitis, de iure deliberand. vt iam ſuprà diximus. Et licèt nonnunquam à noſtris interpretibus ita vocetur,non tamen fit,vt ea qualitas ſiue adiectio tollat ſimplicem hæredis appellationem, ſed vt oſtendat hæredum alios eſſe cum inuentario, alios ſine inuentario: illóſque ſibi cautiùs quàm hos prouidere, vt qui non tenentur vltra vires hæreditarias: quippe qui faciendo inuentarium vocatis creditoribus palam exibent ac exponunt vires ac facultates hæreditatis, omnémque fraudandorum creditorum ſuſpicionem tollunt: quod non faciunt ij qui inuentarium non faciunt, vt non immeritò non audiantur, nec eis credatur, ſi dicant credita eſſe ſuprà vires hæreditarias, cùm facultatem pro-

probandi contrarij ſubſtulerint, bona occupando, nullo facto inuentario.

13 ¶ Et ſi admittamus vt dicatur hæres ſecundum quid, tamen non obſtat, quominus comprehendatur ſub hac conſtitutione, cùm ſit eadem vtriuſque ratio, quo caſu idem iudicamus de eo quod nominatur cum adiuncto, ac de eo quod ſimpliciter profertur, ex ſententia Pau. Ca. in l. ſerui electione, §. Labeo ait, ff. de lega. 1. & Philip. Dec. in l. 1. colum. 1. verſicul. ſed poteſt reſponderi, C. de ſucceſſ. edic. vbi id dicit no. Et bene facit quod tradit Rom. in ea ipſa l. 1. colum. 2. verſicu. & ex his fit. Et quia etiam huiuſmodi adiectio non ponitur ad differentiam ſubſtantialem, ſed ad differentiam terminorum, id eſt, ad deſignandum & diſtinguendum vnum ab altero, quo caſu non habet locum quod diximus de differentia eius quod ſimpliciter dicitur, & eius quod ſecundum quid, vt voluit Soci. conſil. 25. viſo ſtatuto, col. 2. verſicul. iſta concluſio probatur, lib. 3.

Idem iuris eſt ſimplicis et eius quod habet adiũctũ, cùm eſt eadẽ ratio.

14 ¶ Sed nec quicquam in contrarium facit tex. in dicta l. vlti. §. ſi verò poſtquam, cùm dicitur, hæredem non confecto inuentario intel-

Reſpondet ad cõtraria.

ligi omnimodo hæredem. Nec glo. in d. §. in computatione, in verbo, confundantur, loquens de quasi hærede. Nec quod Bald. ibi videtur voluisse, hunc non habere merum nomen hæredis. Nam quantum ad primum, nõ eò spectat, vt hæredes, qui non fecerunt inuentarium sint magis hæredes, quàm qui fecerunt, vt satis declarat glo. ibi, in verbo, omnimodo, & ibi quoque doctor. Nec ea glo. in verbo, confundantur, illud dicit quod ex ea diximus, sed aliò respicit, vt ex ea videre est. Sed nec Baldus hunc negat habere merũ nomen hæredis, sed illud tantùm dicit, vbi fit inuentarium, considerari effectum & vtilitatem, & non merum nomen hæredis: quod scilicet habet hæres qui fecit inuentarium. ita enim necesse est eũ intelligere, & consequenter illum tribuere merum nomen hæredi ei qui fecit inuentarium.

15 ¶ Quod autem postea dictum est hunc non esse hæredem cum hoc beneficio, nisi priùs impetrata à principe eius rei venia, & confecto inuentario, ita scilicet vt antè non possit dicere se saisitum, nec tamen vllum esse medium inter possessionem defuncti & hæredis, facilè diluitur. Nam hæres continuò post

Ad idem.

mortem

mortem defuncti, ipso iure hæres est, & consequenter possessor vi huius statuti, etiam nō impetrata principis venia, nec inuentario confecto, sed non gaudet priuilegio inuentarij, nisi illis primùm completis. Ideo interim non impeditur conuenire debitores hæreditarios, vt prodit Bart. in dicta l. vltima, §. donec, in fine, & ibi quoque Angel. in fin. Paulus Ca. col. 2. versi. quærit hic Barto. & Iacob. à S. Georg. versi. quæro vtrùm hæres, C. de iure delib. & ipse Bar. in l. vlt. col. 2. versic. concessum priuilegium, & ibi item Angel. ad fi. versic. ex prædictis apparet, C. de fruct. & lit. expens. Guid. Pap. decisio. Delphin. 571. aliqui doctores in iure scribentes, col. 2. vers. sed nunquid hæredes, D. Boër. decisio. 53. insuper in audientia, paulò ante medium. Vide tamē Angel. & Imo. in l. 1. §. si stipulatio, ff. si cui plus quàm per leg. Falcidiam.

Hæres cum inuentario potest conuenire debitores hæreditarios.

26 ¶ Quod postremò dictum est nostris moribus hæredem simplicem veluti abigere hæredem cum beneficio inuentarij, nihil huc pertinet, præsertim cùm huius rei sit alia peculiaris ratio vt diximus. Scio autem à nonnullis dubitatum fuisse, an si huiusmodi hæres cum beneficio vendiderit rem quampiam hæredi-

Ad idem.

tariá, ſit locus retractui, de quo tu vide Chaſſe. in commentariis conſuetudinis Burgund. tit. *Des retraicts*, §. 1. in verbo, *Son heritage*, & conſil. 22. conſuetudine cauetur, & Claud. Marlet. conſil. ſeq. deceſsit Catharina, col. pe. verſicul. item & per quæ, & ſeq. vſque ad finem conſilij.

XIII. DECLARATIO.

An hæres ſimplex remotior qui proximiorē cū inuentario abigit, iuuetur hac conſuetudine.

1 ¶ SED maius dubium eſt (& id erit vice DECIMAE TERTIAE declarationis) an poſteaquam proximior ſe geſsit pro hærede cum beneficio inuentarij, alius remotior dicit ſe velle gerere pro hærede ſimpliciter, & ideo repellit proximiorem ex multis conſuetudinibus (vt diximus ſuprà in præcedenti declaratione, num. 6. incip. adde quòd hæres) Vtrum hic remotior erit ſaiſitus vi noſtri ſtatuti? quod videtur, quia cùm ille proximior ſuperueniente hoc ſimplici repellatur, & è medio tollatur, pro mortuo habendus eſt, & perinde ac ſi non eſſet in rerum natura, l. pater filium, & ibi glo. ff. de inoffic. teſta. & l. 1. §. ſed & ſi patruus, ff. de coniung. cum emancip. liber. & l. 2. §. ſed ſunt ſui, & ibi Bar, ff. ad SC. Tertul. cum aliis multis concordant. à me

collectis in tracta. Primigeniorum, quæst.52. num.16. incip.quarta ratio.

2 ¶ Imò verò hic simplex hæres, quanuis is sit vlterior gradu, habetur tamen pro propinquiore, remoto illo propinquiore, veluti inhabili existente simplici hærede. Neque enim aliis obstat, qui inhabilis est, l. si post mortem, §. liberi, ff. de bonor. possess. contra tabul. Bal. in l. si quis prioris, §. talem, C. de secund. nup. vbi ex hoc decidit pulchrum casum, & post eum Alexan. in additio. Bart. in l. 1. §. qui habebat, ff. de bonor. possessio. contra tabul. & in sua disputat. incipien. Sigismundus, in 3. dubio, col. 1. cum aliis multis concordant, à me cõgestis in illo ipso tractatu Primigeniorum, in 3. quæstio. per totum, præsertim num. 5. incip. ego verò, & aliis multis sequent. vsque ad fi. illius quæstionis. *Inhabilis aliis non obstat.*

3 ¶ Sed vnum est, quod admodum obstare videtur. Nam cõfestim mortuo defuncto, possessio quæ apud illum erat tempore mortis ipsius, transit in illum proximiorem tunc habilem ad succedendum, & simpliciter & cum beneficio inuentarij, nisi alius superueniret qui se simpliciter hæredem gereret. Quomo- *Rationes in contrarium.*

do igitur illa possessio defuncti poterit in hunc posteriorem, qui postea se gerit hæredẽ simplicem, transire? cùm nullum sit medium inter mortem defuncti, & possessionem hæredis, vt expressè dicit Baldus in casu huius nostri statuti loquens, consi.330. statuto cauetur quòd conductor, col.1.in 3.quæst. lib.1.& latiùs diximus suprà in 6. declarat. huius 2. partis, nu.9.incip.tum etiam quia nullum, & alibi sæpe in hoc tractatu.

Medium nil est inter mortẽ defuncti & possessionẽ hæredis.

4 ¶ Præsertim cùm ille proximior qui se gessit pro hærede cum beneficio inuentarij, fuit statim saisitus à morte defuncti, vt diximus in præcedenti declaratione, ideo hic qui superuenit, non potest se dicere fuisse retro saisitũ, cùm duo in solidum eandẽ rem eodem modo possidere non possint, l.3.§. ex contrario, ff.de acq. possession. & voluit Baldus in hoc eodem statuto loquens, consil. 454. quidam Ioannes decessit, ad fi.lib. 1. & alij quos tibi collegi in illa eadem sexta declaratione, nu.8, incip.& certè vt tandem.

Duo in solidũ rem eandem possidere non possunt.

5 ¶ Nec potest hic hæres dicere se saisitum per expulsionem alterius proximioris, qui idem fuerat saisitus, vt cuius non sit hæres, ideo ab

eodem

eodem repulso non potest continuari possessio in hunc repellentem, qui illius repulsi hæres non est: ex quo fit, vt in eo non possit habere locum nostra consuetudo, quæ loquitur de mortuo & hærede illius. Ideo cùm verba consuetudinis non huic conueniant, nec eius quoque dispositio, l. 4. §. toties, & ibi Bar. & cæteri, ff. de dam. infect. & ca. indénitatibus, §. sed cùm eas, de elect. libro sexto, glo. in cap. quoniam, in verbo, qui simul, extrà de vita & honesta cleric. cum infinitis concord. à me adunatis in repe. l. si vnquam, in verbo, libertis, nu. 2. incipien. nam & vbi, C. de reuocand. donationibus.

Verba si dispositioni nõ conueniunt, nec eius dispositio locũ habet.

6 ¶ Nisi dicas, adueniente hoc hærede simplici, in eum confestim omnia iura hæredis, ab illo qui vt proximior se hæredem cum beneficio inuẽtarij gesserat, in hunc qui simplicem se gerit transfundi, vt in simili dicitur in l. 1. in prin. ff. ad Trebelli. & in alio casu diximus in nostro tractatu Retractuũ, tit. 1. §. 1. in verbo, *le pris que la chose aura cousté*, nu. 39. incip. nec dici potest. Sed tamen id vix summo iure obtinere posset, cùm nec possessio in casu illius, l. 1. in fideicommissariũ transeat, vt etiam latè diximus suprà in decima declaratione hu

Ratio in cõtrarium.

Responsio.

ius

ius ſecundæ partis.

7 ¶ Sed nec vnquã aliàs ipſo iure tranſeat poſſeſsio in alium, niſi in caſibus ſpecialibus à iure aut conſuetudine introductis, inter quos hic non eſt cùm non comprehẽdatur ſub hac noſtra conſuetudine. Credo tamẽ quòd ſi res veniret in controuerſiam, admitteretur hic hæres aduerſus alios extraneos occupantes res hæreditarias, ſed non aduerſus primum illum hæredem, præſertim ſi poſſeſsionem realem apprehendiſſet: ſuper quo vide quod in ſimilibus dicemus infrà, in tertia parte, declaratio. 4. num. 5. incipien. in quo illud, & in 4. parte, declarat. 5. nu, 23. incipien. illud tamen fateor, & ſequen.

Ad idem

Authoris opinio.

XIIII. DECLARATIO.

1 ¶ DECIMO QVARTO declara, an hoc ſtatutum habeat locum in filio adoptiuo hærede. Nam illud ſcire debes, filios adoptiuos ſuccedere de iure cõmuni: vel ſolos, ſi nulli alij ſint legitimi & naturales: vel cum illis, ſi qui ſunt. l. ſi te parens, C. de ſuis & legitim. & l. penul. §. & ſi quidem, C. de adoption. Etiámque de iure authent. vt per Cy. in authent. in ſucceſſione,

An hæc conſuetudo habeat locum in adoptiuo hærede.

Adoptiui ſuccedũt de iure cõmuni

ſione,C.de ſuis & legitim.quam legit ſub ti. ad SC.Tertulian.Idque etiam in regnis, atque ita vt & aſcendentes & vxoré excludant. Eíſque debentur alimenta,legitima,& quarta,vt latè ſigillatim deſcripſimus in repetiti. l.ſi vnquam,in verbo, ſuſceperit liberos, numero 18.aduerte tamen, & multis ſequentib. & in tractatu, Primigeniorum, in 84. quæſtione, vbi & alia multa huc pertinentia poſuimus.

Etiam in regnis.

Eíſque debentur alimenta, legitima, & quarta.

2 ¶ Verùm in Gallia ij non ſuccedunt, vt & priori loco diximus, nume. 22. & poſteriori, numero,10.ex ſententia Maſuerij, in titu.de probatio. verſiculo, item & ſi defunctus, & D.Benedict.in repet.cap.Raynucius,in verbo,& vxorem nomine Adelaſiam, num.758. & nú.760.Sed quia non noſtris tantùm Gallis canere voluimus,ſed & aliis apud quos ius commune in eá re obſeruatur,vt ſcilicet adoptiui filij ſuccedant,qui & ipſi hoc noſtro ſtatúto vtútur,vt hæres ſit ſaiſitus.ſunt enim prę ter Gallos & alij plurimi,qui hoc iure vtũtur vt diximus ſuprà in præfatio.decla.2.nu.3.incipien.éſtque ſimile.Ideo & apud illos putârim filium adoptiuum hæredé eſſe ſaiſitũ: eſt enim verè hæres,licèt ſit fictus filius, vt plenè proba-

Sed in Gallia non ſuccedunt.

Quid in patria iuris cõmunis.

probauimus in d.l. ſi vnquam, vbi ſuprà, nu. 7. incip. ſed & Baldus.

Quid ſi conſuetudo vtatur verbo naturæ.

3 ¶ Quod tamen ſemper intelligo, cùm id noſtrum ſtatutum vel conſuetudo ſimpliciter loquitur de hærede, videlicet vt hæres ſit ſaiſitus. Nam ſi aliquam adiectionem, aut qualitatem naturæ addat, videlicet proximior conſanguineus hæres, aut aliud quidpiam ſimile, non putarem adoptiuum intelligẽdum, cùm ſit nomen iuris, non naturæ. Et hîc etiam vide quæ ſcripſimus in tractatu Nobilitatis, c. 15. nume. 5. extende ſecundò, & ſeq.

XV. DECLARATIO.

An hæc conſuetudo obtineat in iis qui non iure ſanguinis aut teſtamẽti ſuccedũt.

Vir et vxor ſibi ſuccedũt ſi deſint legitimi aut teſtamentarij hæredes.

Etiam ſi vir ſit clericus.

1 ¶ DECIMA QVINTA declaratio igitur hęc erit, an noſtrum ſtatutum habeat locum in his qui non iure ſanguinis aut teſtamenti ſuccedunt, verbi gratia (nam horũ nonnullos huc afferre nobis operæ precium viſum eſt) vir & vxor deficientibus legitimis & teſtamẽtariis hęredibus, ſibi inuicem ſuccedunt, l. 1. ff. vnde vir & vxor, & l. 1. C. eo. tit. ídque etiam expreſſè ex multis cõſuetudinibus Franciæ, vt apud Pictauos, cap. 230. Etiámque vir clericus & vxor ipſius, vt voluit Odofre. in ſumma, tit. de ſuc-

ſucceſsio.ab inteſtato, quem refert & ſequitur Albe.in dicta l.1.& ibi quoque poſt eum Iaſon col.1.C. vnde vir & vxor,& de hoc eſt bonus tex.in cap.ſi quis presbyter,C.de epiſcop.& cleric.Atque etiam ipſe vulgò conceptus,& vxor, Baldus in l.ſi qua illuſtris,circa medium,verſi.quæro quis ſuccedit,C.ad SC. Orphi. *Etiámque ſi ſit vulgo conceptus.*

2 ¶ Imò verò & ſocer nurui, ſi vir non extat, & è diuerſo, ſi verum dicit Bald. in d.l.1.poſt medium,verſicu.item quæro ſi non extat vir, C.vnde vir,& vxor,motus quod nomen ſoceri à matrimonio deriuatur,l.cui etiam.§.affinitatis,ff.de poſtulan.& ita dicit intelligi glo. in §.mariti in verbo,poſtea,in fi.Inſt.de nup. quę videtur voluiſſe agnatos viri & vxoris ſibi inuicē ſuccedere excluſo fiſco . quam quidem glo. ad hoc ſummè extollit Nicol.Neapol.ibi,& Ioan.Plat. qui eam ſequitur, vti etiam Guid. Pap. in ſuis ſingul.ſingul.78.incip.conſanguineus. *An etiā ſocer nurui et è diuerſo.*

3 ¶ At eam glo.reprobant Ioan. Fab.& Angelus Aret.qui eam tamen dicit ſingul.in dicto §.mariti . Verùm id illam non dixiſſe ad quod allegatur, ſed aliud quippiam tradit Iaſon *De eadē re.*

son in dicta l.1.columna 2. versi.nunquid autem in hac l.C.vnde vir & vxor,vt ibi videre poteris. Sed quicquid sit,illam Baldi sententiam reprobarunt Rapha. Fulgos.Paul.Cast. Ro.Alexand.Franc. Are. Philippus Corne. Iason & Philipp. Dec.in dicta l.1.Sed & ipsemet Bald. in contraria sententia fuit, in l.vl. col.4.ver.itē quęritur an sit inuenire,C.vnde legit.& Nicolaus Perus.in tract. de successio. ab intestato, col.1.idque optimis rationibus, vt & ibi videre poteris, & hanc sequimur in Gallia.

4 ¶ Item tutor succedit pupillo, excluso fisco, secundum glos.in l.quò tutela,ff. de reg. iur. quam dicit singul. Dy.& ibi Alberi.& Corne.qui illam sequuntur in dicta l.1. C.vnde vir & vxor.Sed & eam sequitur Bal.ibi, & in l.si quis filio exhęredato,§.eius qui,paulò ante fi.ff.de iniusto testa.& in d.l,si qua illustris, circa medium,C.ad SC.Orphit. Matth. Afflic.in.c.1.in verbo,bona vacantia,col.1.vers. item tutor deficientibus,ti.quæ sint Regal.

Tutor succedit pupillo.

5 ¶ Sed contrarium tenuit Bar. in dicta l.quò tutela,per l.nutritoribus, C.cōmunia de successio.quo in loco & idem tenuit ipse Bar.& præ-

Qui contrarium tenent

præterea Angel.Ro.& Paul. Ca. & iidē Angel.Ro.& Iason in l.1.C. vnde vir & vxor,& Bal.ſibi contrarius in l.1.col.4.verſi.itē quæritur cum tutor, C.vnde legit. & in l.cùm in eo,in fine,ff.de pact.Sed qui priorē illam opinionem ſequuntur, reſpondent ad dictam l. nutritoribus, quòd loquitur in nutritore, qui non ſubiacet periculo,neque obligatur ratione malę adminiſtrationis.Sed huic rationi cōtrà reſpondet Roma. in dicta l.1.cui item ibi reſpondet Corne. qui tamen reliquit cogitandū,vti apud eos videre poteris. In Gallia autem ſcio obſeruari vt tutor non ſuccedat.

6 ¶ Præterea ſi qui eſt in aliquo collegio, moriatur ſine aliis hæredibus, ei ſuccedit illud collegium ante fiſcum,per d.l.ſi quis filio exhæredato,§.eius qui,ff.de iniuſto,rupt.& irri. teſta.vbi Bar.& Angel.no.quòd artifici morienti ſine hæredibus, ſuccedit collegium illius artis.& l.recuſare,§. item ſi municipes,ff. ad SC.Trebellia.& l.1.C.de hęre.decurio.ex qua no.Bar.quòd ſi aliquis ex cōſiliariis cuiuſdā oppidi decedat ſine hærede, ſuccedit eorū ordo,excluſo fiſco. Sed & Bald.ibi no.ꝙ doctori ſuccedit vniuerſitas. et l. formularij, C. de tracta.& ſtatuis,li.12.per quam dicit Nico.

Collegium ſuccedit ſodalibus eius collegij.

Vniuerſitas ſuccedit doctori.

Neapoli. quòd ſcholaſtico morienti ſine hærede, ſuccedit vniuerſitas ante fiſcum. Et voluit etiã in vniuerſum de omni collegio, Bal. qui tamen limitat, in l. 1. §. vlt. C. de conſt. pecu. Angel. in d. l. nutritoribus, C. communia de ſucceſsio. Mart. Lauden. in tracta. de principe, verſ. 505. incip. collegium ſuccedit collegiato. & in tracta. de fiſco, verſi. 239. regulariter ab inteſtato. Iaſon in d. l. 1. col. vlti. C. vnde vir & vxor, & Matth. Afflic. in cõſtitutio. Siciliæ. incipien. ſi quando contingit, in fi.

Eccleſia ſuccedit clerico.

7 ¶ Ad hęc eccleſia ſuccedit clerico, excluſo fiſco, & hoſpitale ipſum expoſito, Præfectus prætorio, ſuo præfectoriano, monaſteriũ ſuo monacho. Vt de primo eſt text. in d. l. ſi quis presbyter, & ibi Baldus, de epiſcop. & cleri. & in §. interdicimus, in authentic. de eccleſiaſti. tit. & in §. ſi verò filij, in authenti. vt cùm de appellat. cognoſcit. & in cap. pe. & vlt. 12. quæſt. 5. & voluit etiam Innocent in cap. cùm in officiis, columna ſecunda, verſicu. ſi autem plures, & ibi Anto. col. 2. verſic. quid ſi in bonis propriis, & Imo. columna quarta, verſic. tangit etiam, de teſta. Bal. in dicta l. ſi quis filio, §. eius qui, in fi. ff. de iniuſto teſtam. Iacob. Are. in l. ſi quis filio exhæredato, de iniuſto teſta.

-sta. Iacob. Areti. in l. si quis filio exhæredato, de iniusto testa. & Bald. in d. l. 1. C. de hæred. decurion. Marti. Laud. in d. tracta, de princi. versi. 420. nobiles succedunt, in fi.

8 ¶ De secundo, scilicet de hospitali, Bald. in d. l. si qua illustris, columna secunda, ver. quæro quis succedat, C. ad SC. Orphiti. Sed hoc non admittit Paul. Ca. in d. l. nutritoribus, C. communia de legat. De tertio, id est, Præfecto prætorio, est tex. sing. in l. vl. C. de appari-tor. Præfector. Prætor. lib. 2. *Hospitale suc. edit exposito.* *Præfectus prætorio, præfectoria no.*

9 ¶ De quarto, idest monasterio, est tex. in. §. sed & hoc præsenti, in authen. de sanctißimis episco. & authen. nisi rogati, C. ad SC. Trebellia. & in c. in præsentia, de probatio. Quãquã id obseruatur in Gallia ex generali consuetudine, vt monasterium nõ succedat monacho, nec monachus consanguineis, teste Masuer. nostrarum consuetudinum peritißimo, titu. de succeßio. §. item per cõsuetudinem regni, eo. tit. de locato, §. item per ingressum monasterij. & D. Benedi. in repeti. c. Raynucius, in verbo, & vxorem nomine Adelasiã, nu. 224. & iterum, nu. 295. de testa. Et id expresse cautum est consuetudine Meldunensium, c. 47. *Monasteriũ succedit monacho.* *Aliud ex generali consuetudine Galliæ.* *Consuetudines Galliæ in id.*

O Seno-

Senonensium,c.63.Trecensium,ca.105. Caluimontensium, c.88. Ambianensium, c.42. Carnutensium,ca.102. Aurelianensiũ,c.267. Turonensium,ti.*des successions*,ca.1.Cenomanensium,c.266.& seq.Andegauensiũ.c.248. & seq.Pictauiensium,c.219. Aruernensium, ti.*des successions*,ca.12.& 2.seq.Borboniensiũ, ca.317.& 2.seq.Blæsensium, c.147. Engolismensium,c.95.Burgundiensium,ti.*des successions*,c.vlt.Valesiensiũ,c.102.Marchiensium, ca.229.Montargiensium,ti.*droictz de successions*,c.18.Niuernensium,titulo *de successions*, ca.18.& seq.Senlitensium, c.171. Claromontensium,c.154.Valesiensium, c.91. Nam & id obseruari apud Gallos in patria consuetudinaria scribit Io. Gallus, quæsti. 122. Sed non tantùm vt iam diximus, Gallis nostris scribere voluimus,sed & aliis quoque apud quos monasteriũ succedit,si fortè & apud illos hæredes sunt saisiti.

Quid in patria consuetudinaria.

10 ¶ Sunt & alij quoque qui succedunt,cũ nulli alij sunt relicti successores, quos, vt id tibi obiter dicam,disces ex glo.& docto. in l.1.C. de bon.vacant.lib.10.doctor.in d.l.1. C.vnde vir & vxor.Mart.Lauden. in dictis tractatibus suprà citatis,& Alexan.con.31.viso titulo quæ-

Quinam alij succedunt.

quæstionis præmissæ,col.2.versi.sed prædictis non obstantibus, & multis seq.li.1.quod iterum repetitur paucis immutatis,con.111.viso themate quæstions præmissæ,lib. 4. vti apud eos videre poteris.

11 ¶ Sed non omittendum tamen duximus fiscum,de quo iam sæpe suprà diximus, qui saltem cæteris deficiẽtibus ei succedit,qui mortuus est in territorio vel iurisdictione ipsius, quæ nos bona vacantia nuncupamus, c.1.tit. quæ sunt Regal.& l.1.& l.si vacãtia,C.de bonis vacã.li.10. & l.1.§.diuus,ff.de iure fisci, & Bar.in l.2.eod.titu.& in l.1.in fi.C.de summa trinita.Panor.con.6.in quæstione quæ vertitur inter reuerendum,col.2.versi. ex his infero,li.2.Alexan.qui alios adfert d.con.31. col. 1.&.2.li.1.non omne intelligi,qui habet territorium vel iurisdictionem, sed tãtùm fiscum principis,vt ex illis intelliges.

Bona vacãtia.

Fiscus tantum principis & non alij succedunt de iure communi.

12 ¶ Quanquam, vt id obiter dicam,ex multis consuetudinibus huius regni id ad alios quoque pertinet,vt videre licet ex Io.Fabro,in §. 1.quibus modis ius pat.pot.sol. vbi id ius appellat manum mortuam.& Guid. Pap.decis. Delph.34.incip.de manu mortua,vbi & eam

Licèt aliud ex multis cõsuetudinibus.

Manus mortua.

Et valent huiusmodi consuetudines. consuetudinem dicit valere & esse obseruandam, post Hostien. in summa, ti. de nat. ex lib. vent. §. vl. sed id est in ti. de agricol. qui illum confestim sequitur, §. 1. col. 2. vers. quid autem de consuetudine. Et ea quidem consuetudo *Consuetudines in eā re.* est apud Pictauos, c. 229. & seq. Caluimontanos, ca. 92. Victriacos, c. omniū. 1. & c. 3. Monstrolios, ca. 47. Aurelianos, cap. 255. Cenomanos, ca. 48. Andegauos, ca. 41. Borbonios, ca. 187. Marchios, c. 327. & seq. Laudanos, 2. partis. cap. 26.

13 ¶ Est igitur quæstionis, an hi sint saisiti ex *Redit ad principale dubium.* hoc nostro statuto, vt hæredes legitimi vel testamentarij, si hi sint saisiti, de quo satis suprà diximus in 7. declaratione huius 2. partis. Et certè si cōsuetudo simpliciter dicat hæredem esse saisitū, sine alia adiectione alterius qualitatis, non videtur quin isti sint saisiti, vt qui sunt hæredes. Nam omnia iura de his loquentia dicunt illos succedere, vt cæteros hæredes. *Hi omnes de quibus suprà, hæreditatem agnoscunt et fideicommissariis restituunt.* Ideóque & illos dici hæreditatem agnoscere, & eam fideicommissariis restituere, vt de fisco, & collegio patet ex d. l. recusare, §. si fisco, & d. §. item si municipes, ff. ad Trebellia. per quem dicit Bal. in l. eam quā, col. 2. ver. secundò quæritur, C. de fideicom. legem eos facere

hære-

hæredes. De viro autem & vxore dicit tex.in d.l.1.C.vnde vir & vxor,eos sibi inuicem ab intestato succedere.

14 ¶ Sed vt iterum redeamus ad fiscum,glo.in l.ex facto.§.vltimo,ff.ad SC.Trebellia. dicit rarò accidere vt quis decedat sine hærede,cũ saltem fiscus, si nullus alius sit, hæres sit.& illam glos.dicit singul. Raph. ibi referente Alexan.col.2.neque enim habemus lecturas illius in eo loco. Et facit(vt illi dicunt)quòd si testator ita iusserit, quisquis mihi hæres erit, det decem Titio,fiscus qui bona vacantia occupauit,tenebitur ea decem dare Titio,& allegant,l.filiusfamilias,§.2.ff.de lega.2.& quæ no.in d.l.recusare,§.si fisco,eo.ti. sed & Paul. Ca.in d.l.ex facto,§. vlt.in vna lectura no.ex ea glos.fiscum venire appellatione hæredis. Nam & ipse vocatur ex edicto prætoris,in vltimo capite:& sic videtur vocari eodem iure, quo alij succedunt ex præcedentibus capitibus.Hincque fiscus habet petitionem hæreditatis,l.item veniunt,§. cùm autem versicu. sed si vacantia,ff.de petit.hęre.& dicemus postea plenius nu.20.& ex his. Addit Alex.tex. in l.habere licere,ff.de euicti.vbi appellatione etiam vniuersalis successoris cõprehẽditur

Ad fiscum redit.

Fiscus aliis deficientibus hæres est.

Fiscus tenetur ea dare quæ hæres à testatore dare iussus est.

Fiscus habet petitionem hæreditatis.

Fiscus appellatione vniuersalis successoris venit

fiſcus.& ita,vt dicit,tenet Baldus in repetitio, c.ſi pater, columna 18. de teſtamen. libro. 6. vbi & ipſe allegat d.glo.in d.l.ex facto,§.vltimo,& tex.cùm gloſa in l.non intelligitur ex cauſa,ff.de iure fiſc.Et tu prçterea adde quod eam glo.in d.§.vltimo,dicit ſingul.Iaſon in l. qui Romæ,§.Flauius Hermes, ff.de verbor. obligatio.

15 *Authoris ſententia in principali dubio.* ¶ Et ego quidem in ea ſum ſententia vt fiſcus,qui ita vt diximus,ſuccedit bonis vacantibus,vt pote nullis aliis hæredibus exiſtentibus,& vir & vxor qui ſibi inuicem ſuccedũt, & eccleſia,& collegiũ,& cæteri qui iure ſucceſſorio ex lege vel conſuetudine ſuccedunt, ſint ſaiſiti ex noſtro ſtatuto,quo mortuus ſaiſit viuum ſimpliciter,aut viuum hæredem ſine alia adiectione,ſũtque in id quædam expreſſæ conſuetudines in fiſco, videlicet Trecenſis,ca.91. & Caluimontenſis,c.78.& Burgundienſis, titu.*de main morte*, cap.14. Nam & Maſuerius,titu.de ſucceſio.§.item ſi nulli ſuperſint, dicit dominum hoc caſu gaudere eodem iure,ac beneficio conſuetudinis, quo alij hæredes ab inteſtato,vbi tamen loquitur de alia conſuetudine.

Conſuetudines.

¶ At

16 ¶ At cùm fiscus bona accipit ex delicto cuiuspiam, quoniam ei bona illius fuerunt confiscata siue publicata, licèt ille teneatur ad debita illius ante contracta, l. tutoris, quæ est. 2. C. ad le. Iul. de vi. pub. & l. si marito, in prin. & ibi doctor. ff. soluto matrimon. Nam in illum transeunt omnes actiones actiuæ & passiuæ, Bal. in l. vlt. col. vl. in 13. questio. ibi, veritas huius puncti, C. de contrah. emptio. & in l. tam mandatori, col. 1. versic. sed hic occurrit dubium, C. de non nume. pecu. & in d. l. si marito, in prin. vbi etiam Alberi. & Roma. con. 73. circa primum nulla videtur dubitatio, in primo dubio. & con. 93. visis quæ superius cõsulta sunt, colum. 2. versic. primò quia clarum est. & Martinus Lauden. in tracta. de fisco, §. 227. per confiscationem. Et primum quidem scilicet actiones actiuas in eum transire, probatur in l. vlt. in fine, ff. de acqui. hæred. & in l. reo criminis, ff. de solutio. & l. inter socerũ, §. vlti. ff. de pact. dota. Secundum in l. cum fisco, ff. de SC. Sylla. & l. 2. ff. de aliment. & cibar. lega. & l. si debitori deportato, ff. de fideiussor. & doctor. vbique. Hic tamen non est propriè hæres, nec per omnia, vt probat textus in l. inter eos. §. vltimo ibi, vt hæredis, & ibi glosa, Bartolus, & alij. ff. de fideiussoribus

Quid si fiscus bona accipit ex delicto.

In fiscũ transeunt omnes actiones actiuæ et passiuæ.

Nec tamen propriè est hæres. vide infrà, nu. 19

Bart.in l.quoties,col.1.versi. venio ad secundum,per eum tex.& ibi quoque Ange. Imo, & Paul. Ca.ff.de nouatio. Alex. qui alios adducit,d,con.31,col.1.lib.1.

17 ¶ Propterea etiam dicit glo.in d.l.non intelligitur,§.cùm ex causa, ꝙ fiscus in casu publicationis,quasi personam hæredis assumit, & sequitur Bar.ibi,dum dicit,quod habetur loco hæredis. & omnes propè vbiq; ita loquuntur,& inter cæteros Raph. Fulgo. in l.si quis posthac,col.1.C.de bon.damnator.dum dicit ꝙ vicem hæredis obtinet.& expressiùs Bald. in l.scimus,in princ.in 4.quæstion. C.de iure deliberand. dicit quòd huiusmodi fiscus non est propriè hæres,sed vindictæ causa succedit. & idem Bal.con.284.præmissis verbis cuiusdam statuti,lib.1.& con.448. quæritur in primis,col.1.versic.porrò nullum esset dubium, li,1.& consi.204.longum thema,col.2.versic. ex hoc sequitur,li.3. vbi nō obscurè aliud sentit in eo qui succedit ex defectu aliorum hæredum,& con.359. quemadmodum imperator,col.2.versi.solutio videtur dicendum,eo. li.3.vbi dicit,quòd hic fiscus est tanquam hæres anormalus.& d.consi.93.col.2. versicu.secundo quia & ipse fiscus,& Roma. qui illam

De eadē re.

glo.

glos.dicit singularem.d.consil.73.in 1.dubio. & Panor.consi.29.in quæstione præsenti,col. 2. versicu.nec obstat si dicatur,lib.2.vbi & illud dicit, fiscum publicatione facta, non esse hæredem,sed successorem vindictæ, non per repræsentationem, sed per annichilationem personæ, posseque illum dici tertium possessorem,& omnes vbique.

18 ¶ Imò verò dicit Bartol. simpliciter in l. si constante,§.vlt.post princ.ff.solu. matrimon. quòd hoc casu fiscus non est hæres, per illum textum, & alios quos ibi allegat. & idem dicunt Bal.& Roma.post Iacob.Aret.ibi quòd scilicet non est hæres re, nec nomine, quia non transit in eum instantia, vt ibi probatur, quod dicit Bald. alibi non reperiri. Nec longè ab his distat quod ibi post ipsum Iacob. & Dy.scribit Alberi.colum.1.versicu.item nota quòd fiscus. *Imò verò non est hæres.*

19 ¶ Nam & eo casu, quo scilicet fiscus aufert ab hærede indigno, ille cui aufertur non desinit esse hæres, vt probatur ex l.ex facto,§.Iulianus,ff.de vulg.& pupil.vbi & hoc no. Bal. & Imo. & post eos Francis. Aret. & Iason in 2. not. ex quo (inquiunt ipsi Franc. Are. & *Heres non desinit esse is cui indigno fiscus aufert.*

Ia-

ſon) apparet fiſcum non eſſe proprium hære dem, licèt teneat locũ hæredis, quoad debita & onera legatorum. Hincque fit, vt illi ſubdunt, quòd iuſſus implere conditionem in perſona hæredis, puta, ſi dederit decem hæredi, non poteſt implere in perſona fiſci, vt no. voluit Bar. in l. qui hæredi, §. cùm hæreditas, per illum tex. ff. de condition. & demon. Ex quo magis miror Bald. qui in l. vlt. col. 7. verſic. quæro an tacitè ſubſtitutus, ibi, idem in fiſco, C. de edict. diui Adria. tollend. dixit, fiſco, qui aufert ab indigno, competere remedium, illius l. vlt. quod eſt ſingulare, ſi verum ſit. Eum tamen ſequitur Iacob. à S. Georg. ibi, col. 4. verſic. addit hic Bald. quod idem.

Cõditio implẽdi in perſona hæredis, non impletur in fiſci.

Fiſco qui ab indigno aufert an competat remedium l. vlt. de edic. D. Ad. tol.

20 ¶ Et ex his vides differentiam quæ eſt inter fiſcum, qui ſuccedit bonis vacantibus, ex ſucceſſorio edicto: & eum qui bona accepit ex delicto alterius, & ſic ex confiſcatione ſiue publicatione, vt ſcilicet hæres ſit, & dicatur, & quidẽ propriè, alter impropriè. quam differentiam expreſſè poſuit Bald. in l. ſancimus, §. cùm autem, columna ſecunda, verſic. quæro quomodo poteſt eſſe, & ibi Raph. Fulgoſ. columna prima, verſicul. in eadem, ibi, etiam fiſcus, C. ad Senatconſultum Trebellian,

Declaratio præcedentium.

bellian. & non obſcurè, vt iam ſuprà diximus, dicto conſil. 204. lib. 3. Alex. in d. l. ex facto, columna ſecunda, verſi. in ea, ibi, cùm ſaltem fiſcus, ff. eo. tit. Idque optimè confirmatur ex eo quod ſcribit Bartol. in l. facultas, columna ſecunda, verſic. quæro qua actione, C. de iure fiſci, li. 10. quòd fiſcus ille qui ſuccedit in bonis vacantibus, agit petitione hæreditatis, l. 1. & ibi gloſ. C. de his quibus vt indig. & l. in cognitione, ff. de Senatuconſulto Sillania. & dicta l. item veniunt, §. pridie, ff. de petit. hæredi. & not. in l. prædonis, eo titul. & ſuprà quoque diximus. At is qui bona accipit ex delicto, rei vendicatione tantùm agere poteſt, vt ibi, & l. Imperator, ff. eod. de iure fiſci, vel conditione, ex ea l. facultas, ac l. 1. de condictio. ex lege. Et ad id bene facit quod ſcribit gloſ. dum ponit differentiam inter hos, in l. nouatio, in verbo, ad hæredem, ff. de nouatio. quam ſequitur Bartol. conſil. 157. ſuper his quæ ſuprà dicta ſunt, col. 1. ad fin.

21 ¶ Quanquam ſcio, ne & illud omittam, pleriſque videri, nec tunc fiſcum dici hæredem, cùm bona vacantia accipit, ſed bonorum ſucceſſorem, eſſeque differentiam inter hære- ditatem

Qui dicunt fiſcum nullo caſu eſſe hæredem ſed bonorũ poſſeſſorem.

ditatem & bona vacantia. de quo ne te hic detineam, vide Bart. in rub. ff. de acquir. hæred. col. 2. versic. & ex hoc apparet. Paul. Ca. in d. l. ex facto, §. vl. col. 1. ff. ad SC. Trebellia. in alia lectura, quàm ex qua illum suprà citauimus. & in l. si seruus plurium, §. si quis ante quæstionē, circa medium, ff. de lega. 1. & Corne. in l. 1. col. 3. versic. cessantibus tamen omnibus, C. vnde vir & vxor. & consil. 278. in causa vertente inter liberatam, col. 4. versicu. quin insuper si fuisset, lib. 4. & consi. 324. eodémque vl. cùm in puncto, propè per totum, maximè col. 4. versi. & puto, eod. lib. 4. quem tu omnino videas. Sed & tu super eo quod diximus de petitione hæreditatis, vide eūdē, consi. 178. in causa vertente, col. 4. versicu. tamen dicunt, eo. lib. 4.

22 ¶ Sunt autem nonnulli eius sententiæ, vt etiam fiscus qui aufert ab indigno vel cui ex delicto bona fuerunt publicata, eodem modo ea bona assequi, quo hæres extraneus, videlicet glo. vltim. ad fi. in l. 1. C. de bo. libert. Ideóque illum teneri conficere inuentarium, & nisi fecerit, teneri vltra vires hæreditarias, de quo tamen tu vide Bar. in l. 1. §. in bona, ff. de iure fisci. & in authen, sed cùm re-

Qui dicunt fiscū semper bona consequi vt hominem extraneum.

testator, col. vlt. C. ad leg. Falci. Bal. in l. vlt. C. de iure. delib. Imo. in Rub. ff. de acqui. hære. post prin. versicul. & adde inquantum nulli, Rom. col. 3. versi. nonum dicunt, & latissimè Fran. Are. col. 4. versi. & quia Bar. hic.

23 ¶ Quòd si, vt redeamus, consuetudo vel statutum vtatur his verbis, *Le mort saisit le vif son prochain, ou plus prochain lignagier, ou plus prochain heritier*: Non videtur quo modo hi omnes possint statuto comprehendi, hæc enim nomina, proximus, vel proximior, sunt naturæ, non iuris, & significant eos qui nobis iuncti sunt sanguine, l. dudum, & ibi glos. in verbo, proximus, quæ exponit id verbum proximis, id est, consanguineis, & hinc Bald. ibi in fin. scribit proximum intelligi per lineam sanguinis, cum aliis multis concord. à me adductis in tracta. Retractuum, tit. 1. glo. 1. in verbo, *ou lignagier*, quæ est, glo. 9. nu. 15. incip. proximi etiam hi. Et hinc proximitas pro consanguinitate, l. capitis, & l. si spurius, ff. vnde cogna. & diximus etiam vbi suprà nu. 16. incip. à proximo.

Quid si consuetudo vtatur verbis naturæ non iuris.

Proximus naturæ nomen.

24 ¶ Illud autem non omittendum, quod peculiariter facit ad fiscũ, cui bona cuiuspiam publi-

Possessio ipso iure non transit ad fiscum.

blicantur, etiam si fiat ipso iure, licèt tunc etiam ipso iure dominium transeat in fiscum, non tamen possesio, glo. vt à multis citatur, Bar. Ange. & Ro. in l. commissa, ff. de publica. & vectigal. alia glos. expresior in l. cùm duobus, aliàs. l. si fratres, §. idem socius, in verbo dominium, ibi, item in rebus commisis, ff. pro socio. Bal. in l. si quis in tantam, col. pe. versic. nota quòd delictum, C. vnde vi. & in additio. Specul. ti. de loca. §. nũc aliqua, in 46. quæstion. & con. 356. præmittenda sunt quædam, post prin. li. 4. Pet. Anchar. in ca. cùm secundum, col. 1. de hæretic. li. 6. & diximus etiam in repetitio. l. si vnquã, in verbo, reuertatur, nu. 337. non poterit tamen, & seq. & iterum nu. 388. incip. quadragesimũ octauum, licèt dominium, & seq.

Monasteriũ an reuocet donationem factam ante ingressũ illius.

Monasteriũ an sit loco liberorum vel hæredum et quomodo.

25 ¶ Sed quod etiam ad monasterium priuatim pertinet, vide quæ latè tractauimus, in repeti. d. l. si vnquam, in verbo, susceperit liberos, num. 42. incip. similiter nec aliàs, C. de reuocand. donatio. an scilicet monasterium reuocet donationem factam ab ingresso ante ingressum monasterij, ex quibus intelliges an & quomodo & quando monasterium habeatur loco liberorum vel hæredum, & an pro-

propriè,an fictè, Sed quantum ad bona ipsius ingreßi, videtur de hac re non esse disputandum, quoniam ingressus censeatur se & sua bona monasterio dedicasse, authent. ingreßi, C. de sacrosanct. eccle. ita vt non tanquam hę res ea bona capiat, sed veluti ex dedicatione siue donatione tacita, quæ res nihil huc pertinet. Et tamen hoc casu non solùm dominium sed & possesßio transit in monasterium, vt latè ostendimus suprà, in præfatio. quæ est 1. pars, in 6. declara. nume. 9. incipien. & illius quidem text. argumento.

26 ¶ Sed quod ad hunc tractatum familiariter spectat, si quæ succeßio siue hæreditas obueniat monacho, an hic monachus vel monasterium loco monachi sit saisitum vi huius statuti. Monachus enim de iure communi succedit æquè ac si monachus non esset, atque etiam vt suus hæres si filius sit, neque enim perdit iura sanguinis, secundum Lapum, alleg. 109. in quæstione proposita, & seq. & Panor. in ca. quia nos, de testa. Et iure sanguinis succedit, l. deo nobis, C. de episc. & cleric. & cap. 1. 18. quæstion. 1. Et iure suitatis potitur, Bar. in auth. si qua mulier, col. 1. versi. an autē minuatur. C. de sacros. eccle. Bal. Ang. Paul. Cast.

Monachus vt suus hæres succedit.

Nec perdit iura sanguinis.

Et iure suitatis potitur

Cast.& Alex.in l.sub conditione.ff.de lib. & posth.cum aliis multis concord.à me traditis in tractatu Nobilitatis, cap.26.num.8.incip. & sanè monachus, & seq. Ex quibus & illud sequitur eum esse saisitum, si consuetudo ei hęreditatem non tollat, vt verè apud nos tollit, vt diximus suprà.nu. 9.

27 ¶ Nec tamen omittendum est quod specialiter ad virum & vxorem pertinet, quòd hi inter se non sunt propriè hæredes, quia de iure prætorio tantùm vocantur per bonorum possessionem vnde vir & vxor, ergo hæredes non sunt, §. quos autem licet, insti. de bonor. possess.& voluit Saly. in l. 1.colum.1. versi.sed caue quia vxor, C.vnde vir & vxor. Sed de hoc, an verborum possessor sit propriè hæres necne, diximus remissiuè suprà, hac eadem declar.nu.6.sed & alius est.

Vir et vxor an inter se sint propriè hæredes an bonorũ possessores.

XVI. DECLARATIO.

1 ¶ DECIMO SEXTO declara, vt nostrum id statutum non procedat in eo hærede, qui rupto testamento consequitur hæreditatem. Nam ita expresse voluit Claud. Aquen. in l. cùm hæredes, in princ. pauló ante medium, ver.

An hæc consuetudo obtineat in eo qui rupto testamento consequitur hæreditatẽ.

ver. prædictum tamen statum, ff. de acq. possessio. hac ratione motus, quòd hic non est verus hæres, ideo non habet locum id statutum in eo, iuxta ea quæ diximus suprà in secunda declaratione huius secundæ partis, vbi & nos hunc allegauimus.

2 ¶ Sed id nō facilè reciperem, nisi si statutum hanc possessionem continuans loqueretur de hærede ex testamento tantùm. Nam si de hærede simpliciter loquatur, non video cur iste non sit & dicatur verus hæres ab intestato, rupto ipso testamento: neque enim aliter testamentum posset rumpere. Cæterùm nemo dubitat hæredem ab intestato comprehendi in hoc statuto. An autem hæres ex testamento comprehendatur, non parum dubium est, vt patet ex his quæ diximus suprà in 7. declaratione huius secundæ partis. *De eadē re.*

XVII. DECLARATIO.

1 ¶ DECIMO SEPTIMO declara, procedere in hærede, qui aliàs potest verè possessionem acquirere, secus in alio qui non potest, verbi gratia, infans & furiosus non possunt verè possessionem acquirere, quia affectum *An hæc consuetudo obtineat in infante & alijs qui verè possidere nō possunt.*

P te-

tenendi non habent, licèt maximè suo corpo re contingant, l.1.§. 1.de acq. possessio. Ideo cùm expressè & verè non possunt possessionē acquirere, nec etiam tacitè & fictè id possunt, ne plus operetur tacitum quàm expressum, & fictio quàm veritas: néve fictio trahatur ad casum, ad quem veritas trahi non potest, contra l.qui ad certum,ff.loca. & l. Gallus, §.si eius,ff.de liber.& posthum. cum simili.in eam rem allegatis per Bart. in l. si is qui pro emptore, col.12.versi. sequitur eius quod est impossibile,ff.de vsucaptionib. & in l.eandem,ff.de duob.reis, Angel.& Imo. in l. sub conditione.ff.d.de soluti.cum simi.

Fictio non trahitur ad casum ad quē veritas trahi nō potest.

2 ¶ Proptereáque in non longè absimili casu ex facto respondit Io.Paglia. quem excellentissimum doctorem appellat Soci.illum referens, sequénsque consil. 116. spiritus sanctus, & c.non potest negari, col.4. versic.ad quartum & vltimum, li.1.quòd statutum quo cau tum est, vt hæreditas ipso iure censeatur adita,non procedit in infante,qui verè hæreditatem adire non potest,l. pupillus,ff. de acquir. hæred.nam sine animo non fit aditio,l. gerit, & l.aditio,ff.eo.tit. Ergo,inquiunt, nec fictè, ea ratione, quam suprà diximus. Tu autem

Statutum quo hæreditas censetur adita nō habet locū in infante.

adde quod & ad hûc nostrum casum propiùs pertinet quòd etiam possessio sine animo nõ quæritur,l.1.§.adipiscimur,& ibi omnes scribentes,& l.3.in princ.ff.de acqui.possessio.& latè diximus in nostro tractatu Constituti, in 3. parte, limitatione 30. num. 53. ego verò vt iudicium, & 2.seq.

3 ¶ Et hanc quoque partem ea ratio tueri potest, quòd infans nõ transmittit hæreditatem patris non aditam, præsertim ad alios extraneos hæredes,si credimus Baldo,in l.si infanti,col.4.versicu.quapropter ibi videtur,C.de iure deliberan.idque per tex.ibi,versi.sin autem vel non sit tutor, dum loquens de omnibus hæreditatibus vniuersim, dicit eas ad infantes deuolutas & non agnitas, perinde haberi ac si ab initio ad eum delatæ non essent. Verùm ne nimium huic rationi confidas, idẽ Bald.sibi contrarius, contrarium tenuit, in l. apud hostes, C.de suis & legitimis,vt eum referunt & sequuntur Raph. Fulgos. Alex. & Iason in d.l.si infanti,& Steph.Bertran.cons. 38. ponitur in facto quòd magister Huguetus, ad fin.lib.2. super quo nonnihil vide quæ diximus suprà, in 5. declaratio. nu.21.nec tamen illud omiserim,& seq.

Infans an transmittat hæreditatẽ non aditam ad extraneos.

4 ¶ Sed quicquid ſit de ea re, tamen vſus antiquiſsimus & practica obtinuit, vt ſcilicet infantes, furioſi & omnes denique qui ex lege vel conſuetudine ab inteſtato ſuccedunt, intelligantur eſſe ſaiſiti. Ideo & hoc tenendum, & obſeruandum eſſe arbitramur. Nam ab antiqua practica non eſt recedendum, vt dicit Bald. in l. illud, per illum text. ff. de excuſatio. tutor. & conſi. 136. præmiſsis duobus ſtatutis, verſi. præterea quando cauſa, li. 1. & Pet. Anchar. con. 178. viſis & diligenter inſpectis, col. 1. verſi. quintò allegatur conſuetudo. Et vera interpretatio à practica ſumitur, vt dicit ipſe Bald. in cap. 1. in princ. verſic. & ideo quando capiuntur, tit. de feudo ſine culp. non amittē. Et practica maximè attendi debet, vt ſcribit idem Bald. conſi. 472. ſtatuto communis Papiæ cauetur, columna ſecunda, verſic. ſecundò non videtur, li. 1. ex quibus multa colligit Philip. Dec. conſi. 11. quoniam iudicantium reſponſa, col. 6. verſicu. ad hoc fundamētum. Maria. Soci. iunior cō. 25. viſo thęmate, col. 3. nu. 12. li. 2. Sed ita tamē vt memineris alterius dicti Bal. in l. quicunque, §. 1. per eum tit. ff. de offi. eius cui manda. eſt iuriſdi. Erroneam practicam non eſſe ſeruandam. Et facit ad hanc declarationem. quod & nos dicemus in ſeq.

Practica antiqua nō relinquenda.

Interpretatio à practica ſumitur.

Practica attendi debet.

Modo ne ſit erronea.

XVIII.

XVIII. DECLARATIO.

1 ¶ DECIMO OCTAVO declara, veluti in consequentiam præcedentis, vt hæc possessio transeat etiam in ignorantem hæredem, vt quia nescit eum defunctum, cuius hæres esse debet, vel forte ignorat se esse illius hæredem, putans alium proximiorem viuere, cùm mortuus esset, licet aliàs regulariter possessio non quæratur ignoranti, cùm sine animo quæri non possit, l. 1. §. adipiscimur, & l. 3. in prin. ff. de acquir. possessio. & latè diximus in tractatu Constituti possessorij, in tertia parte, limitat. 30. nume. 53. incipiente, ego verò, vt iudicium, & multis sequent. *An hæc consuetudo habeat locum in hærede ignorante.*

2 ¶ Nam illud haud dubiè procedit, cùm tractatur de quærenda nobis possessione, alterius hominis opera & ministerio: non cùm statuti aut legis, quæ in ea re vt in cæteris omnibus plus habet virium & potētiæ quàm homo: vel eo argumento, quod & huc proximè accedit, quòd lex & statutum possunt transferre dominium & possessionem ipso iure, vt de primo est tex. in l. vlti. C. de sacrosanct. ecclesiis. cum simili. Et de possessione, *Lex & statutum possunt transferre possessionem ipso iure.*

Et possessionem. in l.raptores, C. de sacrosanct.eccles. & diximus latè suprà in præfat.declar.6.nu.7.incip. & hæc posterior, cum multis sequentib. Homo autem id facere non potest, Cy. & Bal.in l. ea lege, C.de condictio.ob cau.Bald.in l.traditionibus,in fin.C.de pact. Carolus Rui.cōsil.50.super eo de quo quæritur, num.2.lib.4. cum aliis multis concordant, à me adductis in repe.l.si vnquam, in verbo,reuertatur, numer.371.incipien.33. licèt lex.sed quibus adde quòd ipse Baldus de hoc nostro statuto loquens, consil.454. quidam Ioannes decessit, in fin. lib.1.dicit quòd factum legis est potentius facto hominis, & magis immediatè operatur, vt dicit no. Inno.in c. præterea requisisti,extrà,de appellatio.

Homo ipso iure possessionem non potest transferre.

Factum legis potentius facto hominis.

3 ¶ Cùm igitur lex ipso iure continuet possessionem defuncti in hæredem, ideóq; nullum sit tempus medium inter possessionem defuncti & hæredis,vt tradit Bald.consil.330.statuto cauetur li.1. & diximus suprà in 6. declaratio.huius secūdæ partis,nu.9.incip.tum etiam quia, vbi & alios citauimus, consequens est vt nostrum statutum illico à morte defuncti transferat possessionem in hęredem etiā ignorantem? aliàs esset aliquod medium tempus

inter

inter vtriusque possessionem, scilicet à morte defuncti ad scientiam hęredis, quo quidem tempore vacaret ea possessio.

4 ¶ Nam & quod aliàs ipso iure fit per legem, non desiderat scientiam hominis, vt magna authoritate affirmat Bald. loquens in non absimili casu, consi. 404. cùm dictus consultor, in 1. dubio, li. 3. per l. apud hostes, C. de suis & legi. & l. liber homo, §. vl. ff. de stipul. seruo. & l. ex militari, §. vlt. & l. seq. ff. de mili testa. & l. multum interest, ff. de condit. & demon. & l. si pecuniam, §. si seruum, ff. de cōdict. ob cau. & l. eius qui in prouincia, in fi. ff. si cert. peta.

Lex in eo quod ipso iure facit, nō desiderat scientiam hominis.

5 ¶ Et aliàs quoque videmus in nonnullis casibus transferri possessionem in ignorantem, vt in d. l. 3. §. item acquirimus, ff. de acqui. possession. & l. 1. C. eo tit. quod semper procedit in ea possessione, quæ plurimum iuris habet, & facti minimum, aut quæ etiam habet multum iuris & facti: eæ enim haud dubiè ignorantibus quæruntur, vt tradit glos. in cap. cum nostris, in verbo, habet, de concess. præbend. per l. 2. ff. pro solut. & d. l. 1. de acquir. possession. & alia iura, & ibi doct. inter quos Panor. col. 3. super ea gl. declarat eam posses-

Possessio aliquādo trāsfertur in ignorantē,

Præsertim quæ plurimum iuris habet.

 sionem

ſionem plurimum habere iuris, cùm ipſius iuris artificio procedit, cuiuſmodi hæc noſtra eſt. Et alia quoque plurima videmus quæri ignorantibus, ſicuti videre poteris in noſtro tractatu Nobilitatis, cap. 6. nu. 31. ex his clarè liquet, & duobus ſequentibus.

TERTIA PARS EORVM QVAE RESPICIVNT PERSONAS defunctorum, quæ conſtat octo declarationibus.

Prima, An procedat id noſtrum ſtatutum in hærede vſufructuarij.

2 *An procedat generaliter in hærede eius, qui tantùm naturaliter poſſidebat.*

3 *An è contrario in hærede eius, qui ciuiliter tantùm poſſidebat.*

4 *An in hærede cōmodatarij vel depoſitarij.*

5 *An in hærede eius qui ſe conſtituerat poſſidere, vel ſimpliciter, vel precariò nomimine alterius.*

6 *An in hærede eius, qui iure facultatis poſſidebat vel detinebat.*

7 *An in hærede impuberis, furioſi, aut alterius, qui teſtari non poterat.*

8 *An in hæredibus epiſcopi vel prælati.*

PRIMA

1 PRimo declara, nō procedere in hærede vſufructuarij reſpectu ipſius vſufructus. Nam cùm ipſe vſufructus non tranſeat ad hære dem, ſed finiatur morte vſufructuarij, ita vt cōſolidetur cum proprietate, §. finitur, & §. item finitur, Inſti. de vſufru. incipiátque proprietarius habere plenā in re poteſtatem, vt ſcribitur in, §. vl eo. ti. Conſequēs eſt, vt hæres eius non conſequatur poſſeſsionem, ſed proprietarius qui ciuilem habebat, adipiſcatur & naturalem. alioqui nō haberet plenam rei poteſtatem.

An hæc conſuetudo habeat locum in hærede vſufructuarij.

2 ¶ Præterea is qui retinuit rei vſumfructum, videtur ſe conſtituere poſsidere nomine proprietarij, vt apertè voluit glo. in l. quiſquis, C. de donatio. dum dicit, & alij poſt eum, quòd continuò quàm quis voluit eſſe fructuarius, voluit aliū poſsidere ciuiliter, & ſic eum poſſeſſorē fecit ſuo miniſterio, & allegat l. quod meo, ff. de acqui. poſſeſsio. & l. quædam, ff. de rei vend. quæ ſolēt etiam allegari ad id quod per conſtitutum trāsfertur poſſeſsio, vt diximus in noſtro tractatu Conſtituti, in princ.

Vſufructuarius cēſetur ſe conſtituere poſſeſſorem nomine proprietarij

nu.

nu.2.incip.igitur per huiusmodi. Et id quoq; expressè voluit Raph. Co.in d.l. quod meo, columna 2.ver.est & alius,& in l.naturaliter, in princ.col.1.ver.præterea hoc potest probari,ff.eo.ti.de acqui. possessi.& diximus etiam in d.tractatu,parte 3.limitatio.9. nu.12.incip. imò verò non ob aliud,

Precariū finitur morte constituētis.

Nec transit ad haredē.

3 ¶ Ex quo illud quoque confestim sequitur, vt morte ipsius vsufructuarij finiatur illud cõstitutum siue precarium, & sic detentio siue naturalis possessio, quæ erat apud eum expiret morte ipsius, nec transeat ad hæredem,vt de precario dicimus,quod finitur morte constituentis,nec transit ad hæredem,nisi volente constitutario,l.cum precariò aliquid datur §.1.ff.de precar.& ca.vl.extrà eo ti.glo.in l.si hominem,§.1. in verbo, contractu, in fi.ff.de pos.cum aliis multis à me in hoc collectis in illo eodem tractatu Constituti, parte 2.amplia.13.nu.1.& 2.

Qui tenent hāc vsufructuarij possessionē non trāsferri in

4 ¶ Et ita scilicet vt statutū non habeat locum in hærede vsufructuarij respectu rei vsufructuariæ,voluit Raph.Co.con.173.Galuanus, col.vl.versi.nec obstat ꝙ possessio,vbi præterea dicit,ꝙ si fateremur hoc casu & similibus posses-

possessionem naturalem, quam habet vsufructuarius, transire in hæredem ipsius, tamen ei adhuc esset præferendus proprietarius possidẽs ciuiliter in possessorio, cùm naturalis possessio finita causa ipsius, sit iniusta, per ea quæ no. in l. clam possidere, §. vlt. ff. de acq. possessio. præsertim cùm vsufructuarius naturaliter quidem possidet, sed non sibi, sed proprietario, vt video placuisse Iacob. Rauen. in l. 1. ff. eo tit. & Guil. Cuneo, in l. licèt, C. eo tit. Bal. in additio. l. naturaliter, in princ. & ibi Raph. Co. Ludo. Ro. & Fran. Aret. ff. de acq. possessio. Et quanuis communis opinio sit in contrarium, vt scilicet naturaliter sibi possideat, non domino, vt per omnes cæteros in d. l. naturaliter, tamẽ satis est ad rationem quam diximus, vt naturaliter tantũ possideat, & proprietarius ciuiliter. hæredem ipsius. Vsufructuarius an sibi possideat naturaliter.

5 ¶Sed & idẽ quoq;, & specialiùs voluit Imo. consil. 16. viso casu transmisso, vbi etiam dicit quòd non obstãte huiusmodi nostro statuto, potest proprietarius propria authoritate accipere possessionem illam naturalem, vt eam iũgat suæ ciuili, per not. in d. §. vl. & in c. olim causam, extrà de rest. spoli. & not. per Bar. in l. 3. col. 3. ver. item quæro quid si in instrumen- Qui itẽ sunt huius opi.

to,

to,& iterum,columna 6.versicu. & prædicta vera quando,& iterum,col.8.versic.sed pone quòd debitor,C.de pignoribus. Nec per hoc incidit in pœnam l.si quis in tantam,C.vnde vi.& illum sequitur Barb. consi.58. sapienter scripsit Psalmista,colum. 11.vers. & plus dicit quòd si penes,lib.2. & Iason consi.147.præsens consultatio,columna decima, versi.item vltra prędicta,libro 2.& consi.152.vera & iuridica,column.prima,libro quarto,& Catel. Cot.in memor.incip.decreto Mediolanensi, columna secunda,versic.quartò pro declaratione.& D.Boër.in commentariis consuetu. Biturig.tit. *des coustumes concernans testamens*, §.6.columna quinta, versicul.præterea videtur quòd etiam.& decisio.172. dominus vita functus, columna tertia,nume.29.& sequen. & Franc.Ripa,lib.1.R esponsor.cap.1.defuncto nouissimè Carolo, colum.antepe.nume. 84.& Chasse.in commentar.consuetud. Burgund.titu. *des successions*,§.1.glos.1.columna quarta, versiculo limita quartò.& nouissimè Carol.Molinæus vir certè optimus & doctissimus, in comment.consuet. Paris.tit.1.§.30, numero.174.

6 ¶ Vide tamen interim,quid respondeas ad l.

vti

vti frui,in prin.ibi,quanquam enim,ff.si vsufruct.petat.& l.1.§.habet autem,ff. vsufruct. quemad.caueat, ex quibus non obscurè colligitur vsufructuarium finito vsufructu nō posse expelli per proprietariū à quasi possessione,sed contra eum agi debere negatoria, vel ex cautione de restituenda re præstita. Et ita per eos tex.expressè voluit glo.in c.licèt episcopus,in verbo,te vocato,de præbend. lib.6. & ibi quoque Archidiac.super eo. verbo.Ex quo planè liquet illam quasi possessioné quã habet vsufructuarius,quam naturalem vocamus, non transire ipso iure in proprietarium finito vsufructu, sed opus esse actione ad vindicandam,euincendam, reuocãdam eam naturalem possessionem,in ídque vocãdum esse vsufructuarium,aut eius hæredem,vt ei tradatur possessio,per l.vlt.C.si per vim vel alio modo:neque enim licet rem etiam suam propria authoritate è manu alterius auellere,l.si quis in tantã,C.vnde vi,& ca. placuit is,quæ. 6.& ca. eum qui,in 2.responso, de præben.li. 6.Hæc propemodum ea gl. quæ subdit idem esse in omnibus casibus,quibus quis priuatur ipso iure ne tamen possit propria authoritate deturbari possessione, cum qua transeunt omnes ibi.

Quæ in contrarium faciunt.

Vsufructuarius finito vsufructu, an possit expelli à proprietario propria authoritate.

¶ Et

7 ¶ Et ego certè id esse verùm opinor in casu de quo loquûtur illi tex.& ea gl.& Archidiaco.videlicet cùm finitur vsusfructus viuente ipso vsufructuario. At si finiatur morte ipsius, ita vt cũ eo pereat naturalis illa possesio quã habet, vt scribit Baldus consi.357. incip.dicta tenuta reuocanda est: & ipso iure redeat ad proprietarium etiam ignorantẽ, vt dicit Bar. in l.si arrogator, columna quarta, versiculo, sed hodie videtur, ff.de adoptio. intelligatúrque nostrum statutum de rebus ad hæredem transitoriis, vt dicemus in quarta declaratione quartæ partis. Consequens est, vt nec habeat locũ in hoc casu. At ipse Carol.Molin. vbi suprà, num.ab hinc 2.in fi.reprobat illam glo.in d.c.licèt episcopus, per illa Bar.& Bal. dicta, tu omnino illum vide ibi, & nu.172.& 173.& quæ etiam latè diximus in repe.l.si vnquam, in verbo, reuertatur, nu.335. decimum octauũ cum quis, & octo seq. C.de reuocand. donatio.

De eadẽ re.

8 ¶ Hanc autem declarationem amplia, vt licèt vsufructuarius alteri tertio rẽ vsufructuariam vendiderit, qui eã postea tenuerit etiam per 30.annos, mortuo tamẽ eo vsufructuario qui vendiderat, potest proprietarius aut eius hæ-

Quid si vsufructuarius alteri vendidit, qui rẽ diutius tenuerit.

hæres facere se manutere in ea re vendita, vt expreſsè tenet Chaſſen. in d.comment. conſuetu.Burgund.titu.*des ſucceſsions*,§.1.colum na quinta,verſic. dico plus quòd etiam,ea ratione innixus,quòd ad quemcunque tranſeat illa naturalis poſſeſsio, ſemper remanſit ciuilis apud proprietariũ, nec potuit vſufructuarius plus iuris in alium transferre quàm haberet:& mortuo vſufructuario,& ita ipſius iure reſoluto,reſolutum quoque ius eſt huius ceſſionarij,l.lex vectigali,ff.de pignoribus. Nec potuit ipſe vſufructuarius interuertere poſſeſſionem proprietarij ſine facto aut cõſenſu illius. Et quod non eſt tranſmiſsibile ad hæredem vti vſusfructus,nec ceſsibile quoque eſt, vt voluit Iaſon in l.1.§. vſufructuarius, ff. de oper.no.nunciatio.& in l. cùm ſecundum,C. de fideicom. Et cùm vſufructuarius dicatur procurator proprietarij, vt dicit Iaſon d.§.vſufructuarius, ideo in eo habet locũ lex vltima,C.de acquirend.poſſeſsio. 1 2

¶ Et ego certè facilè in eius ſententiam diſcederem, ſi vſufructuarius per conſtitutum vel precarium,vel retentionẽ vſufructus tantùm, nõ etiam realiter rem tradidiſſet,per ea quæ ſcripſimus in noſtro tractatu Conſtituti *De eadẽ re.*

poſſeſ-

possessorij, parte 2.amplia.20. & 33.& iterum in 3.parte,limita.14. At si realiter rem tradidisset alteri, qui per multos annos etiam realiter possedit, vereor ne proprietarius possessionem amisisset,per l.3. § in amittenda,versiculo,quòd si seruus, & l.peregre,§. quibus, ff.de acq.possessio. & l.colonus,ff. de vi & vi arma.Tu tamē vide quæ in simili scripsimus in illo tractatu Constituti, in 1. parte, nu.14. ex supradictis,& iterum nu.28. sed & secundo modó,& in 2.parte d.ampliatio.20. & in tertia parte, dicta limitatio.14. ex quibus intelliges quid hîc dicendum sit.

SECVNDA DECLARAT.

An hæc consuetudo procedat in hærede naturaliter tantū posidentis.

1 ¶ SECVNDO declara generaliter,vt id statutum non habeat locum in hærede eius qui naturaliter tātùm possidebat. neque enim ea naturalis possessio, vi huius statuti transit in hæredem illius,quin is qui ciuilem habet,possit propria authoritate & naturalem accipere per.no.in d.l.clam possidere, §.vlt. & in aliis locis suprà in præcedenti declarat.nu.5. allegatis.Nam & id generaliter voluit Imo.con. 16.viso casu,num.3. vbi & ad hoc hanc rationem adducit, quia hoc statutum est exorbitans

tans à iure communi.ideo debet restringi & limitari, ne quis damnum indebitè patiatur, per id quod legitur & no.in l.2. C. de noxal. & per Bar.in l.omnes populi,in 6.quæstione princip.ff.de iusti.& iure.Cui adde quantùm ad eam rationem amplißime scripta à recentioribus,in l.vlt.§.in computatione,C.de iure deliberan.

2 ¶ Hanc autem Imo.in illo consi. 16.decisionem,etiam in genere, vt & ille loquitur, sequuntur Barba.dicto consi.58.sapienter scripsit Psalmista,col.11.ver. & adduco in terminis,li.2.Iason d.con.147.præsens consultatio, col.10.in fi.lib.2. & rursum consi.85.quando habemus determinationem, col. vlt.lib.3.& d.conf.152.vera & iuridica,col.1.post princip. li.4.& Io. Baptista in sua disputatio.incip.magnificus & excellens,col.3. De eadē re.

3 ¶Et idem propemodum,ipso Imo.non citato,voluit Fran.Curt.Iunior,consi.108.sacratißimæ &c.circa controuersiam, col.8.versi, confirmantur præmissa.& iterū con. 110.pro habenda clara resolutione,col.8.vers.nec obstat quædam subtilis cōsideratio. Nam statutū,inquit,loquens de possessione, in qua erat De eadē re. Statutū loquēs de possessione de-

Q de-

functi intelligitur de ciuili. defunctus,intelligitur de vera & ciuili possessione,vt signãter decidit Bal. in l.prima,post princi. C.communia de vsucapio. vbi dicit quod verbum posidere simpliciter prola um à lege,intelligitur de ciuili possessione,quia verba legis ciuiliter sunt intelligenda,& quia ciuilis trahit ad se naturalem consecutiuè: & quanuis etiam intelligatur de naturali,id tamen nõ est principaliter,l. clam posidere,§. vl.ff.de acquirend. possessione,& istud est singul. vt dicit ipse Curtius, qui ad hoc allegat quod scribit Bar.in l.naturaliter, §.nihil commune,col.5. versi. quæro pro declaratione,ff. de acquir.possessio. & Franc. Are.in rub.eo. tit.col.2. versi. pro declaratione totius titu.& Feli.in c.causam,col.pen.de præscriptio.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶TERTIO declara,vt è contrario si defunctus habeat tantùm ciuilem possessionem,vt proprietarius in re vsufructuaria aut aliter,ea per huiusinodi statutum transferatur in hærede,ita enim satis apertè voluisse videtur Bal. consil.330. statuto cauetur quòd conductor, col.2.ver.considera aut colonus, li.1.& apertiùs Alouisius de Lucis, inter con.illius con.

Quid in hærede habentis tantùm ciuilem possessionem.

436.quidam creditor habens plures, in multis locis eius con.li.3. vbi dicit ita consuluisse Vincentiæ, Ray.Forli.& Argentinum ipsius filium,& Richar.Sali.& ei con.subscripsit ipse Bald.vt ibi videre poteris.& nihil omnino video quod id dubiũ posit facere. Et faciunt quæ scripsimus in tractatu Constituti possessorij,in 2.parte,ampliatio.21.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶ QVARTO declara,vt id statutũ non procedat in hærede commodatarij vel depositarij, neque enim is hæres erit saisitus earum rerum quas defunctus habebat nomine commodati vel depositi. Quando nec etiam cessante hoc statuto,huiusmodi hæres posit petere se mitti in possessionem earum rerum,ex l.vl.C.de edict.diui.Adria. tollen.vt expresse voluit Bald.in l.1.col.2.vers. quæro an sit vera,in fi.illius versicu.C. si de momenta. possessio.per l.bona fides,ff.depo.quæ quantum ad id faciat,cæteri videant. *Quid in hærede commodatarij & depositarij.* *Hic hæres an potest petere se mitti in possessionē vide numero.3.*

2 ¶Ego tamẽ id verissimũ esse puto. Quo modo enim hæres,ex d.l.vl.potest se petere mitti in possessionem, quam defunctus nõ habuit?

aut ex huiusmodi statuto dicere cōtinuatam in se possessioné defuncti,quam(vt diximus) non habebat,sed solam detentionem:possessio enim harum rerum commodatarū & depositarum apud dominum remanserat, l.in commodato,ff.commoda.& l.licèt,§. rei depositæ,ff.deposi.&,§.possidere,Insti.de interdic.Ex quo generaliter poteris dicere, nō habere locum id statutum in hærede simplicis detentioris,videlicet coloni,& similium.

Possessio rei commodatæ & depositæ manet apud dominum.

3 ¶ Sed aduerte tamen quòd Paul. Ca.in d.l. vltima,columna secunda,versicu. quarto requiritur,C.de.edic.diui Adria.tollen. & Pet. Ferrari.in tit. forma libel.quo petit. hæreditas ex testamento, versicu. quid igitur dices, tenēt cōtra illud quod suprà diximus ex Bal. scilicet eam l.vltimam, habere locū in rebus quæ erant apud defunctum, non solùm iure possessionis, sed detentionis, vt sunt,inquit, res depositę & commodatę:quia sicut pro illis datur petitio hæreditatis,l.& non tantùm. in rub.ff.de petit.hæredit. ita & eadem ratione beneficium illius legis. Idem autem ante ipsum Paulus voluerat de omni detentione generaliter loquens,glosa, ibi,in verbo, fuerunt, quam etiam simpliciter secuti sunt ibi

De eo quod dictum est, suprà nu.1.

Bar.

Bar.colum.2.versi.item oppono, dicitur hic, earum, Alberi.col.2. versi. in verbo, mittatur in possessionem, & rursum col.3.versicu.item oppono, quia in tex.Ioan. Fab.col.vlt.versic. item dic quòd nedum veniunt, & Sali. col.4. versicul.nunc videamus de quinto, & Alex. col.8.versi.in glo.in verbo, fuerunt, & Iacob. à S.Georgio. col.8.versic.in fi. glo.quia glo. & Corne.col.15.versi. in glo.non ergo, Iason col.8.versicu.glo.in verbo, fuerunt. Et idem voluit Angel.in, §.quadrupli, col. 12. versicu. ex quo nota, Insti.de actio.& videtur voluisse Alexan.dum citat eam glo.& dictam l.& nõ tantùm, consi.24. attentis his quæ in themate narrantur, col.1.li.3.& Carol. Rui.consi.107. superfluum est, in princi.lib.4.

4 ¶ Et bene facit quòd scribit.Innocen.in cap. cùm in officiis, col.vl.de test.quòd hæres non solùm potest occupare quæ possidet testator, sed etiam ea quę inuenit in hæreditate, etiam commodata & deposita, per l.non solùm, ff. de acquirend.possessio. quæ id non dicit, sed puto esse mendum & voluisse allegare d.l.& non tantùm, suprà allegatam. Et quod etiam post alios tradit Carol.Rui.con.51.ex his quæ proponuntur, col.1.li.4. De eadē re.

5 ¶ In quo illud mihi videtur dicendum quòd si res ab alio occupata fuerit quàm ab eo qui commodauit & deposuit, posterior opinio locum habeat, vt scilicet hæres vti possit aduersus illum, beneficio l.vlt. aut etiam beneficio nostræ consuetudins. Aduersus autem ipsum qui commodauit vel deposuit, minimè possit, non magis quidem quàm defunctus ipse si viueret, cùm ipse ab illis veluti precariò detineret, vt in simili dicitur de interdicto, vti possidetis, in l.1.in princi.ff.vti possid. vti eas ædes de quibus agitur nec vi, nec clam, nec precariò alter ab altero possidetis, &c. Et iterum in §.vl.quod ait prætor, nec vi, nec clam, nec precario alter ab altero possidetis. hoc eò pertinet, vt si quis possideat vi, aut clàm, aut precariò, si quidem ab alio, prosit ei possessio: si verò ab aduersario, nō debeat eum propter hoc quod ab eo possidet, vincere, &c. & quæ scribuntur in l. seq. & idem propemodum in l.1.C.eo.ti. & in l.1.ff.de itine. actúque priua. & in l.vlt.ff.de acqui.possessio.

Authoris opinio.

6 ¶ Et etiam videmus his cōpetere actionem furti, pro rebus depositis aut commodatis, l. vlt.in princip. C.de furt. Atque etiam remedium redintegrandę, vt voluit Specul.titu.de pe-

Depositario & cómodatario cōpetit actio furti.

petit.& possesso.§.1.versi.sed nunquid depositarius,per tex.loquētem in pignore,in l.vlt. C.de præto.pig.& sequitur Alex.qui & alios citat,in l.1.in princ,col.18.versic.subdit Imo, ff.de acqui.possessio.Cui & tu adde Cy.in l.1. in.3.quæst.C.quor.bonor.per tex.qui in id est expressus, in l.1.§. quod autem, ff.de vi & vi arma. *Et remediū redintegrandæ.*

7 ¶ Et de prædone quoque vt scilicet pro his rebus possit agere redintegrandæ, est tex.in eadem l.1.§.qui à me vi.Et de colono,in l.vl. eo.ti.legendo ibi,aget,non ager,vt legisse videtur Alexan.qui cum tex.ad id allegat,in d. l.1.col.18.versi.ad prædicta facit,ff. de acquir. possess. Sed & quod pro huiuscemodi rebus agi possit quorum bonorum, voluit Petrus à Bel.pertiça in dicta l.1.& ibi Cy.in d.quæst.3. Bar.col.vl.ver.item differunt secundū quosdam,& Sali.col. quoque vlt.versi. item differunt secundū aliquos,C.quorum bonorum. *Prædo agit redintegrandæ.* *Et colonus.* *Quorum bonorū interdictum cōpetit cōmodatario & depositario.*

QVINTA DECLARATIO.

1 ¶ QVINTO declara in consequentiam præcedentium, vt idem statutum non procedat in hærede eius qui se constituerat possidere, *An hæc consuetudo procedat in hærede eius qui*

se constituit possidere pro alio. vel simpliciter vel precariò nomine alterius. si enim simpliciter, certum est omnem possessionem & ciuilem & naturalẽ transire in constitutarium: si precario, ciuilem tantùm: naturalem autem manere apud constituentem, vt latè diximus in tractatu Constituti possessorij, parte.1.nu.4. illud autem primo loco. Igitur ex primo nulla manet possessio apud defunctum, ideo nulla transire potest in eius hæredem. Ex secundò naturalis tantùm mansit apud ipsum defunctum, quæ quidem nõ transit in eius hęredem vi huius statuti, secundum ea quæ diximus suprà in secunda declaratione huius tertiæ partis. Et ita expressè in hoc casu constituti voluit Fran. Cur. iunior, cons. 110. pro habenda clara resolutione, col.8. retento igitur præmisso & seq. Sed tu tamen intellige secundum ea quæ latè diximus in d. tractatu Cõstituti, in 2. parte, in 13. ampliatio.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶ SEXTO declara etiam ex consequentia *An in herede eius qui iure familiaritatis possidebat.* præcedentium, vt id statutum nostrum non habeat locũ in hærede eius qui iure familiaritatis possidebat, aut vt verius loquar, detinebat, vt in hac ipsa specie, ex facto consultus res-

respondit Franc. Curt. iunior d. consil. 110. col.8.versic.nec obstat quædam subtilis consideratio, per ea quæ ex eodem diximus suprà in 3. declarat. huius 2. partis, num.2. incip. & idem propemodum.

2 ¶ Cui adde tex.in l.qui iure familiaritatis,& ibi Iacob.Are.Bart.Ange.Imo.Paul.Cast.& alios, ff.de acquirend. possess.& l. & habet,§. hospites, qui primus est,ff.de precar. & l.mulieri,ff.quib.mod.vsufruc.amitta.Bart.consi. 121.in quæstione domini Cioli, in 2.dubio.& Ange.in l.asiduis,col.7.versi.in tex.ibi,mulier, C. qui potior.in pignor. habean.& Alexan. consi.88.eximie domine, col.vlt.versic. nec etiam his,lib.2. & consi.134. attentis narratis in themate,col.2. versicu.& posito quòd domina,lib.4.Masuer.tit.de possessor,§.item soror simul habitans.Corne. consi.91.in causa vertente, nu.5. versicu.& huiusmodi actus, lib.4.& consi.315.videtur in hac consultatione, col.3.versi.præterea dato quòd fuisset,eo. lib.4.Soci.con.131.in præsenti consultatione, post.prin.li.1.Carol.Rui.consil.51.ex his quæ proponuntur, col.3.versicu.est ergo præmittendum.li.4.Fran.Curt. iunior hoc declarás, consi.168.sacratissimæ trinitatis,col.penul.& De eadē re.

Lu-

Ludouic, Gozad.conſil.99.in hac cauſa poſ-
ſeſſoria,col.2.verſic.tertiò quoties,& rurſum
colum.vltim.verſicu. quartò quotieſcunque,
Aymo Crauet.conſi.61.dominus Antonius,
col.1.verſic.ſecundò reſpondeo.

SEPTIMA DECLARATIO.

An hæc conſuetudo procedat in hærede impuberis.

1 ¶ SEPTIMO declara,vt id ſtatutum non ha
beat locum in hærede impuberis, ſiue ſtatu-
tum loquatur de hærede ab inteſtato, ſiue ex
teſtamento,vt expreſsè reſpondit Signor.lo-
quens de ſtatuto Placentiæ, huic noſtro ſimi-
li,conſi.188.caſus continens inter cętera,col.
2.verſicu.præterea ad hoc vt habeat locum.
Nam, vt inquit, is hæres, dici non poteſt hæ-
res ex teſtamento, cùm impubes teſtari non

Inteſtatus an is dicatur qui teſtari non poterat.

poſsit, nec ab inteſtato, cùm is propriè non
dicatur deceſsiſſe inteſtatus,qui inteſtabilis e-
rat,l.1.in princip.ff.de ſuis & legit.Nec ſtatu-
ta propriè intelligẽdo,vt debent intelligi,ha-
bent locum in hæreditate impuberis, Ray.
For.in dicta l.1.& Guil.Cu.in l.1.C. quando
imper.inter pupil. & vidu. & in l.2. C.qui te-
ſtamen.face poſſunt.Hæc ille.

De eadẽ re.

2 ¶ Ex illo autem tex.in dicta l.1.de ſuis,& le-

giti.

giti. plurimi præter Signor. vbi suprà, & eos quos allegat, fuerunt in ea sententia, vt statutum loquens de intestato, non habeat locum in impubere & aliis qui testari non possunt, quos intestabiles vocamus, & inter cæteros Petrus à Bel. pert. & ipse Guil. Cu in ea ipsa l. 1. ff. de suis & legit. Idem Pet. Iacob. Ray. Cy. Bald. & Nicolaus Neapol. in l. intestato, per eum text. ff. de legiti. tute. Cy. in l. 2. in vltima quæstio. & ibi Alberi. in fi. & subobscurè Baldus col. 1. versicu. secundò quæro nunquid iste, C. qui testa. facere possunt. ipse Signor. latè con. 6. Titius in infantili ætate. & latiùs consi. 101. infans decessit. Baldus in l. cùm antiquioribus, col. 3. versi. septimò quæritur, & ibi Salice. in §. vlti. col. 1. & sequent. & latiùs Flori. & Raph. Fulgos. col. 2. versicu. in ea, ibi l. 1. C. de iure deliber. idem Baldus in l. si is qui, in fi. C. si penden. appellat. mors interuenerit. & in l. si arrogator, col. pen. ver. & adde tres conclusiones, ff. de adoptio. & in cap. 1. colum. 3. versic. modò quæro quantùm, tit. de successio. feud. & consil. 12. casus talis, statuto ciuitatis Castelli, col. 2. versicu. sed posito quòd hoc, libr. 3. & consil. 475. sequendo communem, eod. libr. 3. vbi hanc dicit esse communem opinionem. & consil. 47. si tenemus

Qui tenent statutum loquens de intestato nõ habere locum in impubere.

nemus

nemus opinionem illā,lib.4.vbi & hanc dicit esse communem opinionem doctor. Bononiæ.& consi.61.de iure communi, col.1.in fi. eod.lib.4.& consi.232.impuberi filio, eodem libr.4.& consil.83. præmittendum est, col.2. versicu. item quia infans non propriè, libr.5. Ioan. Fab.in §.1.in prin. & ibi etiam Angel. Arc. col.1.& sequent.& Christoph.Porc.Instit. de hæredit. quæ ab intesta. deferun. Nicol.Neap.in l.impuberem, ff.ad SC. Tertullia.Alberic.in prima parte statutorum,quæst. 44.item quæro statutū, vbi refert Ray. Forl. dixisse ita fuisse determinatum, & iterum in 3.parte statutorum, quæstion.21. item quæro consuetudo. Angel.in l. in testamento, la.1. col.1.in 4.notab.& ibi Raph. Fulgo.C.de testamento milit.vbi ipse Angel. dicit ita fuisse consultum per collegium Perusinum. & iterum ipse Angel.in l.2. C.de impuber. & aliis substitutio. & consil. 211. ex facto proposito quinque eliciuntur, in 5.eodémq; vltimo dubio. Imo. in l. Centurio, col.9. versicu. circa paganum, ibi, & per hoc decidi potest quæst. ff.de vulg.& pupil. substitutio.& in cap.cùm tibi, ad fi.de testa. Petr. Anch. in repe. cap.1. char. 70.in paruis, versicul. quid dices de patruo, ibi, in quo consilio, de constitutio. vbi

dicit

dicit idem se consuluisse, & plures alios Bononiæ. Raph. Fulgos. consil. 40. Dominicus testator, col. vlti. paulò ante finem. & iterum consi. 48. quidam Pe. condidit testamentum, in 2. dubio. & iterum consi. 165. in quæstione proposita secundum ordinem, col. 2. versi. rursus si huiusmodi. Ro. consi. 199. præsens statuti particula, col. 2. versic. secundò quòd vbi. Alexan. latè in l. generaliter, in princi. col. 2. versi. in glo. 1. vult glo. cum multis seq. C. de institutio. & substi. & consi. 115. circa dubitationem, li. 2. & consi. 79. Franciscus, colum. 3. num. 5. & multis sequen. lib. 6. & consi. 158. abundè quidem, col. 1. versi. quòd autem non potuerit, eo. libr. 6. & consi. 153. viso themate suprascripto, colum. 2. versicul. rursus dictum statutum, & seq. vsque ad finem lib. 7. & con. 211. viso themate de quo, col. 2. versi. secundò respondetur, eo. libr. 7. Ludo. Bolo. in 1. addi. Matthæ. Mars. in tracta. de success. ab inte. Philip. Dec. consi. 466. stante statuto Rauennensi, col. 1. 2. & 3. & consil. 563. duo dubia, in 1. dubio. & consil. 617. adeo plenè. Ludouic. Gozad. latè consi. 35. breuiter agendo certum est. Albert. Brunus in tractatu statutorum fœminas excludentium, in 8. artic. prin. questio. 12. char. 35. col. versic. & secundum prædicta,

&

& Maria. Soci.con.23.casus iste, col.1.2.& 3.

3 ¶ Sunt tamen multi, qui contrarium tenuerunt, aut saltem illam opinionem intelligũt, nisi communis vsus loquendi intelligeret intestatum etiam pro eo qui testari non potest, præsertim quòd scribitur in l.1. ff. de suis. & legit. quòd licèt propriè intestati non dicantur qui testari non possunt, hos tamen pro intestatis accipere debemus. Et ita voluit Bart. in eo loco, vbi & hunc vsum loquendi talem esse confirmat ex ea ipsa l.1.quem quidem modum dicit præualere omni propriæ significationi,l.librorum,§. quod tamen Cassius,ff.de leg.3.& idem quoque ipse Bart.in l. Centurio, col.4. versicul. quid si testator sic constituit, ff.de vulg. & pupil. substitutio. & consil.138. hæc est copia. & consi.141.statuto vrbis veteris.

Qui tenent cõtrarium. Aut saltem priorẽ opi. intelligũt nisi communis vsus loquẽdi aliter intelligeret.

4 ¶ Et præter Bart.ipsum, Signor.sibi (vt videtur) contrarius. consil. 225. in quæstione. comprehensa, versicu. secundò prætermitto, dum dicit de rigore verborum priorem opinionem esse veram,sed hanc ex mente statutorum esse sequendam.& Baldus in authent. præterea,col.1.versicu.modò quæro.C. vnde vir

Alij eiusdẽ sententiæ.

vir & vxor.& con.264. ſtatuto cauetur quòd ſi qua perſona, libr.1. vbi honorificam in hac re mentionem Signor. facit. & idem Baldus conſil. 108 in ſucceſsione pupillorum,lib.2.& conſil.36. de iure communi, libr.4. & conſil. 56. repetito conſil.339.opinio communis eſt, eodem libr.4.& Angel.conſil.26.ſtatutũ excludens, & conſil. 99. Petrus de vrbe veteri, per totum, & conſil. 104. ſtatuto communis Burgi, etiam per totum. Cardina. Florent. conſi.111.factum ſic ſe habet, Iacobus quondam,in quarto eodémque vltimo dubio. Petrus Ancha.ſibi contrarius in dicto cap. cùm tibi,col.vltima,in 7.quæſtio. de teſtament.& ibi quoque Barba. qui iſtud diſputat per 14. aut 15. col. & tandem dicit hanc opinionem amplectendam tanquam veriſsimum Apollinis oraculum. Idem Petrus Anchar.conſil. 177.reuocatur in dubium. Paulus Ca.in l.in ambigua,quam legit cum l.ſcire leges, col.2. verſic.tertiò colligitur, ff.de legib.& in dicta l.in teſtamento,la.1.col.3.verſicu. ex ſecunda parte,& ibi Romanus,qui ſe dicit ita cõſuluiſſe & Senis & Florentiæ, col.1.in vltim.notabil.C.de teſta. milit. & ipſe Paulus in dicta l. generaliter in fi.princip. & ibi Corne.conſil. 2.verſicu.vnde adducuntur.& Iacob.à ſancto

Georg.

Georg. col.1.versi.in glo.1.inducitur,& Philip. Dec.col.2.versic. tertiò not.ex isto, C. de institutio. & substitutio. & idem Paulus in l. 2.in princip. C.de impuber. & aliis substitutio.& in dicta l.cùm antiquioribus, in fine.& ibi Floria. & Ioan Petrucius, & latè Corne. C.de iure deliberan. & idem Paul. consi.48. præsupposito quodam, statuto.li.1.Ro.consi. 4.sententiam præfati consultoris,& consi.32. visa municipali cõstitutione. Panor.latè con. 75.quidam decessit,li.1.Angel. Are.in d.§.1. Instit. de hæredit. quæ ab intesta. deferun.& in tracta.de testa. in verbo, volens intestatus decedere,col.13.& in suo tracta. de successio. ab intesta. in glo. in verbo, pro perfectione materiæ,char.10. Barba.con.67.illud in medium afferam,in 1.dubio,li.3.Corne.consi.75. quanquam videatur, col.5. in literis X & Y, li.1.& con.336.constat quòd de iure communi,propè per totum illud consi.eo.lib.1. Alex. d.consi.211.lib.7.Soci.latè.consi.81.si in causa, col.3.versi.solum restat,cum multis seq.li. 4.Fely.in procemio decretalium col.4.versi. ad idem notabile Geor. Nata. in tractatu de statutis excludentibus fœminas,char.9.versi. circa quartum & vltimum. Matth. Afflic.in d.c.1.in prin.col.pe.versi.deinde incontinenti,de

ti, de succeſsio.feudi. Carol. Rui. latè conſil. 50. circa primum dubium, in 1. dubio, lib.3. & Georg. Nata. in repe.cap.quanuis, colum. 56. verſicu. circa quartam, & ſeq.de pact.libr. 6. Io. Baptiſta Caſtel. in additio.reperto. Alberic. in verbo inteſtatus. Alciat. in l.inteſtatus, ff.de verbor. ſignifi. Paul. Pariſ. qui hanc dicit in puncto iuris veriorem & communiorem & amplectendam, conſi.22. licèt circa præſentem, lib.2. vbi & illud latiſsimè omnium diſputat. & rurſum conſil.84. Serm. Martinus, colum.3. verſicu.ad reſolutionem dubij, eodem libr.2. Maria. Soci.con.6. viſis themate & ſtatuto, col.5.nu.25.li.1.

An communis ille loquẽdi vſus probari debeat.

5 ¶ Ex quibus multi negant non neceſſe eſſe probari hunc communem vſum loquendi, ſatis enim probari ex d. l.1. cùm ſcribitur (vt iam diximus) hos tamen pro inteſtatis accipere debemus, veluti is tex. ſe referat ad eum loquendi modum: cùm (vt alij etiam dicunt) id non ſit ex communi vſu loquendi teſtificatũ, per.d.l. ſed potiùs ex eiuſdem l.declaratione: nam & alias videmus plurimas leges & ff. & C. vſas eo verbo inteſtati, cum loquerentur de impubere, videlicet in l. diuus, & iterũ in l.credendum eſt, quæ eſt vltima in 2.lo-

cis.ff. qui petant. tuto. & in l. pater filium,§. vlt.ff.ad leg. Falci.& in l.2.§.impuberem, & iterum,§.si mater,ff.ad SC.Tertulia.& d.l.in testamento, la.1.& ibi Angel.in 4.not.Salyc. in vlt.not.Philippus Dec.in 5.no.C.de testa. milit.& d.l.2.in prin. C.de impu.& aliis substitu.& l.potest, & ibi Alexan.& Fran.Are.ff. de vulg. & pupil.

6 ¶Sed ex his legibus maximè tibi annotanda est,d.l.credendum, qui petāt.tutor. vt ex qua probatur,id etiam procedere, cùm intestatus positus est in conditione, licèt conditio semper sit implenda in forma specifica, per l. qui hæredi,& l.Mæuius,ff. de condit. & demonstratio. ob idque etiam ille text. fuit admodū in id quod diximus expensus & commendatus ab Alex.qui eum dicit not.in d.l. generaliter, col.2.versi.quintò pro hoc videtur,C.de instit.& substitut.& Fran.Are.qui item multū extollit,& dicit valde no.in l.1.col.9.versi. secūdò quia ex quo hæres,ff.de vulg. & pupi. substit. & in d.l.Centurio,col.11. versic.adde etiam in quātum Bar.dicit,eo.ti.& Iason qui illum dicit no.licèt, inquit, non allegetur ad id propositum,in d.l.potest,colum.2.versicu. adde etiam quòd conditio, eo titul. & consil. 196.in

Ad idem.

196. in prænotato themate, colum.6. versic. non obstat secundò, libr.2.

7 ¶ Similitérque sunt leges vtentes his verbis, ab intestato, in successione pupillorum, vt in l.qui duos, in princ. vbi Soci. in 1. not. ff. de reb.dub.& in l.Lucius, ff.de vulg.& pupil.& in l. sciant, C.de legib.hæred.& in l.omnem, C.ad SC. Tertullian. Quanquam sunt qui faciunt differentiam inter mētionem intestati, & hæc verba, ab, intestato: vt scilicet illud non comprehendat pupillum, hoc comprehendat, & inter alios Sali. Fulgo. & Corne. in d.l. cùm antiquioribus, C. de iure delib. idem Fulgos.in d.l.generaliter, in prin. & ibi etiam Alex.colum.pen.versic.nunc venio ad secundum, & Corne.colum.vlti. C.de instit. & substitut. & iterum ipse Fulgos. d. consil. 48.in 2.dubio.Corne.d.consi.336.colum.vlt. libr.1.Soci.latè consil.35. punctus super quo, per totum illud consil.libr. 3. vbi in fin. dicit esse hæreticum discedere ab hac opinione. & & d.consi.81.lib.4. & Iason.consi.130.prima consideratione, col.1.versi. nec obstat si contra, li.1.Carol.Ruin.consil.20.circa casum de quo quæritur, col.vlt.vers. nec etiam obstat si dicatur, lib.2.Ludo.Gozad d.consil.35. colú-

Ad idem.

An interest dicas intestati, an ab intestato.

na ſecunda,verſicu.ſeptimò conſiderandum. Paul.Pariſ.dicto conſil.22.in multis locis. Et Maria. Soci.iunior d.conſil.3.col.6. verſicul. aliquãdo verò ſtatutũ,li.1.& con.10.ſi in præſenti conſultatione, col.1. verſicul.aliquando verò ſtatutum,eo.li.1. Et facit quod conſuluit Calderin.conſilio ſexto,an ſtatutũ quod ſimpliciter, ſub titul.de conſtitutionib.

8 ¶ Sed quòd nihil inter hæc interſit, videtur voluiſſe glo. in d.l.cùm antiquioribus,in verbo, fuiſſe,iuncto text. & ibi Corne. col.pen. & Cy. in d.l.2. C. qui teſta.fac.poſſunt.Bart. in d.l.1.ff. de ſuis & legit.Alberi. nõ obſcurè in tractatu ſtatutorum, in 3. par. quæſti. 121. ſuprà citata. Ange. & Roma.in d.l. in teſtamento,C.de teſt.mili.Nicol.Neap. & Bal.in d.l.inteſtato,ff.de legit.tut. idẽ Bald.in d.l.ſi is qui, C.ſi penden.appellatio.Angel.d. con. 99.& d.conſil.104.Io. Fab.in d.§.1.Inſtit. de hæred. quæ ab inteſta. deferun. & omnium clariſsimè Card. Flor.d.conſil.11. in vltimo dubio. Alexan.ſibi contrarius,d. conſi.115.li. 1.& Philip.Dec.d.conſi.366.colum.2.nu.5.& ſeq. & Carol.Rui.d.conſi.50.colum.2.verſic. ſed præmiſsis,& iterum col.4.verſi.& adhuc opinio,li.3. & Maria Soci.d.con.23.col.7.nu. 19.

De eadẽ re.

19.libr.3. & alij multi ex his quos suprà citamus. Hanc enim, inquiũt, esse magis verborum, quàm rerum differentiam.

9 ¶ Sed & in hoc sunt qui distingunt, an hæc verba, ab intestato, iungantur defuncto, ita videlicet, decesit vel mortuus est ab intestato: an verò hæredi scilicet successit ab intestato: vt primo casu, idem sit ac si diceretur, decesit intestatus, vt pote quòd ea verba referantur ad ipsum defunctum: in secundo autem casu, qui refertur ad hærede͂, sumus extra illud dubium, an pupillus dicatur intestatus, de quo per Bal.d.con.36.de iure communi, ibi, aliud est ergo, lib.4.& Soci.in d.l.qui duos, in prin. per illum text.de reb.dubi.& Lud.Gozad.d. consi. 35. col.4.versic.præterea aliter respondeo.& Paul.Paris.d.consi.22.col.14.versic.ex quibus infero, & mult.seq.lib.2. *De eade re.*

10 ¶ Alij item discrimen faciunt inter intestatus, & sine testamento. & inter hos, Imol. in d.l. Centurio, vbi suprà citauimus, ff. de vul. & pupil. & Raph. Fulg.in d.l. generaliter, in prin.col.1.versic.nota primò quòd non est.& Roma.in d.l.in testamento, le.1.col.3. versic. aduertendũ tamen, C.de testa.milit.Sed con- *An intersit inter intestatus, & sine testamento.*

tra hos eſt text.in ea ipſa l. generaliter, & ibi gloſ.in verbo,ſine teſtamento, quæ eſt 1. vbi omnes propè de hac de re diſputant, vt ibi per eos videre poteris.& Paul.Pariſ.d.conſil. 22.vbi ſuprà,nu. 82. lib.2.

11 ¶ Alij quoque dicunt intereſſe inter pupillũ, & alium inteſtabilem, vt videre licet apud Alex.qui id ſibi adſcribit, in d.l. generaliter, col.pen.& d.con.115.& Soci.d.conſi.35.li.3.& Phili.Dec.d.con.366.nu.5. & 6.& conſi.563. duo dubia,col.2.verſic.his relatis,& ſeq.Item alij,vt hoc iungam, dicũt intereſſe inter eum pupillum,cui pater teſtamentum fecit,vel ſecundas tabulas: & eum cui nõ fecit,de quo latè Paul.Pariſ.poſt alios multos, d.con.22.li.2.

An inter pupillum, & alium inteſtabilem.

An inter pupillũ, cui pater fecit teſtamentũ,et eum cui non fecit.

12 ¶ Sunt & poſtremò qui dicunt referre vtrùm ſtatutum de quo quæritur,ſit odioſum, an fauorabile, ſiue ratione naturali ſubnixum. vt Bald. in d.l. ſi is qui, in fin.C.ſi pend. appellatio. mors inter. & in d.l. inteſtato, ff. de legit. tut. vbi etiam declarat quomodo intelligitur,an ſtatutum ſit odioſum,an fauorabile. & in d.cap.1.titu.de ſucceſsio. feud. & conſi. 141. quæritur an pupillus, libr.3. & conſil.83. præmittendum eſt ad euidentiam,in fi.li.5.&

An referat ſtatutúmne ſit odioſum, an fauorabile.

alibi

alibi in omnibus propè locis suprà allegatis, licèt alij plerique id indistinctè teneant.

13 ¶ Vides igitur maximum inter eos omnes, qui de hac re locuti sunt certamen esse: & si tibi lubet, videbis omnes multis magnísque rationibus subnixos, quas tamen referre supersedimus, contenti loca quibus id tractant tibi designasse, præsertim quòd earum bona pars nihil aut parum ad nostras de hac re consuetudines pertineat. Nam & aliæ, & quidem maior pars earum loquuntur de hærede quem dicunt esse saisitum, & sic haud dubiè pertinent ad hæredes pupillorum & aliorum intestabilium, aliæ loquuntur de hæredibus ab intestato, quo certè casu essemus in illa disputatione, an inter intestatus, & ab intestato aliquid intersit, quantùm ad id de quo agimus pertinet, si tamen intestatus non nisi de intestabili, id est, eo qui testari non possit intelligatur. De eadē re.

14 ¶ Scio autem in nostra Gallia ex communi vsu loquendi, & doctorum & aliorum nihil inter hos interesse. Ideo vt concludam hoc caput, in casu nostræ consuetudinis, putarim, & hæredem ab intestato, & pupilli, & alterius Autoris opi.

inteſtabilis eſſe ſaiſitum, & ita vtimur. Nec interim ſilentio præteribo. Carol. Molineus, qui huius eſt noſtræ opinionis, in additio. Alex. in d. conſi. 115. libr. 2. poſt relatas copioſiſſime omnium opiniones.

VIII. DECLARATIO.

An hæc conſuetudo habeat locũ in bonis defuncti epiſcopi.

An conſanguinei epiſcopi ſuccedant in bonis illius.

1 ¶OCTAVO declara, vt id ſtatutum procedat etiam in bonis defuncti epiſcopi, aut alterius, in quibus hæredes ſuccedunt ex conſuetudine, ſemota illa controuerſia iuris communis, de qua latè per Imo, & alios in c. cùm in officiis, de teſta. Bald. conſi. 313. præmittendum eſt ad euidentiam, li. 2. Panor. poſt antiquiores, in ca. cùm eſſes, extrà, eo. tit. & latiùs in c. vt vnuſquiſque, de pecul. clericor. & Io. Ananiam conſil. 87. circa dubium de quo agitur, per totum, & ibi Ludoui. Bologni. in additio. & Firmia. in tract. de epiſcopo, parte 4. libri 4. in multis locis. & Corne. conſi. 314. videtur in præſenti conſultatione, per totum, libr. 3. & Soci. conſil. 91. caſus ſuper quo, in 1. dubio, li. 1. & Nicol. Bello. qui alios multos citat, con 3. curatus eccleſiæ, propè per totum. Cuiuſmodi cõſuetudo eſt apud Trecenſes, ca. 106. Caluimontenſes, ca. 86. Victriacẽſes,

ses,c.85.Pictauienses,c.220.Aruernienses,tit, *des successions*,§.55.eodémque vltimo. Borbonienses,c.320. Blesenses,c.128. Engolismenses,c.97.Marchienses,ca. 258. Niuernienses, titu.*des successions*,ca.21.Senlitenses,cap.170. Valesienses,ca.92.Britonenses,tit. *des successions*,qui est 22.cap.2.Et hanc dicit generalem Franciæ consuetudinem D. Cos.Guy.in §. item quòd si ecclesia, in verbo, acquisitos,titul.de Annat.in pragmat.sanctio.

2 ¶ Quæ quidem consuetudo an valeat (vt id obiter dicam) disces ex Inno. in d.c. cùm in officiis,colum.1.in verbo,remanere,& ibi Panorm.columna secũda, ver.secundò fallitur, & aliis,de testa.Baldus in ca.vlt.col.4.versic. quæro nunquid valeat generalis, de consuetud.Panor.in cap.cùm tibi, in 1.no.de verbo. signifi.& Roch.Curti.in repe.ca.vlti. col.17. versi.quarto infertur, de consuetud. Et ex eo quod in simili tractat Io. Andr.in cap.nemo potest plus iuris,de regulis iur.lib.6.in Mercuria.& Calderi.con.2.quis succedere debet, col.1.sub ti.de pecul.cleri.& Domi.in cap.vl. columna tertia, ver. ad tertiam de quibus,de offi.ordi.lib.6. & Barb.in cap.vl.col.5.versic. quãdo autem dicatur, de pecul. cleri.& Corne,d. *An valeat consuetudo vt succedat.*

ne.d.con.214.col.2.ſub litera B.li.3.

Redit ad principalem quæſtionẽ.

3 ¶His igitur locis(vt redeamus)& aliis eadẽ conſuetudine vtentibus. imò & aliis quoque in quibus hæredes ſuccedunt ſecundum diſtinctionem iuris cõmunis, ipſi hæredes ſunt ſaiſiti ex hac noſtra conſuetudine, vt expreſſè dicit D.Boër.in commentar.conſuetu.Biturig.tit. *des couſtumes concernans teſtamens*,§.6.col.vl.& ante eum, licèt nõ alleget, D.Bened.in repe.c. Raynucius, in verbo,mortuo itaque teſtatore,le.2.numer.72. de teſtamen. quod & dicit ſentire Ioan. Fab .in §.ſi viuo, Inſtitu.de rer.diuiſio.Sed ne erres, lector, amantiſsime,nullus eſt §.huiuſmodi in eo tit. & credo quòd voluit allegare §.is verò,eo ti. vbi ipſe Fab.columna prima quęrit,an rectores & pręlati eccleſiarum faciant ſuos fructus beneficiorum, quos iam perceperunt ad inſtar fructuarij. quod videtur, inquit, ſed hoc iure non eſt verum,cùm non tranſmittant ad hæredes,c.ad hæc,de teſta. & ca.vl.de offi.ordina.lib.6.Si tamen eſſet alia conſuetudo,videtur,inquit, idẽ quod in alio vſufructuario. & nihil amplius dicit, quod ad hanc rem, de qua tractemus,propius accedat.

¶Et

4 ¶Et ego sanè censeo hęredes episcopi vel sacerdotis hoc iure consuetudinario vti, vt hæredes secularium. tum quia hęc generalis consuetudo vbique est introducta & approbata à clericis simul & laicis, vt videre licet ex processu verbali, quem vocant, earum consuetudinũ. Ideo & ea clericos ligat, vt voluit Bald. in cap. cùm venissent, in 2. not. de eo qui mittit. in possessioné. & ibi quoque Ioan. Lig. & Panormi. etiam in 2. no. ita intelligentes eum textũ, in quo Papa mandat decidi causas clericorum secundum consuetudinem patriæ, & illum text. dicit ipse Bald. ad hoc multùm no. & idem etiam voluit idem Baldus, in cap. imperialem, col. 3. versi. quæro nunquid si ex consuetudine, & ibi etiam Martin. Laud. col. vlt. versicu. & nota valere consuetudinem, tit. de prohibé. feud. alie. per Feder. Ioan. Ligna. in c. quod clericis, & ibi Francis. Are. col. vlt. de foro compet. Antoni. in ca. ecclesia sanctæ Mariæ, col. pe. versic. si quęritur an statuto, & ibi etiam Imo. col. 4. ver. extra glo. tangũt hîc doct. & Feli. col. 34. ver. secũdus casus, & Philip. Dec. col. 20. vers. nó obstant iura allegata, extrà de constitutio. Imo. in cap. ad nostram, in 1. no. per illum tex. & ibi Feli. columna 2. deprobat. Panor. in cap. cũ causa, in 3. no. per

Authoris sententia.

Consuetudo cõmunis clericorum & laicorum ligat clericos

eum tex.à contrario ſenſu,de re iudic.& con. 72.circa primum breuiter,columna ſecunda, verſiculo,præterea papa,li.1. Alex. conſi.211. pōderatis his omnibus,col.1.li.2. Franc.Are. con.45.viſis articulis, poſt princ. Card. Alex. in cap.1.in fin.10.di.& in ca. qui clericus,col. 1.tit.ſi de feud.fuer. controuer.inter dom.& agnat.Roch.Curt.in repetition.cap. vlt.in 1. limitat.11.quæſtionis. de conſuetudin.& neminē reperi(ſi non fallor memoriâ)qui contrarium dixerit,præter Barbat.conſil.65.referam in mediū,columna antepenultima, verſiculo, nec eſt vera reſpōſio aliquorum,libro quarto, vti etiam diximus in noſtro tractatu Retractuum,tit.1.§.1.glo.13, in verbo, *l'acheteur*,nume.2.

Clerici ligātur statutis & consuetudinibus disponentibus de successionibus.

5 ¶Tum quia etiam aliàs clerici ligantur ſtatutis & conſuetudinibus diſponentibus de ſucceſsionibus,ſiue reſpiciamus hęredes clericos ad eorum admiſsionem, vel etiam excluſionem, ſiue etiam defunctos clericos:vt ſcilicet in ſucceſsionibus eorum ſeruentur ſtatuta & conſuetudines locorum,vt plenè diſſeruimus in noſtro tractatu de iure Primigeniorū,quęſtione 43.qua plenè tractauimus an conſuetudo primogenitos præferens,liget ſecundo geni-

nitum clericum.& quæstion.sequen.qua etiã tractauimus an econtrario primogenitus clericus gaudeat ea consuetudine. & iterũ quæstio.sequen.qua itẽ quæsiuimus, an ea locum habeat in succesionibus clericorũ defunctorum,vt ibi videre poteris.

QVARTA PARS EORVM QVAE RESPICIVNT RES, QVAE septem declarationibus constat.

Prima declaratio,vt id statutum procedat in his rebus,quarum defunctus tẽpore mortis erat possessor tantùm,non etiam in cæteris.

2 *An procedat in re,cuius possessio cohæret personæ.*

3 *An in re,cuius possessio erat apud defunctum vi precarij.*

4 *An in re,cuius possessio erat apud defunctũ ex causa ad hæredes non transitoria.*

5 *An in rebus feudalibus.Vbi etiam videbis an impediatur dominus manum iniicere in feudum ob hanc possessionem hæredis.Et an ipse hæres sit saisitus aduersus dominum.*

6 *An in emphyteuticis.*

7 *An in rebus incorporalibus.*

PRI-

Hæc consuetu, non procedit in rebus quas defunctus non possidebat.

1 Rimo declara, vt procedat in his rebus, quarum defunctus possessor erat tempore mortis ipsius. Nam si eo tempore non possidebat, nec in eius hæredem transit possessio. neq; enim is suum hæredem saisire potest per suam mortem de ea re, cuius ipse saisitus nō est, dum moritur. l. traditio, ff. de acqui. rer. domi. & l. nemo plus iuris, ff. de reg. iur. & ibi concordant. per glos. & Philip. Dec. Et si verè eam rem tradere non potest, nec fictè quoque potest. l. si filiusfamilias, & l. si seruus, ff. si cert. pet. & l. 2. & 3. ff. pro socio. Bald. con. 166. à libello, ver. sed hîc est aduertendum, libr. 4. & diximus in tractat. Consti. possess. in 3. parte, limi. 1. nu. 3. incip. cuius sententiæ, vt confirmaremus eam, multorum in ea limitat. à nobis citatorum opinionem, quę negat per constitutum eius qui non possidet, transferri possessionem.

Fictè tradere nō potest qui vere nō potest.

Hæres non nisi rerum quæ erant defuncti tēpore mortis in possessionē mittitur.

Possessio nulla cōtinuari non potest.

2 ¶ Et id omnino perpetuum est, vt possessio quę nulla est continuari non possit, vt voluit Bar. in l. Celsus, col. pe. ver. vel quādo dicitur continuata, ff. d. vsuc. prout illū citat Maria. Soci.

Soci.iunior.cō.18.viſo themate ſupraſcripto, col. 4. verſi.ad primum itaq; fundamentum, li.2.Et id quidem perſpicuū eſt,vel ſi nullum eius rei authoritatem haberemus, quomodo enim res quæ non eſt, continuari poteſt?

3 ¶ Nam & in ſimili videmus, quòd hæres nō iuuatur beneficio l.vlt.C.de edic.diui Adria. tollen.niſi in iis rebus quæ defuncti tempore mortis fuerunt, vt patet ex tex.in d.l.vlt.ibi, earum rerum quæ teſtatoris tempore mortis fuerunt,vbi Bar.col.pe. verſi.ſecundus caſus, Alber.col.3.ver.item oppo.quia in text. Sali. col. 4.verſ.nunc videamus de quinto,& Pau. Ca.col.1.verſ.quartò requiritur, & recentiores.& Roffred.in ſumma eiuſdem ti. verſ.ſed illud quæritur de eo quod dicit. Et idē in interdicto quorum bonorum, vt ſcribitur in l. 2.ibi,quæ cū moreretur, eius fuerūt, C.quor. bonorum.Cy.in l.1.in 2.q.& ibi Bar.columna vlt.ver.ſed hoc interdictum,& Sali.etiam col.vlt.eo.tit.Et in petitione hæreditatis,l.itē veniunt,§.item non ſolùm, ff. de peti. hæred. & latè Alexan.con.183. viſo puncto quæſtionis præmiſſæ,poſt princ.lib.5. Pet. Ferrar.tit. for.libel.quo petitur hæred.ex teſta.inverbo, iniuſtè occupauit,poſt prin.& Maria.Soc.iunior,

Idē in interdicto quorum bonorū

Et in petitione hæreditatis.

nior con.77. licet in præsenti col.vl.nũ.166. libro primo.

4 ¶ Et ita in casũ nostræ consuetudinis voluerunt non obscurè Alouisius de Lucis, inter con.Bal.con.436.quidam creditor,col.2.li.3. Raph.Fulgo.si non oscitanter legatur,consi. 194.proponitur quòd domina Antonia,col. 2.versi.etsi dicatur, iuncto ver.quinimo illud fortiùs.Alexan.con.83. visa facti narratione, col.1.ver. quia respõdeo, li.2.iuncto eo quod scribit,col.2.versic.& cùm iam ante.Iaco.à S. Geor.in l.si sorori,ver.aliam pulchram limitationẽ,C.de iure deliberan. vbi id dicit pulchrũ,mirabile, & perpetuò menti tenẽdum. Iason consil.147. præsens consultatio, col.7. versi. sed præmissis non obstantibus,libro 2. Guil.Bened.omniũ expressissimè in repet. ca.Raynucius, in verbo,mortuo itaque testatore,le.2.num.72.& 77.& Fran. Curt.iunior con.108.sacratissimæ trinitatis,&c. circa controuersiam,col.5.versi. nec obstat etiam præmissæ conclusioni. & consi.110.pro habenda clara resolutione,col. 8.versic. retento igitur præmisso.& consi.168.sacratissimæ, &c. habita diligenti consideratione,col.vlt.in prin. & D. Boër. decisio.172. dominus vita nunc fun-

Qui ita tenuerunt in casu huius cõsuetudinis

functus,col.3. nu.14. Et ante hos videtur voluisse Oldrad.con.139. ad habendam aliqualem notitiam, in 7.dubio,& in simili statuto huic nostræ consuetudini,voluit Signor.con. 250. super dubiis seu quæstionibus, colum.1. in fin.versi.secundò ex tenuta.

5 ¶ Quod tamen intelligendum est,si defunctus omnem possessioné amisisset, ita vt nec naturalem, nec ciuilem tempore mortis suæ habuisset,vt quia rem vendidisset,aut aliàs alienasset,& possessionem omnem tradidisset: vel quia etiam animo ciuilem nõ retinuisset, cùm ab alio spoliatus naturali fuisset. Quòd si hanc ciuilem retinuisset,fuissetque intra tempus intentandi remedij possessorij retinendæ, hæres ipsius in quem translata esset ea ciuilis possessio, vi huius statuti secũdum ea quæ diximus suprà in 3. declaratione 3. partis,posset intentare id remediũ aduersus eum qui eam possessioné etiã ante morté illius occupârat, vt ipse defunctus potuisset, modò is sit intra annũ,turbatę possessionis,vt dicemus in simili,in 5.parte,declar.3.nu.14.incipi.& ita certè. Declaratio.

SECVNDA DECLARAT.

1 ¶ SECVNDO declara, vt id statutum generali-

Hæc consuetudo nõ procedit in re, cuius possessio cohæret personæ.

raliter non procedat in re, cuius possessió cõhæret personæ. nam cum huiusmodi res non veniat in portionem hæreditatis, vt nota. in l. item videndum, ff. de petit. hæredit. eadem ratione non debet intelligi transire possessio. Nã ea iuris est regula, vt licèt hæres aliàs succedat in omne ius defuncti, nõ tamen succedat in ius personale, l. hæres in commune, ff. de acq. possessio vnde & statutum trãsferens ipso iure possessionem defuncti in hæredem, ita quoq; debet intelligi, cùm recipiat interpretationem à iure communi, per no. in d. l. vl. §. in computatione, C. de iure delib. & in l. 2. C. de noxal. & in c. cum dilectus, de cõsuetud. Et ita nũcupatim voluit Raph. Comen. consi. 173. Galuanus, col. vl. & sequitur Iason d. con. 147. præsens consultatio, col. 10. versic. item vltra prędicta, li. 2. Fran. Cur. iunior in l. vl. col. pe. ver. secundò restringitur, C. de edic. diui. Adria. tollen. & Anto. Rube. con. 121. dominus Ioannes, col. 1.

Iura personalia non egrediuntur personam.

2 ¶ Et certè id minimè dubium est, cùm aliàs semper iura personalia personam non egrediantur, sed cùm ea extinguantur, nec transeant ad hæredes, l. quia tale, ff. solut. matrimo. & l. in omnibus causis, & l. priuilegia, ff. de re-

de regu.iur.& cap.priuilegium,eo titu.lib.6. cũ concordan. adductis per glo.& doct.in illis locis,quibus adde c.hinc est, circa mediũ, 16.quæstione prima.

TERTIA DECLARATIO.

¶TERTIO (& hęc quidem proximè accedit ad præcedentem declarationẽ) hanc consuetudinem generalem declara,vt non procedat in re cuius possesio erat apud defunctum vi precarij. Nam cùm precarij virtus nõ transeat ad hæredes,l.cùm precariò aliquid,§.1.ff. de precar. & id statutum siue decretum siue etiam consuetudo debeat ita interpretari, vt minus lædat ius commune quàm fieri potest, d.l.2.C.de noxal.& d.ca.cùm dilectus,de cõsuetud.ideo debet intelligi quando possesio erat apud defunctum, ex causa de sui natura transitoria ad hæredes,quia sicut ad eos transit virtus ipsius causæ, ita videtur statutũ voluisse quòd transiret ipsa possesio, sed virtus precarij non est huiusmodi. Ita expresè voluit Alex.con.153.circa litem vertentem inter filios,col.1.versic.& posito quòd virtute,li.6. quem sequitur Chassen. consi. 59. ex visione processuum,col.pe.ver. item etiam vt cõstat.

Hæc consuetudo nõ procedit in re cuius possesio erat apud defunctum vi precarij.

2 ¶ Attende lector, quia si intelligas de hæredibus cõcedentis id est, constitutarij (ita enim eum voco ad cuius commodum fit constitutum, de quo & Alexan. in d. consil. loquitur) non est verum id constitutum nõ transire ad hæredes, cum tex. sit expressus in contrarium in d. l. cum precario, §. 1. & in l. quæsitum est, §. 1. & in l. cùm precariò quis rogat, eo ti. & in c. vl. extrà, eo quoque ti. & latè diximus in nostro tractatu Constituti possessorij, in secunda parte, in 12. ampliation. Et ratio Alexan. eum deficit in casu de quò loquitur. Ideo contrarium eius quod dicunt ipse Alexan. & Chassen. in precario expresè tenuit Alouisius de Lucis, valẽtissimus doctor & aduocatus Vincentinus, vt eum appellat Bald. inter consil. ipsius Bald. consil. 436. quidam creditor habens plures, columna prima & secunda, lib. 3. & ibi quoque Baldus. in addit. eiusdẽ con. & dicit ipse Alouisius ita consuluisse in ciuitate Vincentiæ Raynucius. Forli. Richar. Sali. & Argenti.

Declaratio.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶ FATEOR tamen (& hæc erit pro quarta declaratione) quòd si possessio erat apud defun-

Nec in re ad hæredes nõ trãsitoria

functum ex causa ad hæredes nō transitoria, huiusmodi possessio ad eos non transiret, per illam Alexan. rationem, quæ optima est, sed malè ad casum precarij aptata. Et ipsius rationem generaliter sine mētione precarij refert, & sequitur Catel. Co. in memor. incip. decreto Mediolanensi, col. 2. in prin.

2 ¶ Et ad hoc optimè facit quod in simili dicitur, ꝙ licèt appellatione hæredis, veniat hęres hęredis, l. hæredis appellatio, & l. sciēdum, ff. de verborū significat. & latè diximus suprà, in 5. declarat. 2. partis, id tamen nunquam obtinet in re, quæ de sui natura non est transitoria ad hæredes, de quo habes text. & exēplum in l. antiquitas, C. de vsufruct. & voluit ipse Alexan. in l. Gallus, §. etiam si parente, col. 3. versi. vnum tamen non omitto, ff. de liber. & posthum. & l. in annalibus, C. de legat. & Catel. Cota in memoria. incipien. hæredis appellatione comprehenditur, in 2. limitatio. vbi dicit hinc fieri, quod singul. dicit Baldus in l. vl. columna secunda, in 6. oppositio. C. de hære. institut. quòd si quis acquisiuit feudum vel emphyteusim pro se & hæredibus, intelligitur tantùm de proximis hæredibus, nō de hęredum hæredibus. quod & sequitur & dicit

Hæres hæredis venit appellatione hæredis.

Si tamē res sit trāsitoria ad hæredes.

Feudum acquisitū pro se & hæredibus non trāsit ad hæredes hæredum.

etiã sing. Iason in dicta l.in annalibus, in fin. vbi tamẽ id reprobat. vt & nos diximus in d. 5.declaratio.2.partis.

QVINTA DECLARATIO.

An hac consuetudo habeat locum in feudalibus.

Qui negant habere locũ

1 QVINTO declara, vt id statutum non habeat locum in rebus feudalibus, vt expresse voluit Rapha. Comen.consi.173. Galuanus, col.vlt.versi.nec obstat quòd possessio,ea ratione adductus, quam & nos suprà ex eodem adduximus in prima declaratione tertię partis,quia vasallus naturaliter tantùm possidet, vt dicit glo.in l.3.§.ex contrario,in glo.1.post princi.ibi.item de re data, & in l.si vt certo,§. si duobus vehiculum, in verbo dominũ, versicu.sed qui sunt qui ciuilem habent, ff.commod.& Iason d.consilio 147. vbi nuper citauimus,libro 2. & latè cõsilio 152. vera & iuridica,per totum illud consi.li.4.Fran.Curt.iunior cons.108. sacratissimæ,&c.circa controuersiam,colum.7.versic. sed quod fortius. & con.110.pro habenda clara resolutione,col.9. versicu. præterea militat, vbi id dicit singul. & in dicta l.vlt.col.pen.vbi suprà,de edict.diui Adria.tollen. vbi tamen dicit id non procedere in dubio,quia etiam in dubio feudum

cense-

censetur esse hæreditarium, vt declarat Baldus in c.1.titu.an agnati vel fil.cum allegatis per Alexan.con.10.pōderatis his quæ in themate,col.3.li.3.& alibi sæpe. *Feudum in dubio hæreditarium.*

2 ¶ Sed illud, videlicet, quòd hoc statutum nō habeat locū in huiusmodi bonis feudalibus, præter supradictos voluit Catel. Cot. vbi tamenvidetur esse subdubius, in memor.incip. decreto Mediolanēsi,col.2. ver.nūquid autē hoc decretū,& Anto.Rub.con.121.dominus Io.col.1.& iterū col.5.ver.ex pręmissis igitur rursúmq; col.vl.ver.& si dicatur. & Paul.Paris.cō.omnium 1.visa facti narratione,col.25. ver.& quia decretū istud,q est sub nu .159.l.1. *Alij qui idē tenent.*

3 ¶ Ad hanc autem opinionem fulciendā adducit Iason in dicto cō.152. li.4. has rationes, nam id statutum est correctorium iuris communis, quod & nos suprà diximus in præfatione,declaratio.3.nu.2.inci.egoverò cōstanter.& seq.iura autē correctoria vel exorbitantia,quæ generaliter aliquid statuunt,non obtinent in feudis, nisi de eis expressam mētionem faciant,quod ex eo videre licet,quòd statutum loquens de dote lucranda, non habet locum in feudis,c.1.§.quanuis,& ibi Baldus, *Rationes huius opi.* *Statutū de dote lucranda non habet locū in feudis.*

titu.de inuesti.de re alie. fac. Baldus in cap.1. titu.an maritus succedat vxor.in benefic. Alexan.& alij in l.1.C.vnde vir & vxor.

4 *Ad idem.* ¶ Cui quãtũ ad id, adde alios id ipsum quoque scribentes, scilicet ipsum Baldum in authen.res quæ, col.2.versi.quæro ex forma statuti, C.cõmunia, de legat. & in cap.1.in prin. colum.3.versicu.quæro an consuetudo, & ibi Card.Alex.col.6.versicu.eiusdem initij, ti.de prohibẽ.feud.alienatio.per Feder.Iacob. Aluarot.in eo ipso c.1.§.callidis, & in d.c.1.& ibi quoque Marti.Lauden. & Card. Alexan. tit.an marit.succed.vxor.in benefic.& ipsum Aluarot.in c.1.in prin.& ibi etiã Marti.Lauden.ti.de inuesti.quam Titius accepit à Sempronio, eundem Marti.Laud.qui dicit ita publicè se disputasse, in d.c.1. §.quanuis, & ibi Card. Alexan.titulo, de inuest.de re alien.fac. Barbat.in rubr.de rebus eccle.non alienand. char.pen.versicu.decimoquintò facit. Franc. Aret. in l.2.colum. secunda, ver. debes etiam scire, & ibi quoque Franc.Ripam.columm.4. nu.19. ff.soluto matrimo. ipsum Iason.in l.1. col.6. versiculo, nota etiam quòd istud, C.de summa trinitate, vbi ad hoc dicit esse singul. text.in dicto §. quanuis, & Albertus Bru.in

dicto

dicto tracta. statutorum fœminas repellentium, in 23.quæstio.8.artic.

5 ¶ Subiungit autem Iason, vt ad eum redeamus, dicto consi.152.quòd dispositio l.1. & authen. præterea, C.vnde vir & vxor, non habent locum in feudalibus, secundum Roma. & Alexan. in vtroque loco. Cui item hoc adde de priori esse bonum text. in cap.1.titu.an maritus succed. vxor. & ibi Bald. qui eum no.ad limitationem dicti ti. vnde vir & vxor, & alij. & idem etiam voluisse ipsum Iasonem in eadem illa l. 1.column.2. in 6.fallen. & ibi quoque Philippum Dec. column.3. versicul. sexto & vltimo. Benedict. in repe. cap.Raynucius, in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nume.81. versicul.quartò fallit de testa. & Steph.Bertran.consi.59. voluissem pro securiori responsione, in 13. eodémque vltimo dubio, libr.2. *l. 1. & authen. praeterea, C. vnde vir et vxor, non habent locũ in feudis.*

6 ¶ De posteriori verò, scilicet de d.authen. præterea, est etiam text. in dicto, §. quanuis, suprà sæpius citato, & voluit item ipse Iason in eadem auth. præterea, column. 3. versicul. limita tamen, & ibi Franc. Pep. in repetitio. in fi. & Marti.Lauden. & Card.Alexan.in c. *De eadẽ re.*

1.§.

1.§. donare, vterque in fin.titu.qualiter olim feud. alienar. poter.

7 ¶ Quibus proximum est quod voluerunt Bald. Aluar. & Cardi. Alexan. in d.cap.1.an mari. succe.vxor .per eum text. quòd huiusmodi feuda non comprehenduntur in statutis ,ex quibus superstes coniugum lucratur certam partem bonorum alterius primi mortui,quod & ipsum voluit ipse Bald.in c.1.col. 3.versi.quæro an consuetudo quæ disponit,ti. de prohi.feud.ali.per Fed.

Feuda non comprehendũtur in statutis deferẽtibus lucrũ superstiti cõiugum.

8 ¶ Et quod etiam tradidit Benedic. in repe. d.c. Raynutius in d. verb. & vxorem nomine Adelasiam,numer.787.quòd consuetudo vel statutum faciens, virum & vxorem communes in acquisitis, facti, constante matrimonio non habere locũ in feudis acquisitis, per.d.c.1. an mari. Immo illud perpetuum est in omni societate, vt scilicet, socius qui durante societate acquisiuit feudum non teneatur illud communicare alteri socio, vt pulchrè consuluit Alexand. consil. 48. diligenter prospectis, column.2.versicul.sed his non obstantibus, libr. 2.Sed id in Gallia non seruamus,in qua feuda sunt patrimonialia, vt dice-

Nec in statutis facientibus virũ & vxorem cõmunes in acquesitis.

Nec in alia quauis societate.

dicemus infrà nu.25. Et id etiam tenet Chasseneus in commentariis consuetudinum Burgundiæ, tit. *Des droicts appartenans a gens mariez*, §.2. glo.vlt.colum.3.versicu. limita istam consuetudinem.

9 ¶ Subdit item ipse Iason dicto consil. 152.in rescriptis simpliciter impetratis non comprehendi res feudales, nisi de illis facta sit specialis mentio: id enim signãter, vt ipse loquitur, voluisse Bal.in cap.cùm ordinem,col.2.vers. istud capi.est argumẽtum, quòd non valet, de rescript.arg. illius text.sed melius faceret tex. in cap.ex parte B.circa mediũ,de for.compet. Cui item adde, idem scripsisse Philippũ Dec. in d.ca. cùm ordinẽ, col.1. & ipsum Iasonem qui id dicit singul.consil.224. principale dubium,lib.2.& consi.70. super vtraque,col.penul.versi.confirmo & secundò, lib.3. *Nec in rescriptis.*

10 ¶ Præterea, vt inquit idem Iason d. consil. 152. in generali potestate legitimandi, non venit facultas legitimandi ad feuda, vt no.voluit Signor. consil.223. quidam dominus Ioannellus, quem refert & sequitur Card. Alexand. in cap. per venerabilem, §. quod autem, char.11.versi. quæro sextò principaliter, qui *Nec in generali potestate legitimandi.*

qui filij sint legitim.& idem simpliciter tenet Alexand.consi. 160. visa legitimatione facta de domina Marmorina, col.1.lib.2. Sicuti etiam simpliciter legitimati, non intelliguntur legitimati ad feuda, nisi nominatim dictum sit de feudis,ca.naturales, cum glo.approbata per doctor.titu.si de feud. fuer. controuer.inter dom.& agnat.

Legitimati simpliciter nō intelligūtur legitimati ad feuda.

11 ¶ Hæc Iason, sed cui adde quantum ad facultatem legitimandi, Soci. consi. 3. in causa domini,colum.3. versic. secundò quod dicta, lib.3.nisi tamen, vt dicit, ex verbis colligeretur de voluntate principis.& Guid. Pap. decisio.857.in generali.eundem Iason.d. consi. 70.colum.4.versicul. hoc tamen non obstat, libr.3.Philip.Dec.in l.1. colum.2. versicul.ad prædicta,ff.si cert.peta.in lectur. Pisa.& con. 76.licèt in casu,colum.1. & iterum vltim. & consil.389.visa longa serie, colum.2.versicul. eodem modo videtur. Franc. Ripam in l.1. col.8. nume.53.ff.de vulg. & pupil. substitut. Licèt non placeat Lançel.Gali.in lib.2.col.3. versic. ex hac conclusione,ff.de verbor. obligatio.innixo authoritate. Soci. dicto consi.3. libr. 3. qui tamen (vt diximus) contrarium tenuit.

De eadē re.

¶ Quan-

12 ¶ Quantum autem ad legitimationẽ ipſam, addes illud ipſum quod dictum eſt, voluiſſe Hoſtien. Ioan. Calder. Anto. & Card. Floren. in cap.lator,extrà,qui filij ſint legit. Oldra. conſil 247.factum tale eſt quidam rex,in vltimo dubio. Baldus conſil. 129. ad euidentiam, in princi.lib.3. Cald.conſi.5.an naturalis, tit.de feud.Petr.Ferra.tit.for. libel.quo agit.ad reuo.feud. in verbo, nec ſuperſtitibus, colum.2.verſic. vide, quæritur, Stepha. Bertran. conſil. 112.viſis quibuſdam,num.25.lib. 2.ipſum Lancel. Gali.in dicta l.2. column .3. verſicul. limita modo,de verbo.obligat. Anto . R ub . qui alios citat, conſil. 33. circa dubium, colum.1. *De eadẽ re.*

13 ¶ Addit & ipſe Iaſon vbi ſuprà, feuda non contineri in generali renunciatione, niſi de illis ſpecialis mentio facta ſit, ſecundum Bal. in auth.in ſucceſsione,ad fi.C.de ſuis & legit. arg.l.de creationibus,C.de Silentiar. libr.12. Nec item in generali alienatione bonorum, niſi item ea ſint expreſsè nominata, per tex. no.in d.c.in generali, tit. ſi de feud. fuer.controuerſ.inter domi. & agna.& in c.1. ad fi.ti. de capit.qui curiam vendidit, & tandem concludit ex illis omnibus, huiuſmodi ſtatutum ſiue

Feuda non cõprehendũtur in generali renunciatione.

Nec in generali alienatione.

siue decretum continuans simpliciter possessionem defuncti in hæredem, non habere locum in feudis, cùm de illis mentio specialis facta non fuerit.

Idem de generali renũciatione.

¶ Tu autem ad illud primùm de generali renunciatione, adde ipsum Bald. in c. 1. col. 3. vers. sed quid si filius viuo patre, & ibi Iacob. Aluaro. colum. pen. versicu. item addit, tit. an agnat. vel fil. eundem Bald. consi. 437. quædam puella fuit dotata, column. vltim. libr. 1. Marti. Lauden. in d. c. in generali, ti. si de feu. fue. contro. Francis. Are. qui id dicit no. in l. qui superstitis, colum. 5. versicu. iterum in renunciatione, ff. de acq. hæred. Soci. consil. 74. super controuersia, colum. 2. versi. quarta conclusio, lib. 3. Card. Alexan. in c. 1. tit. de eo qui fi. fec. agna. Carol. Rui. cons. 24. super his, col. 1. num. 4. lib. 1. Iason in l. Gallus, §. quidam rectè, col. pe. in prima lectur. ff. de lib. & posth. vbi id dicit sing. & consil. 96. dominus Bonioannes, in fi. lib. 1. & consil. 207. in præsenti, in prin. lib. 2. quibus locis dicit de hoc esse bonum textum in dicto cap. 1. ti. de eo qui fi. fec. agna. & consil. 7. pro reuerendissimo, colum. 5. versi. secundò facit, lib. 3. Philip. Dec. in dicta l. 1. ff. si cert. peta. & d. consi. 389. vbi suprà, & Ca-

& Catellia. Cotam in memo. incip. feudum debet. & Matth. Afflic. in constitu. Sicil. incipien. hac edictali, colum. pen. versicu. in eadem, ibi, voluit quidam.

15 ¶ Ad alterum de generali alienatione, adde glo. in dicto cap. 1. & ibi Card. Alexand. col. 2. in 1. no. de capit. qui cur vend. Mart. Lauden. & eũdem Card. in cap. 1. vtrunque in fine, titu. de inuesti. de re alie. fact. Alexan. latè consi. 16. viso dicto themate, colum. 2. vers. quod autem ad bona, libr. 2. & consil. 168. requisitus, colum. 2. ver. fortificantur prædicta, libr. 2. quod iterum repetitur consi. 20. libr. 5. & Ludo. Goz. con. 26. in causa illustrissimorum, col. 9. num. 51. *Idem de generali alienatione.*

16 ¶ Proindéque nec in generali donatione bonorum feudum continetur, Guid. Pap. consi. 214. circa materiam, colum. 4. versicu. sed in casu, & rursum col. 6. versi. sed restat aliud, & con. sequent. vertitur quæstio. col. 1. & consil. 218. indubitanter, col. pen. versi. ad octauum. Vti nec consequẽter in generali hypotheca, siue obligatione bonorum. Spec. in tit. de pignor. in prin. versicu. vltim. Bald. in cap. 1. in princip. col. 1. versi. sed nunquid si contrahat, *Feudũ non comprehenditur in generali donatione.* *Nec in generali hypotheca.*

&

& ibi Mart. Laud. & Cardi. Alexand. vtrunque colum. 2. versicu. nota secundum, titu. de prohib. feud. alien. per Fed. Paul. Ca. in l. tutor, §. vlt. ff. de pignor. actio. Rom. in l. si constāte, in princip. ff. solu. matrimo. Alexand. d. consi. 16. colum. vlt. lib. 1. & consi. 168. requisitus, colum. 2. versicu. fortificantur prædicta, libr. 2. quod repetitur consi. 20. libr. 5. & idem Alexand. consi. 2. ex narratis, in prin. lib. 4. & consi. 124. super primo, colum. 3. eod. lib. 4. & consil. 41. viso themate, colum. 1. libr. 6. quod & repetitum est consi. 95. eod. lib. 6. & Guid. Pap. in omnibus ferè consil. suprà citatis, Iason consil. 6. exibentur, colum. 8. versicu. nec obstat si diceretur, & colum. vltim. versicul. non obstat tertium, libr. 3. & Matthæ. Afflic. in d. consti. Sicil. incipien. hac edictali, vbi suprà, colum. pen.

Nec sub dispositione authen. res quæ.

17 ¶ Nec similiter comprehenduntur sub dispositione authen. res quæ, C. com. de leg. per d. c. 1. §. donare, & ibi Bald. & cæteri, tit. qualiter etiam feud. alie. pot. cum, concord. adductis à Iaso. in d. authen. res quæ, col. 8. versi. an autem res prohibita, & col. 11. versi. 6. limita. & consi. 89. aggredior, colum. 4. versi. secundò quia dicta, libr. 1. de quo etiam vltra eum per

per Guid.Pap.d.consi.214.col.5.versi. & pro hoc facit,& col.seq.versicu.& alibi dicit.& d. consil.218.vbi suprà. Nec etiam in fideicommisso generali, Dy.& Bart. in l. si patroni,in princ. ff.ad SC. Trebellia. Bald.in l. cùm virum,col.vlti.versicu.extra quæro,C. de fidei. nisi inquit esset hæreditariũ & Marti. Laud. in cap.1.in fi.tit.de lege Corra. Latè Alexan. id declarans,con.91.ponderatis his, colum.8. quo ad secundum,li.1. Iason in præludiis feudo.column.14.numer.46.an autem feuda, & Lauren.Sylua.consil. 30.facti quæstio, col.4. versicu. quinto pro eadem opi. Nec in mandato quoque generali.Matth.Afflict.in constitutio.Sicil. incip.si quando fortè, colum.2. in 2. no.

Nec in generali fideicommisso.

Nec in generali mandato.

18 ¶ Denique id generale est, vt nec in quauis dispositione generali feuda comprehendantur,sine speciali & expressa earum mentione, satis videtur voluisse Signor.dicto. consi.218. quidam dominus, & clariùs Bald. authoritate Iacob. Ardizo. consi. 207. quæstio est spurius,col.1.li.2.& Card.Alexand.in d.c.1.ti.de inuesti.de re alie.fac.& in d.cap.generali,ti.si de feu. fuer. controuer. inter dominum & agna.Philip.Decius consi.139.cuius superscri-

Nec in alia quauis generali dispositione.

ptio incipit,an & quando fœmina, veluti ſcilicet feudorum natura ſit omnino à cæteris bonis aliena, vt & nos quoque diximus in noſtro tractatu Retractuum,tit.1.§.1.in glo.3. in verbo , *aucuns biens*, ſed hic repetenda duximus,ob id quod Iaſon d.conſi.152.lib.4.hanc noſtram deciſionem tractans, omnes neruos intenderat,vt ipſum probaret.

19 ¶ Et in hanc quoque partem facit,quod ſcribit Bart.in l. item videndum, §.vlt.ff.de peti. hæred. quòd feuda, non veniunt in petitione hæreditatis . neque enim feuda deferuntur iure hæreditario , niſi ex forma inſtituræ aliter appareat,vt tradit. Alex.conſ.19.ſuper eo de quo quæritur, ferè per totũ, li.5. & vtrumque ſequitur Maria . Soci. iunior, conſil. 65. cùm in pręſenti caſu,col.7.nu.17.li.1.& 3.Sed nos de hoc latiùs alibi tractauimus.

Nec in petitione hæreditatis.

20 ¶ Contrarium tamen,vt ſcilicet id ſtatutum habeat locum etiam in feudalibus , expreſsè tenuit Maſuer.titu. de feud. §. item ſucceſſor ſingularis,& expreſsius,§.ſeq.incip.item ſuccedens . & Guil . Brolhius in ſtilo curiæ parlam.titu. de feud.§. item de conſuetudine,& ſeq.Bened.in repe.c.Raynucius,in verbo, &

Qui tenent hoc ſtatutũ habere locũ ĩ feudalib⁹.

vxo-

vxorem nomine Adelasiam, nu.180. & iterũ in verbo, mortuo itaque testatore, le.2.nu.70. & 71.de testam. & præsupponit Philip. Dec. consi.467.bene & consulte, col.2.versi.& ista etiam videtur procedere, iunctis præcedentibus, dum loquens de decreto Mediolanensi, huic nostro statuto simili, dicit etiam filiam debere conseruari in possessione bonorum feudalium patris, donec agnati qui prætendunt filiam non debere, succedere de iure suo potiori doceant, quando & ipsa, cessante dicto statuto, posit petere se mitti in possessionem omnium bonorum patris, etiam si quædam dicantur esse feudalia, donec id cognitum fuerit, per ca.1.§.inter filiam, & ibi And. Iser. Bald. Marti. Laud. Iacob. Alua. & Card. Alex. & iterũ. §.defuncto milite, ti.si de feud. fuer. cõtrouer. inter domi. & agna. & ita quoque no.gl in c.1.in gl. 1.in fi. & ibi Bal. de con trouer. inter mascul. & fœmin. de benefic.

Filia in dubio debet mitti in possessionem rerũ quæ feudales dicuntur vide infrà nu. 24.

21 ¶ Quod & ipsum tenet Io. And. post Guid. Suf. in addit. Specul. tit. de testam. §. sequitur, col. penult. ver. sed pone. P. decesit, in addition. incipient. dubitatur etiam, per dictum, §.inter filiam. & idem quoque Ioan. Andr. in additio. ipsius Specul. tit. de feud. §. quoniam,

De eodem.

versi.21.in additione incip.cessante,dum se re mittit ad Spec. vbi suprà. & id pro no. refert & sequitur Alexand.in l.vltim.col.vlt.versic. aliud no. dictum, & ibi etiam Iason qui id dicit mirâbile, col.antep.versic.nota,& vltra Bald.& Franc.Curt.iunior, col.pen.versicul. quæro quid si aliquis, C.de edic. diui. Adria. tollen.& ipse Dec.con.424.proponitur quòd magnifica domina,colum.2.versi.& ista conclusio,vbi & id dicit procedere non solùm in dubio, sed etiam cùm constat bona esse feudalia, donec aduersarius probauerit de suo iure potiori. & idem quoque Dec.d.con. 467. col.2.versicul.& ista conclusio.& consil.498. viso casu proposito, col.1. & consil. 588. viso puncto, & dubiis, colum.2.versicu.& prædicta conclusio.Fran.Cur.iunior in tracta. feudor.in tertia parte,quæstion.vigesima prima, char.25.colum.prima,& consi.30.habita diligenti consideratione,col.3. num.10.& consi. 41. præsupponitur in facto, colum.3.versicu. pręmissis tamen minimè obstantibus,& con. 108. circa controuersiam vertentem, colum. 4.versicu.minùs etiam obstat.Matth. Afflic. deci.Neapolit.116. vtrùm dispositio, colum. 1. Albert.Bru.consil.1. circa primum articulum, colum.1. & 2. versicu.sed maior residet.

Etiam si cō stat esse feudales donec probatū sit de iure potiori.

&

& colum.3.ad idem facit, & Io.Campe.conſ. ſequent.viſo themate tranſmiſſo, columna 2. verſicu. quo verò ad aliam,& verſic.tertiò,in hoc patrimonio. & idem Brun. conſil.18. in cauſa vertente,columna tertia,verſicul.eſt bene verum. & Ludouicus Gozad. conſil. ſexto, prima facie vdetur, colum.penulti.verſic. ex iſtis ſequitur, & iterum conſil. ſequent.in hac cauſa poſſeſſoria,colum.2.nume.10.& 11. vbi & hoc dicunt non ſolùm procedere in filia, ſed & in alia quacunque fœmina hærede. & conſil. 10. in hac cauſa illuſtrium, vbi id duobus modis declarat. Paul.Pariſ.conſil.22. illuſtriſsimam dominam, columņ.10. nume. 65. lib.1. & conſi. 41.optimum ius, colum.1. eodem lib.1.& nouiſsimè Nicol. Bello.conſ. 10. in cauſa caſtri,colum. vlt. & Maria. Soci. conſ.75.quanquam vt audio, col.7.nu.28.lib. 1.& conſi.76.cùm diebus elapſis,col.22.num. 95.eo. lib.1.& conſi.77.licèt in præſenti, poſt princip.eo libr.1.

22 ¶ Cui & tu adde Alberi. in l. cùm miles, in fine,ff.ex quibus cauſis maior. & tex.in dicto ca.1.ſi de feu.fuer.controuer.inter dom. & agna. vbi ſi de feudo fuerit controuerſia inter dominum & agnatos vaſalli,qui deceſsit ſine filiis: *Cõfirmatio huius opi.*

T iij filiis:

Agnatus manet ĩ possessione feudi pendente quæstione sitne nouũ an antiquũ.

filiis: domino contendente esse feudum nouum, agnato antiquum: agnatus ipse debet manere in possessione rei, pendente huiusmodi controuersia, & donec dominus ostenderit id feudum esse antiquum. Quod bene facit contra eos qui vulgò dicunt hæredem vasalli nunquam esse saisitum aduersus dominum, nec virtute quidem huius statuti, de quo postea dicemus, nu. vlt. huius declarationis.

Possessio rerum feudalium an trãseat in hæredem.

23 ¶ Quid quòd possessio rerum feudalium à vasallo defuncto ipso iure & continuò transit in hæredem, etiam cessante hoc nostro statuto, si vera est multorum sententia, quos tibi adduximus suprà in præfat. in 4. declar. nu. 1. sed & illud scio, & seq. atque etiam in nostro tractatu Primigeniorum in 40. quæst. nu. 96. incip. & cum hæc semper. Et licèt etiam sint nonnulli, qui id non admittunt, vt & nos diximus suprà, etiam in præfatio. decla. 4. nu. 4. incip. ideóque vt nec in feudis, & seq. tamen illi loquuntur de mero iure communi feudorum. & nonnulli eorum aliud esse dicunt, si sit statutum de quo hic tractamus. Et tamen hæc disputatio satis ostendit possessionem rerum feudalium faciliùs transire in hæredes, quàm aliarum rerum,

¶ Scio

24 ¶ Scio autem Iasonem in d.conſ.152.colum. 2. verſi.ergo ex prædictis, libr.4.dubitaſſe de illo dicto Specul.In d.titu.de teſtam.ſuprà allegato,propter ea quæ ſuprà ex ipſo diximus. Quanquam poſtea ſubiungit illud dictum poſſe procedere, quando filia vult mitti in poſſeſsionem bonorum feudalium, quæ fuerunt patris, ex diſpoſitione iuris communis, & ſic ex diſpoſitione l. vltim. C.de edic.diui. Adria. tollen. Aliud, inquit, ſi prætenderet ius ex diſpoſitione huius ſtatuti continentis ius ſpeciale derogatorium iuris communis. Et aliter quoque illi dicto reſpondet, vt ibi videre poteris:neque enim admodum huc pertinet. Sed quod ad caſum d. l. vltim. de edict. diui. Adria. tollen. priuatim ſpectat. vide Alber. ibi,colum.4.verſic.ſed nunquid mittetur in poſſeſsionem.

De eo quod dictum eſt ſupra num. 20 & 21.

25 ¶ Sed vt cunque ſit, certè apud nos minimè dubium eſſe debet, quibus feuda ſunt patrimonialia & hæreditaria,& poſſunt liberè vẽdi & obligari, teſte Io. Fab. in.§.1.poſt princ. Inſti. de rer.diuiſio. & in §.1.poſt.princip. de empt.& vendi.& in §.itẽ Seruiana,col.13.ver. quid de ipſo feudo, & ibi poſt eum Iaſon nu. 116.Inſtit.de actio.& eodẽ Fab.in §.vl.Inſtit.

Feuda apud nos patrimonialia.

Et poſſunt libere vendi & obligari.

Et cõprehenduntur in generali obligatione bonorum.

de aſsigna.liber. vbi ex hoc dicit, quòd feuda in hoc regno comprehenduntur ſub generali obligatione bonorum, & rurſum in authen. ingreſsi, colum.vltim.C.de ſacroſanct. eccleſ. & Iacob. Beluiſ. in c. 1. titu. ex quib. cauſ. feud. amitta.Petr.Iacob.in titu.de condic. ex leg.imperialem.§. callidis, columm. 3. verſicul. item fallit, quia hodie de conſuetudine.& iterum titul.de cauſ.ex quib. feud. amitta. colum.5. verſicu. hodie verò ſic obſeruatur.Io.Ray. in d.ca. imperialem, §. habito, col.47.in paruis,verſicu. quæro nunquid per hoc quod dicitur, tit.de prohib.feud.alie.per Feder. Io.Berber.in ſuo viatorio iuris,titu.de feud. Guid. Pa. deciſi. delph. 59. ſecundum vſus. & deciſio. 133. ſed Depoſito. & deciſio. 297.conſtitutiones. & conſi. 176. pro diffinitione, col.4.verſic.vel aliter & iterum col.6. verſi.& ſi dicatur,& rurſum col.antepe.verſi. nec obſtat in hoc. & conſi. 18.ſuper caſu, col. 3. verſicul.ſed cùm hodie. & conſil. 114.circa materiam,colum.pen.verſic.& ſi dicatur,vbi id declarat.& conſi,ſeq. vertitur quæſtio, col. 2.verſi.& ſi dicatur.& conſ.218.indubitanter. col.pen.verſic.& licèt aliqui, quibus locis dicit id nõ obtineri in Delphinatu.&Iaſon qui & hoc in vniuerſum dicit obſeruari, citra mõ

tes,

tes,in l.de quibus,columna 19. versic.tamen vltra montes,ff.de legibus. Et in regno quoque Neapolitano,vt videre licet in consuetudine Neapolitana incip.& si testator, in verbo, disponat.& Matth. Afflic.in decisio.Neapolita.140.tene mēti.Nā & illic vtuntur plurimis moribus & consuetudinibus Galliæ,vt videre licet ex eorum constitut. *Vti etiā in regno Neapolitano.*

26 ¶ Constat autem feuda patrimonialia & quę nos hæreditaria vocamus, sortiri naturam aliorum bonorum hæreditariorum, & eodem iure censeri, vt videre est ex Bald.in l.1.in 34. quæstio.ff.de rer. diui.& in l.cùm virum,col. vlt.C.de fideicommiss. Alex. post alios multos in l.si patroni, in prin.col.3. versic.ex glo. inducitur,ff.ad SC.Trebel.& Philip.Dec.in. l.1.columna tertia,versic.sextò & vltimò, C. vnde vir & vxor.de quo tamē vide glosam,& Bar.in l.item vidēdum,§.vlt.ff.de pet.hæred. & ipsum Bar.in l.si patroni,in princ.Et vide ad horum confirmationem quæ dicemus inferiùs in seq.declarati.nu.5.eodémque vl. *Feuda patrimonialia sortiūtur naturā bonorū hæreditariorum.*

27 ¶ Illud tamē fateor,quòd si per mortem defuncti vasalli sint debita quædam iura clientęlaria domino,cuiusmodi sunt multa ex nostris *Hæc consuetudo nō impedit manus iniec.*

ctionem domini pro debitis clientelaribus.

ſtris conſuetudinibus: aut etiam debita ante mortem ipſius, nondum tamen exſoluta, & tempus exſoluendi aut aliter ſatisfaciẽdi fuerit tranſactum, poterit dominus ſuã manum iniicere in feudum aut fructus illius, ſi ius iniectionis ex conſuetudine ei permittitur, donec ei ſatisfactum fuerit: nõ obſtante hac poſſeſsione cõſuetudinaria, aut alia quauis etiam corporali & actuali: ſed per hoc non priuatur hæres vaſallus poſſeſsione feudi, ſed etiam retinet, inſtar eius quod de ſequeſtro no. in l. intereſſe puto, & ibi plenè doctor. ff. de acquir. poſſeſsio. & per Cy. Bart. & alios in l. 1. C. de prohib. ſequeſtra. pecu. Bar. & Bald. in l. licèt. ff. depo. & no. in clemen. 1. de ſequeſtra. poſſeſ. & fructu: nam ea manus domini iniectio, eſt veluti quædam ſequeſtratio.

Nec tamen hæres priuatur ſua hac poſſeſſione.

Hæres vaſalli an ſit ſaiſitus aduerſus dominum.

28 ¶ Et id fortaſſe anſam præbuit, vt pleriq; dicerent hæredem vaſalli non eſſe vi huius conſuetudinis ſaiſitum aduerſus dominum, donec fuerit per eum inueſtitus, licèt ſit contra alium, vt per Bened. in repet. d. c. Raynucius, in verbo, mortuo itaque teſtatore, le. 2. nu. 70. & iterum nu. 77. & Chaſſen. in cõſuetudines Burgund. ti. *des ſucceſsions*. §. 1. col. 4. verſicu. primò, vt non habeat locũ. & D. Io. Sainxon, in,

in commentariis consuetudi. Turonensi,tit. *comment hommage se doibt offrir à son seigneur*, §.1.columna 1. & de hoc est expressa consuetudo apud Claromontenses, art.141. Id enim secundum præcedentia intelligi debet,vt scilicet hæres sit saisitus aduersus omnes, etiam dominum, nisi aliter disponeret consuetudo. Id tamen nō impedire,quominus ipse dominus manum in feudum iniiciat,ob res sibi debitas ante vel post mortem defuncti. Cæterùm super hac tota declaratione vide & quæ dicam in seq.declaratione,& quæ diximus in nostro tractatu Constituti possessorij,parte.3. limitatio.item.3.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶ SEXTO declara; vt id quoq; statutum locum non habeat in rebus emphyteuticis, in quibus hæres emphyteutæ non saisitur ex huiusmodi statuto,vt placere video Raph.Com miss.consilio,133. Galuanus,columna vl.versi.nec obstat quòd possessio,qui & ea ratione mouetur, quam suprà ex eo diximus in præce denti declaratione,atque etiam in 1.declar.3. partis,in quibus locuti sumus de vsufructuario & feudario,quoniam scilicet emphyteuta natu-

An hæc consuetudo habeat locum in rebus emphyteuticis.

Emphiteuta

naturaliter tantùm possidet. naturaliter tantùm possidet, ex sententia glo. in l.3.§.ex contrario, in glo. magna, post prin. ibi, itē de re data in emphyteusin, & ibi quoque Bar. columna prima, versi. secundò contra Dy. & alibi sæpe in d.§. & ibi etiam Angel. ad fi. Paul. Ca. columna prima, versic. prima est quòd habeat, Alexan. column. quarta, versi. sed adhuc contra, & cæteri omnes, ff. de acquirenda possessio. & eiusdem glo. in l. si vt certo, §. si duobus vehiculum, in verbo, dominium, post prin. ver. sed qui sunt, ff. cōmoda.

2 ¶ Et hanc sententiam confirmant multa ex his quæ diximus in præcedenti declarat. præsertim quia feudum de quo ibi locuti sumus, & emphyteusis in multis æquiparātur, ita vt ab vno ad alterum passim à nostris argumentum sumatur, vt videre licet ex infinitis nostrorum dictorum locis citatis à Nic. Eueral. in locis legalibus, in loco à feudo ad emphyteusin, & è contrario. Et quòd etiam ex nonnullorum sententia non transfertur possessio rei emphyteuticariæ per constitutum. Nam huius opinionis inter cæteros fuit Chass. cōsi. 7. visis themate, columna 7. versic. ad hoc est clara responsio, vbi idem dicit de re feudali. Ergo multominus transfertur ex huiusmodi

Emphyteusis & feudū in multis æquiparātur.

Et valet argu. de vno ad alterum.

statu-

ſtatuto, cùm in cõſtituto interueniat aliquid quod vicem traditionis habet, hic nihil præter nudam ſtatuti diſpoſitionem.

3 ¶ Verùm & rei quoq; emphyteuticariæ trãſferri poſſeſsionem in hæredem, vi huius ſtatuti, expreſsè tenuit D. Bened. in repe. c. Raynucius, in verbo, mortuo itaque teſtatore, le. 2. nu. 71. de teſta. & non obſcurè Corne. conſil. 166. circa primum conſultationis articulum, colum. vlt. ver. ſed deſcendo ad id quod à me quæritur, libro primo, dum loquens de ſimili ſtatuto huic noſtro, reſpondit quẽpiam hæredem non vti beneficio huius ſtatuti in re quapiam emphiteuticaria (nam de ea nominatim loquitur) non quidẽ quòd res eſſet huiuſmodi, ſed quoniam alius iam apprehenderat poſſeſsionem, ſecundum ea quæ dicemus infrà in tertia declaratione 5. partis, & aliis quibuſdam rationibus illic ab eo deſcriptis.

Qui tenent hanc conſuetudinem habere locũ in rebus emphyteuticis.

4 ¶ Et nos idem dicendum cenſemus quod ſuprà de feudo diximus, præſertim quòd etiam in hoc regno res emphyteuticarię ſunt patrimoniales & hæreditariæ, & de his peræquè diſponimus ac de cęteris rebus noſtris, vt etiam ſcribit Io. Fab. in §. adeo, columna prima, Inſti.

Authoris ſententia.

Emphyteuticaria res in hoc regno patrimoniales et hareditariæ.

Et in his possessionem transfert cõstitutum.

sti.de loca. Et quicquid dixerit Chasse. d.cõs. 7.in his transfertur possessio per cõstitutum, vt in cęteris rebus, vt videre licet ex Oldrado con.139.ad habẽdam aliqualem notitiam, in 9.dubio.& Petrus Ancharanus cons.63.motiua iudicis, in tertio dubio.& ipsemet Raph. Co.in.l.quanuis, §.1. ff.de acquirenda possession.& in illo ipso consi.173.vbi suprà, & aliis multis, quòs tibi collegi in tractatu Constituti, in 3.parte, in 3.item limitatio.

Retractus habet locũ in rebus emphyteuticis.

5 ¶ Et videmus, quòd ius retractatus à consuetudine, vel statuto introductum, aut vt Itali vocant, ius cõgrui, habet locum etiam in hisce rebus, atque etiam in feudalibus, vt vtrásque nunc coniũgamus. Vt de primis voluit Alexand.consilio 27.viso themate, columna secunda, versicul. quantum autem ad secundum, libro sexto, cum aliis multis cõcordant. à me adductis in tractatu Retractuum, titu.1. §.1.glos.3.in verbo, *aucuns biens*, numero 1.& 2.De secundis Ioan. Fab. in §.1.post princip. Institutioni. de emptio. & venditione, cum aliis quoque concordant. à me citatis in illa eadem glosa nuper citata, numero 10.verùm Ioannis.

Et in feudalibus.

SEPTI-

1 ¶SEPTIMO declara, vt id statutum siue cõsuetudo habeat locum etiam in rebus incorporalibus, ita scilicet vt eorum possessio siue quasi possessio transeat in hæredem, de qua re loquens Franci sc. Areti. in l. 3. in princip. columna quarta, versicul. & quia hic glosa enumerat. ff. de acquir. possessi. dicit se tractauisse in l. 1. in princ. ff. eod. an in rebus incorporalibus sit dare possessionem ciuilissimam (ea est quæ transfertur per huiusmodi cõsuetudinẽ, vt diximus suprà in præfa. declar. 7. nu. 3. incipient. imò & ciuilissima) quę transfertur ipso iure sine aliquo actu vero vel ficto, in qua quidem, l. 1. is loquitur de huiusmodi possessione ciuilissima, in col. 9. versi. sed quæritur circa istam, sed nihil ibi dicit, an ea habeat locũ in rebus incorporalibus. Verùm col. 12. versi. quærit etiã hic, tractat post Bart. ibi, an sit dare possessionem ciuilem in rebus incorporalibus: & decidit posse, per multa quę is ibi allegat, quæ tu per te videre poteris. de quo etiã tractat idem Are. in l. 3. in prin. col. 4. vers. sed dubitatur, eo. ti. in quibus locis distinguit inter iura incorporalia, personalia, & realia, vt & tu apud eum videre poteris.

An hæc consuetudo habeat locum in rebus incorporalibus.

¶ At

2 ¶ At in nostro tractatu Constituti possessorij, in 2. parte, ampliation. 32. latè docuimus in huiusmodi rebus incorporalibus transire possesionem per constitutum & precarium, quæ sunt fictæ & ciuiles traditiones. ibi vide, atque etiam in 30. ampliatio. nu. 21. incip. intelliges tertiò, & seq. vbi etiã videbis horum incorporalium quasi possesioné faciliùs dari per fictiones, quàm corporalium. & iterum in 3. parte eiusdem operis, limita. 1. num. 9. incip. ex quibus Philip. & seq.

Cõstitutum trãsfert possessioné in his rebus.

3 ¶ Sed vltra ea quę scripta sunt in dictis locis, scio fuisse quæsitum, an l. vlt. C. de edict. diui. Adrian. tollend. quæ inducit priuatum ac peculiare remediũ pro hæredibus ad adipiscendam possesionem rerum hæreditariarum, habeat locum in rebus incorporalibus, de quo vide gl. ibi, in verbo, legitimo, paulò ante fin. Pet. à Bella pert. Cy. in vl. questio. Alber. col. antepe. versic. item quærit glosa nunquid beneficium, Io. Fab. colum. vl. versi. sed non datur, Bar. columna secunda, versic. oppono eodem modo, Bald. col. pe. ver. nonò quæritur, per totam eam quæstioné. Sali. in fin. Raph. Fulg. col. antep. versic. in eadem, ibi §. fin. nisi corporalia, Paul. Castr. col. penult. versicu. in quæ-

L. vlt. C. de edict. D. Adria. tol. an habeat locũ in his rebus

ſtio.vltima, Alexan.columna decima,verſicu lo in ea,ibi quia in hac re,& Corne.columna penultima,verſic.in ea, ibi, incorporalia. Ro fred. in ſumma, titulo de edicto. Diui. Adrian.tollend. verſicul.vltimò quæritur quid differant. & Ioannes Andre. in additio. Specul.titulo.de teſtament.§.ſequitur, columna penultima,verſic.ſed pone ſi deceſsit,in additio.quæ incipit,dubitatur etiam: Baldus,aut quiſquis is eſt,inter conſil. illius, dum loquitur de quaſi poſſeſsione, con.144.multa ſunt conſideranda, in princip. lib. tertio.Sed quicquid ſit in aliis caſibus,id tamẽ ſcio obſeruari apud nos, vt etiã incorporalium poſſeſsio aut quaſi poſſeſsio tranſeat in hæredes ipſo iure,vt corporalium,vi huius noſtræ conſuetudinis.

V QVIN-

QVINTA PARS EORVM QVAE SPECTANT AD POSSESSIONĒ, quæ constat sex declarationibus.

Prima An hæc possessio, quæ transfertur, ex nostra consuetudine, sit vera, & propria: an ficta, siue impropria..

2 *An ea possessio transferatur vi precarij vel constituti.*

3 *An ea possessio transeat in hæredem, si ab alio fuerit occupata.*

4 *An itē trāseat, nullo prorsus act⁹ interueniēte.*

5 *An possessio hæredis quæ illi quæritur ex huiusmodi consuetudine, sit eadem quæ erat apud defunctum, nō solùm quoad habitū, sed etiam quoad actum vel actualem effectum.*

6 *An hæc possessio sit etiam naturalis, an tantùm artificialis & ciuilis.*

PRIMA DECLARATIO.

RIMO declara, vt hæc possessio quæ trāsfertur in hæredē, siue in eū cōtinuatur ipso iure, sine alia apprehēsione, sit ficta & impropria, non vera ac propria, vt constat ex multis quę iam suprà diximus: & ita eā

expresse vocauit Guil. Cu. in l. ab emptione, ff. de pact. & Bald. in authentic. defuncto, col. 2. vers. tertia quæstio de inuestitura, C. ad SC. Tertullia. & in rub. C. de causa possessio. & proprieta. colum. 2. versi. quæro statuto, & iterum ver. sed pone quòd iste, & ibi quoque Barba. in rep. char. 22. ver. opportunè se offert. & idem Bald. in rub. de consuet. columna secunda, versi. consuetudo potest trãsferre, & in c. item cùm quis, columna prima, de restitutio. spoliator. dum dicit hanc esse fictionem, præsertim ante aditam hæreditatem. & consilio 330. statuto cauetur quòd conductor, columna secunda, versiculo, & ideo videtur. Alex. con. 37. in causa mota per Angelum, col. 2 ver. sed alia insuper, li. 1. & consi. 82. perspectis his quæ in themate, col. 2. ver. nec ad hoc obstat, li. 2. quod iterum repetitur consi. 40. li. 3. atque iterum consil. 51. li. 6. & Barba. cons. 58. sapienter dixit Psalmista, colum. antepe. vers. item quòd continuetur, & iterũ col. sequen. versic. & ex istis sublatum est, & ver. etsi quispiam, libro 2. Baptista Castel. in sua disput. incipien. magnificus & excellens, columna secunda, ver. primò quia pars, column. 5. Guid. Pap. in statuto Delphi. inci. si quis per literas, in verbo, possessio, colum. penul. versic. item

Qui fictam & impropriam dicũt

quòd illa ficta. Iacob. à S. Georg. in l. si sorori, num. 4. C. de iure delib. Matth. Afflic. in cap. 1. columna secunda, versicu. an autem talis ficta, titu. de controuersi. inuesti. inter mascul. & fœminam, Philippus Decius consilio 84. excellentissimi doctores, columna prima, & consilio 467. bene & consultè, etiam columna prima. Andr. Alciat. in tractatu præsumptio. in 1. parte, præsumptio. 3. colum. pe. vers. & facit quod not.

2 ¶ Sed & huius quoque sententiæ non obscurè videtur fuisse Masuer. tit. de possessorio, §. item aduertendum quòd dominus, dum ibi in hæc verba scribit, Aduertendum (inquit) quòd dominus directus nō cadit à possessione quam habet percipiēdi certos annuos census seu reditus, propter solā cessationem, nisi præcesserit contradictio: & ista propriè non est vera, sed quasipossessio, quæ etiam dicitur saisina, quæ habet plurimū iuris. Et ideo per consuetudinem hęres dicitur possessor, & possessor per apprehensionem de facto. Vides enim Masuer. facere differētiam inter veram possessionem & quasi possessionē, quam saisinam vocat, quę plurimū habet iuris: & hanc tribuit hæredi saisito ex huiusmodi statuto, vel

Alijquoque

vel consuetudine. Simplicem autem id est veram possessioné non tribuit, nisi & ipse eam de facto apprehendat.

3 ¶ Et ex hoc illud consequens facit Baptista Castel. vbi suprà, in priore loco, quòd si quis veluti hæres agat possessorio, ratione istius possessionis fictæ illi ab hoc statuto tributæ, poterit contra eum opponi exceptio dominij siue proprietatis, sicuti & aliàs in fictis possessionibus, l. inuasor, & ibi doctor. C. vnde vi, & l. vlti. C. eod. titulo, & per Bar. in l. si de vi, ff. de iudi. Hactenus Castel. Et id quidem si verum sit, est admodum & singu. notandum, vt pote quod sæpe vsu euenire posit in practica. Sed tu hîc tamen vide quæ dicam infrà in 5. declara. 6. partis, princip. vbi id priuatim tracto. *Quid inde sequitur.*

4 ¶ Nec tamen id omnino indubitatum est, vt hæc possessio sit ficta: quando Soci. doctor vtique admirandus, in repe. l. rem quæ nobis, columna octaua, in 5. quæstion. princip. versicu. quarto & vltimo conclude. ff. de acquirenda possessio. contrarium teneat, scilicet hanc possessionem ita quæsitam vi huius consuetudinis, esse veram: licèt fictè per eam con- *Qui tenent hanc possessionem esse veram.*

 sue-

ſuetudinem transferatur, vt in ſimili, de conſtituto, no. Bar. vti eũ Soci. allegat, in l. quod meo, in prin. ff. de acq. poſſeſsio. vbi tamen id non dicit, ſed in aliis multis locis, vti & alij plurimi, quos tibi congeſsi in noſtro tractatu de iure Conſtituti, in 2. parte ampliatio. 1.

5 ¶ Nec ſolus Soci. in ea opinione fuit: nam & ante eum idem voluit Barba. in cap. 2. col. antepe. verſic. ſed dubito vtrùm, de conſuetudine. & pręterea Benedict. in repe. cap. Raynucius, in verbo, mortuo itaque teſtatore, le. 2. nu. 72. de teſta. Carol. Rui. conſil. 18. primò & principaliter, col. vl. li. 1. Philipus Decius, conſi. 467. bene & conſultè, col. 3. verſicu. & circa prædicta verba. & nouiſsimè Frãc. Ripa Reſponſor. cap. 1. incip. defuncto nouiſsimè Carolo, num. 87. & ſeq. Et idem ante hos omnes expreſſè tenuit Anto. conſi. 20. nulla mulier, paulo ante fin. vbi & illam quoque rationem adfert. & videtur quoque tenuiſſe Bald. ſibi in hoc contrarius in cap. contingit, col. 1. per eum text. ibi, verus conſtituatur elapſo anno poſſeſſor, extrà de dol. & contuma. dum dicit, quòd vera poſſeſsio quæritur ſine actu corporeo, & id dicit mirabile.

Alij quoque

Vera poſſeſsio quæritur ſine actu corporeo.

¶ Et

6 ¶ Et certè ibi est optimus tex. quòd vera pos- Vera possessio ex lege ipso iure trãsfertur.
sessio à lege ipso iure transfertur, vt ex eodem
quoque expendit Card. Flor. ibi, post mediũ,
versi. ex hoc videretur. Barbat. consi. 51. scrip-
sit sapientiæ fons, col. 23. versic. & si quispiam
opponat, li. 1. Sed & in id item est alius tex. nõ
minùs clarus & apertus in l. raptores. C. de e-
piscop. & cler. quæ iterum collocatur sub tit.
de raptori. virgi. qui quidem hãc possessionẽ,
quæ scilicet quæritur mero iure, & nullo actu
corporeo, aut alio adminiculo interueniente,
appellat plenissimam, vt & in 1. loco annotat Et plenissima.
Bar. Ex quo illud confestim, sequitur verã
esse & omnino perfectam, cùm plenum id di
catur, & multò magis plenissimum, cui nihil Plenũ id est cui nihil deest.
omnino deest ad perfectionem, vt per illum
tex. expendit ipse Bal. in cap. licèt de vitanda,
in prin. extrà, de electio. & Rapha. Com. con-
sil. 187. dominus Consignorus, versi. pro par-
te affirmatiua, cum aliis multis concordant. à
me congestis in repet. l. si vnquam, in fin. nu.
10. quid autem. Ex quo intelligis an omnino
accedendum sit Alex. qui consi. 83. visa facti
narratione, col. 4. ver. fortificantur prædicta,
li. 2. dicit hanc possessionem nõ esse plenam.

7 ¶ Et huius quoque posterioris sententiæ est

Confirmatio praecedētium. optima ratio, præter eam quam supra ex Anto. & Soci. diximus, quámque adducit Philip. Dec. d. consilio 467. vbi suprà. Nam cùm statutum siue consuetudo talis sit, mortuus saisit viuum, quod perinde est ac si diceret, quòd possessio defuncti transit & continuatur in hæredem, cuiusmodi verbis in eam rem vtuntur statuta Italiæ, de quibus diximus suprà in præfatione, quæ est 1. pars declara. 2. numero 3. incip. estque huic simile. & sequen. Certè ex hoc apertissimè intelligitur eandem esse defuncti & hæredis post mortem illius, possessionem: alioquin non transiret siue continuaretur ea possessio de vno ad alterum: & illa *Cōtinuatio præsupponit easdē qualitates.* continuatio siue transitio præsupponit easdem qualitates in re continuata, vt præter Decium satis probatur in l. item quæritur, §. qui impleto, ff. de loca. & in l. in rebus, §. vl. ff. de precar. cum similibus.

8 *Quorumdā in hac re distinctiones.* ¶ Qua in re Clau. Sisel. A quē. in l. 1. in prin. col. 5. versi. bene fatendum est, ff. de acquiren. possesion. in ea est sententia, vt respectu possessionis naturalis, hæc possessio ita translata per consuetudinem sine aliquo actu naturali siue corporeo, non sit vera: sed respectu ciuilis vera sit, cùm sit introducta de iure ciuili

siue

siue statutario, quod est species iuris ciuilis: sitque in potestate legis vel statuti, etiam si vtatur verbis impropriis, vt operetur verum effectum, ex sententia Bart. in l. si maritus, §. legis Iuliæ, ff. de adulter. cum aliis concord. à me traditis in repe. l. si vnquam, in verbo, susceperit liberos, nume. 92. incip. at verba inquies, & seq. & à me suprà, parte, 2. declar. 6. nume. 7. & sequen.

9 ¶ Aliter autem in hoc distinguit Barba. in d. cap. 2. col. 8. num. 45. de consuetud. Nam aut alius est in possessione, aut nemo: vt primo casu possessio quæsita hæredi sit ficta: secundo autem vera. & allegat ad hoc doctrinam (vt ipse dicit) traditam à scribentibus in d. cap. cùm venissent, de restitut. spoliat. quòd per solutionem pensionis factam authoritate cõcedentis, si præcedat titulus habilis ad translationem dominij, transfertur possessio, quando alius non est in possessione, aliàs secus, de quo & nos diximus in tractatu Constituti possessorij, parte 3. limitatio. 1. num. 21. incip. nam & videmus & seq. Verùm an alterius possessio impediat transferri possessionem in hæredem, dicemus latè infrà hac eadem parte, declaratio. tertia, & diximus etiam suprà *Alia distinctio.*

prà

prà in quarta,parte, declarat.prima.

SECVNDA DECLARATIO.

1 ¶ SECVNDO declara (& hoc dependet ex præcedenti declaratione) vt is hæres qui vi huius consuetudinis possessionem ipsius defuncti acquirit & retinet, non posit eam per constitutum, vel precarium, aut aliam fictam traditionem in alium transferre: nam aliàs concurrerent ficta possessio, & ficta traditio. quod fieri nõ potest, vt expressè tenuit Guil. Cu.in d.l.ab emptione, de pact. & in l. licèt, C. de acquir. possesion. nam nec aliàs possunt concurrere duæ fictiones, vt diximus suprà sæpius.

An hæc possessio posit trãsferri per constitutum.

2 ¶ Et ita quoque expressè & in casu nostræ consuetudinis voluit Bald. in d. rub.de causa possesio. & propriet.colum.2. versic.sed pone quòd iste hæres.& Barbat.consil.8.sapienter,colum.17.sub.nume.37.lib.2. & Catellia. Cot. dum illos allegat, memor.incipi.decreto Mediolanensi, colum.vltima. versic.item nunquid posit hæres.& Chassen.in commentar.consuetud.Burgundiæ, tit. *des succeßions*, §. 1.glos.2.in verbo, *saisit*, & diximus etiam in no-

Qui tenent non posse.

noſtro tractatu Conſtituti, parte 3. limitat.4. Sed hoc omnino dependet ex eo quod diximus in præcedent. declaratio. an ſcilicet hæc poſſeſsio ſit ficta, an vera: nam ſi ficta ſit, certè id procedit: ſi vera, minimè.

3 ¶ Et ex iis potes intelligere non dubium eſſe apud illos quos citauimus, quin hęc poſſeſsio poſsit verè in alium transferri, quod & ipſum expreſsè voluit Alouiſius Luſius inter conſi. Bald. conſi. 436. quidam creditor, col. 1. & iterum, 2. & etiam diximus in noſtro tractatu Retractuum, tit. 1. glo. 3. nu. 31. incip. trigeſimo quinto. *Verè autem trāsferri poteſt.*

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶ TERTIO declara, vt id ſtatutum procedat, niſi poſſeſsio eſſet per alium occupata, antequam hæres adiret: nam tunc non poteſt illa poſſeſsio ad alium fictè tranſire, per huiuſmodi ſtatutum: nec aliter quoque, niſi primùm interueniente conſenſu aut facto illius, penes quem ea poſſeſsio eſt, per text. in l. quanuis, ff. de acq. poſſeſsion. licèt ſecus ſit, quando actus verus traditæ poſſeſsionis interuenit, l. 3. §. quòd ſi ſeruus, ff. eo tit. *An hæc conſuetudo procedat ſi poſſeſsio ſit per alium occupata.*

¶ Et

Aspectu nō transfertur possessio rei ab alio occupatæ.

2 ¶ Et ideo dicit Panor. in cap. 2. column. pen. versicul. item intelligo, extrà, de consuetud. quòd oculo siue aspectu, & verbo, tum demū transfertur possessio, quando alius non est in possessione, qua per illam traditionem fictam non potest priuari tertius sua possessione, quod dicit no. voluisse Compostel. & facit, inquit, text. in l. quod meo, §. si venditionem, ff. de acquir. possessio. Sed & facit, vt id addas, quòd à pluribus traditum est, cōstitutum nihil prodesse in re quæ ab alio possidetur, vt videbis apud Barto. in ea ipsa l. quod meo, in princip. colum. vltim. & ibi Alber. Alexand. & Claud. Aquen. cum aliis propè infinitis concordan. à me collectis in tracta. Constituti, in 3. parte, in 1. limitatio. nume. 2. incip. & hoc alij.

Cōstitutum nil prodest in re ab alio occupata.

Lex non fingit in præiudicium alterius cui ius est quæsitū.

3 ¶ Nam & aliàs nunquam fingit lex in præiudicium alterius, cui ius iam est quæsitum, l. stipulatio de dote, ff. de iure dot. & l. si insulam. §. vlt. ff. solut. matrimon. & voluit glo. in cap. quia circa, de priuileg. Doctor. in l. hac edictali, §. his omnibus, C. de secund. nupt. Bald. in cap. contingit, colum. 1. versic. ibi verus mirabile est, de dol. & contumac. Cardin. Floren. consil. 105. consilium redditum, col. 4. ver-

4. versic.item retrotrahitur.Pet.Anch.consi. 106. dubitatur, circa medium. Barto. & alij post eum in l. si is qui emptore. ff. de vsucap. Idque propemodum est quod dicimus, fictionem ipsam non retrotrahi in prçiudicium alterius, cui scilicet medio tempore ius est quçsitum, vt & nos diximus in tracta. Retract. ti. 1. §. 1. in glo. 10. in verbo, *dedans l'an.* num. 68. incipi. est autem generale, & in nostro tractatu Primigeniorum, in 34. quæstion. nume. 18. incipien. 12. fictio omnino.

Fictio non retro trahitur in praiudicium alterius.

4 ¶ Et videmus in simili, quòd licèt aliàs possessio defuncti de iure communi continuetur in hæredem, etiam si eam non apprehenderit post mortem illius, quoad vsucapionem complendam, l. nunquam, §. vacuam, & l. ceptam, ff. de vsucapio. tamen hoc non procedit, si possessio fuerit per alium medio tempore occupata, l. qui cùm pro hærede, §. vltim. ff. de vsucap. pro emptor. & voluit glo. in l. cùm miles, in verbo, quasi coniunctim, in fi. ff. ex quib. caus. maior. & Cy. post Dy. in l. 1. col. 2. in 3. oppositio. C. de vsucap. transform. Nam non potest fieri accessio possessionis, quæ & ipsa medio tempore fuit per alium occupata, l. Pomponius, §. quæsitum, ff. de acquirend. posses-

Possessio continuatur in hæredē quoad vsucapionem.

Nisi fuerit per aliū occupata.

Possessionis ab alio occupatæ non fit accessio.

Medium impertinẽs extrema coniungi impedit. possessiõn. & ibi concordan. in glos. Medium enim impertinens impedit extrema coniungi, cap. per tuas, de cond. appos. cum aliis multis concordan. adductis à Ioan. And. in cap. sine culpa, col. tertia, versic. de secundo scilicet, de regu. iur. lib. 6. in Mercurial.

5 ¶ Vti etiam in simili, actus medius & ipse impertinens impedit fictionem. quod hinc patet, quòd impedit ratihabitionem retrotrahi, glos. in l. si indebitum, §. 1. & ibi Bartol. qui eam admodum no. ff. rem rat. hab. idem Barto. in l. si vxor. §. si quis vxorem, ff. de adul. & Bald. in l. vltim. C. ad SC. Macedonia. Atque legitimationem, cùm bona fuerunt interim alij quæsita, vt per Bartol. & alios in l. Gallus, §. & quid si tantùm, ff. de lib. & posthum. & ibi concord. per recentior. Quibus adde quæ & nos in eam rem scripsimus in repe. l. si vnquam, in verbo, susceperit liberos, nume. 64. incip. sed in dubium, & in nostro tractatu de Iure Primigeniorum, in 34. quæstio. nume. 7. incip. legitimatio non trahitur.

Medius actus impertinẽs impedit ratihabitionem retrotrahi.

Et legitimationem.

6 ¶ Vti & cætera quæuis alia, siue sit collatio, siue restitutio, siue confirmatio, vt & nos diximus

Et cætera alia.

ximus & probauimus in d. nostro tractatu Primigeniorum, in eadem quæstione 34. nu. 8. incipien. & id quidem, & latiùs in tractatu Retractuum, titul. 1. §. 1. glos. 10. in verbo, *dedans l'an*, numer. 68. incipien. est autem generale. Nam & vti diximus generale est, vt semper actus medius impediat coniunctionem extremorum, l. Paulus, aliàs, bonorum, ff. rem rat. hab. & cap. quanuis, de rescrip. lib. sexto.

Et coniunctionẽ extremorum.

7 ¶ Et ita nuncupatim in specie nostræ consuetudinis, vt scilicet si possessio fuerit ab alio occupata, nihil operetur fictio ipsius nostræ consuetudinis, vt possessio censeatur continuata in hæredem, tenuit Signor. consil. 188. casus continens, columna prima. Baldus in dicta rub. de caus. possessio. & propriet. columna vltima, versicul. sed nunquid alius, vbi dicit quòd tunc corporaliter possidens est citandus. & expressissimè omnium Raph. Co. in d. l. Pomponius, §. quæsitum, & ibi Iason columna prima, & Claudius Aquen. ff. de acquir. possessio. vbi dicunt, quòd actualis siue realis alterius apprehensio impedit huiusmodi continuationem fictam, à statuto inductã. & idem Raph. Co. in l. cùm hæredes, in princ.

Qui tenent hanc possessionẽ ab alio occupatam, non cõtinuari in hæredem.

princ.& ibi quoque Alexand.qui id dicit no, si verum est, & sic dubitat, columna prima, versicul.vnum verbum non omitto,& Clau. Aquen.ff.de acq. possessio. Barb.qui id dicit singul.in repe.rub.C.qui admitti,char.11.colum. 4.versic. vndecimò adduco. & in cap.2. colum.8.nume.45.& alibi sæpe in eo. cap. de consuetudin.& consi.58. sapienter dixit Psalmista, columna vndecima,versic.capio aliam dubitationem,& colum.12.versicu.modò aggrediendo, & iterum,colum. 14.versicu.& si dicatur, lib.2.& Alexan. consil.82. perspectis his quæ in themate, columna secunda, versic. nec ad hoc obstat, libr.2. quod repetitum est consi.40.lib.3.& iterum consi.51.li.6.& idem Alexand.consil.83. visa facti narratione, col. prima, versicul. quia respondeo, eodem illo lib.3. & consil. 153. circa litem vertentem columna secunda, versic.item in proposito nostro, eod.lib.6.Calca. consil.76.imprimis est videndum, columna tertia, versic. nec obstat quod dicitur,vbi multos superiorum allegat. Soci.consil.49. in causa episcopi, columna vltima, lib.3.vbi ad hoc allegat d. glos. quam dicit not.in dicta l.cùm miles,ff.ex quib.caus. maior. quæ loquitur in alio casu, vt diximus, sed huic tamen proximo. Iason qui hoc repu-

tat

tat valde singul.in l.si sorori,columna prima, versicul. limita tamen valde singul.C.de iure deliber. vbi dicit se id habere de facto,& esse notandum & vtile ad exclusionem dicti statuti, & de hoc esse glo.ordinariam in d.l.cùm miles, quam miratur non fuisse ab aliis allegatam, quia fortè non viderat Soci.vbi suprà: idem Iason consil. 147. præsens consultatio, columna sexta, versicul. nec obstat si diceretur, & iterum columna septima, versicul. sed præmissis non obstantibus, lib.2.& con.148. viso processu causæ, column.penult. versicul. & primo quòd istud, lib. 4. Carol.Rui.consi. 25.circa primum,colum.3.nume.5.lib.4.Philippus Decius in l.vltim. columna secunda, versic.& etiam si forensis, & iterum colum. 10.versicu. secunda conclusio, & ibi quoque Francis.Curt. iunior,col.pen.versicu. quintò quæritur,C.de edict.diui Adri.tollen.& ipse Dec.consi.467.bene & consultè, col.2.versi. similiter in directo. Matth. Afflic.in c.1.§.secundum, col.6.nu.40.titu.de feud. cognitio. Io.Baptista Castel.in d.sua disputat.incip.magnificus & excellens,colum.3.versicu. primò quod non potuerunt. Anto. Corse. in tracta. de potesta. regia,quæstio. 25.colum.1. Franc. Curt. iunior,con.108. sacratissimæ trinitatis,

&c. circa controuersiam,colum.5.versic.non obstant etiam præmissæ conclusioni, & cons. 110. pro habenda clara resolutione, colum.8. versicu.retento igitur pręmisso.& consi.168. sacratissimæ, &c. habita diligenti considera-tione, colum.vlti.versic. secundò respondeo. Catellia. Cot.qui hoc quoque dicit singul.in memori. incip. decreto Mediolanensi, col.1. versicu.sed inter aliam.Zazius consil.10.cùm quondam,colum.5.versicul.sed ponamus,D. Sainxon in commentar. consuetu.Turonensium, titu. *des successions*, §.2. in glos.1.paulò ante fi.Paul. Paris.consi.1.visa facti narratione,colum.25.num.158.lib.1.& consi.54.in isto iudicio possessorio,columm.6.versicul. prout etiam dicimus lib.3.Anto.Rub.consi. 121.dominus Ioannes,col.2.versic.secundò id quod dicitur. & aliis sequentibus.

8 ¶Quinetiam ex facto respondit Philip.Corne. consil. 166.circa primum consultationis articulum, columna penultima, versicul. his tamen non obstantibus, lib. 1. quod decretum siue statutum Camerini, quo cauetur proximiorē defuncti ab intestato posse propria authoritate res per eum possessas occupare, intelligendum esse de possessione vacante,

De eadē re.

te,

te, non etiam poſtquam alius apprehenderit poſſeſsionem:neque enim veriſimile eſſe,decretum permiſiſſe quenquam priuari de facto poſſeſsione, etiam de facto apprehenſa. Nam nec prædo debet ſpoliari ſua poſſeſsione etiam à ſpoliato,ſed eſt tuendus in ſua poſſeſsione, l.colonus, & l.cùm fundum,ff.de vi & vi arma.& cap. in literis, de reſtitutio.ſpoliat. Et eum nuncupatim refert & ſequitur Philip. Dec. in dicta.l.vltim.colum.2.verſic. & etiam ſi decretum, C. de edic.diui Adriani tollend. Et idem ante eos conſuluit Bald. cuius illi non meminerunt, conſil. 452. quia domina Catherina, lib.4.

9 ¶ Verùm contrarium eius quod ſuprà diximus, vt ſcilicet occupatio alterius,non impediat hanc poſſeſsionem ex huiuſmodi ſtatuto vel conſuetudine, non obſcurè tenuiſſe videtur Bald.ſibi contrarius, in rubr.de cauſ. poſſeſſ. & proprietat. colum.3. verſic. quæro ſtatuto communis,dum dicit quòd ſi ſtante hac conſuetudine vel ſtatuto, quòd poſſeſsio defuncti continuetur in hæredem, ſi alius poſſeſsionem corporalem acceperit, non poterit ab ea deiici,quanuis hæres poſsideat fictè, per l. 1. §.neceſſariò, ff. ſi mulier vent. nomi- *Qui tenent contrarium.*

ne. Vides igitur Bald. sentire, nihil impedire occupationem alterius, hanc nostri statuti fictam possessionem, sed id tantùm facere, vt citandus sit qui occupauit. Qua in re illum nuncupat in sequitur Alexand. cons. 82. perspectis his quæ in themate, col. 2. versi. nec ad hoc obstat, lib. 2. quod con. iterum repetitur, consi. 40. lib. 3. & consi. 51. lib. 6. Et idem Baldus consil. 454. quidam Ioannes decessit, per totum, præsertim in fin. lib. 3. cùm dicit, quòd cùm statutum faciat hæredem immediatè à morte defuncti possessorem, impossibile est quòd alius in possessione concurrat, quia factum legis est potentius facto hominis, & magis operatur, vt no. Innocent. in cap. prætereа requisiti, extrà de appellationib. & est impossibile quòd duo possideant in solidum, l. si vt certo, §. si duobus vehiculum, ff. commodat. Hæc ille, quem sæpius in hoc opere citauimus.

11 ¶ Et idem quoque etiam non obscurè voluit Ioan. Fab. in §. sui autem colum. 2. versicul. & potest dici, Instit. de hæred. qual. & differ. & Petr. Anch. consil. 146. in prædicta quæstione, in princip. quod tamen postea declarat. & Imo. si non negligenter legatur, consil.

Alij.

consil.16. viso casu transmisso, vbi & ex hoc dicit, hunc hæredem propria authoritate occupantem non cadere in pœnam, l. si quis in tantam, C. vnde vi. & Raph. Fulgos. illa eadem postrema ratione, consilio 230. in quæstione vertente inter spectabilem, post medium, ibi, præterea cùm per statutum. & apertissimè Masuer. titul. de possessor. §. item dato quod ille.

12 ¶ Et præter hos, Iason sibi contrarius, colum. 85. quando habemus, colum. vltim. lib. 3. vbi addit hanc rationem non inefficacem quia si aliter diceremus, redderetur huiusmodi statutum illusorium, contra l. si prætor, in princ. ff. de re iudi. & c. commissa, §. porrò, de electio. lib. 6. ibi ne statutum fiat ludibrio, debitóque frustretur effectu. Cui adde quòd statutum etiam odiosum & pœnale, ita intelligi debet, ne sit illusorium, vt probatur ex glos. in c. quanquam, §. vlti. in verbo aliter factas, & ibi Archidiac. Io. And. & Domi. de vsur. li. 6. & plenè diximus in nostris legibus Connubialibus, in glos. 4. in verbo, *contracter*, in 10. quæstio versic. alioquin. *Alij.*

13 ¶ Idem præterea voluit ipse Iason consi. 146. *Alij.*

 præ-

præſuppoſito ſine veri præiudicio,column.1. & ſequent.lib.4.vbi ita dicit fuiſſe iudicatum à ſenatu regio Mediolanenſi aduerſus quoſdam fideicommiſſarios, qui propria authoritate occupauerant poſſeſsionem rerum hæreditariarum. & Philip. Dec. conſil. 84. excellentiſsimi doctores, colum. 2. verſicul.& vlterius circa hoc. & conſil. 467. bene & conſultè, colum.vlt.verſic.non obſtat quod continuatio,vſque ad fi.conſi.& D.Bened.in repet.c. Raynucius,in verbo,mortuo itaque teſtatore, le.2.nume.27. & iterum nume.77.& Chaſſen. in commentar.conſuetu.Burgund. titu. *des ſucceſſions*, §.1.gloſ.item.1.colum.penult. verſicul.quintò limita, in additio. illius limitationis.& Nicol.Bello.conſi.35. conſultus de modo.numer. 8. & li. Supputationum 4. c. 15. in fi.

14 ¶ Et ſatis voluiſſe videntur ij qui dicunt hæ-
Alij. redi in caſu huius ſtatuti competere interdictum retinendæ poſſeſsionis aduerſus eum qui hæreditatem occupauit, quos videbis infrà in prima declaratio. ſextæ partis. Et bene facit quod in re non admodum diſsimili ſcribit Signor. conſil. 262. in themate præſuppoſito, columna 2. verſicul. item ex quo,

& versicul. præterea cùm lex municipalis, vt ibi videre poteris.

15 ¶ Et ita certè in nostra Gallia vtimur, sed id velim intelligas, vt hæres intra annum eius occupationis, possessionem interdicto aut alio legitimo modo sibi reuocet. Nam si id tempus anni labi sinat tacitus, hanc possessionem amittit, nec amplius admittetur ad remedium possessorium, sed necesse ei est ad petitorium veluti ad extremũ auxilium confugere, vt videre licet ex Masuer. in d. titul. de possessor. §. item dato quòd ille, & ita vtimur. Et de hac re est expressa consuetudo apud Cenomanos, c. 289. & Andegauos, c. 272. Pictauos, c. 213. *Posterior opi. seruatur. Eius declaratio.*

16 ¶ Quòd si sequaris priorem illam opinionem, quæ dicit nostrum statutum non habere locum, si possessio fuerit ab alio occupata, eam intelliges procedere, quando ille alius licitè & legitimè adeptus eam possessionem fuerit, non etiam si illicitè. Ita enim expressè voluit Catel. Cot. memor. incip. decreto Mediolanensi, columna 2. sed intellligi debet, vbi ad hoc allegat Iaso. d. consi. 146. cons. 1. lib. 4. & Philip. Dec. d. consil. 467. columna *Limitatio prioris opi.*

quoque 2. Cui adde ipſum Iaſon. conſil.85. quando habemus, columna ſecunda, verſicu. limitatio ergo, lib.3.

17 ¶ Intelliges ſecundò, vt licèt alius occupa- Alia. uerit, ea tamen occupatio non tollit poſſeſſionem hæredi à ſtatuto delatam, ſed id tantùm facit, ne ipſe hæres propria authoritate illum occupatorem deiiciat, ſed illum in ius ad hoc vocare debet. ita enim loquitur Bald. in d. rubr. de cauſ. poſſeſ. & propriet. colum. vlt. verſi. quæro ſtatuto communis Mediolani. & Alexand. d. conſi.82. perſpectis his, col. 2. verſi. nec ad hoc obſtat, & multi ex iis quos ſuprà citauimus, verſi.7. incip. & ita nuncupatim. & ſatis voluiſſe videtur Paul. Ca. l. ſi ſorori, C. de iure delib. dum dicit, quòd licèt authoritas huius ſtatuti faciat hæredem poſſeſſorem iuris, non tamen facti.

18 ¶ Intelliges tertio ſecundum Claud. Siſel. Alia. Aquen. in d.l. Pomponius, §. quæſitum, poſt princ. ff. de acqui. poſſeſsio. vt ſcilicet prior illa opinio procedat, quando poſſeſsio fuit apprehēſa per alium, ante aditam hæreditatem, in quo etiam caſu conſuluit, vt ipſe dicit Alexand. d. con.83. lib.2. ſecus (ait ipſe Claudius)

si post aditam hæreditatẽ. & idem voluit ipse Claud.in l.cùm hæredes,in princi.eodem tit. dum se remittit ad ea quæ scripsit in d.§.quęsitum.& illum sequitur Anto. Rube.d.consi. 121.columna secunda, versicu. sed quod facit difficultatem,& iterum column.vlt.ad fin.& ante omnes Signor.d.con.188. casus cõtinẽs, columna prima & 2.Sed aduerte quod Alex. in d.con. loquitur de possesione apprehensa ante mortem defuncti . vt diximus in 4.par. decla.1.nu.3.inci. & ita in casu, quod certè in eo casu minimè dubium est.Atsi post mortẽ, nihil refert antène,an post aditã hęreditatem fuerit occupata. neutro etiam modo poterit obesse hæredi.

19 ¶Intellige quartò,vt ea prior opinio procedat,nisi statutum cõtinuans possesionem in hæredem,procedat vlteriùs,disponendo possesionem ab alio interim occupatam,nullius esse momenti, cuiusmodi est statutum Mediolanense.Nam tunc possesio ab alio occupata non impedit huiusmodi continuationẽ, vt non obscuré videtur voluisse Alexan.con. 83.visa facti narratione,colum.secunda, vers. nec dicatur pro parte,li.secundo , dum distinguit inter eum qui possesionem occupauerat an-

ante mortem defuncti,& eum qui post mortem.& apertiùs Iason consilio 85. quando habemus, columna secunda, versicu.vnum refragari videtur,& sequent. libro tertio,& dicto consilio 146.col.1.lib.quarto & Paul.Paris.consil.41.optimum ius,columna secunda, versicu.cessant enim ista,iunctis præcedentibus, libro primo. Et id idem propè est quod diximus suprà,versicu.15.quod si sequaris.

QVARTA DECLARATIO.

An ad huiusmodi consuetudinem requiratur qualis qualis actus.

1 ¶ QVARTO declara,vt per huiusmodi statutum trãseat possessio defuncti in hæredem, si modò tamen interuenerit quispiam qualisqualis actus vel apprehensio, cuiusmodi fuit in casu c.2.de consuet. Ita enim expresse voluit Barb. consilio 58. sapienter dixit Psalmista,columna 12.versic.& plus dicit,& columna sequent.versic.item statutum illud restringitur,itémque columna sequent. versic.item illud dictum, libro 12.ad hoc allegans inter cætera, quod non obscurè voluit Petr. Anch. in d.c.2.statim post princip. quòd nisi in casu illius ca. interuenisset actus ille corporalis,de quo is text. loquitur, scilicet modicum terræ positum in altari,aut alius similis, nõ potuisset

Qui tenent requiri.

ſet transferri poſſeſsio,etiam ex lege,ſtatuto, vel conſuetudine.

2 ¶ Et hoc quoque nuncupatim voluit Baptiſta Caſtel.in d.ſua diſputat. incipien. magnificus & excellens,columna ſecunda,verſicul. tertiò etiam notabiliter, atque iterum columna quarta,verſicu.item ſtatutum illud,vbi tamen nullam Petr. Ancha.& Barba.mentionem facit,ſed alios allegat, qui tamen id non dicunt,vt apud eos videre poteris. *Alij.*

3 ¶ Sed & ante illos idẽ videtur voluiſſe Baldus,in l.1.in princip.C.com.de legat.dum dicit legem,aut ſtatutum non poſſe transferre poſſeſsionem nudo animo, niſi interueniat, aliquis actus repręſentatiuus ipſius poſſeſsionis,iuxta dictum cap.2.de conſuetudin.& per alia quæ ibi allegat, vti etiam ex eo diximus ſuprà in pręfat.quę eſt prima pars,declaratione ſexta,numero 1.incip.ſed vt redeamus. Et idem voluerunt alij quos & nos citauimus in nume.ſeq.Verùm nos contrarium tenuimus poſt alios multos nume. quoque ſequent.cuius initium eſt,contrarium tamen, & multis ſequent.vbi & tu reperies Barba. ſecum hac in re pugnantẽ. Et facit quod & nos ſcripſimus *Alij.* *Authoris ſententia.*

mus in tractatu Constituti possessorij,in secũda parte,amplia 4.

QVINTA DECLARATIO.

An sit eadẽ possessio quæ defuncti fuit.

1 ¶ QVINTO declara, vt ea possessio quæ erat apud defunctum,ita transeat in hæredem, vt quoad habitum id est habitualem qualitatem habeatur pro possessore. sed non est eadem possessio quoad actualem effectum ipsius possessionis,nisi apprehensa fuerit. Nam cùm possessio facti sit,& cum defuncto desierit,quia mors omnia soluit,quomodo ea possessio quæ iam in rerum natura non est,in hæredem continuari poterit?Hęc Zazius in epitom.feud.parte 6.char.5. Idque est vt subdit, quod eleganter & subtiliter sensit Bald.in c. 1.tit.de content. inter domi.& fœm.dum loquens de continuatione possessionis vassalli in filium,de qua & nos locuti sumus suprà in præfatio.declaratio.quarta,num.1.inci.sed & illud, & multis seq.dicit eam cõtinuationem intelligi in qualitate,non in substantia possessionis: quasi diceret possessionem in sui substantia non continuari in filium,sed qualitatem habitualem,quæ facit,vt pro possessione habeatur.

SEX-

SEXTA DECLARATIO.

¶ SEXTO declara, vt noua hæc possessio nõ sit naturalis, sed artificialis & ciuilis, vt diximus suprà in præfatio. quæ est 1. pars, declara. 7. nu. 1. incip. vocatur autem, & seq. ideo non posit hæres vi huius statuti expellere corporaliter posidentem sine pœna, l. si quis in tan tam, C. vnde vi, vt voluit Petr. Anc. in cap. 2. in 1. no. de consuetud. loquens in casu illius c. Et ita eum refert vt sequi videatur Barba. ibi, columna sexta, numero 36. & Bapt. Castel. lo quens in casu nostræ cõsuetudinis, in sua disputat. incip. magnificus & excellens, columnn. tertia, versiculo, tertiò etiam notabiliter. Sed id dependet ex eo, an qui ciuiliter posidet, posit propria authoritate expellere eum, qui naturaliter posidet, sine metu d. l. si quis in tantam quod videtur, vt sæpius diximus suprà, hoc eodem tractatu, atq; etiã in alio nostro tractatu Constituti possessorij.

An hæres possit expellere posidentem corporaliter.

SEXTA PARS EORVM QVAE PERTINENT AD IVDIcia quæ constat nouem declarationibus.

PRIMA, *An hæres ex nostra consuetudine saisitus, si turbetur, possit intentare remedium retinendæ possessionis.*

2 *An & adipiscendæ.*

3 *An vtrunque simul, & quomodo.*

4 *An etiam recuperandæ.*

5 *An hæredi agenti illis remediis possit obiici exceptio dominij.*

6 *An si hæres obtinuerit, possit ab aduersario appellari.*

7 *An hæres petens se confirmari in hac possessione aduersus illum, qui eũ turbat, aut aliter impedit, sustineat partes actoris, an rei.*

8 *An id ius agendi procontinuata possessione, possit alteri cedi, siue etiam ipsa continuata possessio.*

9 *An hæc possessio, lite pendente super ea, debeat sequestrari.*

PRI-

1 PRIMO declara, vt si hæres qui vi huius consuetudinis possidet, turbetur, possit ad tutandam suam possessionem intentare remedium retinendę possessionis, Ioan.Fab.in §.summa, ad fin. Institut. de interdictis. & iterum in §.retinendæ, columna tertia, versic.sed quæritur nunquid successor, eo,ti.& in §.sui autem, col.1.in fi.Insti.de hęred.qualit.& differen.vbi ita dicit seruare cõsuetudinem. Guid.Pap.decisi.Delphi.552.in materia possessorij, columna secunda, versic. & in hac materia dicti statuti, & iterum versi. circa primũ.& Bened. in repe.c. Raynucius, in verbo, mortuo itaque testatore, le.2.nu.72. de testa.Carol.Rui.consi.18.primò & principaliter, colum.vlt.li.1.& omnes vbique. *An hic hæres possit intentare remedium retinẽdæ pos.*

2 ¶ Nemo enim vnus omnium, qui de hac re scripserunt, contradicit, idque optima ratione. Nam & aliàs semper pro ciuili possessione, cuiusmodi hęc est, vt suprà diximus in pręfat.quæ est 1. pars, declar.7. nu.2.incip. sed & hęc possessio, datur id interdictum retinendę possessionis, vt no.per glos. & alios in l.clam pos-

posſidere,§.qui ad nundinas,ff.de acquirend. poſſeſsio.& glo.in l.quemadmodum, eod.ti. & optimè facit text in §.posſidere,Inſtitu.de interdic.& id (vt diximus) minimè dubium eſt,ideo nec hic diutius immorabimur.

SECVNDA DECLARAT.

An adipiſcē dæ.

1 ¶ SECVNDO declara,vt licèt aliàs interdictum adipiſcendæ poſſeſsionis non ei detur qui poſsidet,vt no.in l.1.in fi.ff.quor.bonor.tamen in hoc caſu hęres qui vi huius conſuetudinis poſsidet, poteſt intẽtare id interdictum ſiue aliud remedium adipiſcendæ poſſeſsionis, cuiuſmodi eſt interdictum quorum bonorum,& remedium l.vl. C.de edict.diui Adrian.tollendo vt ſcilicet petat ſe, qui eſt in ea poſſeſsione, mitti in realem ſiue naturalem, aut corporalem poſſeſsionem. Nam (vt id obiter dicam) poſſeſsio naturalis, corporalis quoque dicitur in l.debitor,§. vl.ff.de pignorat.actio.& l.quod ſeruus,& l.ſi id quod,§.vl. ff.de acquirend.poſſeſsio. & l.vlt.C.de fund. patri.li.11.& c.cùm aliquibus, extrà de re iudic.&.c.quod autem,de iure patro.

Poſſeſsio naturalis dicitur corporalis.

2 ¶ Et ita vt ſcilicet poſsit hic hæres intentare re-

remedium adipiscendæ, voluit Petr. à Bella pertic. in l. ea lege, & ibi quoque Cy. colū. 1. versi. & istud est argumentum, & Bal. columna quarta, versic. modò venio ad quæstiones, & Salic. col. 6. in 4. oppositio. versic. & ex hoc dicit hic, C. de condict. ob caus. idem Petr. in l. 1. & ibi quoque Salice. in fi. per illum tex. C. de donatio. quæ sub mod. Bald. in authen. defuncto. columna secunda in 3. quæstio. ibi, & olim in quibusdam dominiis, C. ad SC. Tertullia. & in rubri. de consuetud. colum. secunda, versi. consuetudo potest transferre. *Qui tenent possit.*

5 ¶ Et idem quoque voluit ipse Bal. in rub. extrà de cau. possessio. & propriet. col. pe. versic. quæro statuto cōmunis Mediolani, & in cap. cùm quis, columna prima, extrà de restit. spoliator. Rapha. Comen. consi. 43. in quæstione Francisci, ad finem. Paul. Ca. Alexan. Iacob. à S. Georgio, & Iason in l. si sorori, ille ad fi. alter post medium, Iacob. num. 4. hic col. 1. in 1. Fallen. C. de iure deliber. Alex. in l. cùm heredes, in princip. col. 1. ff. de acquirend. possessio. & in l. in suis, col. 4. versicu. vbi autem statutum, ff. de liber. & posthum. & con. 82. perspectis his, columna 2. ver. nec ad hoc obstat, & versi. facit quod notat, libro secundo, quod *Alij.*

Y consi.

consi. vt sępe aliàs diximus. repetitur consilio 40. libro tertio, & consi. 51. libro sexto, & item Alexand. consil. 83. visa facti narratione, columna quarta, versicu. fortificantur prædicta, libro secundo. Firmia. in tracta. de episcop. libro 3. parte 1. paulò ante fin. Barbat. in cap. 2. columna penul. in princ. de consuetud. & consi. 58. sapienter dixit Psalmista, colum. 11. versic. capio aliam dubitationem, libro secundo, Iason in dicta l. vlti. columna quarta, versicu. sic in simili stāte statuto, & ibi Philippus Dec. colum. 8. versicu. & eodem modo in hærede, C. de edict. diui Adria. tollen. ipse Dec. consi. 84. excellentissimi doctores, colum. 1. & con. 467. bene & consultè, columna prima, Ioan. Baptist. Castel. in sua disputat. incip. magnificus & excellens, colum. 6. versic. sed posset dici. D. Benedict. in repet. capit. Raynucius, in verbo, mortuo itaque testatore, le. 1. alicubi, et iterum, in eodem verbo, le. 2. num. 81. de test. vbi id dicit singul. Matth. Afflic. decisi. Neapol. 299. rex Ferdinandus, numer. 19. Claud. Aquen. in l. 1. in prin. colum. 5. versic. bene fatendum est, ff. de acquiren. possessio. Anton. Corse. in tracta. de potesta. & excellen. reg. in 25. quæstio. columna 1. Catel. Cot. d. memor. incip. decreto Mediolanēsi, statim post princip.

cip.Francisc. Ripa,in l.1. §. hoc interdictum, columna quarta,versicu. alia ratione,ff.quor. bonor.& in repetitio.l.vlt.in 39.quæstio,versiculo,& hac ratione, C.de reuocand.donat. & libro primo responsor. cap.1.defuncto,nu. 80.& multis seq.Nicol.Bello.con.35.consultus de modo,col.3.nu.8.

4 ¶ Mouentur hi primùm quòd veritas & fictio,bene concurrunt: & qui tutus est fictione,potest veritatem implorare, licèt non è cõtrario,per text.quem Bald.in d. rub.de consuetud.dicit no. in l.apud Iulianum, §.1. ff.ad Trebellia. Item licèt statutũ faciat hæredem possessorem iuris, non tamen facti, nec effectu illo reali. Ideo potest hæres petere se in eam facti possessionem immitti, vt in simili potest emptor, cuius nomine venditor constituit se posſidere, & ita possessionem iuris nactus, petere nihilominus, vt sibi tradatur corporalis facti possessio,vt per Bald. Angel. & Paul. Castren.in l.ab emptione, ff. de pact. cum aliis multis concord. à me collectis in d. tract.Constit.possessor.in 1.parte num.10.incip.at quicquid sit. *Rationes illorum.* *Constitutarius potest petere vt sibi tradatur corporalis possessio.*

5 ¶ Nã & similiter videmus quòd licèt domi- *Ad idem.*

nus non poſsit rem propriam condicere, pręterquam à fure, l. vlt. ff. vſufructuar. quemadmod. caue. id intelligitur de vero domino, nã qui fingitur eſſe dominus, poteſt à quocũque rem ſuam condicere, per d. l. 1. C. de donatio. quæ ſub mod. & l. qui mortis cauſa, ff. de donatio. cauſa. mort.

6 ¶ Et etiam in ſimili videmus quòd in legatarium tranſit dominium ipſo iure ſine traditione, l. ſi tibi homo, §. cùm ſeruus, ff. de lega. 1. & l. à Titio, ff. de furt. cum ſimilibus, & ideo poteſt agere rei vendicatione ad rem ſibi legatam, l. 1. C. communia de legat. Et tamen poteſt etiam agere actione perſonali, per d. l. 1. &. §. ſed noſtra, Inſtitu. de legat. & hoc quia nõ habet verum dominium, ſed fictum, alioqui non poſſet agere perſonali, §. ſic itaque, Inſtit. de actio.

Dominium tranſit in legatariũ ipſo iure.

Is tamen poteſt agere actione perſonali.

7 ¶ Præterea quòd per id ſtatutum introductum eſt in fauorem hęredis, vt in eum transferatur poſſeſsio ipſo iure, non ei debet nocere, l. quod fauore. C. de legibus & inducta ad augmentum non debent trahi ad diminutionem, l. legata inutiliter, ff. de leg. 1. cum ſimilibus cum his quæ dicam infrà in 7. parte, decla-

Inducta ad augmentum non trahuntur ad diminutionem.

claratio.1. Et per hoc diluitur quod in princ. diximus interdictum siue aliud remedium adipiscendæ possessionis, non ei dari qui possidet:quia illud verum est in eo qui plenè veréque & realiter & de iure communi possidet.

8

L.vlt. de edict. Di. Adria.tol. cōpetit hæredi etiam possessori.

¶ Quanquam & tu quoque ad ea dicere poteris,competere remedium d.l.vl.C.de edict. diui Adria.tollen. quod ipsum est adipiscendæ possessionis, hæredi possessori petēti suam possessionem confirmari ac defendi, vt per Cy.in dicta l.vltima,colum. vlt.versicu.item quæro,pone, Alberi.column. antepe.versicu. item quæritur si hæres, Bar. columna tertia, versi.item quęrit glo.Bal.circa prin.Alexan. col.11.versi.vltimò tene menti,Iason colum. tertia,sicut in simili,Philip.Dec.col.14.versi. & ad supradicta,C.de edict.diui Adria.tollē. Cy.post Iacob. Butrigar. in l.1. ad fin. & ibi Ange.per eum text.quo nullum dicit meliorem esse,& Iason columna secunda, versi.ex secunda parte,C.de Carbonia.edict.Bartho. in l.3.§.missum, per eum text.ff.de Carbonia. edict.& in l.de pupillo, §.qui opus, post glo. ibi,& ibi quoque Alexan.ff.de oper.no.nunciatio.& in l.1. §.satisdatum, per eum text. ff.

quor.legat. Bald.in l.1.in 2.additio.columna ſecunda,verſicu.ſi ſemel miſſus, ff. de petitio. hæredi.& in l.1.col.1. circa medium, C.com. de legat.Guid.Pap.deciſio.Delphina.132.ſed probato illo errore, columna 2.verſic.vtrùm autem beneficium, vbi ita dicit fuiſſe iudicatum.& iterum deci.219. edictum diui Adria. in prin. & Ludo.Gozad.con.93.in cauſa Mutinenſi,col.2. verſic. nonò cùm iam fuerit.& Pau.Pariſ.con.41.optimũ ius,column. tertia, verſi.meritò igitur ipſa,li.1.& Maria.Soci.iunior con.97.viſo puncto,col.9.verſic.& licèt per prius,li.2. Licèt contrarium ſentire videatur Guil.Cu.in l.licèt,col.vl.C.de acquiren. poſſeſ.& Petr.Ferra.ti.for.libel.quo petit.hęredi.ex teſtam. in verbo,& realiter, columna prima.

Comes poſſidens poteſt petere ſe declarari comitem.

9 ¶ Et facit quod in ſimili ſcribit Bart.in l.vti frui,§. verùm autem,in fi.ff.ſi vſufruct. peta. quòd comes qui poſsidet caſtrum, poteſt petere ſe declarari comitem, ad cõfirmationem ſuæ poſſeſsionis. Et quòd item in ſimili ſcribitur in l.in bello,§.ſi quis ſeruum,ff.de capt. & poſtli.reuer.Et quod denique prodidit Nicol.Bello. ſupputationum iuris ciuilis lib.1. c.19.poſſeſſori competere actionem rei vendicatio-

Poſſeſſori cõpetit reivẽdicatio, vt declaretur dominus.

dicationis vt declaretur dominus ad confirmationem suæ possessionis.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶ TERTIO declara, vt non solùm posit hęres intentare remedium retinendæ, aut adipiscendæ possessionis separatim, sed & vtrumque simul, diuersis tamen respectibus: scilicet retinendæ, respectu ciuilis possessionis, quæ est apud eum vi huius statuti: & adipiscendæ, respectu naturalis possessionis aut detentionis existentis penes alium. Vt in simili dicitur de interdicto retinendæ possessionis, & rei vendicatione, per glos. & doctor. in l. si de vi, & in l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acqui. possessio. & in l. ordinarij, C. de rei vendic. cum similibus. *An vtrumque & retinendæ & adipiscẽdæ.*

2 ¶ Et ita expresse, & in hoc casu, ne authoritate deficiamur, cùm ex facto contigisset, respondit Paul. Ca. con. 78. cuius initium est, videtur dicendum, dictum actorem, versic. his tamen non obstantibus, libro secundo. Sed & alibi quoque idẽ Paul. Ca. videlicet con. 234. incip. in causa appellationis, col. 2. versicu. sed substinendo causam, li. 2. consuluit in alio ca- *De eadẽ re.*

 su,

ſu,ꝙ ratione eiuſdem rei poteſt ſimul intentari vtrunque illud interdictum retinendæ & adipiſcẽdæ poſſeſsionis, reſpectu diuerſarum illarum poſſeſsionum.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶ QVARTO declara, vt hic hæres ſic ſaiſitus, antequam apprehenderet realem poſſeſsionem, non poſsit intentare remedium recuperandæ poſſeſsionis, cùm ei competat (vt diximus) adipiſcendæ, per l. 1. C. quor. bon. Et quia id interdictum recuperandæ ei tantùm competit, qui vi poſſeſsione deiectus eſt. l. 1. in prin. ff. de vi & vi arma. & §. recuperandæ, Inſti. de interdict. cum ſimilibus. At hic non poteſt violenter deiici ex hac ficta ciuili poſſeſsione, vt manifeſtè patet ſenſui, & voluit gloſ. in l. 1. in §. interdictum autem hoc, ff. de vi & vi arma. quæ dicit duo eſſe neceſſaria, vt id interdictum competat, ſcilicet quòd is verè poſsideat qui deiicitur: & quòd verè poſſeſsionem amittat. id quod etiam voluit Alber. in d. l. 1. §. deiicitur, eo ti. & Fran. Curt. ſenior con. 71. ſuper controuerſia, col. 2. verſi. quartum etiam addit.

An recuperandæ.

¶ At-

2 ¶ Atque ita expreſsè in caſu noſtræ conſuetudinis voluit Bald. in authentic. defuncto, columna ſecunda, verſicul. tertia quæſtio, C. ad SC. Tertullia. Alexand. in l. in ſuis, colum. 3. verſicu. vbi autem ſtatutum dictauit, ff. de lib. & poſthum. vbi hanc dicit eſſe communem opinionem antiquorum & modernorum, & conſ. 37. in cauſa mota per Angelum, columna ſecunda, verſicul. ſed alia inſuper ratione, lib. 1. & conſi. 83. viſa facti narratione, colum. 5. verſi. confirmo per id, lib. 2. & conſi. 163. circa id de quo quæritur, column. vltim. verſi. nec obſtat ſtatutum, lib. 6. Barbat. conſ. 58. ſapienter ſcripſit Pſalmiſta, colum. 13. verſ. modò aggrediendo libellum, libr. 2. Firmian. in tract. de epiſcop. in 1. parte princip. lib. 3. in 56. quæſtio. ad fi. verſic. & ſcias quòd dicta. & Soci. conſil. 49. in cauſa epiſcopi, colum. vlti. verſicul. nec prædictis obſtat, lib. 3. Iacob. à S. Georg. & Iaſon qui dicit ſignandum, in l. ſi ſorori, ille paulò ante fin. hic columna ſecunda, verſicu. ſecundò limita & ſigna, C. de iure delib. & idem Iaſon conſil. 21. quatuor principales, columna vltima, verſicul. ſecundò motiuando, lib. 3. Carol. Rui. conſil. 25. circa illud, columna tertia, numer. 5. lib. 4. Franciſcus Curt. Iunior in l. vltima, colum. penult. verſic.

De eadē re. Qui tenent non competere.

versicul. quintò quæritur, C. de edict. diui Adrian. tollend. Ioannes Baptista Catel. in sua disput. incipient. magnificus & excellens, columna nona, versicu. imò dico. Matth. Afflic. in cap. 1. in princip. columna quarta, versicul. sed pulchrum est dubium, titul. de controuer. inuesti. & in cap. 1. columna 2. versicul. & adde quòd ficta possesio, titu. de controuer. inter mascul. & fœm. & in consti. Siciliæ incip. circa violentiarum, colum. 2. in 3. not. vbi alios in id citat, qui tamen id non dicunt. & in decisio. Neapol. 299. rex Ferdinandus, columna quarta, versicul. ex his sequitur, vbi ita dicit fuisse iudicatum per sacrum regium consilium. Franciscus Curtius iunior consil. 108. sacratissimæ, & cætera circa controuersiam, columna sexta, versicul. & prædictam conclusionem. Zazius in epito. Feud. parte 6. char. 5. versicul. quibus consecutus est. & consil. 10. cùm quondam, char. 5. versicul. sed ponamus. Alciat. in tracta. præsumpt. in tertia parte, numer. 10. vbi hanc dicit esse communem sententiam. Paul. Paris. consil. 101. visa facti narratione, colum. 13. nume. 159. lib. 1. & Hiero. Grat. consf. 70. ex multitudine allegationum, nume. 7. iuncto numero 15. & 16. lib. 2.

3. ¶ Contrarium tamen, vt ſcilicet huic hære- *Qui contrarium.*
di vi huius ſtatuti poſsidenti, detur etiam remedium recuperatorinm, non obſcurè ſenſiſſe videtur ipſe Bald. ſibi in hoc contrarius, in l.1. ad fin. C. de appellat. dum ſcribit, quòd filio ſpoliato ea poſſeſsione, quæ erat apud patrem, non obſtat exceptio dominij, quæ aliàs non obſtat agenti interdicto recuperandæ poſſeſsionis, quia ipſe non videtur ſpoliatus, ſed tantùm adipiſci, per l. vltim. C. vnde vi. nam non eſt verum quòd exiſtentia ſui hęredis transferat poſſeſsionem ipſo iure, niſi appræhendatur, per d.l. cùm hæredes, ff. de acquir. poſſeſsio. Vides ergo Bald. id ſentire, quòd ſi ipſo iure transferretur poſſeſsio in hæredem ſine apprehenſione, vt fit per huiuſmodi ſtatutum, poſſet ipſe hæres agere interdicto recuperatorio, nec ei obſtaret exceptio dominij. Sed de hoc poſtremo poſtea dicemus.

4. ¶ Verùm quantum ad principale noſtrum *Alij.*
inſtitutum, vt ſcilicet competat hoc caſu interdictum, de quo tractamus, expreſsiùs voluiſſe videtur idem Bal. in rub. de cauſ. poſſeſſio. & propriet, col. vlti. & ibi etiam Franciſ. Ripa, colum. 6. verſicul. ciuiliſsima poſſeſsio.
&

& rursum idem Bald. in cap. item cùm quis, colum. 1. de restit. spolia. vbi dicit in casu nostræ consuetudinis competere interdictum quasi recuperandæ. & rursum consil. 141. præmissis verbis, columna secunda, versicu. nam dicta missio, li. 1. vbi idem dicit. & Ioan. Fab. quem tamen nonnulli allegant pro contraria parte, in §. sui autem, colum. 1. versi. in eadem glos. instit. de hæred. qualit. & differ. vbi ita dicit seruare consuetudinem Franciæ. & Antonius Grassus inter consi. Calca. consi. 65. præsupposita veritate, colum. 3. versicu. competit etiam quintum. & latè Soci. ita tamen dubitans, vt in hanc opinionem inclinet, in repe. l. rem quæ nobis, columna octaua, in quinta quæsti. princip. versicu. quartò & vltimò concludo, ff. de acquirend. possessio. Aufrer. in commentar. stili Curiæ parlament. titul. de prouisione, modísque petendi & faciendi ipsam, in fin. Iason sibi contrarius, consil. 85. quando habemus, colum. 1. li. 3. & consi. 146. redemptoris, & cæt. præsupposito, col. 1. lib. 4. Phili. Dec. cons. 84. excellentissimi doctores, col. 2. versi. præterea tale statutum. Anto. Corse. in tracta. de potestat. & excellent. reg. quæstio. 25. columna. 1. D. Bened. in repe. cap. Raynucius, in verbo mortuo itaque testatore,

re, le. 2. numer. 72. Claud. Aquen. in l. cùm hæredes, in princip. colum. 1. versic. item non video, ff. de acquir. possessio. Franc. Rip. in l. 1. §. hoc interdictum, colum. 4. versic. alia ratione istud, ff. quor. bon. & in repeti. d. l. vlti. in 39. quæstion. in fin. C. de reuocan. donat. & lib. 1. responsor. cap. 1. defuncto, nume. 48. & multis sequen. & D. Boër. in consuetudin. Biturig. titu. *des coustumes concernans testaments.* §. 6. colum. 3. & Chassen. consi. 19. nobilis dominus Antonius, in 12. dubio, colum. eiusdem 1. & Paul. Paris. sibi contrarius, consi. 41. optimum ius, colum. 3. versic. prout & tertiò cessant, libr. 1. Nicol. Bello. consil. 35. consultus, colum. 3. nume. 8. Et ita scio seruare consuetudinem Franciæ, suntque in id quædam particulares consuetudines, vt apud nostros Pictones, cap. 213.

5 ¶ Et ita in simili, vt scilicet remedium recuperatorium competat ei in quem fictè translata est possessio per constitutum vel precarium, etiam si non fuerit adeptus realem & corporalem rei possessionem, voluit Bald. in rub. C. de contrah. emption. in decima quæstione. & Matth. Afflic. decisio. Neapolit. 299. rex Ferdinandus, nume. 91. & diximus in

A simili. *Constitutario competit recuperãdæ etiam ante realem possessionem.*

in noſtro tractat. de iure Conſtituti poſſeſſorij, parte prima, numer. 69. incip. à quo non longè, & parte 2. ampliatio. 11. vbi etiam docuimus aliàs ſemper id remedium competere poſsidenti ciuiliter.

6 ¶ Nec videtur obſtare huic opinioni quod dictum eſt, ei non competere interdictum recuperandæ, cui adipiſcendæ competit. Quia adipiſcendæ non ei competit, niſi ipſe velit, nec per hoc impeditur, quin recuperandæ iuuetur: præſertim cùm hæc poſſeſsio vera ſit, vt ſuprà diximus in 1. declara. 5. partis. & propterea non obſtat quòd ſuprà dictum eſt de ficta poſſeſsione. Nec negari poteſt quin ſaltem hæc poſſeſsio ſit ciuilis & ciuiliſsima, vt latè ſupra diximus in præfatio. quæ eſt 1. pars, declaratio. 7. numer. 2. incip. ſed & hæc poſſeſsio, & ſequent. pro qua quidem ciuili poſſeſsione datur interdictum recuperandæ, l. 1. §. deiicitur, & §. ſiue autem, ff. de vi & vi arma. Guido Pap. deciſio. Delph. 356. quos & quot effectus, columna prima, verſicul. quartus eſt.

Reſpõſio ad contraria.

Interdictũ recuperãdæ datur pro ciuili poſſeſſione.

7 ¶ Nec tamen omiſerim quòd de hac re ſcribit Franc. Rip. in l. 1. in princ. colum. 10. num. 37. ff.

Diſtinctio quorundã.

37. ff. de acquir. possessio. volens concordare illas discordes sententias, quòd prior opinio procedit, quando statutum transfert possessionem in hæredem ipso iure absque traditione vera vel ficta. posterior, quando ipsum statutum fingit interuenisse traditionem vel apprehensionem, nam vbi lex id fingit, debet talis ficta traditio siue apprehẽsio idem operari quod vera, l. adoptio, ff. de adop. & l. si filiusfami. ff. si cert. pet. Ego verò hanc distinctionem magis verbalem esse puto, quàm realem: nam cùm lex vel statutum simpliciter transfert possessionem ipso iure, sine alio actu, satis videtur fictè transferre, vt apertè sentiunt Cy. & Bald. in l. ea lege, C. de condict. ob caus. & Franciscus Arc. in l. 1. in princip. colum. 10. versicul. tu verò pro intellectu, ff. de acq. possessio. & aliàs sæpe diximus in hoc tractatu.

Eius distinctionis reprobatio.

8 ¶ Si tamen sequi malis priorem opinionem, quæ negat huic hæredi remedium recuperandæ possessionis, eam intellige cùm post mortem defuncti quis vi occupauit possessionem. Quòd si ante mortem ipsius, vi occupauit possessionem quam defunctus habebat, poterit hæres & quilibet successor vniuersalis,

Declaratio prioris opi.

falis,si sit intra annum spoliationis, agere vnde vi, vt voluit glos. in cap.cùm ad sedem, in verbo, interdictum, post princip.extrà de restit.spoliat.arg.l.1.§. hoc interdictum, le.2.ff. de vi & vi arma. & cap. significauerunt, de testib. vbi est bonus textus, ibi, illæ quibus ipsæ successerant, inde fuerunt violenter eiectæ, & ibi quoque glos. in verbo, ratione, & Imol. in 3. not.Anto.colum.3. versicu.glos.1. tangit, & Panor. in 3.no.

Ratio declarationis.

9 ¶ Nam ratio quare hæres non potest agere, vnde vi,contra eum qui occupauit post mortem, ex priori opinio. hæc est (vt diximus) quòd id interdictum ei tantùm competit qui vi deiectus est: hæres autem, vt illi inquiunt, qui fictè tantùm possidet, non potest dici vi deiectus, quæ ratio si quid momenti habet, non habet locum, cùm defunctus qui verè possidebat vi deiectus est: Ideo vti illi competebat hoc interdictum, ita hæredi illius, ad quem transeunt omnes actiones actiuæ & pasiuæ. l. pactum, ff. de pact.& l. ea lege, C. de condict.ob cau. & l. veteris,& ibi doct.C. de cont.& com.stipula.cum simi.Tu tamẽ vide Matth.Afflic.hîc malè sibi constantem in c.1.§. sciendum,in fin.ti.de feud.cogni.

QVINTA

1 ¶ QVINTO declara, vt huic hæredi agenti ad possessionem vel adipiscendam, vel retinendam, vel recuperandam, non posit à reo conuento obiici exceptio dominij, vt si reus excipiat se dominum esse, nec defunctum dominum fuisse, nec consequenter actorem, nec eius hæredem. Nam primùm si hæres agat ad recuperandam possessionem, id minimè dubium est, per l. si maritus, ff. de donatio. inter vir. & vxor. & l. si quis ad se fundum, C. ad leg. Iul. de vi publ. & ibi Angel. non semel. & l. si de vi, & ibi glos. in fin. & doctor. ff. de iudici. & cap. 1. & ca. litteras, de restitu. spoliat. & glo. in c. super causa. 2. q. 5. & omnes propè in l. vl. C. de edict. diui Adrian. tollend. & Dy. in cap. qui ad agendum, col. 1. de reg. iur. & omnes vbique. *An huic hæredi obiici posit exceptio dominij.* *Quid si actio si recuperanda.*

2 ¶ Et id ostendit esse verissimum Bald. tribus optimis rationibus, in l. 1. colum. vlti. versicu. extrà quæro vtrum exceptio, C. de appellatio. Primùm quia scilicet violentia elidit dominium opponentis, per text. (licèt ad hoc nihil alleget) in l. si quis in tantam, C. vnde vi. Deinde quia spoliatus ante omnia resti- *De eadẽ re.* *Spoliatus ante omnia restituẽdus.*

Z tuen-

tuendus eſt, d. l. ſi quis ad ſe fundum, C. ad leg. Iuli. de vi pub. Etiam prædo (vt id illi addas) ca. ex literis, de reſtit. ſpoliat. iuncto cap. vlt. de ord. cognitio. Denique vt ad Bald. redeamus, quia ex dolo non debet ſpolians conſequi præmium poſsidendi. l. itaque fullo, ff. de furt. vnde niſi purgetur vitium. non debet audiri ſuper proprietate, l. cùm ſeruum, ff. de ſeru. fugit.

Etiam prædo.

3 ¶ Si autem hæres agat ad retinendam, multò minus audiri debet, cùm plus iuris, plus ponderis & momenti in retinendo eſt, quàm in recuperando, arg. l. patre furioſo, ff. de his qui ſunt ſui vel ali. iur. & cap. quemadmodum, de iureiurand. cum ſimilib. Et id quidem, ne authoritate hac in re careamus, expreſsè voluit Bald. in d. c. 1. ante medium, verſic. ſed quid ſi opponens, extra de reſtit. ſpoliat. per no. in ca. audita, eo titul.

Quid ſi retinenda.

4 ¶ Si verò ad adipiſcendã agat hæres, & tunc, vt nonnullis placet, non amittitur exceptio dominij, ſed debet reſeruari in petitorio, l. vltim. C. quor. bonor. & voluit etiam Baldus in d. cap. 1. vbi ſuprà, de reſtitu. ſpoliat. & alij multi licèt id aliis dubium ſit, vt per gloſ. Hoſti.

Quid ſi adipiſcenda.

Hosti. & alios in d.cap. 1.de restit. spoliat. & glos.in d.cap.literas,in verbo, primi, eo titul. & per Bald.& alios in d.l. vltim. C. de edict. diui Adrian. tollend.& in d.l.vltim. C.quor. bonor.& ipsum Bald. in l.1.colum.2.versicu. quæro an de iure Canonico,C.si de momenta. possesio.

5 ¶ Tamen hoc casu in quo loquimur, tale remedium ex hoc nostro statuto competens ita participat effectum recuperandæ, vt nec ea exceptione dominij repellatur, vt expressè dicit Bald. in d. rub. de caus. posses. & propriecolum.vltim.versicul.& nota quòd edictum. Et ita illum refert & sequitur Philipp. Dec. dicens id esse singul.dicto consil.84. excellentissimi, columna secunda, versicul. præterea tale statutum. & D. Benedic. in d. cap. Raynucius, in verbo, mortuo itaque testatore, le 2. numero 81. vbi id dicit elegans. & Matth. Afflic. decisio. Neapol. 290. rex Ferdinandus, columna vltima, & Anto. Corse.in tractat. de potestat. & excellentia reg. in 25. quæstione, columna 1.& Ludo. Gozad.consil.93.in causa Mutinensi, columna secunda, versicul. quintò cùm iam ipso iure. & Paul. Paris.consil.41.optimum ius,colum.3.versic. *Redit ad principale dubium.*

prout & tertiò cessant, li. 1. & diximus in præcedenti declaratione.

6 ¶ Verùm aduerte quòd Bald. in d. rubr. de
De eadē re. caus. posses. & prop. non simpliciter mansit in illis verbis, sed statim subiunxit considerandum esse, an id statutum veniat ad ampliandum ius commune, quod tribuit remedium adipiscendæ, & tunc idem est in ampliante vt in ampliato, argu. l. inter, §. cùm inter, ff. de pact. dotal. Cui quantnm ad hanc rationem, adde quæ nos latè ad hoc collegimus in nostro tractatu Retractuum, titulo primo, §. 1. glos. 18. in verbo, *le pris que la chose aura cousté*, numer. 51. incipien. nam & hæc accessio, & multis sequent. Aut vt subdit Bald. vt ad eum redeamus, venit de per se (vt ipse loquitur) de nouo disponendum, & tunc non assumit aliquam qualitatem à iure communi, cui non cohæret, quia separatorum separata est ratio, l. si maritus, C. de donat. inter vir. & vxor.

7 ¶ Et ideo considerandum est in statuto Me-
Distinctio. diolanensi (de eo enim loquitur) an loquatur de scripto hærede: & tunc quia concernit scriptum, videtur factum ad imitationem, l.

vltima

vltima, C. de edict. diui Adria. tollend. & eodem modo debet procedi summariè ratione coniunctionis legis & statuti, argum. l. Gallus, §. ille casus, & §. si eius, ff. de liber. & posthum. & l. si ita scriptum, eo tit. Aut verò statutum simpliciter loquitur de hærede, & non de scripto hærede, & tunc quia non concernit scripturam sed veritatem & realitatem, vt sit verus hæres, ita etiam vt in causa intestati habeat locum: & tunc non mandabitur statutum executioni succinctè, nec velo leuato, sed disputabitur de proprietate iuris hæreditarij, & admittetur quæstio contrarij dominij saltem simpliciter, & idem dicemus quod in interdicto quorum bonorum, in l. vltima, quor. bon. Hæc ibi.

8 ¶ Idem autem Bald. in d. l. 1. colum. vlt. vbi suprà, C. de appellat. posteaquam dixit id quod suprà diximus, versic. huius declaratio. 2. incip. & id ostendit scilicet quòd agenti interdicto recuperandæ possessionis non obstat exceptio proprietatis, postea in versicu. quid ergo dices, quærit an filio hæredi sui patris possit ea exceptio obiici. Et dicit illum agere recuperandæ non posse, cùm in eum non transeat possessio ipso iure, per l. 1. §. De eadē re.

Scæuola, ff. si quis testam. liber esse iussus fue. & alia similia iura, quæ & nos suprà citauimus, in præfati. quæ est 1. pars declar. 3. nume. 2. incip. ego verò constanter. Ex quibus planè sentire videtur, quòd si possessio ipso iure in eum transiret, & sic posset agere recuperandæ, non ei posset obiici exceptio dominij. At Baptist. Castel. in sua disputa. incip. magnificus & excellens, columna secunda, versicu. primò quia pars, tenet in casu nostræ consuetudinis admitti exceptionem proprietatis, vti & nos alicubi ex eo diximus suprà in prima declarat. quintæ partis, numero tertio, incip. & ex hoc illud.

Quid si reus obiicit dominiũ nec eum hæres repellit.

9 ¶ Sed quid si reus ab hærede conuentus exceptionem proprietatis obiecerit, nec hæres ei opposuit ad hoc illum non esse admittendum, atq; reus ipse posteà probauerit dominium. Et tunc certè valet processus: & si constet de dominio rei repelletur hæres, vt aliàs semper hoc casu, per text. in cap. 1. ibi, consentiente illo, & ibi Bald. circa medium, versic. ibi, consentiente illo, dicens id esse notatu dignum, & omnes propè scribentes, de restit. spoliat. & voluit etiam Iacob. Are. in l. incerti. C. de interd. Barto. in l. naturaliter, §. nihil com-

commune, colum. 10. versicu. secundò quæro vtrùm in casibus, ff. de acquir. possessio. vbi alia multa allegat, & in l. si quis ad se fundum, & ibi Angel. colum. peuulti. versicul. sed hoc fallit in pluribus casibus, C. ad leg. Iul. de vi pub. & Bald. loquens in casu huius statuti siue consuetudinis. cons. 141. præmissis verbis, col. 3. versi. secundo præmitto, li. 1. vbi dicit ad hoc esse tex. no. & vnicũ. in d. cap. 1. tit. de restit. spol. & sic debere intelligi quod not. in l. si de vi, in fin. magnæ glos. ff. de iudic. & Philippus Dec. etiam de hoc nostri statuti casu loquens d. consi. 84. colum. 2. versicu. tertiò & vltimò. Lud. Gozad. consi. 93. in causa Mutinensi, colum. 2. versi. sextò etiam si fuerint. & Paul. Paris. qui alios citat. consil. 53. dominus Hieronymus, colum. pe. versi. tamen his non obstantibus, lib. 3.

10 ¶ Quanquam his videtur contradicere Bal. in l. ordinarij, colum. vlti. versicu. quid de ea quæstione, ibi ego credo quòd non sit, C. de rei vend. dum dicit, quòd nisi appareat de cõsensu hæredis agentis recuperatorio, vt ei opponatur exceptio dominij siue proprietatis, nihil ei oberit, etiam si non expresè opposuerit, aut contradixerit. Hæc enim, inquit, De eadẽ re.

est potiùs allegatio iuris, & est ex propria natura ipsius interdicti recuperandæ,& respondet ad quædam quæ in contrarium facere videbantur. Et ita quoque in casu nostri statuti expressè voluit Paul.Paris.con.41.optimum, col.3.versi.& in simili idem ipse,lib.i.

Quid si hæres contradixerit & tamē reus admissus fuerit.

11 ¶ Sed quicquid sit, illud certum est quòd si hæres agens contradixerit, & nihilominus reus admissus sit ad probationem dominij, non illi obstabit:quia id magis factum fuisse videtur ad iustificãdum possessionem de qua agebatur, quàm vt super dominio pronunciętur, vt etiam dicit Baldus in l. post sententiam, columna secunda,versicul.venio ad secundum,C.sentent.Nam illud sciendum est, quòd (vt & ipse dicit) in æqualitate probationis possessionum vtriusque partis, is obtinere debet in possessione, qui probat dominium, vt etiam voluit Bartol. in l. si duo, in prin.col.vlt.versi.sed si vterque probat,ff. vti possid.& idem Bald.in d.l.ordinarij, col pen. ver.sed iuxta prædicta,C.de rei vendi.& con. 420.verba principis,col.vlt.li.1.& consi. 161. proponitur quòd per commune,ad fin.li.3.& consi.468.qualiter probentur, paulò ante fin, eo,lib.6.& consil.489.in causa vertente inter

Possessione vtriusque æqualiter probata præfertur probans dominium.

capitu-

capitulum,ad fin.eo. li.3.& in sua disputatione incipi.accusatus de vi turbatiua, columna vltima,versicu.tertio modo quia in pari.Rapha.Fulgos.in l.1.colum.5. versic.in ea ad fin. quando vterque, C.vti possid.vbi dicit hunc esse solum casum,in quo interdicto vti possidetis probatur de dominio.& con.194. proponitur quòd domina Antonia,columna vltima,versic.& postremò si qua foret. Corne. consil.91. in causa vertente inter dominum, columna secunda,in litera C,libro quarto & doctor.vbique.

12 ¶ Sed & probatio dominij siue tituli antiquioris(vt & id quoque addam) facit præsumi antiquiorem possessioné, vt voluit Iacob. Are.in l.quoties,& ibi Cy.in vl. quæstio,col. 9,versicu.septimò quæro, C.de rei vendicat. & Bal.qui id extollit in d.l. post sententiam, vbi suprà.& in l. siue auté, §.si duobus,& ibi quoque Ang.ff.de publicia. in rem actio. idé Bald.in c.cæterum, columna secunda,versic. sed quid si vterque,de rescript. & in d.cap.licèt causam,columna 7. versiculo item ex antiquitate,de probat.& in cap. si facta,columna prima,versic. nec vnum omitto,titul.si de feud.fuer. controuer. inter domin.& agnat. vbi

Titulus antiquior facit præsumi antiquioré possessioné.

vbi id dicit not.dignum. & in dicta disputatione incipient.accusatus de vi turbatiua, columna vltima, versicu.tertio casu quando vterque, vbi id dicit no.dignum.& Alexand. in l.1.post princip.versicu.item facit quòd primo emptori, C.de edict.diui Adrian.tollend. Quæ res etiam facit vt cæteris paribus obtineat in possessione, per nó.in d.locis.

Proprietatis articulus admittitur in causa possessionis.

13 ¶ Proptereáque Iacob.Butrig.in d.l.incerti, dicit, quòd vbi cõtenditur de possessione, admittitur articulus proprietatis. nam iudex debet admittere omnes probationes, siue faciãt plenam, siue semiplenam probationem: siue indicium, siue etiam adminiculum faciant. & sequitur ipse Bald.in d.l. ordinarij, vbi suprà, qui hæc dicit notabilia, & in d. cap.licèt causam, columna penultima, versicul. ex prædictis apparet, de probation. vbi & illud dicit petitionem dici pertinentem, non solùm quæ directè & principaliter facit ad causam, sed & quæ qualitercunque adminiculatur etiam leui præsumptione, dicitque id esse elegans.

Articulus quamlibet

14 ¶ Cui & illud addendum putauimus, quòd aliàs admittitur articulus, quantumlibet vel mo-

modicùm, pertinens ad cauſam, per textũ in cap.quoniam,quod eſt 3.in verbo,aliquid, & ibi ipſe Bald.qui eum text.dicit ad id eſſe ſingul. & ibi quoque Philippus Dec. in 1.not. extrà de teſtibus. & ita etiam voluit Baldus, qui dicit menti tenendum, in l. ad probationem,la.1.in tertio notabi.C.de probationi.& in l. cùm virum, columna prima, C.de fideicommiſſ.& in l.vltima, colum. ſecunda,verſicu.quartò requiritur,ff.de feri.& in l.ſi duo patroni,§. idem Iulianus, columna ſecunda, verſicul. vltimò nota, & ibi etiam Iaſon,qui alios citat, columna ſecunda,in 2.not.ff.de iureiurand.vbi Baldus, & ad hoc allegat quod ſuprà diximus de dominio probato in poſſeſſorio.& Angel. Areti.in §.ſi quis agens,columna quarta, verſicul.ex his infertur etiam quòd articulus, præſertim ibi, tu addas quandoque,Inſtitut.de actio.& Stephan.Bertran. conſilio 198.quamuis articuli,circa medium, libro tertiò,

pertinens ad cauſam admittitur.

15 ¶ Nam & videmus,quòd aliàs rebus exiſtentibus paribus, minimum quodque vni additum alterũ vincit,vt per Bar.Bald.& alios in d.l.ſi duo patroni,in prin.per gl.ibi,in verbo, habiturum,ff.de iureiuran.& Angé, qui eam glo.

Minimum quoque vni additũ vincit alterum.

glosa dicit singul.in repe.l.sciendum,columna penult.versi.descēdo ad præsumptionem, ff.de verbor.obligatio. vbi per eā dicit,quòd probationibus paribus existentibus, iudicatur pro eo qui præsumptionem habet pro se, cum concordan.latè adductis per Iasonem in dicta l.si duo patroni,in princip.columna prima,in.3.no.

16 ¶ Attende lector,quia si reus cōuentus simpliciter allegat se dominum pro omni exceptione,vt repellat hæredem actorem,non est admittendus,si actor contradicat.Quod si se proponat possessorem & dominum,ad tuendam possesionem,quam sibi dicit competere:& tunc etiam si actor contradicat huic allegationi. dominij sibi non præiudicat quin obtineat, si ostēdat defunctum fuisse possessorem rei controuersæ tempore mortis ipsius, etiam si reus probaret dominium.Nam ea allegatio & probatio dominij facta fuisse videtur ad iustificandam possesionem, nisi & ipse reus probaret etiam possesionem contrariam æqualibus cum actore probationibus, nam tunc ob probationem dominij reus obtineret, secundum ea quæ diximus in versic. ab hinc 2.Vide tamē in hac declaratione omnes

Authoris sententia.

nes eos quos citaui in præcedent.declarat.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶ SEXTO declara, vt si sit lata sententia pro hærede vi huius nostri statuti, appellari non posit, vt tãdem post multa hinc inde allegata respõdit Bal.con.330.statuto cauetur quòd conductor, columna prima, versi.tertiò quæritur, & multis sequent. vsque ad finem, libro primo, & consi.sequent. super prædicto puncto. nisi tamen, inquit, verteretur in dubium, an hæres esset. licèt etiam post multa item adducta videatur in contrariam sententiam inclinare ipse Bald. in consi.141. præmissis verbis cuiusdam statuti Mediolani, eodem libro primo, & idẽ tenuit ipse in rubr. de caus. poss. & propr. ante fi. Illum autem in duobus prioribus locis citat, & nihil diffinit Catell. Cot.memo.incipien.decreto Mediolanensi, columna secunda in fi. versic. nunquid autem appellari posit. At idem voluit Anto.Corse. in tract.de potesta.& excellen.reg.in 25.quęstio.col.2.in prin. *An appellari posit à sentẽtia pro hærede lata*

2 ¶ Est autem glo.in l.vltima, in verbo, missus est, post princip. C.de edict. diui Adrian.tollend. *An à senten tia lata ex*

vl.de edict. di. Ad toll. appelletur.

lend.quòd à ſententia lata in caſu illius legis appellari non poteſt, per l.quiſquis, C.quor. appella.non recip.vbi eſt bonus tex.vti etiam eſt in l.vltim.ff.de appellat.recip. & §.ſunt & quorum, ſecunda quæſtio. 6. & idem voluit. Cy.in d.l.vlt.columna vlt.verſicu.inde quæritur,& ibi quoque Barto. columna ſecunda verſicu. venio ad tertiam particulam, & iterum verſicul.quandoque tempore primi iuſſus, Alberi.columna quarta, verſicu.oppono ad literam,dum dicit,Ioan. Fab.column.vlt. verſi, ſed an poteſt appellari, Sali.in §. ſin autem,in fi.Paul.Ca.columna pe.verſi.item oppo.quod in iſto,Ludo.Bolog.qui eam glo.dicit ſingul.& Iaco.à S.Georg.col.pe.verſic.in ea glo.ibi,nec etiam appellare, & Iaſo.col.pe. verſicu.in 3.parte opponitur, & Philip.Dec. col.antep.ver.in glo.in verbo,miſſus.& prætereа Bal.con.203.pronunciatum fuit,li.quarto,vbi poſt multa hinc inde allegata, dicit de rigore iuris appellari non poſſe,ſed ex æquitate iuris canonici poſſe ex euidenti & iuſta cauſa.& Paul.Ca.con.39.quòd à ſententia,li. 1.Pet.Ferra.in ti.for.libel.quo petit.hæred.ex teſtat. ſuper verbo,quare cùm prædicta vera ſint,in fi.& iterum in verbo,per veſtram diffinitiuam ſententiam.Guid.Pap.in cõment.

ſtatu-

ſtatuti,ſi quis per literas,in verbo,per literas, colum.pe.ver.ſed an à miſsione.& Paul.Pariſ.conſi.54.in iſto iudicio poſſeſſorio,col.antepen.verſi.circa verò dubia,lib.3.

3 ¶ Id autem limitat Iacob.à S.Georg.vbi ſupra (neque enim id prætereundum mihi viſum fuit) niſi ſentẽtia proferretur verbis negatiuis, putà ſi iudex pronuntiaret actorem non eſſe mittendum in poſſeſsionem, tunc enim appellari poſſet, in id allegans ſtupendum (vt ipſe dicit) & elegans dictum Ange. in d.l.quiſquis,vbi dicit ita ſe practicaſſe,ſicuti etiam dicit ipſe Iacob.itidem practicaſſe in ſacris audientiis generalibus. *Declaratio.*

4 ¶ Sed id quod dictum eſt non admitti hoc caſu appellationem,nonnulli intelligũt, niſi ex iuſta cauſa, & ea quidem expreſſa appellaretur,vt voluit Bartol. in dicta l.vl.col.1.verſic. ſequitur ne teſtamentum aperiatur,ff.de appella.recipien.in id citans Ioan.And.in c.1.extrà de offic.deleg. & idem quoque voluit Bal.in d.l.quiſquis,poſt prin. C.quor.appel.nõ recipiã.& in l.1.col.2.verſ.denuo quæro cũ quid, & iterum verſicu.quæro nos diximus,C.ſi de momẽ.poſſeſ.fuer. appella. & con.217.verba li- *Limitatio.*

libelli,columna vlti. versic.aduertendum tamen est,libro secundo & con.143.quanquam plenissimè sit allegatum,in fi.lib.3.ex quibus & iis quæ allegant,facilè intelliges id semper procedere in omnibus casibus,in quibus appellari prohibetur. Baldus autem d.con.203. li.4.in fi.ita demum dicit procedere, si de illa iusta causa appareat ex actis causæ,per no.per Inno.in c.pastoralis,de offic.deleg.

Appellare an & quando liceat in causis possessoriis.

5 ¶ Aliàs autem in vniuersum an & quando liceat de iure communi appellare in causis possessoriis,vide text.in d.l.1.& ibi glos.Cy.Bar. Bald.Alberi.Ange.Salic. & omnes, C.si de momenta.possessio.fuerit appella.& in l.1. & ibi Alexand.& latè Philip. Dec.columna secunda,in 3.no.C.de bonor.possessi.secũdum tab.& in cap.ex conquestione, & ibi Bal.col. secunda,de resti.spolia.& ca.significauerunt, de restit.spolia.& ca.super eo,le.2.eo.tit.& §. de possessione. & ibi Archid.2.quæst.6.glos. in cap.cùm ad sedem, in verbo, interdictum, versic.& nota per hanc decretalem,& ibi.Io. And.& latè Panor.columna penul.ver. vlteriùs expediendo,& alij de resti. spoliat.Inno. in ca.vl.post medium,de oper.no.nunciatio. Specu.ti.de appella.§.in quibus, versic.sextò non

non appellatur,& ver.ſed nunquid condemnatus.Cy.Bal.& Alberi.in l.incerti,C.de interd.Bart.& Ange.Are.in l.vlt.§. iuſſus,ff.de appellatio.eundem Bar.in l.2.colum. ſecunda,verſi.poſſumus etiam dicere, & ibi Ange. Are.ff.de appellat.recip. Fed.Senen.con.76. domino auditori.Bal.in l.poſt ſententiam,columna ſecunda & tertia,in multis locis,C.de ſenten.& in ca. paſtoralis,§. præterea,colum. ſecunda,ver.item non appellatur,& ſequent. de offic.deleg. & d.con.141. præmiſsis verbis cuiuſdam ſtatuti, columna ſecunda,verſic.& ad euidentiã,li.1. & con.153. nouum dubium eod.libro primo,& conſi.379. ſequitur quod anno domini,colum.vlt.verſi.circa primũm, eod.li.1.& con.217.verba libelli,ad fi.lib.2.& conſi.321. ad euidentiam præmittendum eſt, colum.1. verſic. modò in omnibus iſtis,libro tertio, & con.210. punctus infraſcripti conſilij,in 3.eodémque vlt.dubio,li.5.Ange.conſi. 46.ſtatuto ciuitatis,columna ſecunda,verſic. ſed à ſententia.& conſ.107. dicta conſtitutio, col.2.verſi.non obſtat quod ita.Sali. in l.momentaneæ,verſic.ſed tunc quero, C.vnde vi. Raph.Fulgoſ.conſil.145. quoniam plurimæ, in 2.dubio.Imo. con.55. in caſu præmiſſo,columna ſecunda,verſic. circa primùm.Panor.

in c.vl.col.4.ver.vltimo colligitur,de iudi.cõ. 55.in causa quę ad pręsens vertitur,li.2.Alex. con.2. consideratis his de quibus in themate, col.vl.ver. quantum autẽ est,li.3.& consi.99. visis processibus causæ, col.1.lib.5.& Corne. con.190.ad euidentiam, in literis,E.& F.li.1. & con.10.pręsupposito statuto,col.1.& 2.li.4. Calcag.con.82.quia in causa,per totum,& Iason in l.patre furioso,col.3.ver.primò facit,ff. de his qui sunt sui vel ali. iur.& latè,con.187. circa primum articulum,col.1.li.2. & Philip. Dec.consil.82.cuius superscriptio incipit, an & quando à sententia per totum.

6 *Quid in regno Franciæ.* ¶Ego autẽ scio in hoc regno appellationem in omnibus causispossessoriis admitti.Sed ita tamen, vt si à sentẽtiis sequestrationis vel recredẽtiæ,quam vocant(Budæus noster vindicias appellat)vel redintegrationisappelletur, hæ tamẽ executioni mãdabuntur,nõ obstantibus huiusmodi appellationibus,& sine pręiudicio earum, dando tamen cautionẽ quantùm ad recredentiam & reintegrationem,ex nostris ordinationibus regiis,quas appellant.

7 *Appellatio an simpliciter tollatur,* ¶Multum autẽ refert(vt id tibi obiter dicã) an simpliciter appellatio tollatur, siue prohibea-

beatur, vel amoueatur, vt quandoque, vt licèt videre ex l.1.ff.de offic.præfect.prætor, & l.1. in princ.& §.sequen.ff.à quib.appel.nõ licèt, & cap.super eo, de offic.deleg.& aliis casibus descriptis ab Azo.in summa, ti.de appellatio. recipi. Specul.ti.de appellat.§.in quibus, post princ.ver.primò igitur, & multis sequent. & à Io. And.in d.ca.pastoralis, col.2.in verbo, respondemus, de offic. deleg. vt quando apud nos causæ quędam, à principe committuntur quibusdam iudicibus, vt iudicẽtur in vltimo ressortu (vt vocant) & semota omni appellatione. An verò dicatur sententiam esse exequendam non obstante appellatione, vt fit in multis casibus, in nostris ordinationibus regiis nuncupatim comprehensis.

An vt ea nõ obstante vlterius procedatur intersit.

8 ¶ Nam quid inter hæc intersit, videri potest ex Inno.in ca.vlt.de no.oper.nunciat. Bar.in dicta l.2.col.3.versi. præterea vides ꝙ si omittatur, ff.de appella. recipiend. Bald.in l.2.col. vl.C.de episc. audiẽ.& in d.l.1.col.1.ver.quarti dicunt, C.si de momen. possess. Panor.in d. c.cùm ad sedẽ, col.pe.de resti.spoliat. & cons. 162.in causa quæ ad pręsens vertitur. Iason d. con.187.col.3.ver.secundò quòd per appellationem, & versi.tertiò pro eadem parte, lib.2.

De eadẽ re.

9 ¶ Nec illud tamen omiserim, in dubio semper appellationē esse permissam, nisi expresse reperiatur prohibita, gl. in l. qui restituere, in glo. vlt. ad fin. & ibi Baldus & Angel. ff. de rei vendic. & glo. in. §. audiēt, in verbo, perimendis, per eum tex. in authen. de iudicib. Bartol. in dicta l. 2. columna secunda, versicu. quæro quæ est ratio, C. de appellat. recipien. Baldus qui priorem illam gl. dicit no. in d. l. 1. columna tertia, versic. & nota quòd in materia, C. si de momenta. possess. & valde no. Imo. consil. 142. in casu præmisso, col. 1. versi. nec obstat si dicatur. Soci. con. 39. capio primum in princ. li. 4. Iason in d. con. 187. col. 3. ver. confirmantur prædicta, lib. 2.

Appellatio in dubio est permissa, nisi expreßè prohibeatur

10 ¶ Nam & in dubio pronunciandum est, appellationem esse admittendam, glos. in ca. vt debitus, in verbo, rationabili causa, de appellat. Inno. vt à multis citatur, in cap. dilectus, le. 2. de rescrip. Barto. in l. 1. columna secunda, ff. nihil. no. pendent. appellat. Baldus in l. properandum, §. si autem reus, columna 2. versi. vlteriùs no. quòd verus, C. de iudici. Ange. in l. quoniam iudices, C. de appellatio. Car. Floren. in cle. 1. in 2. quæst. de dol. & contumac. Atque etiam in dubio appellationi deferendum

Appellationē esse admittendam in dubio pronunciādum est.

Appellationi in dubio defertur.

dum est à iudice,per l.sciēdum,ff.de appellat. recip.Specu.in ti.de appella.§.nunc dicamus, versi.& iterum versic.dicunt autem quidam. Archidia.in ca.cordi,& in ca.si à iudice,de ap pella.lib.6.Ioan.And.Anto. & alij in d.ca.vt debitus,eo.ti.& ipse Io.And.in d.ca.pastoralis,vbi suprà,& ibi quoque Bald.in.§. præterea,col.1.versicu.in dubio enim, de offic.deleg.Idem Bald.in l.de statu, de testa. Alexan. consi.113.viso themate,col.1.li.5.Soci.con.195 circa primum consultationis articulum, col. tertia,ver.præterea in re dubia,li.2. Vt etiam in dubio appellationem non esse desertam iu dicandum,Paul.Ca.in l.1.per illum tex.& ibi quoque Rom.& Alex.ff.si quis cautio. quod no.dicit Dec.d.consi.28.columm.2.versiculo quartò & vltimò.& consi. 356.in causa domi næ,post princ.& consil.524. visis his quæ plenè,in finem.

SEPTIMA DECLARATIO.

1 ¶ SEPTIMO declara,vt si etiam hæres petat se cōfirmari in hac possessione, virtute huius statuti,aduersus eum qui forte eum turbat in ea possessione,aut aliter eum impedit,ne possideat,is tamē partes defensoris sustinere cen

An hæres petens se confirmari in hac possessione substineat partes rei

 sea-

ſeatur, cùm ipſe hoc ſtatuto poſſeſſor eſſe præ ſumatur, & alter partes actoris, vt expreſsè tenuit Baldus, conſil. 454. quidam Ioannes deceſsit, circa medium, libro primo, per text. in l. liberis, §. vlt. ff. de liber. cau. & nuncùpatim ſequitur & dicit. no. Iaſon con. 85. quando habemus determinationem, colum. prima verſi. item ſicut ſcriptus, li. 3.

2 ¶ Quibus adde quod idem quoque Baldus ſcripſit in non longè diſsimili caſu, in l. poſt ſententiam, colum. vl. verſicu. quæro nũquid ille qui petit, C. de ſentẽtiis & interlocution. omn. iudi. quòd qui petit confirmationẽ poſſeſsionis, dicitur reus nõn actor, vt dicit voluiſſe gloſa, in l. 1. in princ. in verbo, fiat, ff. de Carbonia. edictio. de quo & nonnihil videre poteris per Bartolum & Alberi. in l. 3. §. miſſum, ff. eod. titulo. Idem autem Baldus conſilio, 177. ad euidentiam eſt præmittendum, columna prima verſicu. ſi verò obſcurum, libro tertio ſcribit quòd in poſſeſſorio, ſi vtraque partium dicat ſe poſsidere, is pro reo habetur qui corporaliter poſsidet: & aduerſarius pro actore, dicta l. liberis, §. vltimo, ff. de libe. cauſa, niſi, inquit, reus qui ſe opponit, opponendo intelligatur ſpoliare agentem, vt quia eſt

De eadẽ re.

co-

colonus finito tempore locationis, vel emphyteuta qui cecidit emphyteusi, vt ibi per eum.

3 ¶ Sed ita tamen, ne excidat quod aliàs tractari solet, an semper is qui ad iudicium prouocat, partes actoris sustineat, præsertim si petat tolli quodpiam impedimentũ ei factum, vel aliquid nullum esse contendat, vel aliàs: & quid etiam in possessoriis, vt proinde scias an sit recipiendus, & an onere probandi grauetur, & ad alios quoque fines. Super quibus, ne te diutius detineam (si hæc omnia sigillatim tractarem) vide textum in l. de pupillo, §. qui remisionem, & ibi Paulus Ca. & rursum in §. si procurator, & ibi glosa, in verbo, defensoris, Iacob. Areti. Oldra. Bartolum, Baldum, Imo. Raph. Co. Roma. ipsum Paul. Alexand. & Iason. ff. de no. oper. nunciatio. glosa, in l. duo iudices, in glosa 1. & ibi Bart. Angel. Imo. Paul. Castr. & latè Alexand. ff. de re iudica. glo. in c. dilectus, le. 1. in verbo, excõmunicationis, & ibi Bald. columna secunda, versic. opponit glo. de rescript. & in cap. licèt causam, in verbo, posidere, versi. item si constat, & ibi Bal. col. 7. versic. glo. dicit hîc quòd ille vincet, de probat. & gl. in cap. 1. in verbo, Quid in vniuersum in rebus similibus.

audiétia.23.diftinct.Innocen. Ant.& Panor. in cap.cùm inter,de exceptio. Hoftien.& Ioannes Andr.in cap.dilecto, de verborum significat. & in cap. quod ad confultationem, de fentent.& re iudic. & in cap.dilecti,& ibi quoque Anton. Imo. & Panor. de exceptio. Specul.titul. de contumac,§.vlt. verficul.fed pone quòd diceret, & ibi etiam Ioan.Andr. in additio.& ipfum Ioan.And.in cap.1.& ibi Domi.de refcript.libro fexto. Bartol.& Angel.in l.non cogendum,§.1. ff.de procurato. Ange.Rapha.Fulgo.Paul.Caft.in l.de die,§. tutor,ff.qui fatifda. cogan. & confi.110.nota quòd in duplicibus.

OCTAVA DECLARATIO.

Hæres an id ius huius confuetudinis alteri cedere poßit.

1 ¶ OCTAVO declara, vt hæres id ius continuatæ poffefsionis,& intentãdi remedia,quæ pro ea illi competebãt,alteri cedere non poffit, tanquam id ius ipfius perfonæ ita cohæreat,vt in alterum cedi nõ pofsit, per id quòd fcribit Baldus confilio 186. cuius exordium eft,quia allegationes,columna tertia,verfi.dicet aliquis,bonorum poffefsio,li.1.quòd pofferforium iuris alteri cedi non poteft,per tex. in l.3.§.acquirere, ff.de bonorũ poffefsio.vbi pro-

Qui tenent non poffe.

Poffefforiũ iuris nõ ceditur.

probatur bonorum possessionem non transmitti: ex quo satis sequitur, nec eam cedi posse, cùm quòd transmissibile non est, nec cessibile quoque est, l. si ex pluribus, & ibi Dy. Bar. & alij, ff. de administrat. tutor. cum aliis concordant. à me collectis in tracta. Retractuum, titu. 1. §. 26. glo. 1. nume. 44. incipien. tertiò bonorum possessio.

2 ¶ Verùm contrarium, cùm id dubium ex facto contigisset, respondit Anto. de Lucis, doctor & aduocatus Vincētinus, valentissimus inter consil. Baldi, qui ita illum vocat, consil. 456. quidam creditor habens plures debitores, colum. 2. versic. quanquam supradicti facti, & sequent. lib. 3. cui consi. scripsit ipse Bal. ibi per multas rationes, quas inibi vterque adducit, vt ibi videre poteris, & diximus etiã in d. tracta. Retractuum, d. §. 26. in glos. 3. nume. 31. incipien. trigesimoquinto ciuilis possessio. Nam & aliàs videmus ciuilem possessionem alteri posse cedi, & per actum etiam fictum & ciuilem transferri, vt & nos latè docuimus in tractat. Constituti possessor. parte 2. amplia. 21. *Qui contrarium.*

3 ¶ Illud tamen posset dici, quòd si hæres simpliciter *Cessionario nõ est sa*[...]

sus nisi hæc possessio translata fuerit.

pliciter transferat hæreditatem alteri, hic cessionarius non posit dicere se saisitum, nisi hæres in illum hanc possessionem transtulerit, vt etiam expresse voluit Antonius Rube. consil. 121. dominus Ioannes Bernardus, columna 3. versicul. ex præmissis igitur concludam. Et hoc quidem verissimum est. Nam nec is qui verè & realiter possidet, cedendo rem, transfert possessionem, vt patet ex l. si ager, ff. de rei vendica. & l. quoties, C. eo titul. & l. traditionibus, C. de pact. cum similibus.

NONA DECLARATIO.

An pẽdente lite inter hæredẽ & aliũ debeat hæreditas sequestrari.

1 ¶ NONO declara, vt hæc possessio sit adeo fauorabilis & priuilegiata, vt pendente lite inter hæredem & alium super possessione, ea non debeat sequestrari, sed manere apud ipsum hæredem, licèt aliàs facilè in huiusmodi causis possessoriis præsertim retinendæ, quæ solent in hoc nostro regno frequentiùs intentari, facilè & ex primo ac minimo quoque dubio accedatur ad sequestrationem: ita enim multis ac magnis rationibus interrogatus respondit Paulus Paris. consil. 41. optimum ius, columna quarta, versicul. nec audiendi

diendi sunt aduersarij, & multis sequent. libro primo.

2 ¶ Et id quidem verissimum esse credo, vt scilicet non temerè deturbetur hæres commodo possessionis sibi statuto delatæ pendente lite: nisi sit alius qui se etiam prætendat esse hæredem, aut solum, aut pro portione, contra alterum. Nam tunc si res sit dubia, an scilicet alter litigantium sit hæres, & proinde possessor ex hoc statuto, interim donec amplius liqueret de iure alterius, ad sequestrationem hæreditatis veniendum est, vt in cæteris his causis possessoriis, neque enim hic alter alterò fauorabilior est ob hoc statutum, cùm dubium sit vter eorum hæres sit, & ita solet iudicari. Sed cùm primùm ius alterius apparet esse potius, vindiciæ (id est, vt vulgo vocamus) recredentia solet ei adiudicari, secundum no. in l. vlti. C. de edict. diui Adriani, tollendo. De eadē re.

*

SEPTI-

SEPTIMA PARS MISCELLANEORVM QVAE QVINQVE declarationibus constat.

PRIMA, *An alius posſit ſe iuuare (vt ita loquar) hac conſuetudine aduerſus hæredem.*

2 *An hæres qui non vult vti beneficio huius conſuetudinis, teneatur id expreſſè declarare: an verò, ſi id non fecerit, habeatur pro hærede, & eo quidem ſaiſito.*

3 *An hæc conſuetudo habeat locum, ſi teſtator fecerit ius alteri apprehendẽdæ poſſeſſionis, pœna etiam adiecta.*

4 *Quid ſi hæres, qui ſemel fuit ſaiſitus ex hac conſuetudine, cadat ea poſſeſſione, an nihilominus poterit ſe dicere ſaiſitum, vi eiuſdem conſuetudinis.*

5 *An ſi teſtator dederit executores, hæres erit aduerſus eos ſaiſitus ex noſtra conſuetudine.*

PRIMA DECLARATIO.

1 PRIMO declara, vt id ſtatutum procedat in fauorem ipſius hæredis, vt ſcilicet poſsit ſe dicere ſaiſitum aduerſus alium, ſi velit. Quòd ſi alius id allegaret aduer ſus ipſum hæredem, id certè non procederet, vt expreſsè voluit Lauren. Calcan. loquens de ſtatuto Cremenſi huic noſtro ſimili, conſ. 76. primò eſt videndum quæ actio, colum. 3. ver. nec obſtat quod dicitur, ibi preterea illud ſtatutum: hac ratione motus, quòd id ſtatutum factum eſt in fauorem filiorum, vel aliorum hæredum, l. quod fauore, C. de legibus, cum ſimilibus. Igitur, inquit, quatenus tendit ad eorum læſionem, non debet continuari in eos poſſeſsio: quatenus autem tendit in fauorem, dicitur continuari, ne inducta ad vnum effectum, operentur contrarium, l. legato generaliter, ff. de lega. 1. credo quòd voluit allegare, l. legata inutiliter, ff. de adimend. legat. neque enim prior illa quicquam facit. *An alius cõtra hæredẽ poſſit vti hac conſuetudine.*

2 ¶ Vnde, ait, dicit Nicol. Neapol. in l. item in poteſtate, ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. & ibi Bartolus, quod licèt filius epiſcopus libe- *Epiſcopus liberatur patria poteſtate ad ſuum cõm d m.*

retur

retur à patria poteſtate, authen. ſed dignitas episcopalis, C. de epiſcop. & cler. tamen illud procedit, quando eſt vtile ipſi filio: ſecus autem ſi id cederet in incommodum ipſius. Et ideo ſi ſit conſtitutio regia, vt filiusfamiliâs conſtitutus in poteſtate patris gaudeat certo aliquo priuilegio, filiusfamiliâs epiſcopus eo gaudebit, ac ſi eſſet in poteſtate conſtitutus. Et facit, inquit, quòd not. Bartolus in l. 1. C. de dignitat. lib. 12. quòd ſi ſtatuto nobilis delinquens perdit nobilitatem, intelligitur quoad ea quæ ſibi ſunt commoda & honorifica, ſecus ſi damnoſa. Et quod ſcribitur in l. actione, §. qui ſocietate, ff. pro ſocio, quòd ſocius qui deſinit eſſe ſocius ratione delicti, deſinit quidem quoad commoda, non quoad incommoda.

Non etiā ad ſuum incommodum.

Nobilis ob crimen perdit nobilitatē in iis quæ ſibi ſunt cōmoda.

3 ¶ Hæc ille, cui adde primùm ad id quod dicit de filiofamiliâs epiſcopo, idem voluiſſe Guil. Curt. Cy. & Baldum in dicta l. item qui in poteſtate, & alia multa ſimilia quæ nos adduximus in noſtro tractatu Nobilitatis, cap. ſexto, numero 47. ſi quem princeps, & quatuor ſequent. Et ad id etiam quod poſtea dicit de nobili delinquente, idem voluiſſe ipſum Bartol. Angel. Ioan. à Plat. in l. 1.

Ad idem.

C. de

C. de infamib. libr. 10. & Rom. qui id dicit singul. in l. si exhæredatus, §. sub diuo, ff. de SC. Sillania. cum aliis multis concord. huius rei, & similib. à me quoque adductis in eo ipso tracta. Nobilitatis, cap. 24. numero 7. intellige tertio, & multis sequen. per totum illud cap.

4 ¶ Eandem quoque illam sententiam Calca. (nulla tamen illius facta mentione) expressè tenuit Francis. Rip. libr. 1. respons. ca. omnium, 1. defuncto nouissimè Carolo, colum. antep. versicul. non obstat itaque prima ratio: illa etiam ratione suffultus, quòd beneficia legis & consuetudinis recipiunt eam conditionem, si is in cuius fauorem fuerunt concessa, eis vti velit, l. vlti. C. de execu. rei iudic. & l. debitoribus, & ibi Alexand. & alij, ff. de re iudic. & l. vniuersa, & ibi latè Iason, C. de precibus imperat. offeréd. & l. scimus, in prin. iuncta glo. C. de inoffic. testamen. & facit. l. inuito, ff. de reg. iur. Híncque vt subdit, est regula, quòd quilibet renunciare potest suo fauori, l. si quis in conscribendo, C. de pact. cum similibus. *Redit ad institutum.* *Beneficia legis iis tantũ prosunt qui vti volunt.*

5 ¶ Hæc autem præter illos confirmari possunt

sunt ex eo quod pulchrè respondit Paul. Ca. consi.91.in causa appellationis, colum.3.ver. secundò dicitur non fuisse facta, lib.1.quòd si ex statuto, mulier non possit se obligare sine quapiam solennitate, ea tamen sine ea solennitate se obligauerit, poterit eadem id statutum allegare contra alios, vt obligationem subuertat:alij autem contra eam non possunt, in cuius fauorem factum est, per no. in l. his consequenter,ff.famil.hercisсun.& alia quædam quæ ibi allegat. Et idem quoque voluit ipse Paul.consi.119. videtur dicendum super primo, in 2.dubio,lib.2.per d.l. quod fauore, & l.nō eò minùs,C.de procuratorib.vbi sententia lata pro minore sine curatore valet.

Mulieri quæ se obligauit sine solenni tate obiici id nō potest ab eo qui cū ea cōtraxit.

6 ¶Nam & aliàs, vt id illi addas,potest minor si velit approbare contractum venditionis à se factum sine solennitate, & cogere emptorem ei stare, & precium venditionis restituere, l.cùm interdictæ, C. arbitr.tutel. ex qua not.Baldus,quòd contractum nullum ob fauorem alicuius potest ille approbare, & allegat etiam ad hoc text.in l.Iulianus,§.si quis à colludente,& §.seq. ff. de actio. empti. quem & ad hoc dicit singul.Bald.in l.dolum,in fin. C. de peric. & commo. rei vend.& not.Petr.

Minor potest si velit seruare contractum à se factum sine solēnitate.

Ancha,

Ancha.in c.quàm sit,colum.1.de electio.li.6. Et illud quoque de minore tradiderunt Rapha.Fulgos.& Alex.in l.cum hi,§.eam transactionem,ff.de transaction.ipse Alex.in additio Barto.in l.cùm lex,in vlt.addit.ff. de fideiussor.Mathesil.no.156.no. quòd si minor. & Soci.consil.80. præsens consultatio, colum.1. versic.ad hanc obiectionem,lib.4.

7 ¶ Et idem dicitur de ecclesia, quæ alienauit sine consensu episcopi, vt ipse episcopus, si postea velit, possit cogere eum qui cum ecclesia contraxit,vt stet contractui,per cap.si qua de rebus, 12.quæstio.2. quem text. sic intelligit glos.post Hugo.doctorem antiquum, in ca.1. in verbo,sede vacante,ante fin. extrà, ne sede vacand.& ibi quoque Hostien.Anto. & Panor. qui illum text. dicit ad hoc esse menti tenendum,& eam glos. esse not. Imo. Hosti. Io. Andr.Card. Flor. Panor. qui id dicit notandum,& omnes cæteri in cap.1.extrà de his quæ fiunt à præla. Anto.in c.si quis presbyterum,columna 1.de reb.eccles.non alienan.& consil.22.visis punctis, colum. 1.ad fin.Raph. Fulg.& Iason in d. §. eam transactionem, Mathes.d.no.156.Alexand. in addit. Bart.in d.l.cùm lex.Guid.Pap.decisio.Delphin. 159. *Et similiter ecclesia.*

BB duo-

duodecima conclusio, post princip. Philipp. Dec. qui alios multos citat, in cap. quæ in ecclesiarum, columna 3. versicul. addatis tamen quòd si alienatio, de consti. Carol. Rui. consi. 11. viso compromisso, col. 3. nu. 6. lib. 4.

Dolum qui passus est in contractu, si velit cogere aduersariũ vt ei stet.

8 ¶ Quòd si contractus bonæ fidei sit dolo alterius initus, is qui dolum fecit, nullùm dicere non potest aduersus eum, cuius fauore nullus est, glo. in l. iurisgentium, §. Prætor ait, in verbo, dolo malo, & ibi quoque Bald. Angel. & Iason, ff. de pac. glos. in l. in causæ, la. 2. in princip. & ibi item Bald. in 3. lect. ff. de minorib. glos. in d. l. eleganter, in princip. in verbo, nullam, & in verbo, ipsam, versi. item ad quid, & ibi Bartol. & Bald. in prior. lect. columna secunda, versic. in eadem glo. ibi, §. seruum, ff. de dolo malo, & glos. in l. à diuo Pio, ff. de ritu nuptiar. & in l. transactionem, & ibi Iason, C. de transact. Fed. Senen. consi. 89. puto agenti exceptionem. Bald. in d. l. quod fauore, columna secunda, per eum text. C. de legib. & in l. 1. columna secunda, versi. sed hîc quæro, C. plus valere quod agit. nisi inquit, lex precisè resisteret actui per d. l. à diuo, & ibi glo. sing. C. de rit. nup. & idem in d. l. dolum, C. de commo. & peric. rei vend. & in l. si

Nisi lex resisteret actui.

res,

res, §. ſi mulier, per eum text. ff. de iure dot. Anto. dicto conſil. 22. Panorm. in cap. cùm dilecti, columna ſecunda, verſic. item cape aliam, de empt. & vendit. Paul. Caſtr. con. 295. ſi dicta pignora, columna prima, libr. 2. Iaſon in d. §. eam tranſactionem. Feli. in cap. dilectus, le. 2. colum. 5. verſicul. tertiò facit, de reſcrip. & in cap. tuis quæſtionibus, colum. 1. de teſtib. Caro. Rui. conſil. 198. viſo ac prælecto, colum. 6. nume. 12. lib. 1. D. Io. Igne. in l. contractus, colum. 34. verſi. nunc reſtat articulus, & multis ſeq. ff. de reg. iur.

9 ¶ Cuius rei argumento Bald. & Sali. in d. l. 1. columna vterque ſecunda: ille verſicu. ſed hîc quæro: hic verſicu. quæro vnus ex contrahentibus, C. plus val. quod agit. ſcribunt quòd ſi vnus tantùm ex duobus contrahentibus ſimulabat. ille qui non ſimulabat, ſed verè & ex animo contrahebat, poterit cogere illum ſimulatorem, vt ſtet contractui, velit nolit: niſi tamen aliàs lex ei contractui reſiſteret. Id enim generale eſt, vbicunque contractus annullatur fauore alicuius, ſi is velit, ſtabitur contractui, nec contra eum poterit ab alio ea nullitas allegari. Ita enim ex facto reſpondit Barto. conſi. 159. viſa quadam conſtitutione, colum.

Contrahens verè cum ſimulāte poteſt eum cogere ſtare cōtractui.

colum.3.versic.tertiò videndum est. Ad quod etiam faciunt quæ idem tradit in d.§.si quis à colludente, & subobscurè in l. si spontaneos, C.de decurio.lib.10.

Decretũ irritans non operatur cõtra cũ cuius fauore positum est.

10 ¶ Ex quibus & illud quoque fit, vt irritans clausula decreti nullitatem non operetur, nisi is velit, ad cuius fauorem posita est, vt voluerunt Ioan.Mona.Ioan.And.Lap. Domi. & Philipp.Francisc.in cap.3.de præbend.li.6. Domi.post Imo.in ca.statutum,§. cùm vero, colum.4.versi.nota tamen ex glos.de rescrip. lib.6.Domi.Bened.in repe.c. Raynucius, in verbo, in eodem testamento relinquens,le.1. num.91.De quo tamen vide Feli.in cap. cùm dilecta,columna decimaquarta, versicul. sed quicquid dicatur, de rescrip. & quæ scripsimus in repe.l.si vnquam, in verbo, reuertatur, num.321.incip. illud autem omnino, C. de reuocand.donationib.

Contractus nullitas ob cõtrauentionẽ allegari non potest à cõtrauenien te.

11 ¶ Ad hæc si in contractu conuentum expressè fuerit, quòd si vnus ex contrahentibus contrauenerit conuentis contractus sit nullus: & postea vnus eorum contrauenerit, poterit nihilominus alter si velit, stare contractui, & cogere aduersarium vt adimpleat, vt

ex

ex facto respondit Petr. Anch.consil.141. super prædicto dubio, vbi idem dicit consuluisse Dy. consi.incip. in quæstione quæ vertitur. & sequitur Feli. in d.cap. dilectus, le.2. vbi suprà, de rescri.& in d. cap. tuis quæstionibus, de testib. Et per hæc tenuimus in nostro tractatu Legum connubialium, in glos. 7. in verbo, *de son mary*, in 10. quæstio mulierem quæ sine consensu viri, qui ex consuetudine requiritur, contraxit, posse cogere eum qui secum contraxit, stare contractui: nec è contrario posse illum cogere eam mulierem ei stare.

12 ¶ Denique licet testamentum in quo filius præteritus est, sit nullum ipso iure, ita vt filius eo non obstante sit hæres, per iura vulgata, hoc tamen intelligitur si filius ipse velit, l. filio præterito, & ibi glos.& omnes, ff. de iniusto testamen.& l. maximum vitium, §. sancimus, C. de liber.præterit. glos. in l. scimus, in princip. C.de inoffic. testamen.cum infinitis propè concordan. à me adductis in repet. l. si vnquam, in verbo, reuertatur, numero 13. simile est autem, C. de reuocand.donatio. vbi & id exemplo comprobaui ex antiquitate repetito.

Testamentū ob præteritionem tunc demū nullū est si præteritus velit.

13 ¶ A quo non longiùs distat quod id in simili dicitur, fiscum qui potest ab indigno hæreditatem auferre, & ita faciens tenetur satisfacere creditoribus, l.2.C.ad leg.Iul.de vi, & l.si marito, in princip. ff. solut. matrim. cum similib.id tamen intelligitur, si ipse fiscus velit auferre, aliàs non tenetur acceptare & soluere debita hæreditaria, sed apud indignum ipsum manet hæreditas, vt voluit glos. in l.ea sola, ff. de reg.iur.quam dicit sing.& mirabilem Bald.in l.eam quam, columna 5.versicu. de prædictis autem bannitis, C.de fideicommiss.& Rom.in l.1.ad fin.ff.de acquir.hæred. Mart. Laud.in tractat.de fisco.§.226.si fiscus autem velit. & Iason in l.re coniuncti, nume. 120.ff.de leg.3.& in l.1.columna prima, versi. octauo & vltimo, vbi tamen pungit in contrarium, C.de hæred.instit.& in l.1.colum.4. versicul.prædictam regulam limita, C.quando non peten.part.& est ad hoc bonus text.in l.si seruus plurium, §. si quis ante, columņ.1. in 2.no.ff.de lega.1. vbi id ex eo no. Alexand. in fin.& Iason colum.1.in 2.not.vti & fecerat Bald.in l.etiam, in vltim.oppositio.C.ad leg. Falcid.Miror autem Dec. in d.l.ea sola, hæc non nisi obiter, & summis (quod aiunt) labris attigisse.

Fiscus ab indigno nolês non aufert.

SECVNDA

1 ¶ SED HAC in re, & id erit vice SECVNDAE DECLARATIONIS, fuit aliquando dubitatum in nostra curia Parlamēti, an hæres qui non vult vti de beneficio statuti de cuius viribus tractam', teneatur id expresse declarare, alias habeatur pro hærede, & eo quidem saisito ex hoc statuto: itá vt creditores defuncti aduersus eum agere possint, & præsertim si sit filius, nam de filio illic agebatur, quod nōnulli existimabant propter hanc consuetudinem, quæ ei ipso iure continuo possessionem quærit, & quia etiam ex præsumptione iuris filius succedit patri, glos. in §. 1. versic. vt autem, in verbo, parentes, in authent. vt qui oblig. haber. perhib. res minor. Bald. in l. apud hostes, columna vltima, C. de suis & legit. vbi eam glo. dicit sing. & in cap. 1. columna prima, titu. an agna. vel fil. Roma. & Alex. in l. necessariis, ff. de acquir. hæred. ipse Alex. in l. si cùm dotem. §. transgrediamur, colum. quinta, versic. in hoc articulo, ff. sol. matrimo. Iason in l. non hoc, columna prima, C. vnde legit. Francisc. Rip. in l. quod te, columna 19. num. 58. ff. si cert. pet. Nam & filij ipso iure parentibus succedunt, l. si mater, & ibi Bald. in

Hæres præsumptus an habetur pro hærede nisi expresse aliud declaret.

Filius iuris præsumptione succedit patri.

Filij ipso iure succedunt patri.

princip.& alij, C.de suis & legit. Cui succinit illud diui Pauli ad Galath.4. si filius est, & hæres quoque est, relatum à glos. in l.1.C. si minor ab hæred. se absti.& in dicta l. necessariis, de acqui. hæred.

Authoris sententia.

2 ¶ Verùm in ea sum sententia, vt nisi filius aut alius proximior se immiscuerit hæreditati, vel aliter se hæredem declarauerit, non cogendum tanquam hæredem soluere creditoribus. Nullus enim nostris moribus Gallicanis hæres est, nisi qui hæres esse vult, ita enim (veluti prouerbio) dicere solemus, *il n'est heritier qui ne veult.* Nec quis tenetur id expresse declarare, per text. expressum in dicta l.1. C. si min. ab hæred. se absti. vbi ita scribitur, Si vos paternæ hæreditati non immiscuistis, ob eam rem testificatio necessaria non fuit, cùm fides veritatis verborum adminicula non desideret, vbi glos. in verbo, ob eam rem, in princ. no. ea l. reprobari quorundam opinionem, qui dicebãt suum hæredem præsumi adiisse, & teneri statim creditoribus. & est etiam ferè similis text. in l. ei qui, ff. de acquiren. hæred.

Suus hæres an præsumatur adiisse ita vt creditoribus teneatur.

3 ¶ Et alibi scribitur repudiationem hæreditatis

tis fieri sola & nuda destinatione, §. item extraneus,qui est vlti.Institu.de hęred.qualit.& different.vbi glo.dicit non opus esse hoc actu extrinseco declarari.Et propterea per text. in d.§.pe.dicit Bartol. in l.gerit, ff.de acquirenda, hæred. quòd repudiatio hæreditatis fit solo animo,& illum sequuntur Angel.& Fran. Are.ibi,qui id dicunt,repudiationem hæreditatis fieri sola mentis destinatione aliter non declarata,quoniam obligationem non inducit.& Panormita.in cap.1.de solutio. & Barbat.consil.5. bene etenim cuncta geruntur,in prin.lib.3.& consil.41.immortalem & omnipotentem Deum,colum. pe.ver.quia ad hoc respondeo, lib.4. Et facit quod scribit Bald. consi.306.sententia lata,lib.3.& con.182.citatio facta,in 3.dubio,li.4. & con. 298. casus sic proponitur,ad fin.li.5.

Repudiatio hæreditatis fit sola & nuda destinatione.

Et solo animo.

4 ¶ Ex quo & plerique fuerunt in ea opinione, vt quia repudiatio & aditio à pari procedunt, l.is potest,ff.de acquir.hæred.& l.vlt.§. simili quoque, C.de iure delib. ideo & aditio fit etiam solo animo,vt dicit glo.in l.pro hærede, in princ.in verbo,animi,ff.de acquirend.hæred.per tex.in d.l.gerit,eo titul. & in l.si auia, C.eo quoque ti.& alia glos.in l.potuit,in verbo,

Aditio & repudiatio à pari procedunt.

Aditio fit solo animo.

bo,& voluntas, C. de iure deliberand.& in l. cùm hæredes,in prin.in glo.1.ff.de acquirenda possessione,per tex.in §.vl. Instit.de hære. qual.& differen.Signor.conf.155. quæstio disputanda,columna sexta,ver.quæro in his,per l.2.ff.de offic. procura. Cæsar.& l.recusari,ff. de acquiren.hęredit.& idem Signor.loquens in casu nostri statuti,consilio 188.casus continens,columna secunda, versicu.cùm ex sola, vbi & ad hoc allegat l.pro hærede,in princ.ff. de acquirend.hæred. & voluit etiam Io.Fab. in §.vl.post medium,per tex.ibi,Instit.de hæred. qualit.& different. Angel.in d.l.gerit,& Barba.d.consi. 5.col.3.versic.præterea faciat, li.3.Petr.Ferrar.in tit.for.libel.quo peti.hære. ex testam.in verbo,purè instituit, colum.prima,Corne.consi.75.diu post consilium.col.2. versi.item pondero, li.2.per tex.optimum,in l.si auia,C.de iure delib.

Qui contrarium tenent

5 ¶Quanquam sunt qui in hoc vltimo tenent contrarium, vt videlicet ad additionẽ hæreditatis,non sufficiat solus animus, nisi aut verbis aut facto declaretur. ita enim voluit glos. sibi cõtraria,in d.l.gerit, & in l.multum,ff.de acquirend.hæred.& in §.extraneus, in verbo, nuda,Instit.de hæred.qual.& differen.Barto.

Alex.

Alexan.& Francis.Arc.in l.pro hærede,& in d.l.gerit, & ibi omnes post eũ,prçter Angel. & idem Bartol.Bal. & Salic.in d.l.potuit,C. de iure deliberan. Bartol.in d.l.si auia.Bald. in l.si certis annis,colum. vltima, C.de pact. & in l.1.colum.11.versicu. circa octauum,C. qui admit.& in l.cùm antiquioribus,columna prima,versicu.& per hoc infero,C.de iure delib.& in l.dos à patre, ad fi.C. solut.matrimo. & Raph. Fulgos.in l.2. ff. de interrog.action.& Barb.sibi contrarius,d.consi.41.col. pe.vbi suprà citauimus,lib.4. & Franci. Are. consil.160.in præsenti consultatione,versicu. quod autem videatur.

Herésne sit an non cogitur dicere is qui in id cõuenitur.

6 ¶Sed quicquid sit de ea re, illud tamen mini mè dubium est,cogendum esse eum, qui ob id nuncupatim cõuenitur, vt declaret hæresne sit,an non,& pro qua parte,idipsum facere:sed ita tamẽ,vt ei si petat, detur tempus ad deliberandum,l.1.in fi.& l.2.ff. de iure delib. & expresśius in l.si curatores, C.eo.ti.cum aliis similibus adductis per glo.

Filius hæres est si velit, aliàs minimè.

7 ¶Sed redeundo ad nostrum principale institutum, quod suprà diximus, filium ipso iure & iuris præsumptione esse hæredem patris,

id

id certè ipsum fateor, si velit, vt suprà diximus, id est, se talē declarauerit, vel se immiscuerit: aliàs enim non tenetur creditoribus, vt ex eo patet quod scribunt Bart. Sal. Paul. Castr. & Philipp. Corne. in d. l. si mater, C. de suis & legit. intelligentes illud quod suprà diximus, filios ipso iure esse hęredes parentum, si velint, aliàs secus.

Creditori incũbit onus probandi filiũ esse hæredem.

8 ¶ Hincque illud fit, vt creditori incumbat onus probandi filium esse hæredem, quòd scilicet se immiscuerit: non filio, quòd abstinuerit. d. l. 1. & ibi glo. C. si minor ab hęred. se absti. & l. 1. C. de iure deliber. & expresse voluit glos. in l. si cùm dotem, §. transgrediamur, in verbo extiterit, & ibi Bartol. columna prima versicu. quæro cui incumbit, & Bald. columna item 1. versicu. quærit glos. vtrùm, Angel. columna secunda ver. in glo. super verbo, extitit, Imol. qui hanc dicit esse communē opinionem, columna prima, versi. in fi. glo. Paul. Ca. columna prima, versi. in vlt. glos. Alexan. qui & hanc dicit esse communem, columna penultima versi. in glo. in verbo, extiterit, ff. solu. matrimo. & alia glosa in l. necessariis, & ibi Dy. Bar. Alber. & alij, ff. de acquir. hæred. & alia item in l. ita tamen, §. si pater, ff. ad SC.

Ter-

Tertul.Dy.& Bald.in l.filio, in fi. ff.de lega. 1.& Cy.& Paul. Castr.in l.ei qui se,ff.de acquirend.hæred.Bald.in l.si filius qui patri,columna secunda,versicu.in tex.ibi liberare,& ibi Imol.columna prima, versicu.nota tertiò quòd hic videtur,ff.de vulg. & pupil. substit. ipse Bald.in l.2.ff. de condic. furti, in lectura antiqua,ibi, nota quòd suus & necessarius.& in l.2.C.ne fil.pro pat.& in l.apud hostes,columna secunda, versic.item sequeretur, C.de suis & legit.& in l.1.ad fin.C.com.de lega.& consil.304.prima ratio,li.3.& consil.306.sententia lata,eod.lib. Barbat.in cap. ex præsentium,columna prima,ver.& pōdera,per eum tex.quē dicit meliorem totius iuris,de pigno. vbi & ad hoc dicit sing.illam glo.in d.§.transgrediamur.& idem Barbat.in cap.1.in 1.not. de soluti.vbi & illam glo.dicit sing. & Iacob. à S.Georg.in l.si fratris,in 1.no.C.de iure delib.dicens,aliud esse,cùm filius vt hæres agit. neque enim necesse est eū probare se immiscuisse hæreditati,per eum text. & in l.1.§.qui sunt in potestate,ff. si quis omis.caus.testa.Et id credo verissimum , licèt nonnulli teneant cōtrarium. Aliàs è diametro id pugnaret aduersus illos textus apertissimos,qui dicūt nudam voluntatem sufficere ad repudiationem.

Nec

Respõsio ad hanc nostrã cõsuetudinẽ.

9 ¶ Nec ad id quicquam officit hęc nostra consuetudo, quæ ipso iure saisit hæredem. Neque enim quãtum ad qualitatem hæredis aliquid addit nostra consuetudo ad ius cõmune: nam non magis est hæres is qui debet succedere, propter hanc consuetudinem; quàm si nulla talis esset consuetudo: quia in hęredem vel ex testamento vel ab intestato trãsit, dominium ipso iure, etiam nondum apprehensa possessione, si hęres esse velit. l. cùm hęredes, in princip. cum glosa. 1. ff. de acquirenda possessione cum si. potéstque propria authoritate possessionem apprehẽdere, vt ibi etiam notatur, & diximus supra in præfatio. declaratione octaua, nume. 1. Illud autem addit nostra hæc consuetudo, vt etiam possessio transeat, etiam si velit: neque enim transit si nolit, vt suprà diximus & probauimus.

TERTIA DECLARATIO.

Testator potest legatario permittere vt propria authoritate possessionẽ capiat.

1 ¶ TERTIO declara, vt licèt aliàs de iure cõmuni testator posśit legatario, aut alteri facere potestatẽ apprehendẽdæ possessionis propria authoritate, per textum (secũdum vnum intellectum) in l. Titia cùm testamento, §. 1. & ibi gl. Bartol. Bal. Imo. qui illum tex. dicit, sin-

ſingul.ff.de leg.2. Alberi. qui eam gloſ.negat alibi eſſe,in l.1.§.1.in fin.& rurſum in §.quod ait,ff.quor. legator. Bartol.in l.nemo poteſt, columnā ſecunda,verſic.quæro an teſtator facere poſsit quòd legatarius,& ibi cæteri recẽtiores,ff.de lega.1.& idem Bartol.in repe.l.3. in ſecunda quæſtio.princip.C.de pignoribus & in l.legitimus,in princip. columna prima, verſi.quęro vtrùm in quolibet,ff.de legit.tut. Ioann.Fab.in §.vlt.circa fin. Inſtitut.de lega. vbi addit,quòd poteſt adiicere pœnam,ſi hæres impediat.Bald.in l.1.columna tertia, verſicu.in glo.1. C.com.de lega.cum aliis multis ac propè infinitis concordant. à me collectis in conſuetudin. Picta.titul.*de teſtaments*,§.4. qui omnium eſt, 209. vbi & id multis rationibus confirmaui, & præterea docui id in teſtamento minùs ſolenni fieri poſſe, non ſolùm expreſsè,ſed tacitè, & id quidem multis modis.

2 ¶ Tamen ſtante huiuſmodi conſuetudine, moribus noſtris Gallicis,id nõ admitteretur, etiam ſi teſtator pœnam adiiceret, quod & multis noſtris conſuetudinibus expreſsè cautum eſt, & inter cæteras Pictau.d.cap.209.& Sanctonẽſi,cap.9.Cuius etiam conſuetudinis me-

Tamen id moribus noſtris facere non poteſt.

meminit Ioan. Fab.in §.alteri, columna prima,in paruis,ver.vel ſi conſuetudo dicat, Inſtit.de inutil. ſtipul. & Bened.in cap.Raynucius, in verbo, mortuo itaque teſtatore, le.2. num.72. & D. Boër.in commentar.conſuetud.Biturigum,ti. *des couſtumes concernans teſtamens*,columna tertia,& Chaſſen.conſil.19. nobilis dominus Antonius, in 12.dubio,col. eiuſdem 1.nu.47.

QVARTA DECLARATIO.

Hæres ſi amittat poſſeßionẽ, an poſsit dicere ſe ſaiſitum.

Hæres an iterum poſſit impetrare beneficiũ l. vl.de edict. di.Adr. tol.

1 ¶ QVARTO declara, vt ſi hic hæres qui ſemel ſaiſitus fuit vi huius conſuetudinis,cadat ab hac conſuetudinaria poſſeſsione,nõ poterit ampliùs poſtea ſe dicere ſaiſitum vi huius conſuetudinis,vt in ſimili diximus de hęrede qui miſſus fuit in poſſeſsionem, beneficio l. vlt.C.de edict. diui Adrian.tollend.ſi ea poſſeſsione cadat, non ampliùs admittendus eſt ad beneficiũ eius legis,vt poſt alios antiquiores voluit Cy.ibi, columna vltima,verſicul. adhuc quæro, pone ꝙ miſſus eſt,per l.quòd ſi in diem,§.nõ ſolùm,in 1.reſpon. ff.de petit. hæredit.

2 ¶ Vti etiam is qui in poſſeſsione reali eſt,non po-

potest implorare illud beneficium vt tueatur se per iudicem, vt post Odofred. voluit idem Cy. vbi suprà, versic. sequent. & iterum in l. I. in sexta eadémque vltima quæstione, C. de Carbo. edic. vbi tamen dicit, quòd potest petere, vt defendantur in sua illa corporali possessione, quam adeptus est, l. I. C. vti possidetis. & arg. ff. de vi & vi arma. per totum titul. Sed tu de hoc vltimo vide Bald. in dicta l. I. in princ. C. de Carbo. edict. & Alexand. in d. l. vl. ad fi. & ea quæ diximus suprà, in sexta parte, secunda declaratione, versicul. vltimo, incipiente quanquam & tu.

Possidens realiter an illo iuncturi

3 ¶ Quod autem ad primum attinet, videlicet de hærede, qui cecidit à possessione semel adepta, idem etiam expressè voluit Alberi. in ea ipsa l. vlt. columna antepenultima, versicu. item quæro si scriptus missus fuit, vbi & ad hoc dicit meliùs facere tex. in. §. adipiscendæ, in fi. Instit. de interdict. & Pet. Iacob. in tit. de fideicom. hæred. petit. columna secunda, versicu. item si fuisset realiter. & Ioan. Fab. in d. l. vlt. columna secunda. versic. item nec hæres, per l. quòd si in die, in prin. ff. de petit. hæred. & Salic. in ea ipsa l. vlt. col. 2. versiculo, secundò quero quid de fideicommissario, & Raph.

De eo quod dictum est de hærede, qui iterum petit se mitti in possessionem.

Fulgos.colum. antepenultima, versic.& vltima differentia, ibi, & addit quòd si hæres,& Iacob.à S.Geor.colum.3.versic.sed iuxta hoc querit ipse Fulgos.in l.si sorori,C.de iure delib.& Pet.Ferra.in tit.forma libelli quo petitur hæreditas ex testamēto,in verbo,ac etiam realiter,in prin. & idem quoque ante hos voluit Specul.quē ipse Alber.citat,in ti.de testa. §.sequitur,versi.quid si missus in possessionē.

An autem possit iterū intentare petitionem hæreditatis.

4 ¶ Et simile est,quod voluit glo.in c.1.in glo. 1.ad fi. de confess.li.6. hæredem qui semel adeptus est possessionem hæreditatis,si ea ceciderit non posse tamen intentare petitionem hæreditatis,quam sequitur Alex.con.89.viso puncto & instrumentis,post prin.li.2.& con. 183.viso pūcto quæstionis præmissæ,colum.1. versi.sed præmissis non ob.& versic.similiter videmus,li.5.& consi.185.in causa appellationis,column. secunda,ver.quia respondet,eo. lib.6.quibus locis dicit eam no. & consi.152. in causa & lite, post prin.libro 6.& Iason qui eam solemnem & multùm notandam dicit, in d.l.vl.columna tertia,versi. secundò intellige,C.de edict.D.Adr.tollend. & consi.112. viso longo, columna penul. versic.circa conclusionem libro quarto.

¶ Et

5 ¶ Et idem voluit alia glo.loquens de fideicõ miss.in l.vl.& ibi Bar.in prin. qui id dicit no. & Raph.Fulgo.post prin.ff.de fidecom.hęre. peti.quam & ipsam quoq; sequitur Paul.Ca. consil.169.viso quodam processu, circa medium,li.1.& Corne.con.154. principalis difficultas,col.vl. versi.& petitio hæreditatis,li.4. & Alex.d.con.185.lib.6.& Soci.qui & id no. dicit,consi.122. in causa dominæ Iacobæ,col. 2.versic.secundò respondeo,li.4.& Iason qui & eam no.dicit,in d.l.vl.de edic. D.Adr.tol. & d.con.112.lib.4.& MariaSoci.Iunior con. 47.viso prędicto puncto,col.pe.nu.23.li.2.Et benè facit tex.in §.adipiscendæ, versicu.ideo autem,Insti.de interdic.& l.1.§. veteres,ff.de acquir.poss. vbi per adeptionem possesionis res desinunt esse hæreditarię,cum sim. Quid de fideicommissario.

6 ¶ Sed tu tamen super eo quod diximus,hæredem semel missum in possesionem ex d.l. vltim. de edict. diui Adriani tollend. si cadant ea possesione, non posse ampliùs vti eo beneficio, vide alios contrarium tenentes, scilicet Baldũ in additionib. Specul. vbi nuper citauimus.& consilio 12.quidam D.Mat thæus,columna secunda, versicu.alius passus est,libro septimo quod consi. repetitur consi. De eo quod suprà dictũ est d l.vl.de edic.D.Adr. tollend.

386.libro quinto,& ipse Bald.consil.13.super eo quod quæritur,columna prima,ver. quintò quæritur,libro 1.& consil.186.quia allegationes,col.vlt.versic.& hoc præsuppositо,eo. lib.1. Nam & hoc,inquit,videmus in familiæ herciscundæ iudicio,quod imitatur naturam petitionis hęreditatis,l.1.ff.famil.hercis.& Alex.in d.l.vlt.colum. 4.ver.sed iuxta prædicta quærit,de edict.diui Adriani tollend.

Redit ad principale dubium.

7 ¶ Sed quicquid sit de ea re, tamen fieri non potest,vt qui semel amisit possesionem hãc, quæ à statuto illi data erat, eandem censeatur habere ex eodẽ ipso statuto. Nõ magis quàm qui amisit possesionem, quam ex constituto habebat,eandem habere dicatur, etiam si res peruenerit ad constituentem,vt latè diximus in tractatu de iure Cõstituti possessorij,in secunda parte,ampliat.5. Verùm si vterque sit intra tempora recuperandæ possesionis amissæ,id est intra annum,poterit eandem interdicto recuperatorio repetere, vt & nos latè alibi diximus.

QVINTA DECLARATIO.

1 ¶ QVINTO declara, vt etiam hæres vi huius

ius statuti vel consuetudinis, sit saisitus aduersus executores testamenti, vt scribit D. Boër. in consuetudinibus Biturig. titu. *des coustumes concernans testaments*, §. 6. columna penultima, versi. sed quid in testamento. & D. Chassen. in commentariis consuetud. Burgund. ti. *des successions*, §. 1. columna tertia, vbi id dicit ita fuisse iudicatum. Nam executor debet accipere per manum hęredis, l. nulli, versi. 1. iuncta glos. in verbo, exigendi, & ibi Ioan. Fab. columna secunda, versi. item quæritur an possit, C. de episc. & cleri. Specul. titul. de instrumen. editio. §. nunc verò aliqua, versicu. item sunt quædam. Ideoque Bald. in l. id quod pauperibus, columna sexta, in 15. quæstio. C. de episcop. & cle. negat pertinere ad officium executoris introducere hæredē in possessionem, quia hæres non debet capere è manu executoris, argu. l. sed si sub conditione, circa fin. in ratione sui, ff. de hæredib. instituend.

Hæres an sit saisitus aduersus executores testamenti.

Executor testamenti accipit per manum hæredis.

2 ¶Et hæc vsque adeo vera sunt, vt etiam executor habens potestatem vendendi à testatore sibi datam non possit transferre possessionem in emptorem inuito hærede possidente, vt dicit Bald. in d. l. id quod pauperibus, columna penultima, versi. decimooctauò quæ-

Executor habens potestatē vendendi non potest transferre possessionem.

 ro,

ro,quia nisi hæres discedat à possessione,non amittit dominium nec possessionem, argu.l. fistulas,§.fundum,ff.de contrahen.empti. Et si quis,inquit,dicat sufficere emptorem mitti in possessionem,licèt non constituatur verus possessor,l.si fundũ,& ibi glos. ff.de fun.dot. in prõptu est respõsum, quia ea l.loquitur,cũ dominus vendebat: hîc autem, cùm eius minister,argu.l.si quis prohibuerit, ff.de public. quam tamen non reperi. Agat igitur emptor contra hæredẽ,& consequetur possessionem, l.qui vniuersas,§. item cùm emptor,ff.de acquiren.possessio.neque enim potest executor per vim expellere hæredem de possessione,l. non est singulis,ff.de reg.iur.Hæc ille.

Cõsuetudines in eã rẽ.

3 ¶ Scio tamẽ ex multis consuetudinibus huius regni,executores testamentorum esse saisitos aduersus hæredes,sed diuersimodè,vt videre licèt apud Parisienses,cap.95.Meldunenses,c.33.Melodunẽses,c.95. Senonenses,c.88. Trecenses,c. 99. & seq. Caluimontenses,ca. 90.& seq.Victriacenses,ca.106.& seq.Carnutenses,ca.90. Aurelianenses,ca. 228.vbi Pyrrus nihil dicit.Cenomanenses,ca.291.Andegauenses,c.274.Pictauienses,ca.207. Borbonienses,c.295. Blesenses,c.177.Engolismen-

ses,

ſes,c.113.Rochellenſes,c. 68. Niuernenſes,ti. *de teſtamens*,ca.2.Altiſsiodorenſes,tit.*de teſtamens*,§.8.Senlitenſes.ca.148. Claromontenſes,c.134.Valeſienſes, cap.171. Montargienſes,titu.*de donations teſtamentaires*,§.5. Niuernenſes,titu.*de teſtamens*,§.2.& multis ſequentibus.

4 ¶ Omnes tamen hæ cõſuetudines propemodum intelliguntur vſque ad concurrentiam relictorum. Nam nec aliàs iure communi, executor poteſt manum admouere bonis ipſius teſtatoris, vltra diſpoſita in teſtamento, vt non obſcurè probatur ex authent.hoc ius porrectum,ad finem,ibi, inſpecta ipſius qualitate,& quantitate, & onere, & ibi gloſa in verbo, onere, & Bartolus columna ſecunda, verſicu. quæro quid eſt hoc dictum, C.de ſacroſanct. eccleſ. & idem Bartol. in l.alio,columna quarta, verſicu. quæro an exhibitis,ff. de aliment.& cibar. lega. & expreſsiùs Bald. in l.vlt.§.ſin autem legata, C.de bon.quæ li. per tex.in l.Lucius,ff.de exercit.action.Et bene facit quod ſcribunt Bart. & alij in l.à diuo Pio.§.in venditione,ff. de re iudic. & Panor. in.c.quod ad conſultationẽ,de re iud.& Doctor.vbique.

Executor vltra diſpoſita in teſtamento manum admouere non poteſt.

Hæres non admittitur ad executionē testamenti aduersus executores.

5 ¶ Et licèt multa ex illis consuetudinibus dicant non esse admittendum hæredem ad dandum cautionem de exequendo testamēto, vt executores amoueat ab executione, id quod iuris esse videtur, cùm cēseatur esse electa industria personæ, ideo nec transire possit ad hæredem, vt etiam dicit Baldus in l. id quod pauperibus, columna secunda, versicul. octauò quero an officium, C. de episcop. & cleric. per glo. in l. tutela, in verbo, ad alium, ff. de tutel. & l. cui bonis, ff. de curat. furio. tamen possunt ipsos præuenire confestim exequendo, ita vt non possint ampliùs executores idipsum facere, vt no. Specul. qui tamen super hoc distinguit, tit. de instru. editio. §. nunc verò aliqua, versicu. de primo quæritur. & Bart. in l. cùm quidam, C. de fideicommiss. liberta. Baldus loquēs de executore legali, in dicta l. nulli, columna secunda, versicu. deinde no. C. de episc. & cler. & in l. hæreditas, §. si defuncto, in fi. ff. de petit. hæred. in 2. lec. vbi omnino vide, & in l. si quis seruū, §. certā, in fi. ff. de leg.

Hæres tamē eos præuenire nō potest.

6 ¶ Illud autem non mihi prætermittendum visum est, quod huc nonnihil pertinere videtur, quòd à Barto. scriptum est post alios antiquiores, in l. vltima, col. 4. versic. quæro quid

in

in episcopo, C. de edict. diui Adrian. tollendo quòd executoribus testaméti in quo instituti sunt pauperes, competit beneficium illius l. vt se petant mitti in possessionem hæreditatis: vt etiam episcopus legitimis testamentorũ executionibus deputatus, argum. l. si quis ad declinandam, C. de episcop. & cleric. & idem voluerunt in ea ipsa l. vltima. Alberic. col. 7. versic. quæritur etiam si in testamento, Bald. col. quoque 7. versic. idem in episcopo, Angel. col. vlti. versic. item competit hoc beneficium, Salicet. col. 2. versi. quæro quartò ab extra quid si essent, Alexander col. 4. versicu. quid in episcopo legitimo, Iason col. 5. versic. subdit Bartolus quòd etiam, Philip. Dec. col. 8. versi. & subdit Barto. quòd beneficium, Iacob. à S. Georg. col. 4. versi. nunc quæro quid in episcopo, Francis. Curt. iunior. col. 10. vers. quintò quærit. Bart. & ipse Bald. post Iacob. Butrig. in d. l. si quis ad declinandam, colum. 3. versi. iuxta hoc quæritur an episcopus, & ibi quoque Salicet. col. 2. versicu. nota quòd episcopus, & idem Bald. in addit. Specul. titu. de testa. §. sequitur, in fi. Alex. con. 4. videtur inspectis his, col. 8. ver. si autem dixerit, li. 2. Angel. Are. in §. quadrupli, col. 13. ver. veniamus ad secundum, Institu. de actionibus.

Executorib. testaméti cõpetit beneficiũ, l. vlt. de edic. di. Adr. tol. pro relictis pauperibus.

Et episcopis legitimis testamẽtorum executorib.

¶At

7 ¶ At illæ noſtræ conſuetudines vlterius progrediuntur, vt ſcilicet executores ſint ſaiſiti, etiã ſi pauperes non fuerint inſtituti hæredes, ſed quod plus eſt aduerſus ipſos hęredes. Nec tãtùm in relictis ad pias cauſas, in quibus maior fuiſſet ratio fauore piæ cauſæ, cùm etiã ex multorum ſententia legata piis cauſis debeãtur hæreditate nõ adita, vt videre licet ex Specul. & Io. Andr. in additio. illius, tit. de inſtru. editio. §. nunc aliqua, ver. ſed pone quòd eo teſtamento. Bart. & Bal. in lect. & repe. Salicet. Fulgoſ. Franc. Are. & Iaſon in vtraque lectura, in l. 1. C. de ſacroſ. eccleſ. cum aliis & propè infinitis concordant. à me collectis in priuilegiis piæ cauſæ. Sed & ſimpliciter & generaliter vſque ad concurſum omnium legatorũ, vt videre potes in his conſuetudinibus, quas ſuprà tibi deſignaui.

Legata piis cauſis debentur hæreditate non adita.

8 ¶ Quod ob eam fortè cauſam conſtitutum eſt, quòd exequi teſtamenta etiam ad nõ pias cauſas ſemper eſt fauorabile, & pium. §. ſi verò expreſsim, ibi, piè agendo, in authen. de hæred. & Falcid. quem ita expendit. Barto. in l. nemo poteſt, col. 2. verſ. eſt alia perſuadens, ff. de legat. 1. & in authen. ſed cùm teſtator, col. 2. C. ad l. Falcidiam. Bal. in l. 1. in 2. le. col. 5. in

Exequi teſtamẽta ſemper eſt fauorabile.

3.quæst.versi.solum sic distinguitur,ff.de leg. 2. Cardin. Florent. post alios antiquiores in Cle.1.in 3.quæstion.de testamen. Panor.in c. penul.columna secunda, versicul. in glos. super verbo, mandatum, extrà eo.titu.per text. in l.1.C.de sacrosanct.eccles.&.ca. tua nobis, eo.titu.de testa. Barb.in eo ipso c.tua, columna 11.sub nume.20.& iterum col.sequen. sub eodem nu.Corne.consi.202.circa præsentem consultationem,col. pe.versi.nec obstant adducta,li.2.per text.in l.cùm quidam,C.de necess.ser.hæred.instit.& Iason in l.qui liberis,§. hæc verba,col.pen.versic.cogita si posses saluare,ff.de vulg.& pupil,

9 ¶ Etante hos Hostiensis in d. ca. tua nobis, columna secunda,in verbo, per locorum episcopos, de testamẽ.vbi ex hoc dicit ꝙ episcopus potest se immiscere executioni testamentorũ non solùm respectu relictorũ piis causis, sed & quorũcunque nõ improbatorũ,per ca. Ioannes, eo. ti.dicuntur enim piæ voluntates defunctorum,non solùm ratione locorum & relictorum ad pias causas, sed ad quascunque alias,& quoad omnia generaliter:pium enim est quicquid diffiniunt testatores, modò non sit contra legem: & dicitur pia ea voluntas, qua-

Episcopus potest exequi testamẽta quibuscunque relictis non improbatis. Piæ defunctorũ voluntates.

qualiscúnque sit.nam pium est vt seruetur.l.1. C.de sacrosanct. eccles.&.c.vltima voluntas, §.sed alius, 13.q.2. quæ latè reassumit & confirmat Barb.in d. c.tua nobis, col.11. versicu. nota ibi piis voluntatibus.

10 ¶ Et de ea re etiam loquens Panor. in cap. si hæredes,col.2.versic.item interest iudicis,eo. tit.de testa. illud præterea dicit,quòd testator ille defunctus est miserabilis persona, cùm sit destitutus omni auxilio,& iam aliud velle nõ posit,l.1.C.de sacrosanct.eccle.Sed quod priuatim pertinet ad relicta facta ad soluendum & satisfaciendum creditoribus, dicit Vital. Nemau.in repe.c. Ioannes,in 3.not. per eum text.ea censeri esse ad pias causas. Pro quo facit quod scribit Bald. in d.l. id quod pauperibus,in 9.quæstio.C.de episcop.& cleric.executores ad id deputatos posse etiam exoluere debita naturalia tantùm. Cæterum è Theologis scholasticis Richar.lib. 4.senten.distin. 35.q.4.art.5.tradit dilatione executionis testamenti non parum nocere animæ testatoris:& illi contrà prodesse celeritate, duabus potissimùm rationibus,quas ibi videre poteris.

Testator defunctus miserabilis persona.

Relicta pro satisfaciẽdo creditoribus cẽsentur esse ad pias causas.

Executores possunt satisfoluere debita naturalia

Executionis testamẽti dilatio nocet animæ testatoris.

11 ¶ Haud dubiè autem executores in relictis nun-

nuncupatim ad pias causas, vel alimenta, sunt multò fauorabiliores, quàm in cæteris, plusque potentiæ & facultatis habent, quod vel ex eo inter cætera videre licet, quòd hi executores pro cæteris rebus agere non possunt contrà hæredem. per l. Lucius, §. 1. ff. ad SC. Trebellia, & l. filio, §. matri. ff. de adimen. leg. Pro legatis autem ad pias causas possunt, per l. nulli, & ibi Baldus in 1. no. Ioã. Fab. col. 2. & Paul. Ca. C. de episcop. & cleric. gl. in l. si quis Titio, in princip. & ibi Bart. col. 2. versi: quæro an executor, ff. de lega. 2. glo. in d. l. Lucius, §. 1. in verbo, non posse, & ibi item Bart. ff. ad Trebel. Inno. Hosti. Io. And. Panor. & cæteri in d. c. Ioannes, de testa. Specul. ti. de instrum. editio. §. nunc verò aliqua, vers. & scias huiusmodi executores, & ibi Ioan. And. in additio. Baldus in l. id quod pauperibus, col. 3. versic. quarto quæro an fideicommissarius, C. eo. tit. & in l. hæreditas, §. si defuncto, col. 2. ver. septimo, ff. de petit. hęred. in 2. lect. Cardin. Florét. in Clemen. 1. in 13. quęstione, de testam. Alex. consi. 170. circa primum dubium, post princ. li. 2. & consi. 51. in casu præsenti occurrit, col. 5. versi. circa secundum dubium, lib. 7. & Frãcisc. Are. in l. 1. col. vlt. in 15. priuilegio piæ causæ. C. de sacrosanct. eccles.

Executores possunt agere contra hæredes pro piis causis nõ pro cæteris rebus.

¶ Et

12 ¶ Et ex eo quoque quod licèt aliàs mandatũ tutoris aut prælati morte eorum re integra finiatur,l.si per epistolam,ff.de acquirend. hæred.& clem.vlt.de procurat.& aliàs semper finiatur mãdatum morte mãdantis.l.2.§. sed si quis,ff.de donatio.vbi Bartol. id latè tractat. & l.mandatum,& ibi quoque Baldus,C.mãda.tamen mandatum executoris ad pias causas eius morte nõ finitur etiam re integra,per textum no.in Clemẽ. exiit,§. in eo verò casu, de verb.significat.quem ad hoc expendit negátq; alibi reperiri Bal.in authent.si qua mulier,col.vlt.versic.quartò nota quòd illud, C. de sacrosanct.eccles.& Rom. qui & illũ text. dicit singul.con.119.in prima conclusione,& idem voluit ipse Baldus in dicta l. mãdatum, col.3.versi.sed contra hoc opponitur,per tex. in l.si ego.§.1.ff. de iur.deliber. & latiùs quoque dicemus in priuilegiis piæ causæ.

Mandatum tutoris & prælati morte eorũ finitur.

Vti & aliorum mandãtium.

Non tamen mandatum executoris ad pias causas.

13 ¶ Aliud quoq; est quod etiam nonnihil facit pro illis consuetudinibus,quæ saisiunt executores.nam testator dando executores,videtur illis fecisse ius accipiendi propria authoritate legatũ aut fideicõmissum ei eodem testamento relictum, vt voluit Ioan.Andr.post Iacob. Are.in addit. Spec.de instrumẽ.editio. §.nũc

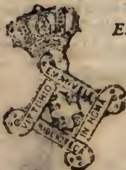
Executores possunt legatũ eis relictũ propria authoritate capere.

verò

vero aliqua, ver. 29. sed pone, per l. nulli, ibi. habeat exigẽdi licentiam, C. de episc. & cleric. & l. si quis ita, ff. de leg. 2. & l. Lucius, ff. ad SC. Trebellia. & idem illis non memoratis voluerunt Bal. Angel. Salice. & Paul. Cast. in l. non est dubiũ, & ibi quoq; Alexã. ad finẽ, qui illos memorat, & Iason in 2. limitatio. C. de leg. ex quibus Bal. allegat præterea no. in l. de his, C. de furt. & Ange. l. pe. coniuncta glo. C. quan. decre. op. non est, & l. si quis ad declinandam, C. de episc. & cleric. Et id quoq; ipsum voluit Alex. in l. Paulus, la. 1. post prin. ff. ad SC. Trebellia. Iason in l. 1. in princ. col. antepe. ver. itẽ adde bene facere, ff. de acq. possessio. Philipp. Dec. consi. 424. proponitur ꝙ magnifica domina, col. 3. nu. 16. & con. 476. conclusionem superius firmatã, paulò ante fin. & Paul. Parisi. consi. 54. in isto iudicio, col. 5. versi. & idem admittitur, lib. 3. Ex quibus intelligis executorẽ posse sibi soluere, de quo tamen nos aliquãdo dubitari videmus in nostra decuria.

14 ¶ Est & aliud quoq;, quod executores dati ad distribuendũ inter pauperes, habẽtur loco hæredis, per ca. cùm tibi, secundũ vnũ intellectũ, & ibi Inno. & alij post eũ, de testa. Roffred. in ti. de actio. ex testa. ver. itẽ quid erit quod sępe con- *Executores ad distribuẽdum pauperibus habẽtur loco heredis.*

cõtingit.Specul.ti.de instru.editio.§.nũc aliqua,ver.itẽ pone q aliquis nõ instituit,qui est sub nu.27.Bar.in l.hæreditas lã.2.ff.de hęred. instit.& iterum in l.illa institutio, col.vl.vers. quæro quid si dicat,eo.tit.& in l.Cẽturio,col. 5.vers.cõtrarium est verũ,ff.de vulg.& pupil. substitu.& in d.l.siquis ad declinandã,ver.itẽ nota q episcopus,& vers.itẽ dico de executore.C.de episco.& cler.& in l.si quis Titio,col. 2.ver.aduerte tamen q quandoq;,ff.de leg.2. & in l.alio,col.3.ver.quęro igitur primo,ff.de ali.& ciba.lega.per d.l.si quisad declinãdã,& idẽ Bar.cõs.25.viso testamẽto gẽtilis,in 1.dubio,& cons.182.Titius cõdidit testamẽtũ,col. 2.ver.præterea sicut executor,& in sua disputation.incip.filiũ adultũ.Bal.in authen, licèt. in princ.C.de natural.li.& in l.præcibus, col. antepe.ver.præterea quãdo testator.C.de impub.& ali.substit.& Benedict.Cap.consil.25. cùm de pluribus quæratur,col.3. ver.circa tertiũ,& Alex.d.con.51.vbi suprà,li.7.Sed id magna pars illorũ intelligit,ne decipiaris,quando nullus alius est hæres institutus.

Excudebat Benedictus Preuotius,
expensis Iacobi Keruer.

cõtingit.Specul.ti.de instru.editio.§.nüc aliqua,ver.itē pone q aliquis nõ instituit,qui est sub nu.27.Bar.in l.hæreditas lā.2.ff.de hęred. instit.& iterum in l.illa institutio, col.vl.vers. quæro quid si dicat,eo.tit.& in l.Cēturio,col. 5.vers.cõtrarium est verũ,ff.de vulg.& pupil. substitu.& in d.l.siquis ad declinandā,ver.itē nota q episcopus,& vers.itē dico de executore.C.de episco.& cler.& in l.si quis Titio,col. 2.ver.aduerte tamen q quandoq;,ff.de leg.2. & in l.alio,col.3.ver.quęro igitur primo,ff.de ali.& ciba.lega.per d.l.si quisad declinādā,& idē Bar.cõs.25.viso testamēto gētilis,in 1.dubio,& cons.182.Titius cõdidit testamētũ,col. 2.ver.præterea sicut executor,& in sua disputation.incip.filiũ adultũ.Bal.in authen, licèt. in princ.C.de natural.li.& in l.præcibus, col. antepe.ver.præterea quādo testator.C.de impub.& ali.substit.& Benedict.Cap.consil.25. cùm de pluribus quæratur,col.3. ver.circa tertiũ,& Alex.d.con.51.vbi suprà,li.7.Sed id magna pars illorũ intelligit,ne decipiaris,quando nullus alius est hæres institutus.

Excudebat Benedictus Preuotius, expensis Iacobi Keruer.